

Stichting Pensioenfonds Delta Lloyd

Stichting Pensioenfonds Delta Lloyd
Spaklerweg 4, 1096 BA Amsterdam
Website: www.deltalloydpensioenfonds.nl

Ingeschreven in het Handelsregister van de
Kamer van Koophandel onder nummer 41198865

Jaarverslag 2024

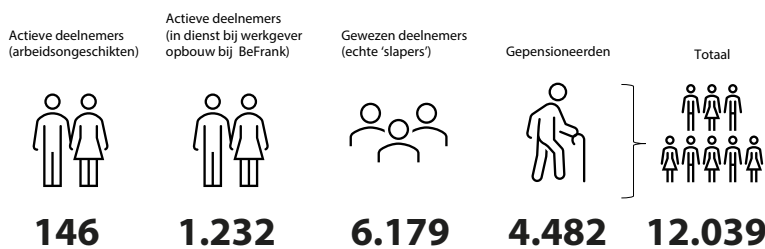
Inhoud

	Pagina
2024 cijfers in beeld	5
Voorwoord	7
Karakteristieken van het Pensioenfonds	
1. Kerncijfers	9
2. Profiel	11
2.1 Missie, visie en strategie	11
2.2 Doelstellingen en realisatie	12
2.3 Organisatie Pensioenfonds	13
2.4 Uitbesteding en uitvoeringsorganisatie	20
Verslag van het Bestuur	
1. Belangrijkste ontwikkelingen	21
1.1 Inleiding	21
1.2 Wet toekomst pensioenen en toekomst van het Pensioenfonds	21
1.3 Digital Operational Resilience Act (DORA)	24
1.4 Uitbesteding helpdesk en klachtenbehandeling	25
1.5 Keuzebegeleiding	25
2. Governance	27
2.1 Bestuur	27
2.2 Naleving Code Pensioenfondsen	27
2.3 Fondsdocumenten	30
2.4 Geschiktheidsbevordering en zelfevaluatie	30
2.5 Diversiteit	31
2.6 Risicomanagement	31
2.7 Compliance	32
2.8 Interne audit	34
2.9 Klachten en geschillen	34
2.10 Verantwoordingsorgaan	36
2.11 Intern toezicht	36
2.12 Extern toezicht	37
3. Pensioenbeleid	39
3.1 Pensioenreglement	39
3.2 Overeenkomst met de werkgever	39
3.3 Toeslagen	39
3.4 Ontwikkeling aantal (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden	40

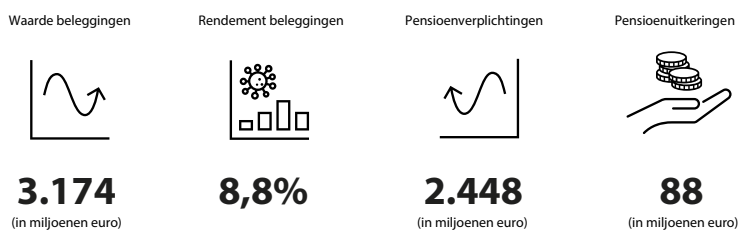
4. Financiële en actuariële positie	42
4.1 Dekkingsgraad	42
4.2 Uitvoeringskosten	46
4.3 Actuariële analyses	50
4.4 (Aanvangs)haalbaarheidstoets/risicohouding	54
5. Beleggingsbeleid	56
5.1 Het beleggingsbeleid en beleggingsplan	56
5.2 Het beleggingsmandaat	57
5.3 Maatschappelijk verantwoord beleggen	59
5.4 Terugblik economie en financiële markten in 2024 en vooruitzichten 2025	61
5.5 Ontwikkelingen in de beleggingsportefeuille	63
5.6 Stress-scenario's	65
5.7 Performance van de beleggingsportefeuille	65
6. Beleid voor communicatie en keuzebegeleiding 2024	68
6.1 Communicatievisie	68
6.2 Communicatiedoelstellingen	69
6.3 Doelgroepen en communicatiemiddelen	73
6.4 Vooruitblik	74
7. Risicobeheersing	75
7.1 Risicobeleid	75
7.2 Risico's	77
8. Verwachtingen voor 2025	91
 Verslag Raad van Toezicht	
Reactie bestuur	97
 Verslag van het Verantwoordingsorgaan	
Reactie bestuur	105
 Personalia	107
 Jaarrekening	
Balans per 31 december	112
Staat van baten en lasten	114
Kasstroomoverzicht	116
Waarderingsgrondslagen	117
Toelichting op de balans per 31 december	123
Gebeurtenissen na balansdatum	128
Toelichting op de staat van baten en lasten	129
Risicoparaagraaf	133
 Overige gegevens	
Statutaire bepalingen omtrent de resultaatbestemming	145
Actuariële verklaring	146
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	148
 Bijlagen	159

2024 cijfers in beeld

Aantal deelnemers (per 31 december 2024)

Vermogen en verplichtingen (per 31 december 2024 en de uitkeringen over heel 2024)

Dekkingsgraad (per 31 december 2024)

Indexatie

Per 1 januari 2025

2,15%

Totale kosten/gemiddeld vermogen

0,35%

Voorwoord

In dit jaarverslag geven wij u een beeld van de ontwikkelingen van Stichting Pensioenfonds Delta Lloyd (het Pensioenfonds) gedurende 2024 en haar financiële positie eind 2024.

Het kalenderjaar 2024 stond voornamelijk in het teken van de toekomstverkenning van het Pensioenfonds en de besluitvorming rond de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel. Om tot een grondige analyse te komen, is een projectstructuur opgezet en zijn extra bestuursvergaderingen gepland.

Met betrekking tot het nieuwe pensioenstelsel was met de sociale partners afgesproken dat het Pensioenfonds de benodigde informatie zou opleveren zodat de sociale partners een besluit konden nemen over wel of niet omzetten van de pensioenverplichtingen van het Pensioenfonds naar de nieuwe pensioenregels ('invaren'). Daarbij hebben de sociale partners aan het bestuur gevraagd om een voorkeursrichting te bepalen.

Op basis van de opgeleverde informatie, de voorkeursrichting van het bestuur, gesprekken tussen sociale partners en het Pensioenfonds, het risicopreferentieonderzoek en een uitvraag van vakorganisaties bij deelnemers hebben de sociale partners besloten om geen invaarverzoek te doen. Dit betekent dat de opgebouwde pensioenrechten van het Pensioenfonds niet worden omgezet naar de regels van het nieuwe pensioenstelsel. Dit besluit sloot aan bij de voorkeursrichting van het bestuur. Dat betekent dat het Pensioenfonds in het oude pensioenstelsel blijft onder het financieel toetsingskader (FTK).

Daarnaast heeft het Pensioenfonds diverse scenario's voor de toekomst beoordeeld over de wijze waarop de pensioenverplichtingen in de toekomst uitgevoerd kunnen worden. Een aantal scenario's is hierbij afgefallen, maar het bestuur heeft nog geen besluit genomen welke variant het best passend is. De verwachting is dat het bestuur hierover in 2025 een besluit neemt.

Het bestuur heeft ook de kwetsbaarheid en capaciteit van het bestuursbureau besproken. Om de kwetsbaarheid te verminderen, heeft het Pensioenfonds halverwege het jaar de helpdesk en een deel van de klachtenafwikkeling uitbesteed aan onze pensioenuitvoeringsorganisatie, AZL.

Een ander belangrijk aandachtsgebied voor het Pensioenfonds blijft risicobeheersing, in 2024 in het bijzonder de implementatie van Digital Operational Resilience Act (DORA). DORA is een Europese verordening met als doel dat financiële organisaties IT-risico's beter beheersen en daarmee weerbaarder worden tegen cyberdreigingen. Alle stappen die het Pensioenfonds moest doen in het kader van de wet- en regelgeving van DORA zijn doorlopen.

De financiële positie van het Pensioenfonds ontwikkelde zich prima. De actuele dekkingsgraad nam in 2024 toe van 127,4% naar 130,9%. Deze stijging is vooral toe te schrijven aan de waardestijging van de aandelen. De beleidsdekkingsgraad bedroeg per 31 december 2024 131,5%, een toename van 3,7% ten opzichte van eind 2023.

Het totaal rendement op de beleggingen was in 2024 8,8% (2023: 8,4%). Met name de aandelen hebben het erg goed gedaan. Daarnaast is de rente gedaald waardoor de waarde van de vastrentende waarden is gestegen. Daar staat tegenover dat door die rentedaling ook de pensioenverplichtingen zijn toegenomen.

Het bestuur heeft een toeslag verleend van 2,15%. Dit is 83% van de ambitie. De inflatie volgens de grondslagen van het Pensioenfonds bedroeg 2,58%

In het afgelopen jaar zijn er geen mutaties geweest in het bestuur.

Wij bedanken de leden van het verantwoordingsorgaan, de raad van toezicht, de adviseurs en de medewerkers van het Pensioenfonds voor de bijdrage en inzet die zij in 2024 hebben geleverd aan het goed functioneren van ons Pensioenfonds.

Amsterdam, 28 mei 2025

Namens het bestuur van Stichting Pensioenfonds Delta Lloyd,

H.H. Raué, voorzitter

F.A.J. Tuitert, plaatsvervangend voorzitter

Karakteristieken van het Pensioenfonds

1. Kerncijfers

	2024	2023	2022	2021	2020
Aantallen					
Actieve deelnemers ¹⁾	1.378	1.543	1.688	1.878	2.029
Gewezen deelnemers ('slapers')	6.179	6.339	6.460	6.821	7.103
Pensioengerechtigden	4.482	4.326	4.223	4.070	3.713
Totaal	12.039	12.208	12.371	12.769	12.845
Toeslagverlening (voorwaardelijk)					
(Gewezen) deelnemers/pensioengerechtigden (ultimo jaar)	2,15%	0,00%	9,95%	3,28%	1,12%
Achterstand toeslagverlening					
Deelnemers (ultimo jaar)	7,41%	6,98%	6,98%	0,00%	0,32%
Gewezen deelnemers/pensioengerechtigden (ultimo jaar)	7,41%	6,98%	6,98%	0,00%	0,99%
Financiële gegevens (x € 1.000)					
Feitelijke premie	1.231	451	912	1.019	1.142
Pensioenuitvoeringskosten	2.946	2.421 ²⁾	2.432	2.454	2.514
– per deelnemer en pensioengerechtigde (in €)	503	413 ²⁾	411	413	438
– per (gewezen) deelnemer en pensioengerechtigde (in €)	245	198 ²⁾	197	192	196
Pensioenuitkeringen	88.094	86.077	76.023	71.776	68.976
Vermogen en solvabiliteit (x € 1.000)					
Aanwezig eigen vermogen	755.521	652.199	569.130	962.699	863.542
Minimaal vereist eigen vermogen	98.068	95.471	93.054	122.021	130.658
Vereist eigen vermogen	306.237	294.135	281.998	406.611	364.920

1) Actieve deelnemers betreffen gewezen deelnemers van DL Services B.V. die nog in dienst zijn bij NN Personeel B.V. en arbeidsongeschikte deelnemers (die premievrije opbouw kennen).

2) Doordat de bankkosten in 2024 zijn gerubriceerd onder de directe beleggingsopbrengsten, zijn de vergelijkende cijfers 2023 ook aangepast.

	2024	2023	2022	2021	2020
Pensioenverplichtingen op basis van RTS van DNB	2.447.964	2.381.096	2.317.284	3.037.973	3.243.788
Actuele DNB-dekkingsgraad	130,9%	127,4%	124,6%	131,7%	126,6%
Beleidsdekkingsgraad (BDG) ¹⁾	131,5%	127,8%	134,1%	130,8%	123,1%
Beleggingen (x € 1.000)					
Actuele waarde (activa en passiva)	3.174.149	3.015.284	2.864.622	3.971.863	4.079.283
Beleggingsopbrengsten	262.469	237.100 ²⁾	-1.031.777	-32.226	398.926
Vastgoedbeleggingen	167.085	160.227	172.144	124.755	53.566
Aandelen	656.829	560.201	488.603	919.393	784.826
Vastrentende waarden incl. liquide middelen	2.346.034	2.310.034	2.227.078	2.941.666	3.250.378
Derivaten	79.302	45.345	-63.429	378.837	596.104
Kosten vermogensbeheer in % gem. belegd vermogen	0,26%	0,27%	0,23%	0,19%	0,20%
Transactiekosten in % gem. belegd vermogen	0,05%	0,05%	0,05%	0,02%	0,10%
Totale kosten vermogensbeh. in % gem. belegd vermogen	0,31%	0,32%	0,28%	0,21%	0,30%
Totale kosten vermogensbeheer (excl. transactiekosten) en pensioenuitvoeringskosten	0,35%	0,35% ²⁾	0,30%	0,25%	0,27%
Beleggingsrendement					
Totale portefeuille	8,8%	8,4%	-26,1%	-0,8%	10,6%
Benchmark	9,2%	7,8%	-24,6%	-2,8%	11,0%
Matchingportefeuille	4,7%	8,1%	-32,1%	-8,0%	14,0%
Benchmark	4,8%	6,8%	-31,3%	-9,9%	15,0%
Rendementsportefeuille	18,9%	9,1%	-11,6%	21,0%	2,2%
Benchmark	19,6%	10,2%	-8,2%	17,9%	-0,2%

1) De beleidsdekkingsgraad wordt berekend als de 12-maands voortschrijdend gemiddelde dekkingsgraad.

2) Doordat de bankkosten in 2024 zijn gerubriceerd onder de directe beleggingsopbrengsten, zijn de vergelijkende cijfers 2023 ook aangepast.

2. Profiel

2.1 Missie, visie en strategie

Missie

Het Pensioenfonds is een betrouwbare en professionele pensioenuitvoerder die, in overeenstemming met wet- en regelgeving, invulling geeft aan het pensioenreglement en de pensioenovereenkomsten die de werkgever tot 1 januari 2020 heeft gesloten met de werknemersorganisaties.

De ambitie van het Pensioenfonds is om te streven naar een zo goed mogelijke pensioenvoorziening binnen zijn financiële mogelijkheden. Daarbij is het uitgangspunt dat we de koopkracht van de pensioenrechten van (gewezen) deelnemers en de pensioenen van de pensioengerechtigden zo goed mogelijk in stand houden, nu en in de toekomst.

Visie en doelstellingen

Het Pensioenfonds wil de pensioenregeling op een goede wijze uitvoeren voor alle doelgroepen, zoals (gewezen) deelnemers, gepensioneerden, hun partners en kinderen, en arbeidsongeschikten met premievrijstelling. Economische en maatschappelijke ontwikkelingen en overheidsmaatregelen hebben echter onzekerheid tot gevolg. Het is aan het Pensioenfonds om op deze ontwikkelingen en maatregelen waar mogelijk in te spelen en ten minste de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden te wijzen op deze ontwikkelingen en acties die naar aanleiding daarvan nodig kunnen zijn.

Het Pensioenfonds zorgt voor een integere en beheerste bedrijfsvoering en streeft naar een effectieve en efficiënte uitvoering om de kosten van de uitvoering te beperken, met inachtneming van:

- een voor de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden beheerst risico;
- de realisatie van de ambitie van het Pensioenfonds.

Het Pensioenfonds wil een bestuur, verantwoordingsorgaan en raad van toezicht hebben die divers en kundig zijn en een evenwichtige belangenafweging tussen de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden centraal stellen.

Het Pensioenfonds besteedt veel aandacht aan communicatie met belanghebbenden en speelt hierbij in op de externe en interne ontwikkelingen waar het Pensioenfonds mee wordt geconfronteerd. Het Pensioenfonds is transparant en toegankelijk, en het wil betrouwbaar en deskundig zijn. Ook wil het Pensioenfonds reële verwachtingen wekken bij (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden. Daarbij wil het Pensioenfonds aan (gewezen) deelnemers inzicht en keuzemogelijkheden geven met betrekking tot het opgebouwde pensioen.

Het Pensioenfonds heeft de communicatie zo ingericht, dat (gewezen) deelnemers, gepensioneerden en hun partners goed geïnformeerd worden en afgewogen keuzes kunnen maken. Dit gebeurt door het geven van overzicht en inzicht in de gevolgen van het (niet) maken van keuzes voor het pensioen. Daarbij wordt gebruik gemaakt van online middelen (zoals de website, het deelnemersportaal, de pensioenplanner en webinars) en persoonlijk contact, zodat de (gewezen) deelnemer, gepensioneerde en partner op de door hem/haar gewenste manier wordt begeleid in de keuzes die hij/zij heeft. Dus digitaal waar het kan, en via persoonlijk contact waar dat nodig is. Het Pensioenfonds is gemakkelijk benaderbaar en toegankelijk. Het Pensioenfonds voldoet minimaal aan de norm voor de keuzebegeleiding zoals die in de wet is opgenomen, maar het Pensioenfonds ambieert meer te doen en is voortdurend op zoek naar extra mogelijkheden om de deelnemer nog beter te begeleiden in de keuzes die voorliggen.

Het Pensioenfonds vindt een goede service aan en behandeling van onze deelnemers belangrijk. Daarvoor heeft het Pensioenfonds onder andere een zorgambitie vastgesteld, waarin keuzebegeleiding van deelnemers een prominente plek inneemt. Om deze ambitie waar te maken vraagt het Pensioenfonds periodiek bij de deelnemers uit hoe zij de klantbediening ervaren en wat zij hierin missen. Daarnaast beschikt het Pensioenfonds over een klachtenbeleid, waarin is opgenomen dat signalen en klachten van deelnemers gebruikt worden om de klantbediening, waar mogelijk, te verbeteren.

Het Pensioenfonds belegt het pensioenvermogen op een maatschappelijk verantwoorde manier in beleggingsinstrumenten die passen bij het risicoprofiel van het fonds. Maatschappelijk verantwoord beleggen is een onderdeel van de beleggingsovertuigingen van het Pensioenfonds. Het Pensioenfonds beschouwt de verantwoordelijkheid voor het realiseren van een goed pensioen voor de deelnemers breder dan alleen in financiële termen.

Het Pensioenfonds is gesloten, wat betekent dat geen nieuwe premies binnenkomen en dat het Pensioenfonds op termijn verder zal krimpen en te klein kan worden om zelfstandig te blijven bestaan. Het Pensioenfonds onderzoekt daarom de mogelijkheden om de opgebouwde pensioenrechten en pensioenen (op termijn) zeker te stellen.

Op deze wijze wil het Pensioenfonds mede bijdragen aan draagvlak voor en vertrouwen in de pensioenmarkt.

Strategie

Het Pensioenfonds kiest voor een bestuurlijke inrichting die de missie en visie ondersteunt. Het Pensioenfonds richt zich financieel op het beheersen van risico's en het creëren van extra rendement waarmee het behoud van koopkracht van de opgebouwde en ingegane pensioenen nastreeft. Als de mogelijkheid zich hiervoor voordoet, zal het Pensioenfonds de koopkracht van de opgebouwde en ingegane pensioenen proberen te verzekeren.

Het Pensioenfonds wil zijn missie en visie realiseren met een eigen beperkte organisatie waarbij:

- de (pensioen)administratie, wettelijke rapportages, wettelijke communicatie en vermogensbeheer, inclusief de beleggingsadministratie worden uitbesteed aan professionele partners;
- de overige, fondseigen communicatie deels en de beleidsvoorbereiding volledig door de eigen organisatie worden verzorgd.

De uitbestede werkzaamheden worden door het Pensioenfonds nauwlettend gemonitord. Daarnaast zorgt een prudent beleggingsbeleid, waarbij het renterisico grotendeels is afgedekt, voor het behouden van een goede financiële positie.

Door communicatie met de stakeholders en het gebruiken van informatie uit onze omgeving volgen we ontwikkelingen nauwgezet. Doordat het Pensioenfonds beschikt over een professionele organisatie, kan relatief snel actie worden ondernomen bij belangrijke ontwikkelingen.

2.2 Doelstellingen en realisatie

(Realisatie) doelstellingen

In de Code Pensioenfonds (norm 15) is opgenomen dat het bestuur in het jaarverslag beschrijft in hoeverre het Pensioenfonds de gestelde doelstellingen heeft bereikt. De belangrijkste en meest concrete doelstellingen van het Pensioenfonds zijn:

1. Het Pensioenfonds streeft naar een betrouwbare reputatie als pensioenuitvoerder. In het afgelopen jaar zijn er geen incidenten geweest die de reputatie van het Pensioenfonds hebben geschaad. Jaarlijks voert het Pensioenfonds een systematische integriteitsrisicoanalyse (SIRA) uit. Daaruit kwamen geen knelpunten naar voren (zie onder 2.7 in het bestuursverslag). Daarnaast meet de uitvoerder elk kwartaal de deelnemerstevredenheid bij deelnemers. Halverwege het jaar heeft het Pensioenfonds de helpdesk en klachtenafwikkeling uitbesteed aan AZL. In het kwartaal nadat de helpdesk was uitbesteed scoorde het Pensioenfonds een 9,0 in het deelnemerstevredenheidsonderzoek dat AZL elk kwartaal uitvoert, wat gemiddeld een stuk hoger was dan bij

andere pensioenfondsen die klant zijn bij AZL. Dit betekent dat de werkzaamheden van de helpdesk goed zijn overgedragen en dat deze overgang nagenoeg geen gevolgen heeft gehad voor onze deelnemers. Daarnaast heeft het Pensioenfonds uitgebreid gecommuniceerd over de toekomst van het fonds en de nieuwe pensioenregeling. De besluitvorming heeft niet geleid tot onrust en de deelnemers hebben hier over het algemeen positief op gereageerd, wat onder meer bleek uit het webinar dat voor (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden is georganiseerd.

2. Het Pensioenfonds streeft naar een waardevast pensioen. Op basis van de CBS-index die het Pensioenfonds hanteert voor de toeslagverlening was de inflatie over de periode oktober 2023 - oktober 2024 2,58%. Per 1 januari 2025 heeft het Pensioenfonds conform ons toeslagbeleid een toeslag verleend van 2,15%, wat iets lager was dan de inflatie. Daarmee is niet helemaal voldaan aan de doelstelling van een waardevast pensioen. Op termijn is, op basis van ALM-modellen, de verwachting dat de niet verleende toeslagen ingehaald kunnen worden. In paragraaf 3.3 in het bestuursverslag is dit verder toegelicht.
3. Het Pensioenfonds wil binnen de grenzen en bandbreedtes van de afgesproken risicohouding blijven. Deze doelstelling is gedeeltelijk gehaald. Op basis van de jaarlijkse haalbaarheidstoets is gebleken dat het verwachte pensioenresultaat ruim boven de ondergrens van de risicohouding uitkomt. De spreiding tussen het verwacht pensioenresultaat en het pensioenresultaat in een 'slechtweerscenario' ligt echter boven de maximale grens van de risicohouding. De negatieve afwijking van de uitkomst van de haalbaarheidstoets ten opzichte van de risicohouding is met de raad van toezicht en het verantwoordingsorgaan besproken. De conclusie was dat deze overschrijding op dit moment acceptabel is (zie onder 4.4 in het bestuursverslag).
4. Het Pensioenfonds streeft naar een beleggingsportefeuille die betere duurzaamheidskenmerken heeft dan de brede marktindex, binnen de financiële doelstellingen van het Pensioenfonds. Waar mogelijk zullen we daarom duurzaamheidsdoelstellingen meegeven aan de aangestelde vermogensbeheerders. Omdat het Pensioenfonds slechts in beperkte mate zelf direct belegt, en dit bij voorkeur via beleggingsfondsen doet, zijn deze doelstellingen onderdeel van het selectie- en evaluatieproces van deze beleggingsfondsen.
Om beter te kunnen sturen hebben we, op basis van de thema's uit het MVB beleid, ESG-indicatoren vastgesteld en deze gedurende 2024 gemonitord. De indicatoren zijn nog volatiel en bij een aantal indicatoren is de beschikbare data beperkt. Het Pensioenfonds onderzoekt of we een doelstelling kunnen verbinden aan een aantal indicatoren. Deze doelstelling moet dan wel stuurbaar zijn.
Het Pensioenfonds selecteert beleggingsfondsen die beter scoren dan de brede benchmark. Eén van de doelstellingen van het fonds is te voldoen aan het klimaatakkoord van Parijs. De emissie van de aandelenportefeuille voor ontwikkelde markten voldoet op dit moment ruimschoots aan het pad dat is omschreven in het klimaatakkoord van Parijs (zie onder 5.3 in het bestuursverslag).
5. Het Pensioenfonds wil de (gewezen) deelnemers inzicht geven in hun opgebouwde pensioen en hen in staat stellen weloverwogen keuzes te maken voor hun pensioen. Daarnaast wil het pensioengerechtigden inzicht geven in hun ingegane pensioen. In paragraaf 6.2. zijn de communicatiedoelstellingen verder uitgewerkt en is de realisatie daarvan opgenomen.
6. Het Pensioenfonds streeft naar een beheerste bedrijfsvoering, waarbij de operationele risico's zijn gemitigeerd binnen acceptabele tolerantiegrenzen. Alle operationele risico's, ook bij uitbestedingspartners, bevonden zich binnen de door het Pensioenfonds vastgestelde tolerantiegrenzen. Er zijn geen incidenten geweest waarbij de beheerste bedrijfsuitvoering in het geding was (zie onder 7.2 in het bestuursverslag).

2.3 Organisatie Pensioenfonds

Het Pensioenfonds is een stichting, opgericht in 1970 en statutair gevestigd in Amsterdam. De stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41198865. Het Pensioenfonds is een ondernemingspensioenfonds en is aangesloten bij de Pensioenfederatie. Vanaf 1 januari 2020 kent het Pensioenfonds geen nieuwe opbouw meer (slapend fonds).

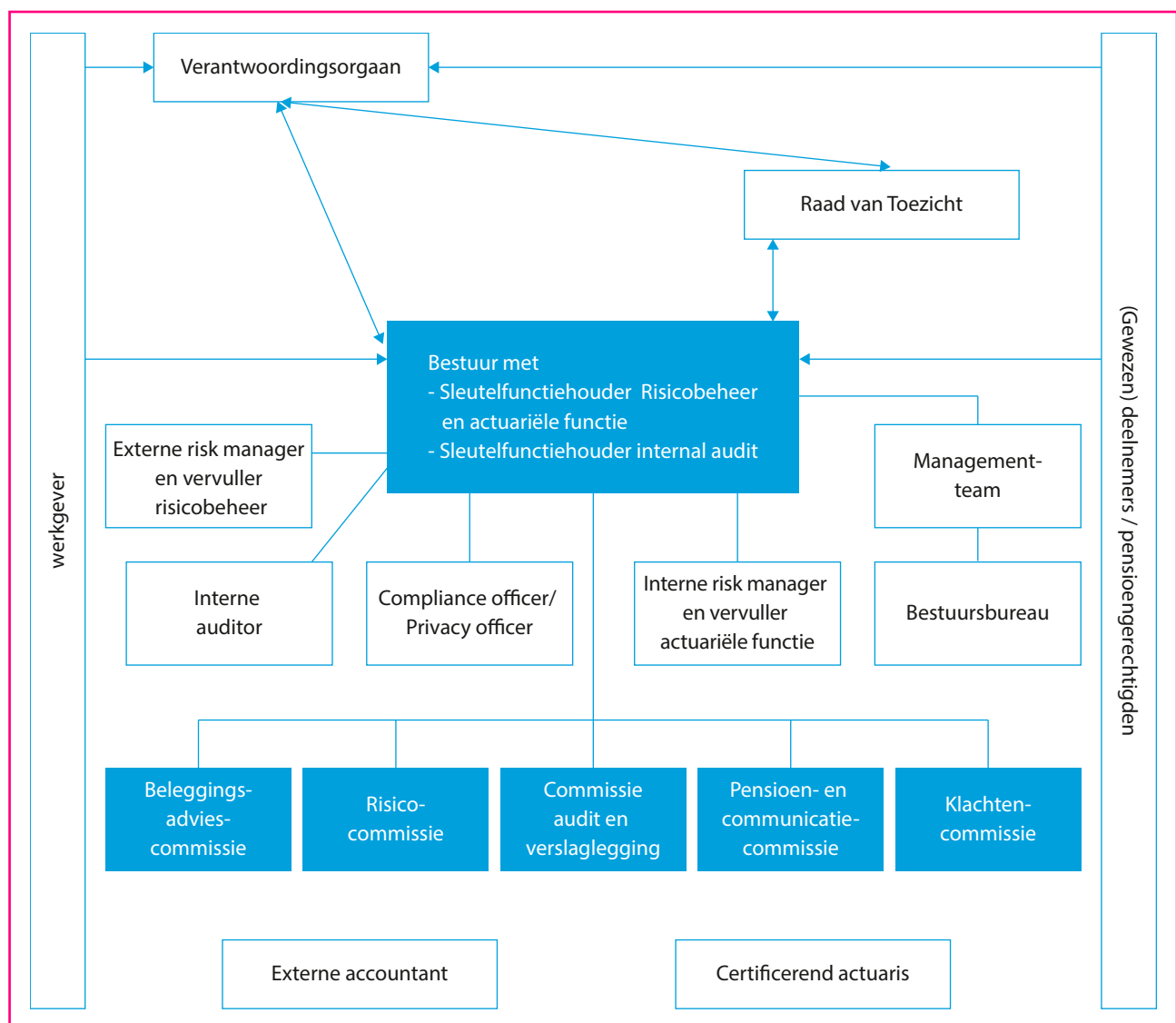
Het Pensioenfonds voert het pensioenreglement uit dat volgt uit de pensioenovereenkomsten van de voormalig werknemers van Delta Lloyd Services B.V. Daarnaast voert het Pensioenfonds de pensioenovereenkomst uit van de voormalig werknemers van Delta Lloyd Services B.V. die per 1 oktober 2019 in dienst zijn getreden bij NN Personeel B.V. (werkgever) en die gold tot 1 januari 2020. De werkgever vergoedt de uitvoeringskosten conform de voortzettingsovereenkomst, draagt werkgeversleden van het bestuur en het verantwoordingsorgaan voor en faciliteert het bestuursbureau door medewerkers ter beschikking te stellen. De medewerkers van het

Pensioenfondsen zijn in dienst bij de werkgever en gedetacheerd bij het fonds via detacheringsovereenkomsten. De medewerkers maken ook gebruik van de kantoorautomatisering van de werkgever.

Conform het pensioenreglement merkt het Pensioenfonds voormalig werknemers van Delta Lloyd Services B.V. die nog in dienst zijn bij NN Groep en de arbeidsongeschikte (oud)medewerkers met premievrije pensioenopbouw aan als deelnemer. De governance van het Pensioenfonds is in overeenstemming met de Pensioenwet. De regels uit de Code Pensioenfondsen zijn, voor zover van toepassing, in de relevante fondsdocumenten verwerkt en worden door het Pensioenfonds nageleefd. Als het fonds niet voldoet aan de regels uit de Code Pensioenfondsen licht het dat toe.

Organisatieschema

Het organisatieschema van het Pensioenfonds ziet er als volgt uit:

Het Pensioenfonds heeft geen personeelsleden in dienst.

Organen en bestuurscommissies

Het Pensioenfonds kent de volgende organen en bestuurscommissies:

- bestuur;
- verantwoordingsorgaan;
- raad van toezicht;
- beleggingsadviescommissie;
- pensioen- en communicatiecommissie;
- commissie audit en verslaglegging;
- risicocommissie;
- klachtencommissie.

De organen en commissies worden ondersteund door het bestuursbureau en het managementteam dat onderdeel is van het bestuursbureau. Daarnaast is een aantal (externe) deskundigen betrokken bij het Pensioenfonds: de controlerend accountant, de waarmede actuaris, een financiële risicomanager, een functionaris die zich bezighoudt met niet-financiële en actuariële risico's, een beleggingsadviseur, een interne auditor, een compliance officer en een privacy officer.

Bestuur

Het bestuur is paritair samengesteld en bestaat uit vijf leden: twee werknemersleden, één gewezen werknemerslid, één pensioengerechtigd lid en één werkgeverslid. De werknemersleden zijn voorgedragen door de centrale ondernemingsraad (COR) van de werkgever. Het gewezen werknemerslid en het pensioengerechtigd lid zijn voorgedragen door de Vereniging van Oud-medewerkers Delta Lloyd Groep (VO-DLG). Het werkgeverslid is voorgedragen door de directie van de werkgever.

Het bestuur kan ook één of meerdere aspirant-bestuursleden aanstellen, die bij de bestuursvergaderingen aanwezig zijn. Het bestuur heeft daartoe destijds besloten omdat de eisen voor bestuurders steeds strenger worden. Als aspirant-bestuurslid kan de betrokkene ervaring en kennis opdoen voor een eventuele bestuursfunctie. In januari 2024 had het Pensioenfonds één aspirant-bestuurslid, dat in februari 2024 is benoemd als gewoon lid.

Voor (aspirant-)bestuursleden zijn functieprofielen vastgesteld die, naast algemene kennis en vaardigheden, specifiek zijn gericht op het aandachtsgebied (de commissie) waarvoor het (aspirant-)bestuurslid (mede) verantwoordelijk is. De functieprofielen zijn gebaseerd op de meest recente Handreiking geschikt pensioenfondsbestuur van de Pensioenfederatie. Aspirant-bestuursleden hebben geen stemrecht, maar kunnen wel adviseren en kunnen ook lid zijn van een bestuurscommissie.

Bestuursleden die in dienst zijn van de werkgever ontvangen geen beloning. Bestuursleden die niet (meer) in dienst zijn van de werkgever ontvangen een beloning conform het beloningsbeleid. Het Pensioenfonds kent geen prestatiebeloning.

De zittingsduur van de bestuursleden is maximaal vier jaar en zij kunnen één keer herbenoemd worden, conform de nieuwe Code Pensioenfondsen die voorschrijft dat bestuurders maar één keer herbenoemd kunnen worden. Bij een goede onderbouwing en in overleg met de andere organen van het Pensioenfonds kan een bestuurder toch voor een derde termijn benoemd worden. In de statuten is dit vastgelegd.

Het Pensioenfonds kent een ontslag- en schorsingsprocedure voor bestuurders. Bij disfunctioneren kan een bestuurslid worden geschorst of ontslagen.

Het Pensioenfonds streeft naar een divers bestuur zoals beschreven in de Code Pensioenfondsen, maar wel binnen de beperkingen van een klein team en de eisen die aan bestuurders worden gesteld. Bij nieuwe benoemingen houdt het bestuur zoveel mogelijk rekening met de diversiteitscriteria die zijn opgenomen in het diversiteitsbeleid van het Pensioenfonds. De voordragende partijen krijgen naast

het functieprofiel de diversiteitscriteria mee van het bestuur. Het diversiteitsbeleid bevat de criteria die zijn opgenomen in de Code Pensioenfondsen. In het diversiteitsbeleid is opgenomen dat het bestuur streeft naar een bestuur waarin:

- tenminste één lid een man is en tenminste één lid een vrouw is;
- tenminste één lid de leeftijd van 40 jaar nog niet heeft bereikt en tenminste één lid de leeftijd van 40 jaar of ouder heeft.

Omdat er binnen het Pensioenfonds geen nieuwe deelnemers meer instromen wordt het steeds moeilijker om te voldoen aan het leeftijdscriterium. Op dit moment is het aandeel deelnemers jonger dan 40 jaar minder dan 5%. Het belang in de pensioenvoorziening van deelnemers die jonger zijn dan 40 jaar is minder dan 1%.

In het diversiteitsbeleid is een stappenplan opgenomen om te zorgen dat de diversiteitsdoelstellingen (op termijn) worden gerealiseerd. Op basis van workshops heeft het Pensioenfonds de diversiteitsdoelstellingen en criteria vastgesteld en opgenomen in het diversiteitsbeleid.

Het bestuur is divers samengesteld waarin alle relevante competenties aanwezig zijn. Het bestuur bestaat uit vier mannen en één vrouw. Alle bestuursleden zijn ouder dan 40 jaar. Hiermee voldoet het Pensioenfonds niet aan het leeftijdscriterium zoals dat in de Code Pensioenfondsen is opgenomen.

De taken en bevoegdheden van het bestuur zijn vastgelegd in de statuten en in het besturingsreglement.

Het bestuur komt zo vaak als noodzakelijk in vergadering bijeen, maar in ieder geval één keer per maand, met uitzondering van de zomervakantie. Daarnaast komt het bestuur minimaal elk kwartaal bij elkaar met het verantwoordingsorgaan en minimaal twee keer per jaar met de raad van toezicht.

Het managementteam en de verschillende bestuurscommissies bereiden de beleidsbesluiten voor.

Sleutelfuncties

Conform de Pensioenwet zijn sleutelfunctiehouders benoemd, namelijk sleutelfunctiehouders voor de risicobeheerfunctie, actuariële functie en interne audit functie. De sleutelfunctiehouders zijn bestuurders van het Pensioenfonds. Als gevolg van de competenties die de bestuurders als sleutelfunctiehouder moeten hebben en de beperkte omvang van het bestuur, worden de rollen van de sleutelfunctiehouders risicobeheerfunctie en actuariële functie uitgevoerd door één bestuurslid: de voorzitter van de risicocommissie. De sleutelfunctiehouder interne audit wordt uitgevoerd door de voorzitter van de commissie audit en verslaglegging.

De sleutelfunctiehouder is verantwoordelijk voor de uitvoering van de taken die vallen onder de desbetreffende sleutelfunctie. Aan deze functies zijn geschiktheidseisen verbonden waarop DNB toetst. Daarnaast heeft het bestuur vervullers van de sleutelfuncties benoemd.

Ten behoeve van de actuariële functie en de interne auditfunctie is een charter vastgesteld. Ten behoeve van de risicobeheerfunctie is een risicomanagementhandboek vastgesteld.

Het Pensioenfonds heeft de sleutelfuncties als volgt ingevuld:

Sleutelfunctie	Houder	Vervuller
Risicobeheer	Bestuurslid en voorzitter risicocommissie	Externe risicomanager
Actuariel	Bestuurslid	Interne actuariel risicomanager van het bestuursbureau
Interne audit	Bestuurslid en voorzitter van de commissie audit en verslaglegging	Externe interne auditor (PWC)

Verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan is samengesteld uit twee deelnemersleden, twee gewezen deelnemersleden, twee pensioengerechtigde leden en één werkgeverslid. Het bestuur benoemt de leden van het verantwoordingsorgaan, na instemming door de raad van toezicht.

De zittingsduur van een lid van het verantwoordingsorgaan is maximaal vier jaar en leden kunnen maximaal één keer worden herbenoemd, conform de Code Pensioenfondsen. Bij een goede onderbouwing en in overleg met de andere organen van het Pensioenfonds kan een lid van het verantwoordingsorgaan toch voor een derde termijn benoemd worden.

Het Pensioenfonds kent een ontslag- en schorsingsprocedure voor leden van het verantwoordingsorgaan. Bij disfunctioneren kan een lid van het verantwoordingsorgaan worden geschorst of ontslagen. Dit is vastgelegd in de statuten.

Het verantwoordingsorgaan heeft onder meer de bevoegdheid een oordeel op hoofdlijnen te geven over het handelen van het bestuur, het beleid dat het bestuur heeft gevoerd en de keuzes voor de toekomst. Dit doet het verantwoordingsorgaan aan de hand van het jaarverslag, de jaarrekening en andere informatie, waaronder de bevindingen van het intern toezicht.

Daarnaast heeft het verantwoordingsorgaan onder meer recht om advies uit te brengen over:

- het beloningsbeleid;
- de vorm en inrichting van het interne toezicht;
- de profielschets voor leden van de raad van toezicht;
- het vaststellen en wijzigen van de interne klachten- en geschillenprocedure;
- het communicatie- en voorlichtingsbeleid vaststellen en wijzigen;
- gehele of gedeeltelijke overdracht van de verplichtingen van het Pensioenfonds of de overname van verplichtingen door het Pensioenfonds;
- liquidatie, fusie of splitsing van het Pensioenfonds;
- een uitvoeringsovereenkomst sluiten, wijzigen of beëindigen;
- het Pensioenfonds omzetten naar een andere rechtsvorm;
- samenstelling van de feitelijke premie en de hoogte van de premiecomponenten (dit is bij het Pensioenfonds niet meer van toepassing).

Bij de samenstelling van het verantwoordingsorgaan streven we ernaar dat:

- tenminste één lid een man is en tenminste één lid vrouw is;
- tenminste één lid de leeftijd van 40 jaar nog niet heeft bereikt en tenminste één lid 40 jaar of ouder is.

In 2024 bestond het verantwoordingsorgaan uit zes mannen en één vrouw die allemaal ouder zijn dan 40 jaar. Het leeftijds criterium wordt niet gehaald omdat er binnen het Pensioenfonds geen nieuwe deelnemers meer instromen en daardoor het steeds moeilijker wordt om te voldoen aan het leeftijds criterium 40 jaar of jonger voor minimaal één lid. Per 1 januari 2025 bestaat het verantwoordingsorgaan uit vijf mannen en twee vrouwen die allen ouder zijn dan 40 jaar.

Raad van toezicht

De raad van toezicht bestaat uit drie onafhankelijke personen die worden benoemd door het bestuur van het Pensioenfonds, na een bindende voordracht door het verantwoordingsorgaan. De leden van de raad van toezicht worden in principe voor vier jaar benoemd, met de mogelijkheid tot eenmalige herbenoeming. De raad van toezicht houdt toezicht op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het Pensioenfonds. Daarnaast is de raad belast met het toezicht op een adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur en legt schriftelijke verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan en in het jaarverslag over de uitvoering van zijn taken en bevoegdheden.

De raad van toezicht heeft de volgende goedkeuringsrechten:

- vaststelling van het jaarverslag, inclusief de jaarrekening;
- vaststelling van de profielschets voor het bestuur;
- vaststelling van het beloningsbeleid, met uitzondering van de beloning van de raad van toezicht;
- gehele of gedeeltelijke overdracht van de verplichtingen van het Pensioenfonds of overname van verplichtingen door het Pensioenfonds;
- omzetting van het Pensioenfonds in een andere rechtsvorm;
- liquidatie, fusie en samenvoeging of splitsing van het Pensioenfonds.

De raad van toezicht betreft de naleving van de Code Pensioenfondsen bij zijn taak.

Beleggingsadviescommissie

De beleggingsadviescommissie bestaat uit twee bestuursleden. De beleggingsadviescommissie wordt onder meer ondersteund door een externe beleggingsadviseur, het bestuursbureau en vertegenwoordigers van de vermogensbeheerder. Daarnaast heeft het Pensioenfonds een externe risicomanager aangesteld die de vergaderingen van de beleggingsadviescommissie bijwoont en de voorstellen van de beleggingsadviescommissie toetst. De verantwoordelijkheid van de beleggingsadviescommissie is om het bestuur te adviseren over beleggingsaangelegenheden in brede zin. De verantwoordelijkheden van de beleggingsadviescommissie zijn beschreven in het besturingsreglement.

Pensioen- en communicatiecommissie

De pensioen- en communicatiecommissie bestaat uit één bestuurslid. Het bestuursbureau ondersteunt de commissie. De verantwoordelijkheden van de pensioen- en communicatiecommissie zijn beschreven in het besturingsreglement.

Commissie audit en verslaglegging

De commissie audit en verslaglegging bestaat uit één bestuurslid. Dit bestuurslid is tevens sleutelfunctiehouder van de interne auditfunctie. Het managementteam en de vervuller van de interne audit functie (PwC) ondersteunen deze commissie. De taken van de commissie audit en verslaglegging zijn beschreven in het besturingsreglement.

Risicocommissie

De risicocommissie bestaat uit één bestuurslid. De voorzitter van deze commissie is tevens de sleutelfunctiehouder risicofunctie. Het management team en de externe risicomanager (vervuller risicobeheer) ondersteunen de commissie. De taken van de risicocommissie zijn beschreven in het besturingsreglement.

Klachtencommissie

In de Pensioenwet is geregeld dat pensioenfondsen verplicht zijn om zich aan te sluiten bij een externe geschilleninstantie. Bij deze instantie kunnen deelnemers terecht die een geschil hebben met hun pensioenfonds dat niet via de interne klachtenprocedure kan worden opgelost.

Op 29 november 2023 heeft het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid de Geschillen Instantie Pensioenfondsen (GIP) formeel aangewezen als de geschilleninstantie waar pensioenfondsen zich bij moeten aansluiten. Het Pensioenfonds heeft zich daarom aangesloten bij de GIP. Sinds 1 januari 2024 kunnen deelnemers met een geschil terecht bij de GIP.

De Ombudsman Pensioenen maakt onderdeel uit van de GIP. Deze instantie behandelt niet alle geschillen. Voor geschillen die de GIP niet behandelt kunnen deelnemers terecht bij de interne klachtencommissie van het Pensioenfonds.

Deze interne klachtencommissie bestaat uit een externe voorzitter (compliance officer) en twee bestuursleden die worden aangewezen als er een geschil is. (Gewezen) deelnemers, pensioengerechtigden en andere belanghebbenden kunnen een klacht indienen als zij vinden dat ze in hun rechten worden geschaad.

De klacht wordt in eerste instantie behandeld door de pensioenuitvoeringsorganisatie (AZL). De klager kan bezwaar indienen tegen de afhandeling van de klacht bij de manager van het Pensioenfonds. Als de klager het niet eens is met de uitkomst van het bezwaarschrift, is er sprake van een geschil. De klager kan dan in beroep gaan bij de GIP. Of als de GIP het geschil niet behandelt, kan de klager in beroep gaan bij de interne klachtencommissie van het Pensioenfonds.

De verantwoordelijkheden van de GIP, klachtencommissie en de procedure voor de klachten- en geschillen afhandeling hebben we opgenomen in de klachten- en geschillenprocedure en gepubliceerd op de website van het Pensioenfonds. Op de website is het stappenplan met aanvullende informatie overzichtelijk in een infographic opgenomen.

Managementteam en bestuursbureau

Het managementteam bestaat uit de manager, de administrateur en de interne risicomanager, en handelt onder de verantwoordelijkheid van het bestuur conform de instructie die geldt voor het team. De interne risicomanager is ook vervuller van de actuariële functie.

De taken van het managementteam zijn beschreven in het besturingsreglement. Het managementteam vergadert circa één keer per maand.

De manager is verantwoordelijk voor de dagelijkse gang van zaken en coördineert het contact tussen het bestuur, de overige organen, de werkgever, toezichthouders, uitbestedingspartijen, de certificerend accountant en de certificerend actuaaris.

De administrateur coördineert de werkzaamheden binnen het team, draagt zorg voor afhandeling van de vragen van alle deelnemers, beoordeelt de mutaties die de werkgever opgeeft, houdt toezicht op de administratieve verwerking van de pensioenregeling, afspraken hierover en kwaliteit hiervan en ondersteunt de manager bij zijn overige taken.

Het bestuursbureau bestaat uit vier personen, en het managementteam maakt onderdeel uit van het bestuursbureau.

Overige functionarissen

Compliance officer/privacy officer

De externe compliance officer houdt onafhankelijk toezicht op de naleving van de gedragscode, de wet- en regelgeving en andere maatschappelijke normen. De compliance officer toetst de naleving van wet- en regelgeving met betrekking tot onder andere koersgevoelige informatie en privé-effectentransacties door het bestuur en de medewerkers van het Pensioenfonds. Daarnaast adviseert de compliance officer het bestuur als er mogelijk sprake is van een persoonlijk tegenstrijdig belang.

Daarnaast heeft het bestuur een privacy officer aangewezen, die opereert onder de verantwoordelijkheid van de compliance officer. Ook beschikt het Pensioenfonds over een vertrouwenspersoon.

Vervullers van de sleutelfuncties

De vervuller van de risicofunctie is een externe risicomanager van Probability. De vervuller van de interne auditfunctie is een accountant van PwC. De vervuller van de actuariële functie is een medewerker van het bestuursbureau.

2.4 Uitbesteding en uitvoeringsorganisatie

Het Pensioenfonds heeft de (pensioen)administratie, waaronder de helpdesk en eerstelijns klachtenafwikkeling, de (wettelijke) communicatie en de website uitbesteed aan AZL. Het Pensioenfonds heeft het vermogensbeheer uitbesteed aan Goldman Sachs Asset Management (GSAM) en heeft CACEIS aangesteld als Custodian. CACEIS verzorgt ook de beleggingsadministratie en beleggingsrapportages.

De rol van vervuller van de risicobeheerfunctie heeft het Pensioenfonds uitbesteed aan Probability en de rol van vervuller van de interne auditfunctie aan PwC. De rol van compliance officer, privacy officer en vertrouwenspersoon hebben we uitbesteed aan 'Partner in Compliance BV'. De rol van externe beleggingsadviseur is uitbesteed aan Sprenkels.

Het niveau van de dienstverlening door de uitbestedingspartijen en de kosten daarvan zijn vastgelegd in een aantal Service Level Agreements (SLA's).

De uitbestedingen zijn in lijn met het uitbestedingsbeleid dat het bestuur heeft vastgesteld en de regels die DNB voorschrijft.

Verslag van het Bestuur

1. Belangrijkste ontwikkelingen

1.1 Inleiding

In het bestuursverslag komen de governance, het pensioenbeleid, de financiële en actuariële positie, het beleggingsbeleid, communicatie, risicobeheersing en de toekomstverwachting aan de orde. In dit hoofdstuk gaan we in op de belangrijkste ontwikkelingen in 2024 van het Pensioenfonds.

2024 stond met name in het teken van de toekomst van het Pensioenfonds en de vraag of het fonds van de sociale partners een verzoek zou krijgen om in te varen in het nieuwe pensioenstelsel. Ook heeft het Pensioenfonds de helpdesk en de klachtenafhandeling uitbesteed aan AZL. Daarnaast heeft het fonds weer veel aandacht gegeven aan invulling van de ESG-risico's en ESG-doelstellingen en keuzebegeleiding. Bovendien heeft het Pensioenfonds samen met de uitbestedingspartijen DORA geïmplementeerd.

Bij het opstellen van het jaarverslag heeft het Pensioenfonds de voorschriften uit de Pensioenwet, de Code Pensioenfondsen en de richtlijnen voor de Jaarverslaggeving die van toepassing zijn over 2024, nageleefd. In 2024 is de gewijzigde Code Pensioenfondsen geïmplementeerd, onder andere door de statuten hiermee in lijn te brengen en aan te passen.

1.2 Wet toekomst pensioenen en toekomst van het Pensioenfonds

Aanleiding toekomstverkenning

Het Pensioenfonds is per 1 januari 2020 een gesloten pensioenfonds geworden, na de overname van Delta Lloyd door Nationale-Nederlanden. Na deze overname is het bestuur van Delta Lloyd Pensioenfonds zich gaan beraden op de betekenis hiervan voor het fonds. Hiertoe heeft het Pensioenfonds in de periode medio 2019 tot begin 2020 een onderzoek gedaan naar de toekomst van het Pensioenfonds, waarbij diverse mogelijke scenario's voor de toekomstige uitvoering zijn onderzocht. Op basis van dat onderzoek is toentertijd besloten dat het Pensioenfonds voorlopig door zou gaan als zelfstandig pensioenfonds, waarbij de buy-outmarkt gemonitord zou blijven ten behoeve van het onderbrengen van aanspraken en rechten van deelnemers met (vrijwel) volledige inflatiecorrectie.

Tevens is toentertijd besloten dat het Pensioenfonds na een periode van drie jaar opnieuw een onderzoek naar de toekomst van het fonds zou laten uitvoeren. Dit nieuwe onderzoek is in 2023 gestart. Belangrijke redenen voor dit nieuwe onderzoek zijn toenemende en doorlopende uitvoeringskosten in relatie tot toegenomen wet- en regelgeving voor het Pensioenfonds, het afnemende aantal deelnemers, de kwetsbaarheid van de pensioenorganisatie en het (toen nog) op handen zijnde pensioenakkoord, inmiddels Wet toekomst pensioenen (Wtp).

In 2023 is het Pensioenfonds begonnen om dezelfde scenario's te onderzoeken die ook in 2020 zijn onderzocht, met als aanvullende scenario invaren in het nieuwe pensioenstelsel. Het bestuur heeft hierbij wel de conclusie getrokken dat de Wtp op zichzelf geen oplossing is voor de toekomstbestendigheid van het Pensioenfonds en dat bij invaren een alternatieve uitvoeringsvorm en/of een uitvoerder van de pensioenregeling zou moeten worden gezocht. Het bestuur heeft naar aanleiding van het onderzoek naar de toekomstmogelijkheden een beslisboom opgesteld voor de varianten wel en niet invaren en de diverse scenario's op basis hiervan opnieuw afgewogen.

Op basis van het onderzoek naar de diverse mogelijke scenario's zag het Pensioenfonds in 2023, naast het voorlopig doorgaan als gesloten fonds in het FTK, nog drie reële opties voor de toekomst:

- Collectieve waardeoverdracht naar een algemeen pensioenfonds (APF)
  - in het Financieel Toetsingskader (FTK).
  - Invaren in een solidaire premieregeling (SPR) of flexibele premieregeling (FPR)
- Pensioenaanspraken onderbrengen bij een verzekeraar (buy-out).

Bij de overgang naar een APF of verzekeraar wordt uitgegaan van liquidatie van het Pensioenfonds op termijn. Sociale partners zijn verantwoordelijk voor de keuze om al dan niet in te varen in het nieuwe pensioenstelsel. Het besluit over de wijze waarop de regeling uitgevoerd gaat worden en een eventuele liquidatie van het Pensioenfonds wordt genomen door het bestuur van Delta Lloyd Pensioenfonds.

Aanpak en werkzaamheden

Begin 2024 heeft het Pensioenfonds een projectstructuur opgezet om alle activiteiten uit te voeren die samenhangen met de toekomst van het Pensioenfonds en de voorbereidingen en het onderzoek naar mogelijk invaren in het nieuwe pensioenstelsel.

Het doel van de toekomstverkenning was te komen tot een besluit over de toekomstige uitvoering van de pensioenaanspraken en -rechten die bij het Pensioenfonds zijn opgebouwd, met inachtneming van een evenwichtige belangenafweging. Ook de verantwoordelijkheden van alle stakeholders (sociale partners, fondsorganen, toezichthouders, bestuur, sleutelfunctiehouders, e.d.) van het Pensioenfonds zijn in het project in aanmerking genomen.

Sociale partners zijn verantwoordelijk voor het besluit om de pensioenrechten al of niet in te varen in het nieuwe pensioenstelsel. Om dat besluit te kunnen nemen hebben de sociale partners aan het bestuur gevraagd om een onderbouwde voorkeursrichting met berekeningen te geven. Daarvoor is gekozen omdat het Pensioenfonds een gesloten fonds is zonder nieuwe opbouw, en het Pensioenfonds de informatie heeft om de evenwichtige belangen voor alle deelnemers af te wegen. Om deze voorkeursrichting te kunnen onderbouwen heeft het Pensioenfonds onder meer de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Het fonds heeft een risicopreferentieonderzoek (RPO) onder (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden laten uitvoeren om te onderzoeken in welke mate zij beleggingsrisico willen en kunnen lopen. Dit onderzoek is in 2023 uitgevoerd met in achtneming van wet- en regelgeving en de richtlijnen van de AFM.
- Het fonds heeft de pensioenresultaten berekend van maatmensen met verschillende invalshoeken en met specifieke elementen die voor het Pensioenfonds van toepassing zijn. In deze berekeningen is een vergelijking gemaakt tussen de verwachte uitkomsten van het FTK, de SPR, de FPR en een buy-out. De FPR viel af, omdat de jaarlijkse kortingskans op ingegane pensioenen te groot was en niet passend was voor onze deelnemers en ook niet evenwichtig was. De deelnemers gaven ook aan dat ze minder behoefte hebben aan extra keuzemogelijkheden bovenop de huidige keuzes van de pensioenregeling. In de verdere vergelijking van de modellen zijn verschillende afslagen op het projectierendement berekend en zijn diverse gevoeligheidsanalyses uitgevoerd.
- Om de uitkomsten te toetsen heeft het Pensioenfonds doelstellingen, randvoorwaarden en overwegingen vastgesteld op basis waarvan het gewenste voorkeursmodel kan worden gekozen.
- Het bestuur heeft de uitkomsten van de maatmanberekeningen getoetst aan de gestelde doelstellingen, randvoorwaarden en overwegingen.
- De modellen die zijn gebruikt voor de berekeningen zijn gevalideerd met modellen van andere partijen.

Bovendien heeft het Pensioenfonds:

- een request for information uitgezet bij vier algemene pensioenfondsen (APF'en). Naar aanleiding daarvan zijn twee APF'en uitgenodigd om een nadere toelichting te geven. Daarna heeft het bestuur bij drie APF'en een initieel request for proposal uitgezet.
- een communicatieplan opgesteld en laten uitvoeren om de deelnemers te informeren over de voortgang, uitkomsten en besluitvorming van het onderzoek naar de toekomst van het Pensioenfonds en het besluit over invaren in het nieuwe pensioenstelsel. Onderdeel van dit communicatieplan was een webinar die op 14 oktober 2024 heeft plaatsgevonden. Hierin werd het besluit om niet in te varen toegelicht.
- In een mondelinge sessie met het bestuur en adviseurs zijn de risico's met betrekking tot de voorkeursrichting nog een keer gevalideerd.

Besluitvorming over wel of niet invaren in het nieuwe pensioenstelsel

Na veel discussie en op basis van de hiervoor genoemde activiteiten heeft het bestuur een voorkeursrichting bepaald en dit met de sociale partners gecommuniceerd. De voorkeursrichting van het bestuur was om in het FTK te blijven en niet in te varen in het nieuwe pensioenstelsel. Hiervoor zijn de volgende afwegingen gemaakt:

- De doelstelling van het Pensioenfonds is koopkrachtbehoud, met een zeer geringe kans op korten van de pensioenen en pensioenaanspraken. In het verleden heeft het Pensioenfonds over het algemeen volledig kunnen indexeren. Uit onze meest recente ALM-studie bleek dat deze doelstelling ook in de toekomst gerealiseerd kan worden. Ook de maatmanberekeningen die in het kader van de Wtp zijn uitgevoerd, laten dit zien.
De huidige inrichting van de Wtp is niet gericht op het jaarlijks kunnen bijhouden van de inflatie. Pensioenverhogingen zijn het gevolg van behaalde overrendementen. De behaalde overrendementen hebben geen directe relatie met inflatie.
In de Wtp krijgen deelnemers weliswaar naar verwachting een hoger pensioen op pensioendatum (op het moment van het invaren zelf), maar daarna krijgen ze waarschijnlijk gemiddeld een mindere jaarlijkse verhoging dan in het FTK, met name in het slechtweerscenario. Door het toepassen van een afslag op het projectierendement kan meer inflatiecorrectie worden gerealiseerd. Uiteraard zijn dan de pensioenen op pensioendatum navenant lager. Als het Pensioenfonds meer beleggingsrisico gaat nemen dan in het huidige beleid, zullen de verwachte aanspraken mogelijk ook hoger zijn. De keerzijde is echter dat het risico van korten (van de nominale pensioenuitkering) daardoor een stuk hoger wordt dan voorheen. Dit sluit niet aan op de doelstellingen van het Pensioenfonds.
- Uit de scenarioberekeningen blijkt dat het verwachte resultaat voor onze deelnemers in een SPR hoger is dan in het FTK. Aan de andere kant is het resultaat in een slechtweerscenario voor een aantal groepen (een groot deel van de gewezen deelnemers) behoorlijk slechter dan in het FTK. Uit de berekeningen blijkt verder dat de koopkracht voor een groot deel van de deelnemers van de pensioenen en pensioenaanspraken binnen het FTK naar verwachting in stand blijft. In het nieuwe stelsel is het risico groot dat in een slechtweerscenario de koopkracht fors daalt.
- Uit het risicopreferentieonderzoek blijkt dat de deelnemers over het algemeen meer risicoavers (niet houden van risico) zijn dan de gemiddelde pensioendeelnemer. Met name de kwalitatieve uitvraag van de risicohouding geeft deze aversie aan. Uit de kwantitatieve uitvraag kwam geen hoog offensief profiel naar boven. Dat geldt voor alle leeftijdscategorieën. De vakorganisaties (de Unie, CNV en FNV) hebben zelf een uitvraag gedaan bij hun leden. Hieruit kwam ook naar voren dat de meeste van hun leden graag in het FTK blijven.
- Eén van de doelstellingen van de Wtp is om de pensioenaanspraken (oud en nieuw) bij elkaar te houden. Daarom is invaren van de opgebouwde pensioenrechten volgens de Wtp de standaard. Dit argument geldt voor ons Pensioenfonds niet, omdat de nieuwe pensioenopbouw vanaf 2020 al elders plaatsvindt. De nieuwe pensioenopbouw van de werkgever vindt plaats in een FPR-regeling bij een premiepensioeninstelling (PPI). FPR was al eerder afgefallen omdat de kortingskansen onacceptabel hoog waren en een SPR kan niet worden samengevoegd met de nieuwe regeling van de werkgever.
- Er zijn nog veel onzekerheden over de inrichting van het nieuwe pensioenstelsel, de implementatie van de nieuwe pensioenregeling bij uitvoerders en de uitkomsten die uit de verschillende modellen en scenario-sets worden verkregen. Ook zijn de voorgeschreven rekenmethodes niet goed toepasbaar bij volledig gesloten fondsen, omdat de toekomstige pensioenopbouw hierin niet kan worden meegenomen. Op basis van de analyses en onzekerheden heeft het bestuur de voorkeur voor het FTK.

- Op dit moment is een buy-out voor het Pensioenfonds nog niet te realiseren, op basis van de doelstelling die het bestuur hiervoor heeft gedefinieerd. Als het mogelijk is om een buy-out te realiseren met behoud van koopkracht, conform de doelstelling van het bestuur, vindt het bestuur een buy-out wel een goede oplossing voor onze deelnemers. In het FTK zullen de buffer en daarmee ook de dekkingsgraad naar verwachting groeien, mede als gevolg van vrijval bij uitkeringen. Op termijn ziet het bestuur dat een buy-out daarom wel te realiseren is. Als het Pensioenfonds in het FTK blijft, blijft deze mogelijkheid bestaan.

De overwegingen van het bestuur zijn in een aantal overleggen besproken met de sociale partners. Na discussie en het opleveren van aanvullende informatie konden de sociale partners zich goed vinden in de overwegingen. Daarnaast hebben de vakbonden een uitvraag gedaan bij hun leden. Hieruit kwam naar voren dat de meeste leden zich konden vinden in het voorstel om niet in te varen in het nieuwe Pensioenstelsel en dus in het huidige stelsel te blijven. Op basis daarvan hebben de sociale partners besloten om geen invaarverzoek te doen. Dit is vastgelegd in een transitieplan.

De Vereniging van Oud-medewerkers van Delta Lloyd Groep (VO-DLG) heeft het zogenaamde hoorrecht ten aanzien van het transitieplan, wat in de Pensioenwet is verankerd. De vereniging heeft gebruikgemaakt van dit hoorrecht en heeft het transitieplan beoordeeld. Daarvoor heeft de vereniging dezelfde informatie en berekeningen van het Pensioenfonds ontvangen als de sociale partners. Naar aanleiding van deze beoordeling heeft de vereniging aanvullende vragen gesteld die zijn beantwoord.

Het Pensioenfonds heeft het gevolgde proces en de overwegingen vastgelegd in een verantwoordingsdocument, dat ook gedeeld is met het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht.

Vervolg toekomst van het Pensioenfonds

Nadat de sociale partners het besluit hadden genomen dat het Pensioenfonds niet zal invaren in het nieuwe pensioenstelsel, was de noodzaak om snel een andere uitvoeringsvorm te kiezen minder urgent. Het Pensioenfonds hoefde daardoor niet al in 2024 een keuze te maken voor een andere toekomstige uitvoerder. Er blijven drie alternatieve opties voor de toekomst van het Pensioenfonds over: overgang naar een APF, een buy-out of voorlopig doorgaan als gesloten fonds. Een buy-out is eind 2024 opnieuw onderzocht omdat de marktomstandigheden gunstig leken, waardoor een buy-out conform de doelstellingen van het bestuur mogelijk haalbaar was. Hierbij zijn ook de uitkomsten van het FTK met ingeschatte uitkomsten van verschillende buy-out varianten onderzocht en vergeleken. Het bestuur heeft naar aanleiding van dit onderzoek een grens gesteld, in lijn met de doelstellingen van het fonds, die op basis van de huidige marktomstandigheden nog niet gerealiseerd kan worden. Het Pensioenfonds blijft dit wel monitoren. In 2025 zal het Pensioenfonds ook verder onderzoeken of aansluiting bij een APF tot de mogelijkheden hoort en realistisch is.

1.3 Digital Operational Resilience Act (DORA)

Sinds 16 januari 2023 is DORA van kracht. DORA is een Europese verordening die als doel heeft dat financiële organisaties hun IT-risico's beter gaan beheersen. Zo moeten ze weerbaarder worden tegen eventuele bedreigingen die ernstige verstoringen in de bedrijfsprocessen kunnen veroorzaken, zoals cyberdreigingen.

DORA is verplicht voor alle financiële dienstverleners en moet op 17 januari 2025 volledig geïmplementeerd zijn. Voor de implementatie van de wetgeving wordt wel het proportionaliteitsprincipe toegepast. DORA richt zich op vijf thema's:

- IT-risicobeheer;
- IT-gerelateerde incidenten;
- testen van digitale weerbaarheid;
- beheer van IT-risico's van derde aanbieders;
- informatie-uitwisseling.

Omdat de IT-gerelateerde processen volledig zijn uitbesteed, heeft het Pensioenfonds overlegd met de uitbestedingspartners om af te stemmen hoe zij DORA gaan implementeren. Daarnaast heeft het Pensioenfonds, samen met een externe IT-adviseur, een plan van

aanpak gemaakt om te zorgen dat het Pensioenfonds tijdig voldoet aan DORA. Alle stappen in het plan van aanpak zijn uitgevoerd en de uitbestedingspartijen hebben bevestigd dat zij per 16 januari 2025 voldoen aan DORA. Het Pensioenfonds heeft het IT-beleid en de incidentenregeling aangepast op de DORA- wet- en regelgeving. Met AZL zijn aanvullende contractuele afspraken gemaakt en het Pensioenfonds beschikt over het verplichte informatieregister, waarin de uitbestede partijen die ICT-diensten verrichten zijn opgenomen, inclusief hun keten. In dit register zijn AZL en zijn onderuitbestedingspartijen opgenomen. Omdat CACEIS en GSAM financiële diensten leveren en daarmee rechtstreeks onder DORA-toezicht staan, worden zij niet opgenomen in het informatieregister.

1.4 Uitbesteding helpdesk en klachtenbehandeling

Omdat de capaciteit van het bestuursbureau verder is afgenomen als gevolg van natuurlijk verloop en het mede met het oog op de toekomst van het Pensioenfonds lastig is om die medewerkers te vervangen, heeft het bestuur besloten om de helpdesk uit te besteden aan AZL. Op 1 juni 2024 is de helpdesk overgegaan naar AZL. Samen met de helpdesk is ook de eerste stap van de klachtenbehandeling overgegaan naar AZL. AZL verzorgt de eerste klachtenafhandeling, waarbij haar medewerkers specifieke klachten waar veel historie bij komt kijken ook afstemmen met het bestuursbureau (de administrateur). Indien een deelnemer niet tevreden is over de eerste afhandeling van de klacht, behandelt het Pensioenfonds de verdere procedure.

De overgang van de helpdesk en de klachtenbehandeling is uitstekend verlopen. De helpdeskmedewerkers bij AZL zijn goed opgeleid om de deelnemers van het Pensioenfonds te woord te staan. Waar nodig, ondersteunt het bestuursbureau hen. Het Pensioenfonds heeft geen negatieve reacties gehad naar aanleiding van de overgang en het aantal klachten is ook niet groter geworden. Na de overgang heeft de uitvoerder de klachtentevredenheid gemeten. De score in het eerste kwartaal na overgang was een 9,0, wat erg hoog is.

1.5 Keuzebegeleiding

Keuzebegeleiding is een belangrijk onderdeel van de dienstverlening aan deelnemers en is verankerd in de Pensioenwet. De keuzebegeleiding maakt structureel onderdeel uit van de processen van het Pensioenfonds. Het begeleiden van deelnemers bij het maken van keuzes is voor het Pensioenfonds niet nieuw, dit deed het fonds al. Nadat keuzebegeleiding in 2023 in de Pensioenwet is opgenomen heeft het fonds de keuzebegeleiding wel verder aangescherpt. Voor keuzebegeleiding geldt een open norm die door het Pensioenfonds is ingevuld met behulp van onder meer de leidraad voor keuzebegeleiding van de AFM. In 2024 heeft het Pensioenfonds de activiteiten in het kader van keuzebegeleiding geëvalueerd en verbeterpunten geïdentificeerd en grotendeels gerealiseerd. Niet alle geïdentificeerde verbeterpunten konden worden opgevolgd omdat er grenzen zijn aan de mogelijkheden van de systemen van AZL. AZL investeert op dit moment niet meer in verbeteringen in de huidige systemen omdat het bezig is met de implementatie van een nieuw administratief systeem dat vooral gericht is op het nieuwe pensioenstelsel. Binnen het huidige systeem doet AZL daarom alleen wettelijk noodzakelijke aanpassingen. Wel constateert het Pensioenfonds dat met alle maatregelen die het Pensioenfonds getroffen heeft met betrekking tot keuzebegeleiding ruim aan de norm van de wet wordt voldaan, mede doordat het bestuursbureau zelf ook taken uitvoert voor keuzebegeleiding. Het Pensioenfonds heeft een beleidsdocument opgesteld waarin alle keuzemogelijkheden, de begeleiding door het fonds en de processen zijn vastgelegd.

De keuzebegeleiding past binnen de zorgambitie die het bestuur van het Pensioenfonds heeft vastgesteld:

‘Het Pensioenfonds heeft de communicatie zo ingericht, dat (gewezen) deelnemers, gepensioneerden en hun partners goed geïnformeerd worden en afgewogen keuzes kunnen maken. Dit gebeurt door het geven van overzicht en inzicht in de gevolgen van het (niet) maken van keuzes ten aanzien van het pensioen. Daarbij wordt gebruikgemaakt van online middelen (zoals de website, het deelnemersportaal, de pensioenplanner en webinars) en persoonlijk contact, zodat de (gewezen) deelnemer, gepensioneerde en partner op de door hem/haar gewenste manier wordt begeleid in de keuzes die hij/zij heeft. Dus digitaal waar het kan, en via persoonlijk contact waar dat nodig is. Het Pensioenfonds is gemakkelijk benaderbaar en toegankelijk. Het Pensioenfonds voldoet minimaal aan de norm voor de keuzebegeleiding zoals die in de wet is opgenomen, maar het Pensioenfonds ambieert meer te doen en is voortdurend op zoek naar extra mogelijkheden om de deelnemer nog beter te begeleiden in de keuzes die voorliggen.’

Bij de inrichting van de keuzebegeleiding en het kiezen welke activiteiten het Pensioenfonds uitvoert met betrekking tot keuzebegeleiding, houdt het fonds rekening met deze zorgambitie en de randvoorwaarden voor de dienstverlening die het bestuur heeft vastgesteld. Deze randvoorwaarden zijn:

1. Wettelijke verplichtingen voert het Pensioenfonds altijd uit.
2. Het Pensioenfonds streeft niet na om de koploper te zijn ten opzichte van andere pensioenfondsen in het bedieningsconcept aan deelnemers.
3. Bij niet-wettelijke aanpassingen van de dienstverlening beoordeelt het Pensioenfonds altijd of dit binnen het budget past en effectief is.
4. Het Pensioenfonds kijkt in eerste instantie of nieuwe initiatieven binnen de beschikbare capaciteit kunnen worden opgepakt en uitgevoerd om extra kosten te beperken.
5. Het Pensioenfonds sluit alleen aan bij gangbare initiatieven die de pensioenuitvoeringsorganisatie (AZL) aan al haar klanten biedt, als dit volgens het Pensioenfonds toegevoegde waarde heeft en de kosten hiervoor aanvaardbaar zijn.

2. Governance

2.1 Bestuur

Het bestuur heeft in het verslagjaar 17 keer vergaderd. Door de toekomstverkenning en de besluitvorming rond het nieuwe pensioenstelsel zijn er extra bestuursvergaderingen gepland. Daarnaast heeft het bestuur kennissessies en workshops bijgewoond. De belangrijkste punten op de bestuursagenda in 2024 waren:

- toekomstverkenning van het Pensioenfonds en het nieuwe pensioenstelsel (Wtp);
- financiële positie (waaronder dekkingsgraden, rendementen beleggingen en uitvoeringskosten);
- vermogensbeheer (beleggingsbeleid, MVB-beleid, monitoring uitkomsten van het beleggingsbeleid, inflatie, renteafdekking en SFDR-rapportage);
- risicobeheer, waaronder DORA;
- systematische integriteitsrisicoanalyse (SIRA) en awareness;
- uitbestedingsbeleid (monitoren en evaluatie van de uitbestedingspartijen op basis van SLA-, NFR- en ISAE 3402-rapportages) en uitbesteding van de helpdesk;
- monitoren van de Wtp-ontwikkelingen en administratieplatformwijziging bij AZL;
- aanpassing van diverse fondsdocumenten;
- toeslagtoekenning;
- haalbaarheidstoets;
- jaarverslag 2023 en staten DNB;
- nieuwe Code Pensioenfondsen en implementatie en naleving daarvan;
- opstellen en bewaken van de bestuursagenda en toezichtthema's van DNB;
- interne audits;
- (deelnemers)communicatie;
- overige wettelijke ontwikkelingen;
- zelfevaluatie bestuur;
- ICT-beleid en naleving daarvan;
- benoemingen;
- klachten;
- compliance, waaronder insidersregeling;
- algemene verordening gegevensbescherming (AVG);
- uitvragen van DNB;
- overleg met en adviezen van het verantwoordingsorgaan;
- overleg met de raad van toezicht.

2.2 Naleving Code Pensioenfondsen

Het Pensioenfonds onderschrijft de Principes voor goed pensioenfondsbestuur die zijn opgenomen in de Code Pensioenfondsen (de Code) en past deze principes waar van toepassing naar vermogen toe.

De Code is bedoeld voor alle pensioenfondsen met een statutaire zetel in Nederland. Per 1 januari 2024 is de Code gewijzigd. De Code bestaat nu uit 49 normen die geclusterd zijn in vijf thema's:

1. goed zorgen voor het pensioen van belanghebbenden;
2. goed besturen;
3. effectief intern toezicht houden en controle uitoefenen;
4. verantwoording en inspraak organiseren;
5. effectief functioneren van fondsorganen.

Pensioenfondsen hadden tot 31 december 2024 de tijd om de gewijzigde Code te implementeren en hieraan te voldoen. Zo heeft het Pensioenfonds de statuten en het reglement van het verantwoordingsorgaan aangepast om aan de Code te voldoen. Voor een aantal normen nodigt de code nadrukkelijk uit om verhalend te rapporteren, waarbij pensioenfondsen dienen in te gaan op de ervaringen die zij hebben bij het invullen van die norm en de inzichten die zij daarbij hebben opgedaan. Het betreft de normen 1 (missie, visie en strategie), 4 (kennen van de voorkeuren van belanghebbenden) en 34 en 35 (diversiteits- en inclusiebeleid). In ons bestuursverslag geeft het Pensioenfonds hier gevolg aan.

De normen van de Code zijn in principe leidend, maar pensioenfondsen kunnen gemotiveerd van de Code afwijken volgens het ‘pas toe of leg uit-beginsel’. Ter naleving van de Code is er een Monitoringscommissie ingesteld. In de Monitoringscommissie zitten onafhankelijke deskundigen. Jaarlijks publiceert deze commissie een rapport over de naleving van de Code en doet aanbevelingen aan de pensioensector.

De normen en gedragsregels uit de Code heeft het Pensioenfonds verankerd in procedures en vastgelegd in fondsdocumenten, waaronder de interne gedragscode, statuten en ABTN. Het fonds neemt kennis van de rapportages van de Monitoringscommissie en volgt de aanbevelingen van deze commissie op als ze voor het Pensioenfonds relevant zijn. Het fonds beoordeelt op basis van een eigen inventarisatie of het de Code heeft nageleefd.

In onderstaande tabel staat welke thema's van toepassing zijn en hoe het Pensioenfonds de normen van de Code Pensioenfondsen toepast:

Thema's en normen	Status naleving Pensioenfonds
Goed zorgen voor het pensioen van belanghebbenden (normen 1-7)	nageleefd
Goed besturen (normen 8-16)	nageleefd
Effectief intern toezicht houden en controle uitoefenen (normen 17-23)	nageleefd
Verantwoording en inspraak organiseren (normen 24-32)	– normen 24-29 en 32: nageleefd; – normen 30-31: niet van toepassing, omdat het Pensioenfonds geen belanghebbendenorgaan heeft
Effectief functioneren van fondsorganen (normen 33-49)	– normen 33-34 en 36-49: nageleefd; – norm 35 (diversiteit in organen) niet helemaal nageleefd: het bestuur en het verantwoordingsorgaan hebben per 31 december 2024 geen leden die jonger zijn dan 40 jaar (zie ook toelichting onder aan de tabel)

Toelichting niet naleven norm 35:

Per 1 januari 2024 bestond het bestuur uit vier mannen en één vrouw. Geen van de bestuursleden is jonger dan 40 jaar.

Het verantwoordingsorgaan heeft vanaf 1 januari 2024 zes mannelijke leden en één vrouwelijk lid (per 1 januari 2025 twee vrouwelijke leden), en heeft ook geen leden jonger dan 40 jaar.

Omdat het Pensioenfonds een gesloten fonds is, wordt het steeds moeilijker om leden te vinden voor deze organen die jonger zijn dan 40 jaar. Het aantal deelnemers jonger dan 40 jaar is gedaald naar onder de 5% van het totale deelnemersbestand. Het aandeel in de voorziening voor pensioenverplichtingen van deelnemers die jonger zijn dan 40 jaar is nog geen 1%. Dit aandeel zal in de toekomst verder dalen omdat er geen nieuwe deelnemers meer bijkomen. Het Pensioenfonds stuurt daarom niet meer specifiek op leeftijd, maar selecteert op andere criteria om de diversiteit binnen de organen te bevorderen. Deze criteria zijn opgenomen in het diversiteitsbeleid. Daarnaast bestaat het bestuur uit slechts vijf personen. Continuïteit en geschiktheid zijn voor het bestuur belangrijk. De eisen die aan bestuurders, sleutelfunctiehouders en leden van de beleggingsadviescommissie worden gesteld worden steeds zwaarder. Het is daarom steeds moeilijker bestuurders te vinden die geschikt zijn om benoemd te worden. Het bestuur kijkt primair naar kennis, ervaring en kunde, waarbij diversiteit een onderdeel van de benoemingsprocedure is.

De Code Pensioenfondsen nodigt pensioenfondsen ook uit om bij een aantal normen jaarlijks in verhalende (beschrijvende) zin te rapporteren over de naleving van die norm. Het gaat hierbij om de normen 1 (missie, visie en strategie), norm 4 (kennen van voorkeuren van belanghebbenden) en de normen 34-35 (diversiteits- en inclusiebeleid). Daarbij geeft het Pensioenfonds aan hoe deze normen zijn ingevuld.

Norm 1:

De missie, visie en strategie van ons Pensioenfonds (beschreven bij paragraaf 2.1) is de basis van hoe ons fonds handelt. Hierbij beschrijven we wat belangrijk is voor het fonds. Kernpunt is een integere, efficiënte en beheerste bedrijfsvoering, niet alleen nu maar ook in de toekomst. Daarom zoeken we naar mogelijkheden om de pensioenverplichtingen ook in de toekomst zeker te stellen. Daarnaast hebben we veel aandacht voor goede dienstverlening aan onze deelnemers, waaronder passende keuzebegeleiding. En natuurlijk voor communicatie met alle belanghebbenden van het fonds. Ten slotte is maatschappelijk verantwoord beleggen een belangrijk onderdeel van de beleggingsovertuigingen.

In 2024 heeft het Pensioenfonds de missie, visie en strategie op een aantal punten opnieuw bekeken en bijgesteld. Zo hebben we in de missie en visie nadrukkelijker aangegeven dat ons Pensioenfonds zoekt naar mogelijkheden om de pensioenverplichtingen ook in de toekomst zeker te stellen. Dat wordt steeds belangrijker door veranderende wet- en regelgeving, maar ook doordat we als gesloten fonds steeds kleiner worden. We hebben hier in 2024 veel aandacht aan besteed en blijven dat ook in 2025 doen. Daarnaast hebben we in onze missie en strategie opgenomen dat we een zorgambitie hebben. Keuzebegeleiding voor deelnemers en omgang met klachten zijn daarbij erg belangrijk. We hebben in 2024 daarom stappen gezet in het verder verbeteren en uitbreiden van de keuzebegeleiding. Natuurlijk willen wij en onze uitvoeringsorganisatie AZL ook blijven leren van klachten. Daarom voeren we waar mogelijk concrete verbeteringen door in onze dienstverlening op basis van klachten en andere signalen.

Norm 4:

Het Pensioenfonds kent de voorkeuren van de deelnemers, deels omdat we altijd veel contacten hadden met onze deelnemers. Dat werd in de loop van 2024 minder, omdat we de helpdesk en klachtenbehandeling hebben uitbesteed aan AZL zoals eerder is toegelicht. Maar we blijven nauw betrokken bij onze deelnemers. Zo hebben we regelmatig contact met de Vereniging van Oud-medewerkers van Delta Lloyd Groep (VO-DLG) en ons verantwoordingsorgaan. Daarnaast organiseren we twee keer per jaar een webinar voor bijna-gepensioneerden. Ook op die manier krijgen we veel informatie over voorkeuren van (groepen) deelnemers. Bovendien voeren we periodiek deelnemersonderzoeken uit, om het net op te halen over wat er speelt en hoe deelnemers aankijken tegen bijvoorbeeld onze dienstverlening en de koers van het fonds. Het laatste deelnemersonderzoek lieten we uitvoeren in 2023. Een deel van dit onderzoek bestond uit het risicopreferentieonderzoek (RPO). De sociale partners hebben hun besluit om de pensioenen niet te laten omzetten naar de nieuwe pensioenregels mede gebaseerd op de uitkomsten van dit RPO. Ook hebben we op basis van dit onderzoek onze communicatie verbeterd. In 2025 zal het Pensioenfonds bekijken hoe we de deelnemers nog meer kunnen betrekken bij onderwerpen zoals missie, visie en strategie van ons fonds en verantwoord beleggen.

Normen 34-35:

In 2023 heeft het Pensioenfonds met ondersteuning van een externe adviseur een workshop georganiseerd over diversiteit en inclusie. De centrale vraag was hoe de fondsorganen diverser kunnen worden. Daarbij kijken we zeker niet alleen naar 'geslacht' en 'leeftijd', maar ook naar andere vormen van diversiteit zoals achtergrond. In de praktijk hebben we gezien dat diversiteit aanbrengen in 'leeftijd' steeds lastiger wordt. Het criterium dat minstens één lid van het bestuur en één lid van het verantwoordingsorgaan jonger dan 40 jaar moet zijn, is bijna niet meer haalbaar. We hebben namelijk als gesloten fonds nog maar heel weinig deelnemers in die leeftijdsgroep. Niet alleen het bestuur van het fonds maar ook de raad van toezicht, het verantwoordingsorgaan en het managementteam hebben meegedaan aan deze workshop. We hebben naar aanleiding van de workshop nieuwe diversiteitscriteria vastgesteld, acties vastgesteld en is het diversiteitsbeleid aangepast. We hebben besloten om niet meer actief te zoeken naar bestuurders of leden van het verantwoordingsorgaan die jonger zijn dan 40 jaar. Maar de groep gewezen deelnemers hebben we wel heel bewust opgenomen in het bestuur en verantwoordingsorgaan.

In 2024 is een nieuwe bestuurder benoemd, die past goed binnen dat vernieuwde diversiteitsbeleid. Deze bestuurder is relatief jong (wel ouder dan 40 jaar) en vrouw, terwijl de overige bestuurders man zijn. De nieuwe bestuurder heeft ook een totaal ander profiel qua achtergrond en kennis dan de andere bestuursleden, en vult de andere leden in het bestuur daardoor perfect aan. Ook zijn bij de twee laatste benoemingen in het verantwoordingsorgaan (eind 2023 en eind 2024) vrouwen benoemd, terwijl de overige leden man zijn. Zo is ook het verantwoordingsorgaan diverser geworden.

2.3 Fondsdocumenten

De fondsdocumenten worden periodiek aangepast op basis van ontwikkelingen en aangepaste wet- en regelgeving. De volgende documenten hebben we in 2024 aangepast:

- De ABTN is zoals elk jaar aangepast aan op basis van bestuursbesluiten die in het kalender jaar zijn genomen.
- De statuten zijn aangepast naar aanleiding van wijzigingen in de Code Pensioenfondsen.
- De gedragscode en de klokkenluidersregeling zijn aangepast op basis van nieuwe modellen die eind 2023 door de Pensioenfederatie zijn gepubliceerd.
- Het risicomanagementhandboek is zoals elk jaar aangepast op basis van wijzigingen in de risico's en beheersmaatregelen die in het jaar naar voren kwamen.
- Het pensioenreglement is aangepast met betrekking tot de flexibiliseringsperiode, vervallen van de fiscale verplichting bij vervroeging meer dan vijf jaar voor de AOW-datum, toevoeging van de GIP en enkele tekstuele verbeteringen.
- Het procuratiebeleid is aangepast naar aanleiding van een interne audit.
- De klachten- en geschillenregeling is aangepast nadat het klachtenproces aan AZL is uitbesteed. Deze regeling is in lijn gebracht met de klachtenprocedure bij AZL.
- Het Pensioenfonds had wel een klachten- en geschillenregeling, maar geen klachtenbeleid. Het Pensioenfonds zag de klachten- en geschillenregeling als haar klachtenbeleid, maar omdat het fonds nog andere beleidsdocumenten heeft die te maken hebben met klachten heeft het fonds een integraal klachtenbeleid gemaakt waarin alle fondsdocumenten met betrekking tot klachten zijn opgenomen, of daaraan wordt gerefereerd.
- Het IT-beleid en de incidentenregeling zijn aangepast aan de DORA-regelgeving.
- In het interne auditcharter zijn enkele kleine tekstuele aanpassingen en een paar aanpassingen die voortvloeien uit de ontstane praktijk doorgevoerd.
- Het reglement van het verantwoordingsorgaan is aangepast naar aanleiding van een wijziging in de Code Pensioenfondsen.

2.4 Geschiktheidsbevordering en zelfevaluatie

Op grond van de Pensioenwet en de Code Pensioenfondsen moet iedere bestuurder geschikt zijn. Geschikt zijn betekent dat de bestuurder voldoende kennis heeft om ontwikkelingen te begrijpen, tot zich te nemen en een oordeel te vormen met betrekking tot de deskundigheidsgebieden, in combinatie met de benodigde competenties en professioneel gedrag. Daarnaast wordt verwacht dat bestuurders zich verder verdiepen in de aandachtsgebieden waarvoor zij binnen het bestuur verantwoordelijk zijn. Een bestuurder moet tot een evenwichtige afweging van alle belangen kunnen komen om deel te kunnen nemen aan het besluitvormingsproces binnen het bestuur.

De geschiktheid van nieuwe bestuursleden wordt beoordeeld op basis van het geschiktheidsplan, geschiktheidsmatrix, functieprofielen en de relevante ervaring van de kandidaat-bestuurder.

Het geschiktheidsplan is in 2023 opnieuw vastgesteld naar aanleiding van de beleidsregel 2022 van DNB en het servicedocument 'Besturen van een pensioenfonds' van de Pensioenfederatie die in 2023 is gepubliceerd. In het geschiktheidsplan zijn de benodigde kennisgebieden, competenties en het professioneel gedrag waaraan een bestuurder moet voldoen, vastgelegd.

De bestuurders zijn zelf verantwoordelijk voor hun eigen opleidingsplan om ervoor te zorgen dat zij geschikt blijven en de marktontwikkelingen volgen. Het Pensioenfonds organiseert daarnaast minimaal twee keer per jaar kennissessies of workshops voor

het bestuur en/of de raad van toezicht en het verantwoordingsorgaan. In 2024 zijn twee kennissessies en/of workshops georganiseerd die in het teken stonden van DORA en integriteitsrisico's (nieuwe sanctiewetgeving en vertrouwenspersoon). Verder heeft de beleggingsadviescommissie een kennissessie gehad over beleggingen in de Wtp.

Bestuursleden en leden van het managementteam hebben in het verslagjaar deelgenomen aan diverse seminars en externe bijeenkomsten over voor het Pensioenfonds relevante onderwerpen.

Jaarlijks voert het bestuur een zelfevaluatie uit. Om de twee of drie jaar wordt de zelfevaluatie onder begeleiding van een externe partij uitgevoerd. Over 2024 is de zelfevaluatie uitgevoerd zonder ondersteuning van een externe partij. Deze zelfevaluatie had met name betrekking op het proces en besluitvorming van de toekomst van het Pensioenfonds en de voorkeursrichting met betrekking tot het nieuwe pensioenstelsel.

2.5 Diversiteit

Het Pensioenfonds hecht aan diversiteit voor het invullen van functies binnen het bestuur en het verantwoordingsorgaan zoals ook in de Code Pensioenfondsen is opgenomen. Bij het bemensen van de diverse organen wordt het diversiteitsbeleid als belangrijk aandachtspunt meegenomen. Uitgangspunt hierbij was dat het Pensioenfonds streefde naar diversiteit, waarbij in ieder geval rekening wordt gehouden met leeftijd en geslacht en waarbij geschiktheid randvoorwaardelijk was.

Het bestuur is van mening dat het bestuur, raad van toezicht en verantwoordingsorgaan voldoende divers zijn samengesteld, maar realiseert zich dat de leeftijdsnorm in de Code Pensioenfondsen niet is gerealiseerd.

Omdat het Pensioenfonds een gesloten pensioenfonds is, waardoor er geen nieuwe deelnemers bijkomen, neemt het aantal deelnemers onder de 40 jaar af (inmiddels is nog geen 5% van het totale deelnemersbestand jonger dan 40 jaar met nog geen 1% van de technische voorziening) en wordt het steeds lastiger om aan de leeftijdsdoelstelling conform de Code te voldoen. Jongere bestuurders en leden van het verantwoordingsorgaan zijn dan ook niet per se representatief voor het deelnemersbestand van ons Pensioenfonds. Het bestuur stuurt daarom niet op deze doelstelling, maar hanteert andere criteria om een divers orgaan te realiseren:

- Het bestuur en het verantwoordingsorgaan moeten bestaan uit alle belanghebbenden (deelnemer, gewezen deelnemer, pensioengerechtigden en werkgever).
- Geslacht zoals is opgenomen in de Code Pensioenfondsen. Minimaal één man en één vrouw.
- Aandachtgebieden zoals is opgenomen in het geschiktheidsplan voor bestuurders.
- Competenties zoals is opgenomen in het geschiktheidsplan voor bestuurders.
- Ervaring: het streven is om een mix te krijgen van ervaren en minder ervaren bestuurders, leden verantwoordingsorgaan en leden raad van toezicht die zich verder moeten ontwikkelen (is situatieafhankelijk).
- Karaktereigenschappen: kan gemeten worden door gesprekken, MBTI-profielen of Insightsmethodiek. Dit hangt af van de doorlooptijd en kostenbudget.

Dit is verder toegelicht in paragraaf 2.2 'naleving Code Pensioenfondsen'.

2.6 Risicomanagement

Het risicomanagement wordt bewaakt door de sleutelfunctiehouder risicobeheer, die wordt ondersteund door een risicocommissie.

Het doel van deze commissie is het monitoren van de uitvoering van het risicomanagement en het bestuur te adviseren over de beheersing van zowel de financiële als de niet-financiële risico's die het Pensioenfonds loopt. De sleutelfunctiehouder is voorzitter van deze commissie. Het risicomanagementbeleid is vastgelegd in een risicomanagementhandboek.

We monitoren de risico's met behulp van een risicodashboard dat elk kwartaal wordt opgesteld en dat besproken wordt met het bestuur. In 2023 heeft het bestuur een eigen risicobeoordeling uitgevoerd waarvan de actiepunten in 2024 zijn opgevolgd of worden bewaakt.

De risicocommissie heeft onder meer geadviseerd over ESG-risico's, beleid voor datakwaliteit en uitvoering van het kader datakwaliteit, IT-beleid, diverse beleidsonderwerpen met betrekking tot vermogensbeheer en de toekomst van het Pensioenfonds waaronder het besluit over de voorkeursrichting ten aanzien van het nieuwe pensioenstelsel. De risicocommissie heeft kennisgenomen van de interne audits, zowel van het Pensioenfonds als die van de uitbestedingspartijen (met name AZL), en heeft de analyses van de ISAE-rapportages en NFR-rapportages beoordeeld. De risicocommissie maakt elk kwartaal een rapportage voor het bestuur over de activiteiten van de commissie en de beoordeling van de beheersmaatregelen. Daarnaast maakt de sleutelfunctiehouder een jaarrapport voor het bestuur en de raad van toezicht.

De conclusie met betrekking tot risicomanagement is dat:

- er sprake was van een beheerste bedrijfsvoering;
- alle geplande activiteiten zijn uitgevoerd;
- dat er geen materiële onvolkomenheden zijn geweest die tot zorg hebben geleid.

De risicomanagementcyclus is volledig doorlopen.

In hoofdstuk 7 is beschreven welke beheersmaatregelen het Pensioenfonds heeft getroffen.

2.7 Compliance

Gedragcode

Het Pensioenfonds beschikt over een gedragscode. Het doel van de gedragscode is het waarborgen en handhaven van het vertrouwen van belanghebbenden in het Pensioenfonds door gewenst gedrag te stimuleren en ongewenst gedrag te voorkomen. De gedragscode kent daartoe algemene gedragsregels voor verbonden personen en aanvullende gedragsregels voor insiders. De gedragscode is in 2024 aangepast naar aanleiding van de update van de Pensioenfederatie.

De compliance officer heeft getoetst of de verbonden personen de gedragscode hebben nageleefd en houdt bij wie zijn toegetreden en uitgetreden als verbonden persoon. Alle verbonden personen die betrokken zijn bij het Pensioenfonds hebben verklaard dat zij de gedragscode in 2024 hebben nageleefd.

Alle relatiegeschenken worden geregistreerd. Verbonden personen hebben geen relatiegeschenken ontvangen met een waarde boven € 75.

Alle uitnodigingen en nevenfuncties worden gemeld aan de compliance officer. De compliance officer beoordeelt of deze uitnodigingen en nevenfuncties in strijd zijn met de gedragscode.

De compliance officer rapporteert op kwartaalbasis de bevindingen aan het bestuur. Uit deze rapportages kwamen in 2024 geen compliance-issues naar voren.

Naleving wet- en regelgeving

De compliance officer ontvangt alle bestuursstukken en heeft vier bestuursvergaderingen bijgewoond. Op basis daarvan beoordeelt de compliance officer of het Pensioenfonds zich aan de wet- en regelgeving en het eigen beleid houdt.

In overeenstemming met artikel 96 van de Pensioenwet meldt het Pensioenfonds dat:

- geen dwangsommen en boetes zijn opgelegd aan het Pensioenfonds in het boekjaar 2024;
- geen aanwijzingen als bedoeld in artikel 171 van de Pensioenwet zijn gegeven aan het Pensioenfonds in het boekjaar 2024;
- geen bewindvoerder als bedoeld in artikel 173 van de Pensioenwet is aangesteld in het boekjaar 2024;
- geen herstelplan van toepassing was, zoals bedoeld artikel 138 of artikel 139 van de Pensioenwet.

In 2024 is een sanctiescreening uitgevoerd op de partijen in de relatielijst van het Pensioenfonds. Geen van de zakelijke relaties bleek op een sanctielijst te staan. Dit gold ook voor de verbonden personen van het Pensioenfonds.

De compliance officer heeft ook onderzoek gedaan naar de privérelaties en privébelangen van verbonden personen. Op basis van dit onderzoek kon worden geconstateerd dat de verbonden personen geen privérelaties- en belangen hebben bij leveranciers van het Pensioenfonds en dat er geen sprake is van (de schijn van) mogelijke belangenverstrengeling.

AZL heeft een incidentmelding gedaan dat de toetsing van de deelnemersbestanden op verplichte sanctielijsten niet volledig had plaatsgevonden. Er was op bepaalde verplichte sanctielijsten niet gescreend. AZL heeft dit incident (mede namens het Pensioenfonds) bij DNB gemeld. Het Pensioenfonds heeft dit incident daarna zelf ook aan DNB gemeld. De compliance officer heeft vastgesteld dat dit incident geen impact had voor het Pensioenfonds, omdat het Pensioenfonds een gesloten deelnemersbestand heeft. Naar aanleiding van dit incident heeft AZL extra maatregelen getroffen en zal de monitoring ook onderdeel uitmaken van de ISAE 3000-verklaring die het Pensioenfonds jaarlijks ontvangt. Hierdoor wordt extern getoetst of de procedure juist wordt uitgevoerd en verkrijgt het Pensioenfonds extra zekerheid dat dit het geval is.

Awareness / Systematische integriteitsrisicoanalyse (SIRA)

De Pensioenwet verplicht pensioenfondsen tot een beheerste en integere bedrijfsvoering. Om dit voor het Pensioenfonds te borgen, heeft het fonds de integriteitsrisico's beoordeeld en vastgelegd in de integriteitsrisicoanalyse (SIRA). In de SIRA zijn de belangrijkste integriteitsrisico's benoemd, de beheersmaatregelen beschreven en zijn de netto risico's vastgesteld. De conclusie van het bestuur is dat de netto integriteitsrisico's acceptabel en aanvaardbaar zijn.

Elk jaar organiseert het Pensioenfonds samen met de compliance officer een awareness-sessie met betrekking tot integriteit. In 2024 was de awareness-sessie gericht op de nieuwe sanctiewetgeving en de vertrouwenspersoon.

Privacy officer & Gedragslijn verwerking persoonsgegevens

In 2024 hebben het Pensioenfonds en de privacy officer één melding van een datalek ontvangen, dat ook gemeld is bij de Autoriteit Persoonsgegevens. Het betrof verzending van een brief naar een verouderd postadres. In tegenstelling tot een fysiek adres, dat automatisch via de Basisregistratie Personen (BRP) aan het Pensioenfonds worden doorgegeven, geldt dat niet voor een postadres en moet de deelnemer zelf wijzigingen doorgeven. Dat was in dit geval niet gebeurd. Verder zijn er geen verzoeken tot rechten vanuit de AVG ontvangen.

Daarnaast heeft de privacy officer de naleving van de 'Gedragslijn verwerking persoonsgegevens pensioenfondsen' (de Gedragslijn) beoordeeld. Het Pensioenfonds conformeert zich aan deze gedragslijn, die is uitgevaardigd door de Pensioenfederatie. De Gedragslijn is gebaseerd op de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), de Europese privacywetgeving. Onderdeel van de gedragslijn is onder andere dat de aangesloten pensioenfondsen jaarlijks verklaren dat zij zich aan de Gedragslijn hebben gehouden.

De externe privacy officer heeft onderzocht of het Pensioenfonds heeft voldaan aan deze richtlijn. Hiervoor heeft de privacy officer een rapportage opgesteld en een verklaring afgegeven. In deze rapportage heeft hij beschreven op welke wijze is onderzocht en vastgesteld of het Pensioenfonds in 2024 heeft voldaan aan de vereisten in de gedragslijn. De privacy officer heeft de volgende verklaring afgegeven:

"Op basis van alle verstrekte documenten (zoals het privacybeleid en de privacyverklaring, de klachtdocumenten, het verwerkingenregister, het ICT-beleid, de SLA-rapportages en de privacyrapportage van AZL) kan worden geconcludeerd dat het Delta Lloyd Pensioenfonds de Gedragslijn verwerking persoonsgegevens pensioenfondsen 2023 op de belangrijkste punten naleeft. De compliancestructuur is zorgvuldig ingericht, het beleid is helder, en periodieke controles en rapportages wijzen niet op substantiële knelpunten.

Uit de beoordeling van de door het Pensioenfonds aangeleverde documenten blijkt dat deze voldoen aan de eisen die de Gedragslijn stelt aan het bestaan, de inhoud en de werking van de relevante stukken. Hierdoor staat vast dat het Pensioenfonds de benodigde documentatie op orde heeft en in overeenstemming handelt met de gedragslijn. Alles overwegende bieden de uitkomsten van deze controle voldoende zekerheid om te concluderen dat het Pensioenfonds de Gedragslijn in 2024 heeft nageleefd”.

2.8 Interne audit

Het doel van de interne auditfunctie is om vanuit een onafhankelijke positie een objectieve toets van de effectieve werking van het risicobeheersysteem te geven en op basis hiervan aanbevelingen te doen om de interne controlestructuur te verbeteren. Daarbij worden opzet, bestaan en werking van het risicobeheersings- en controlesysteem getoetst door middel van audits. Het bestuur is eindverantwoordelijk voor toereikende besturings-, risicomanagement- en beheersingsprocessen (gehele bedrijfsvoering). Het bestuur en de medewerkers van het Pensioenfonds zijn primair verantwoordelijk voor de inrichting en borging van een betrouwbaar en effectief intern beheersingssysteem. Daarbij draagt het bestuur ook de onverdeelde verantwoordelijkheid voor de opvolging en invoering van de aanbevelingen naar aanleiding van bevindingen van de interne audit-functie.

De vervuller van de interne audit functie wordt uitgevoerd door een externe partij en komt uit een andere organisatie dan de accountant die het jaarverslag controleert.

De interne auditfunctie stelt een meerjarenauditplan op, en past dit jaarlijks aan nieuwe ontwikkelingen aan. Daarbij wordt steeds één jaarlaag doorgerold. In het auditplan is voorzien dat er twee interne audits per jaar worden uitgevoerd.

De interne audits die in 2024 zijn uitgevoerd, hadden betrekking op ‘financial control’ en ‘strategie, cultuur en gedrag’.

De conclusie van de interne audit op ‘financial control’ was ‘onvoldoende’, hoewel de interne auditor (vervuller van de intern audit functie) maar één bevinding had. Internal Audit heeft vastgesteld dat de systeemtechnische functiescheiding binnen het betaalsysteem van de uitvoerder onvoldoende was. Dit was bij het Pensioenfonds bekend waardoor het Pensioenfonds aanvullende maatregelen had genomen zodat het risico op ongeoorloofde of foutieve betalingen zeer beperkt was. Desalniettemin oordeelde de Interne Auditor dat er onvoldoende waarborgen zijn ingebouwd in het financial control-proces om het risico op fouten in de administratie te mitigeren omdat dit niet door het systeem wordt afgedwongen. De bevindingen van de interne auditor zijn eerst besproken met de sleutelfunctiehouder en daarna met het bestuur. Naar aanleiding van de aanbeveling van de interne audit functie heeft het Pensioenfonds samen met de pensioenuitvoeringsorganisatie de leemte in het financial control-proces opgelost. De audit functie (sleutelfunctiehouder en vervuller) kon zich vinden in de oplossing.

De conclusie van de interne audit op de audit over de ‘strategie, cultuur en gedrag’ was ‘goed’. De interne auditor had hierbij geen aanbevelingen. De observatie van de interne auditor was dat het Pensioenfonds in januari 2024 de missie, visie en strategie van het fonds heeft herijkt en vastgesteld en daarbij aandacht is voor de beoogde (intended) cultuur en gedrag, blijkend uit woorden als integer, transparant en betrouwbaar.

Op basis van inzichten verkregen vanuit de interviews blijkt dat de huidige, ‘expressed’ cultuur bij het Pensioenfonds zich het beste laat omschrijven als open, ontspannen en eerlijk. Deze omschrijvingen sluiten goed aan op wat de intentie is van de beoogde cultuur. Sturing op de beoogde cultuur vindt actief plaats in vergaderingen en door het houden van zelfevaluaties. Maar ook omdat de organisatie qua omvang relatief klein is en als plat wordt ervaren. Hierdoor durven de betrokkenen zich ook te uiten en transparant te communiceren.

2.9 Klachten en geschillen

In 2024 heeft het Pensioenfonds 26 klachten of uitingen van ongenoegen (in 2023: 36 klachten) ontvangen en behandeld. Onder een klacht verstaat het Pensioenfonds elke uiting van ontevredenheid die een belanghebbende richt aan het Pensioenfonds.

Vanaf 1 juni 2024 is samen met de helpdesk de klachtenafhandeling uitbesteed aan AZL. Dat betekent ook dat het Pensioenfonds niet meer direct inzage heeft in de klacht zelf. AZL rapporteert de klachten op kwartaalbasis in aantallen, waarbij aangegeven wordt

in welke categorie de klacht thuis hoort conform de gedragslijn 'Goed omgaan met klachten'. Daarbij wordt tevens aangegeven in welk stadium de klacht is afgehandeld. Dat kan direct in een eerste contact zijn of indirect (na het eerste contactmoment). Over een indirecte afhandeling van de klacht wordt in de rapportage een toelichting gegeven. Bij de afhandeling van de klacht vraagt AZL direct of de klant tevreden is met de afhandeling van de klacht. Binnen AZL zijn klachtencoördinatoren aangesteld, die de klachten analyseren en waar mogelijk verbeteracties initiëren op basis van de meest ontvangen klachten voor alle fondsen gezamenlijk. Ieder kwartaal worden er vervolgens drie generieke verbeteringsinitiatieven benoemd. Het is goed te zien dat AZL serieus met de klachten omgaat en verbeterpunten opstelt, en dus leert van klachten.

Klachten die niet direct door AZL konden worden opgelost, werden door het pensioenbureau behandeld.

De aard van de klachten was in 2024 als volgt:

Onderwerp	Aantal behandelde		
	Klachten	Geëscaleerde klachten	Geschillen
Service en klantgerichtheid	3		
Behandelingsduur	2		
Informatieverstrekking	7		
Deelnemersportaal	3		
Keuzebegeleiding			
Pensioenberekening en -betaling	5	2	1
Registratie			
werknemersgegevens/datakwaliteit	1		
Toepassing wet- en regelgeving: algemeen			
Toepassing wet- en regelgeving: invaren, transitie			
Financiële situatie (toeslagverlening)	2		
Duurzaamheid			
Overig	1		
Totaal	24	2	1

De twee geëscaleerde klachten zijn door de manager van het Pensioenfonds behandeld. Eén klacht had betrekking op een deelnemer die meende alsnog recht te hebben op premievrije voortzetting in verband met arbeidsongeschiktheid uit het verleden, terwijl de betrokkene een jaarcontract had en al uit dienst was toen de betrokkene ziek werd. Deze klacht is door de manager afgewezen. De betrokkene heeft vervolgens de GIP ingeschakeld. De GIP heeft het geschil ongegrond verklaard.

De tweede geëscaleerde klacht had betrekking op het niet juist verwerken van de hoog-laagconstructie die de deelnemer had gekozen. Hierdoor is in eerste instantie te veel uitbetaald en dat is gecorrigeerd, waarbij de te veel uitgekeerde bedragen door de pensioenuitvoeringsorganisatie werden teruggevorderd. Hoewel de deelnemer mogelijk had kunnen weten dat de uitkering niet goed kon zijn, heeft de manager besloten om coulance halve de te veel betaalde uitkering niet terug te vorderen. De reden was dat het een fout was van het Pensioenfonds en de pensioenuitvoeringsorganisatie, en het niet evident was of de deelnemer de fout zelf had kunnen zien.

Alle klachten zijn besproken binnen het bestuur en met de pensioenuitvoeringsorganisatie, AZL. Dit heeft geleid tot verbetering van processen binnen AZL.

2.10 Verantwoordingsorgaan

In 2024 hebben het pensioenfondsbestuur en het verantwoordingsorgaan vijf keer samen vergaderd.

In mei 2024 heeft het verantwoordingsorgaan met het bestuur gesproken over het jaarverslag 2023, het oordeel van het verantwoordingsorgaan en het verslag van de raad van toezicht. Ook heeft het verantwoordingsorgaan in het kader van de jaarrekening 2023 gesproken met de controlerend accountant, certificerend actuaire en de raad van toezicht. Verder zijn in het verslagjaar onder meer de volgende onderwerpen besproken:

- ontwikkelingen met betrekking tot het nieuwe pensioenstelsel en toekomst van het Pensioenfonds;
- algemene gang van zaken en ontwikkelingen bij het Pensioenfonds;
- bestuursagenda 2024;
- vermogensbeheer, waaronder duurzaamheidsrapportage en MVB-beleid;
- nieuwe prognosetafel 2024 van het Actuarieel Genootschap;
- communicatieplan 2024;
- haalbaarheidstoets;
- vacature en benoeming lid verantwoordingsorgaan;
- toeslagverlening;
- klachten- en geschillenprocedure.

Daarnaast is het verantwoordingsorgaan uitgenodigd voor het bijwonen van kennissessies en presentaties over de nieuwe sanctiewetgeving, vertrouwenspersoon, toekomst van het Pensioenfonds en het nieuwe pensioenstelsel en de haalbaarheidstoets. Een groot deel van het verantwoordingsorgaan heeft de kennissessies en presentaties bijgewoond.

Het verantwoordingsorgaan heeft geadviseerd over:

- het communicatieplan;
- aanpassing van de klachten- en geschillenprocedure.

Het verantwoordingsorgaan heeft, met suggesties, positief geadviseerd over deze onderwerpen. Ook heeft het verantwoordingsorgaan positief gereageerd ten aanzien van de voorkeursrichting van het bestuur ten aanzien van het nieuwe pensioenstelsel en het besluit van de sociale partners om geen invaaververzoek te doen.

Daarnaast heeft het verantwoordingsorgaan suggesties gegeven over teksten in een aantal fondsdocumenten en het bestuursverslag.

2.11 Intern toezicht

In het verslagjaar zijn het bestuur en de raad van toezicht één keer bij elkaar geweest om de ontwikkelingen bij het Pensioenfonds te bespreken. De tweede bijeenkomst tussen bestuur en raad van toezicht eind 2024 is niet doorgegaan vanwege ziekte. Deze bijeenkomst is verplaatst naar januari 2025. Daarnaast heeft de raad van toezicht met het bestuur gesproken over het jaarverslag 2023 en het verslag van de raad van toezicht. Ook heeft de raad van toezicht in het kader van de jaarrekening 2023 gesproken met de controlerend accountant, certificerend actuaire en het verantwoordingsorgaan. De raad van toezicht heeft het jaarverslag 2023 goedgekeurd. Onder meer de volgende onderwerpen zijn in 2024 besproken:

- interne audit (auditplan en bevindingen audits);
- ontwikkelingen, planning en voortgang met betrekking tot het nieuwe pensioenstelsel;
- toekomst van het Pensioenfonds;
- beleggingsbeleid;
- uitkomsten van de haalbaarheidstoets;

- follow-up aanbevelingen raad van toezicht;
- overige ontwikkelingen bij het Pensioenfonds.

De raad van toezicht heeft één herbenoeming en één benoeming van de leden van het verantwoordingsorgaan goedgekeurd.

Daarnaast is de raad van toezicht uitgenodigd voor het bijwonen van de kennissessies over de nieuwe sanctiewetgeving en de vertrouwenspersoon. Een deel van de raad van toezicht heeft de kennissessies bijgewoond. Ook heeft de raad van toezicht verschillende presentaties over de toekomst van het Pensioenfonds en het nieuwe pensioenstelsel bijgewoond.

De raad van toezicht heeft ook in eigen kring vergaderd, waarbij de manager en/of de voorzitter van het Pensioenfonds, op uitnodiging van de raad van toezicht, een toelichting gaf op de ontwikkelingen bij het fonds.

Daarnaast heeft de raad van toezicht kennisgenomen van de inventarisatie van de naleving van de Code Pensioenfondsen.

2.12 Extern toezicht

Naast het intern toezicht hebben pensioenfondsen in Nederland te maken met twee externe toezichthouders, te weten De Nederlandsche Bank N.V. (DNB) en de Stichting Autoriteit Financiële Markten (AFM). De AFM houdt voornamelijk toezicht op de communicatie met de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden, terwijl de andere toezichtonderwerpen zijn ondergebracht bij DNB.

DNB

Het bestuur heeft begin 2024 een gesprek gehad met DNB over de toekomst van het Pensioenfonds en de implementatie van het nieuwe pensioenstelsel.

Het Pensioenfonds heeft daarnaast in het verslagjaar acht uitvragen van DNB ontvangen:

- niet-financiële- en integriteitsrisico's;
- woninghypotheken;
- duurzaamheid;
- naleving sanctiewetgeving;
- de monitoring van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel (elk kwartaal één uitvraag).

De gevraagde informatie op basis van deze uitvragen is tijdig naar DNB gestuurd.

Het Pensioenfonds heeft DNB geïnformeerd wat de keuzerichting van het bestuur was ten aanzien van het wel of niet invaren.

Daarna heeft het Pensioenfonds DNB geïnformeerd dat de sociale partners hebben besloten om de pensioenverplichtingen van het Pensioenfonds niet in te varen in het nieuwe pensioenstelsel. DNB heeft daar geen nadere vragen over gesteld en gezegd dat het Pensioenfonds geen implementatieplan hoeft in te dienen.

Naar aanleiding van de uitvraag duurzaamheid heeft DNB aangegeven dat het Pensioenfonds uiterlijk 1 september 2025 een materialiteitsanalyse met betrekking tot ESG-risico's moet opleveren. Het Pensioenfonds zal dat doen.

Het Pensioenfonds heeft ook aan DNB een incident gemeld bij AZL over 2023 met betrekking de sanctiewetgeving (zie verder paragraaf 2.7).

AFM

Het Pensioenfonds heeft in het verslagjaar twee uitvragen van de AFM ontvangen:

- informatieverzoek waarborgen digitale informatieverstrekking;
- informatieverzoek toezichtsrapportage tweedepijlerpensioen 2023.

De gevraagde informatie op basis van deze uitvragen is tijdig naar de AFM gestuurd.

In 2023 heeft AZL een incident gemeld over het vermelden van onjuiste gegevens met betrekking tot de scenariobedragen (URM-bedragen) op het Uniforme pensioenoverzicht (UPO). AZL heeft dit incident aan de AFM gemeld en heeft vervolgens de URM-bedragen gecorrigeerd. Het Pensioenfonds heeft dit incident niet zelfstandig aan de AFM gemeld, omdat AZL al een melding had gedaan.

In 2024 kreeg het Pensioenfonds een brief van de AFM waarin werd gesteld dat het Pensioenfonds artikel 48 van de Pensioenwet heeft overtreden. Het Pensioenfonds is namelijk verplicht om aan deelnemers een juiste opgave te verstrekken van de bereikte pensioenaanspraken als pessimistisch, verwacht en optimistisch scenario en dit in het UPO te vermelden. Dat heeft het Pensioenfonds in eerste instantie niet gedaan, en volgens de AFM blijft het Pensioenfonds verantwoordelijk voor fouten van de pensioenuitvoeringsorganisatie.

Uiteindelijk heeft de AFM geen formele maatregelen opgelegd omdat de fout is gecorrigeerd. In de brief staat ook dat het Pensioenfonds in contact moet treden met AZL over dit voorval. Het Pensioenfonds heeft dit incident al in 2023 met AZL besproken. Het Pensioenfonds heeft naar aanleiding van deze brief het volgende aan de AFM geantwoord. "De maatregelen die AZL heeft genomen zijn in overleg met het Pensioenfonds genomen waarbij het Pensioenfonds heeft aangegeven dat de maatregelen afdoende zijn geweest. Daarbij heeft het Pensioenfonds nadrukkelijk aangegeven dat het Pensioenfonds verantwoordelijk is en dat het Pensioenfonds die verantwoordelijkheid ook heeft genomen. Tijdens het UPO-proces heeft het Pensioenfonds dan ook controles uitgevoerd om te waarborgen dat de informatie in de UPO's juist en volledig is. Zo heeft het Pensioenfonds de URM-bedragen beoordeeld voordat de UPO's zouden worden verstuurd. Bij deze beoordeling heeft het Pensioenfonds een aantal onvolkomenheden geconstateerd die aan AZL zijn doorgegeven en die zijn gecorrigeerd. Vervolgens heeft AZL de UPO's verstuurd zonder dat de gecorrigeerde UPO's wederom ter controle aan het Pensioenfonds zijn aangeboden. Nadat de UPO's zijn verzonden heeft het Pensioenfonds zelf geconstateerd dat de URM-bedragen nog steeds niet juist waren. In overleg tussen het Pensioenfonds en AZL is het proces gestart voor correctie van de UPO's en heeft AZL dit incident gemeld aan de AFM."

3. Pensioenbeleid

3.1 Pensioenreglement

Sinds 1 januari 2020 voert het Pensioenfonds de pensioenregeling van de werkgever niet meer uit en worden geen pensioenaanspraken meer opgebouwd (gesloten fonds). Het Pensioenfonds voert nu alleen nog de pensioentoezeggingen uit van voormalige medewerkers van Delta Lloyd Services B.V. die tot en met 31 december 2019 met hen waren overeengekomen. Alleen de arbeidsongeschikte deelnemers met premievrije opbouw van pensioen bouwen nog binnen het Pensioenfonds pensioen op. De pensioentoezeggingen zijn vastgelegd in het pensioenreglement.

In 2024 is naar aanleiding van de invoering van de Wtp per 1 juli 2023 en de start van de GIP per 1 januari 2024 het pensioenreglement op een aantal punten aangepast. Deze wijzigingen zijn:

- Definities: flexibiliseringsperiode is aangepast. Als gevolg van de Wtp ligt de leeftijd waarop een deelnemer op zijn vroegst met pensioen kan gaan 10 jaar voor de AOW-leeftijd in het jaar dat het pensioen daadwerkelijk ingaat. De definitie is hierop aangepast.
- Artikel 13 "Vervroeging van de pensioendatum" en artikel 15 "Deeltijdpensionering". Tot 1 juli 2023 gold dat als een deelnemer meer dan vijf jaar voor de AOW-leeftijd met pensioen wilde gaan, er een verklaring moest worden afgegeven dat hij/zij stopte met werken. Deze verplichting is komen te vervallen. De tekst is hierop aangepast.
- Artikel 36 "Woonplaats, geschillen": De geschillencommissie van het Pensioenfonds en de ombudsman zijn verwijderd en vervangen door de GIP.
- De tabel met flexibiliseringsfactoren wordt jaarlijks apart op de website gezet. In het reglement wordt hiernaar verwezen.
- Enkele tekstuele verbeteringen.

3.2 Overeenkomst met de werkgever

De overeenkomst met de werkgever is vastgelegd in een voortzettingsovereenkomst. Deze overeenkomst geldt vanaf 1 januari 2020 omdat het Pensioenfonds op dat moment een gesloten fonds is geworden.

In deze voortzettingsovereenkomst zijn de wederzijdse verplichtingen opgenomen en is een kostenvergoeding afgesproken.

De werkgever is aan het Pensioenfonds alle uitvoeringskosten verschuldigd die het Pensioenfonds in het betreffende kalenderjaar moet maken, met uitzondering van de uitvoeringskosten die in het betreffende kalenderjaar direct verband houden met het beleggen van het vermogen van het Pensioenfonds.

De bedragen die de werkgever verschuldigd is, worden verminderd met het deel van de administratievoorziening dat in het betreffende kalenderjaar vrijvalt als gevolg van gedane pensioenuitkeringen. Dat deel is voor deze bepaling gemaximeerd op 2% van de uitgekeerde pensioenbedragen.

De overeenkomst is afgesloten voor onbepaalde duur. De werkgever kan de voortzettingsovereenkomst beëindigen, met inachtneming van een opzegtermijn van zes maanden en onder voorwaarden.

3.3 Toeslagen

De voorwaardelijke toeslagen worden gefinancierd uit het eigen vermogen van het Pensioenfonds.

Het bestuur heeft in de vergadering van 27 november 2024 besloten om per 1 januari 2025 een toeslag over de opgebouwde pensioenaanspraken van de (gewezen) deelnemers en de pensioenrechten van de pensioengerechtigden toe te kennen van 2,15%. De consumentenprijsindex, afgeleid (zonder onder meer accijns en BTW) bedroeg tussen oktober 2023 en oktober 2024 2,58%. Hiermee is 83% van de toeslagambitie gerealiseerd. De achterstand in de toeslagverlening is daardoor toegenomen met 0,43% en bedraagt per 1 januari 2025 7,41%.

De achterstanden in de toeslagverlening konden niet ingehaald worden, omdat wettelijk gezien de beleidsdekkingsgraad daarvoor hoger moet zijn dan de dekkingsgraad voor toekomstbestendig indexeren (TBI). TBI is afhankelijk van de inflatieverwachting van het CPB en de rente. Dat was op 31 oktober 2024 niet het geval: de TBI was per 31 oktober 2024 135,4%, terwijl de beleidsdekkingsgraad op dezelfde datum 131,0% was.

Pensioenfondsen die een besluit hebben genomen om in te varen in het nieuwe pensioenstelsel kunnen gebruikmaken van het zogenaamde 'transitie-FTK', waarin ook een verruiming van de toeslagregels is opgenomen. Deze pensioenfondsen kunnen toeslag verlenen vanaf een beleidsdekkingsgraad van 105% waarbij nadrukkelijke waarborgen gelden voor evenwichtig invaren en de belangen van toekomstige generaties. Er hoeft dan niet voldaan te worden aan de regels voor toekomstig bestendig indexeren. De actuele dekkingsgraad mag na toeslagverlening dan ook niet onder 105% uitkomen. Omdat het Pensioenfonds niet gaat invaren geldt deze verruiming niet.

Het toeslagbesluit is aan de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden medegedeeld en toegelicht.

Het beleid voor toeslagverlening is als volgt:

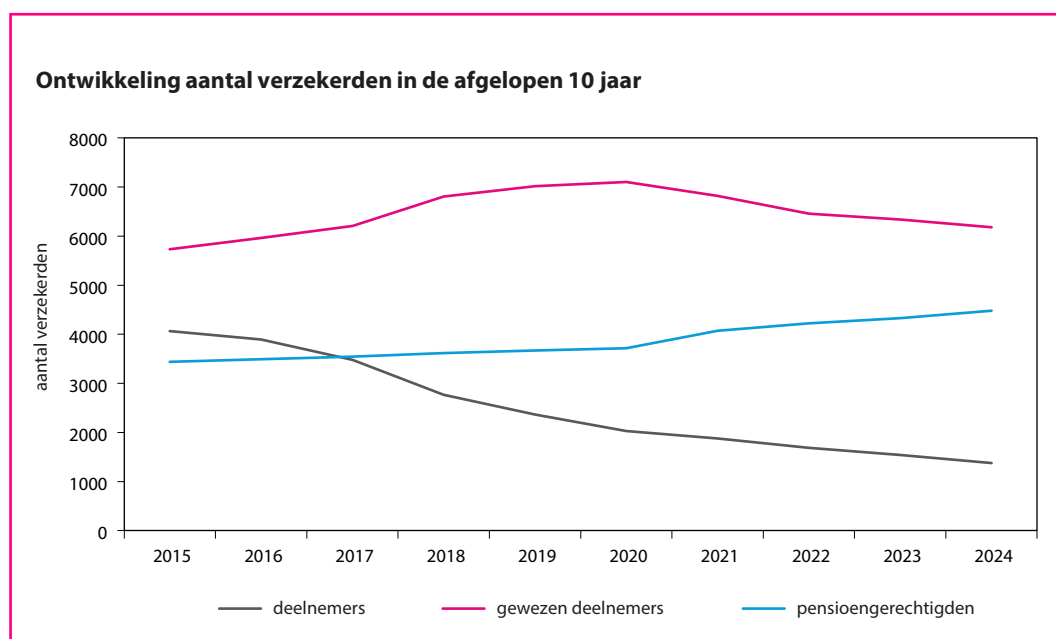
- Bij een beleidsdekkingsgraad onder 110% wordt geen toeslag toegekend.
- Bij een beleidsdekkingsgraad die boven de dekkingsgraad voor toekomstbestendige toeslagverlening ligt kan volledige toeslag worden toegekend.
- Bij een beleidsdekkingsgraad tussen 110% en de dekkingsgraad voor toekomstbestendig indexeren wordt een evenredig deel van de toeslag toegekend.

Daarnaast kent het toeslagbeleid een aantal andere criteria, die worden meegenomen bij de besluitvorming over de toeslagverlening. Deze zijn vermeld op de website van het Pensioenfonds.

3.4 Ontwikkeling aantal (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden

Doordat het Pensioenfonds geen nieuwe pensioenopbouw meer kent is het aantal deelnemers verder gedaald.

De ontwikkeling van het aantal deelnemers kan grafisch als volgt worden weergegeven:

In het afgelopen jaar was de ontwikkeling voor de totale populatie, mannen en vrouwen, als volgt:

			2024	2024	2023	2023
	mannen	vrouwen	totaal	in %	totaal	in %
Deelnemers ¹⁾	794	584	1.378	11	1.543	13
Gewezen deelnemers	3.181	2.998	6.179	52	6.339	52
Pensioengerechtigden	2.505	1.977	4.482	37	4.326	35
waarvan:						
– ouderdompensioen	2.364	1.120	3.484		3.328	
– partnerpensioen	103	835	938		934	
– wezenpensioen	38	22	60		64	
Totaal	6.480	5.559	12.039	100	12.208	100

1) De (actieve) deelnemers worden gezien als de gewezen werknemers van DL Services B.V. die nog in dienst zijn bij NN Personeel B.V. en arbeidsongeschikte deelnemers.

4. Financiële en actuariële positie

4.1 Dekkingsgraad

Definities

De ontwikkeling van de financiële positie van het Pensioenfonds geven wij weer in de dekkingsgraad. Deze maatstaf geeft de mate weer waarin de verplichtingen zijn gedekt door de aanwezige bezittingen van het Pensioenfonds.

Het Pensioenfonds berekent de volgende dekkingsgraden:

- *Actuele DNB-dekkingsgraad:*
Voor de berekening van deze dekkingsgraad waardeert het Pensioenfonds de verplichtingen op basis van de rentetermijnstructuur die DNB maandelijks publiceert (inclusief de Ultimate Forward Rate (UFR)). Deze dekkingsgraad is de basis voor de beleidsdekkingsgraad.
Voor deze rentetermijnstructuur gebruikt DNB voor kortere looptijden de swaprente en groeit de curve toe naar de UFR. Sinds 1 januari 2023 is de UFR-methode gewijzigd. Waar eerst voor looptijden vanaf 30 jaar de curve naar de UFR toegroeide, is dat vanaf die datum pas vanaf 50 jaar. Omdat circa 99% van de kasstromen van het Pensioenfonds zich bevinden binnen die eerste 50 jaar, is voor ons fonds het verschil tussen de actuele DNB-dekkingsgraad en de marktrentedekkingverhaalbaar geworden.
- *Beleidsdekkingsgraad:*
De beleidsdekkingsgraad wordt berekend als een voortschrijdend gemiddelde van de actuele DNB-dekkingsgraden over de afgelopen 12 maanden. DNB hanteert de beleidsdekkingsgraad voor de toetsing van het financiële beleid (toeslagverlening, korten en herstelplannen).
- *Reële dekkingsgraad:*
Bij deze dekkingsgraad wordt rekening gehouden met de verwachte toekomstige stijgingen van de prijzen. De reële dekkingsgraad geeft de verhouding weer tussen de beleidsdekkingsgraad en de dekkingsgraad waarbij volledige prijsindexatie is toegestaan. Een reële dekkingsgraad van 100% betekent dat het Pensioenfonds aan de pensioenverplichtingen kan voldoen en ook de pensioenen kan verhogen met de verwachte stijging van de prijzen.
- *Vereiste dekkingsgraad:*
Dit is de benodigde dekkingsgraad die het Pensioenfonds moet hebben gezien de risico's die het Pensioenfonds loopt. Deze dekkingsgraad is berekend op basis van rekenregels die DNB voorschrijft.
- *Minimale vereiste dekkingsgraad:*
Dit is de dekkingsgraad die de minimaal benodigde buffer van het Pensioenfonds weergeeft.

Berekende dekkingsgraden

De berekende dekkingsgraden zijn als volgt:

Dekkingsgraad	31 december 2024	31 december 2023
Actuele DNB-dekkingsgraad	130,9%	127,4%
Beleidsdekkingsgraad	131,5%	127,8%
Reële dekkingsgraad volgens richtlijnen FTK	99,5%	93,9%
Dekkingsgraad op basis van het vereist eigen vermogen	112,5%	112,4%
Dekkingsgraad op basis van het minimaal vereiste eigen vermogen	104,0%	104,0%

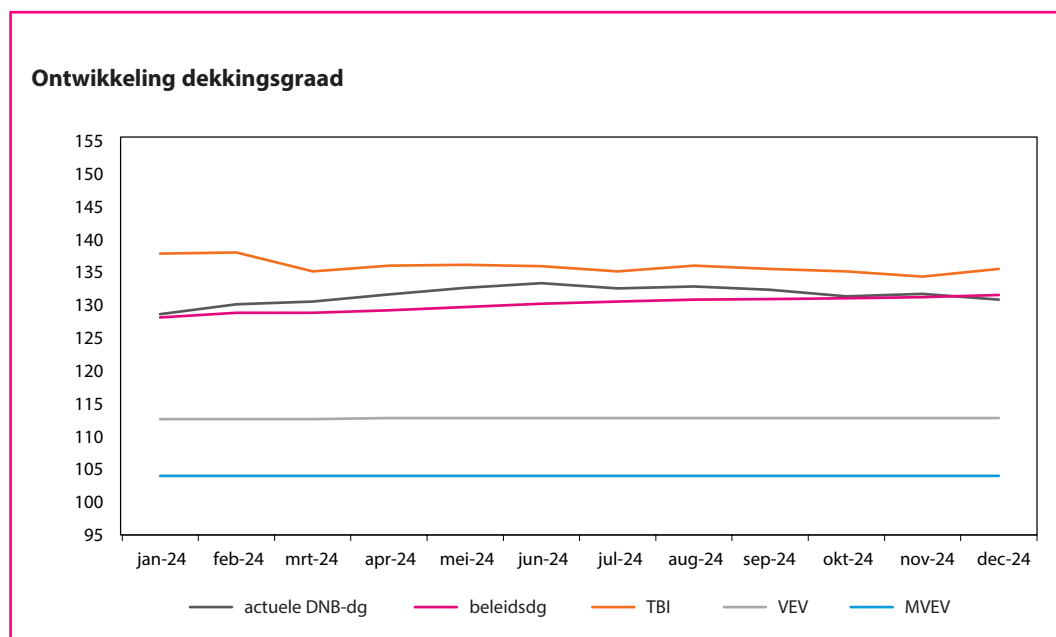
De waarde van de beleggingen (saldo activa en passiva) bedroeg eind 2024 € 3,174 miljard (2023: € 3,015 miljard) en de waarde van de pensioenverplichtingen (op basis van de rentetermijnstructuur die DNB publiceert) was eind 2024 € 2,448 miljard (2023: € 2,381 miljard).

Ontwikkeling dekkingsgraden

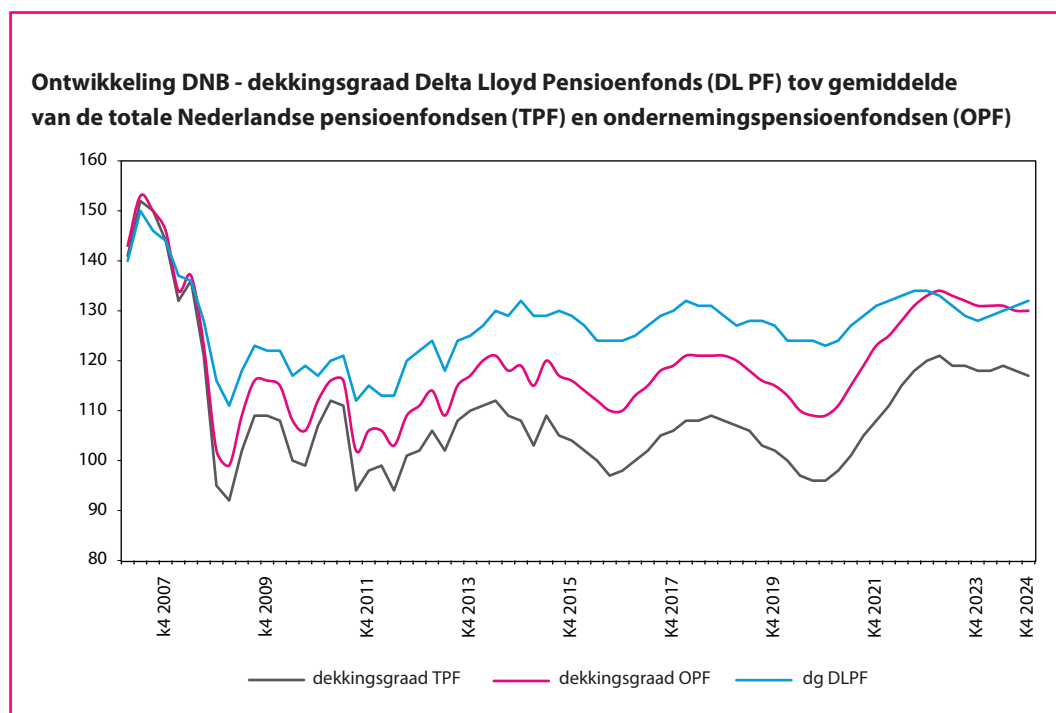
De ontwikkeling van de actuele DNB-dekkingsgraad en de marktrentedekingsgraad over 2024 is als volgt:

	Actuele DNB-dg
Dekkingsgraad 1 januari 2024	127,4%
<i>Beleggingen</i>	
Invloed rendement beleggingen	11,0%
<i>Verplichtingen</i>	
– Rendement verplichtingen	-6,4%
– Toeslagverlening	-2,7%
– Invloed overige mutaties kasstromen (uitkeringen en andere mutaties)	1,6%
	-7,5%
Dekkingsgraad 31 december 2024	130,9%

De ontwikkeling van de actuele DNB-dekkingsgraad, marktrentedekingsgraad en beleidsdekkingsgraad in 2024 was als volgt:

De ontwikkeling van de beleidsdekkingsgraad (tot 1 januari 2015 de actuele DNB-dekkingsgraad) van ons Pensioenfonds ten opzichte van het gemiddelde van alle Nederlandse pensioenfondsen en alle Nederlandse ondernemingspensioenfondsen is als volgt:

Wijzigingen grondslagen

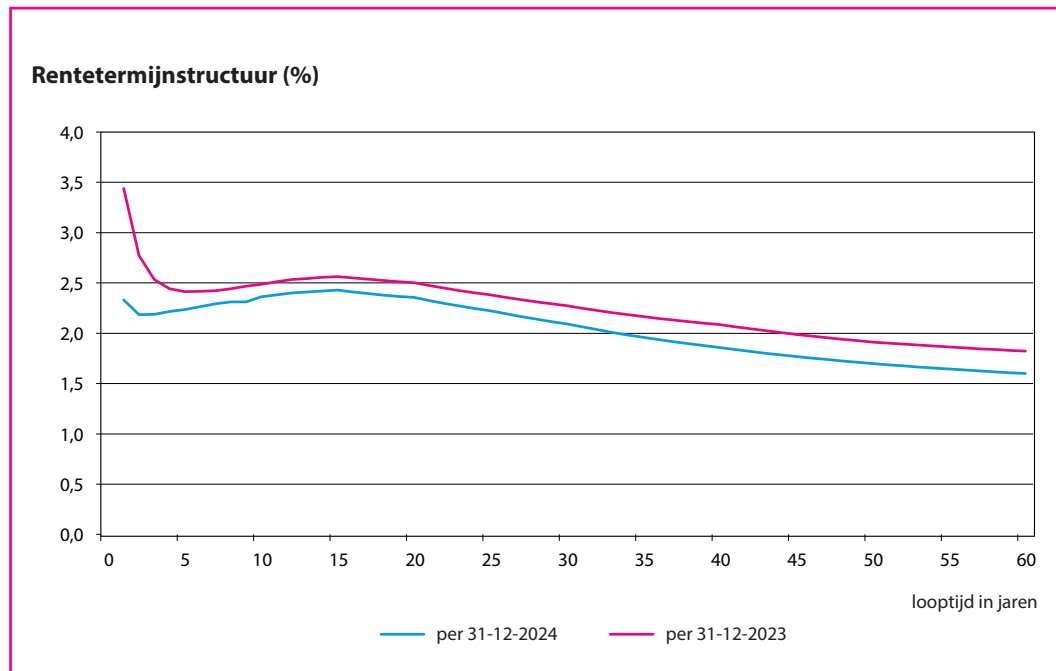
In 2024 heeft het Actuariel Genootschap (AG) een nieuwe prognosetafel (AG 2024) uitgebracht. Op basis van deze tafel wordt een beperkte daling van de levensverwachting voorzien ten opzichte van de AG2022 tafel. In Prognosetafel AG2024 is de oversterfte als gevolg van de covidpandemie apart geprognostiseerd voor mannen en vrouwen vanaf leeftijd 55 jaar, net als in Prognosetafel AG2022. In Prognosetafel AG2022 werd verwacht dat de oversterfte in deze leeftijdsgroep ieder jaar met 50% afneemt, voor het eerst in 2022. In Prognosetafel AG2024 is verondersteld dat deze oversterfte jaarlijks met 25% afneemt, gemeten vanaf 2024. Het basismodel waarop de oversterfte is gemodelleerd, is niet gewijzigd. Dit model gaat uit van sterftedata tot en met 2019 in de geselecteerde Europese landen. Aangezien zowel in Prognosetafel AG2022 als in Prognosetafel AG2024 de oversterfte jaarlijks afneemt, zijn de sterftetekansen op langere termijn (vanaf circa 2035) in beide tafels min of meer gelijk.

Met ingang van 31 december 2024 hanteert het Pensioenfonds deze nieuwe tafel. De nieuwe grondslagen resulteerden in een daling van de voorziening van 0,2%. Het positieve effect op de dekkingsgraad bedroeg circa 0,3%.

Verplichtingen

Het Pensioenfonds heeft het renterisico beperkt door minimaal 87,5% en maximaal 92,5% van zijn nominale pensioenverplichtingen te matchen met vastrentende beleggingen die ongeveer dezelfde looptijd hebben als de verplichtingen, waar nodig aangevuld met rentederivaten (swaps). Hierdoor hebben rentestijgingen of -dalingen veel minder invloed op de hiervoor genoemde dekkingsgraden. Voor de matching gaan we uit van de verplichtingen gebaseerd op de swaprentecurve (marktrente). In de jaarrekening zijn de verplichtingen berekend op basis van de rentetermijnstructuur die DNB publiceert. Sinds 2023 is het verschil tussen beide overigens verwaarloosbaar.

De rentetermijnstructuur per eind 2023 en 2024 die door DNB wordt gepubliceerd, verliep als volgt:

Hieruit blijkt dat de rente op de kortere looptijden behoorlijk is gedaald en op de lange looptijden iets lager is dan vorig jaar. De curve was nog steeds invers en niet conform normale economische omstandigheden, maar wel minder invers dan eind 2023.

Reële dekkingsgraad

Per 31 december 2024 bedraagt de reële dekkingsgraad 99,5% (31 december 2023: 93,9%). De reële dekkingsgraad geeft de hoogte van het vermogen van het Pensioenfonds weer ten opzichte van de toekomstig uit te keren pensioenaanspraken inclusief de toekomstige toeslagen op basis van de verwachte prijsinflatie. Deze reële dekkingsgraad wordt jaarlijks berekend op basis van de richtlijnen van DNB.

4.2 Uitvoeringskosten

De uitvoeringskosten bestaan uit kosten voor pensioenuitvoering en kosten voor vermogensbeheer. De kosten zijn opgenomen volgens de aanbeveling van de Pensioenfederatie.

Kosten voor pensioenuitvoering

De kosten voor pensioenbeheer worden als volgt gespecificeerd:

Bedragen x € 1.000	2024	2023
Personeelskosten bestuursbureau	622	681
Vergoedingen bestuur, RvT en VO	141	129
Controlerend accountants	69	72
Waarmerkend actuaris	23	19
Toezichtkosten (DNB en AFM)	205	211
Pensioenadministratie	1.366	1.001
Bankkosten/opbrengsten	0	-249
Overige bedrijfskosten	520	308
Pensioenuitvoeringskosten	2.946	2.172
Correctie bankkosten en opbrengsten bankrente	0	249
Totale pensioenuitvoeringskosten	2.946	2.421
Pensioenuitvoeringskosten per actieve deelnemer/pensioengerechtigde	0,503	0,413
Pensioenuitvoeringskosten per actieve deelnemers/ gewezen deelnemers/pensioengerechtigden	0,245	0,198

De kosten van 2024 zijn behoorlijk toegenomen ten opzichte van de kosten 2023, met name door (advies)kosten in verband met onderzoek naar Wtp en de toekomst van het Pensioenfonds en de uitbesteding van de helpdesk en klachtenafhandeling. De kosten voor de Wtp en de toekomst bedroegen in 2024:

- Wtp: 387 (2023: 93)
- Toekomst van het Pensioenfonds: 162 (2023: 27)

In 2023 zijn de bankkosten en de renteopbrengsten van de betaalrekening in de uitvoeringskosten opgenomen. Dit was niet juist omdat renteopbrengsten verantwoord dienen te worden als beleggingsopbrengsten. In 2024 zijn de renteopbrengsten van de bankrekening daarom verantwoord onder de beleggingsopbrengsten. De vergelijkingscijfers zijn hierop aangepast.

De vergoedingen voor het bestuur, raad van toezicht en het verantwoordingsorgaan zijn vastgelegd in het beloningsbeleid. Voor bestuurders geldt dat alleen personen die niet werkzaam zijn bij de werkgever een vergoeding ontvangen. Voor de voorzitter was dat in 2024 € 45.369 per jaar en voor een bestuurslid € 30.246 per jaar. De voorzitter van de raad van toezicht kreeg in 2024 een vergoeding van € 25.866 per jaar en de leden van de raad van toezicht € 17.244 per jaar. Over deze vergoedingen is geen BTW verschuldigd.

De leden van het verantwoordingsorgaan die niet in dienst zijn bij de werkgever ontvangen de fiscale vrijwilligersvergoeding. Dat was in 2024 € 2.100.

De gemiddelde kosten per deelnemer en pensioengerechtigde namen toe door de stijging van de totale kosten.

De uitvoeringskosten worden volledig door de werkgever betaald, onder aftrek van de vrijval administratievoorziening met een maximum van 2%. De vrijval van de administratievoorziening bedroeg € 1.762 (2023: € 1.721). Per saldo heeft de werkgever aan uitvoeringskosten € 1.185 (2023: € 451) aan het Pensioenfonds vergoed. Doordat de werkgever deze uitvoeringskosten vergoedt, is de hoogte van de uitvoeringskosten niet van invloed op de financiële positie van het Pensioenfonds en dus de hoogte van de pensioenaanspraken en pensioenrechten van onze deelnemers.

Benchmark

Ook dit jaar heeft het Pensioenfonds opdracht gegeven om de uitvoeringskosten te benchmarken. Deze benchmark is wederom uitgevoerd door Bell. Deze benchmark is gebaseerd op de gepubliceerde jaarcijfers van 2023.

In 2023 waren de totale pensioenbeheerkosten van het Pensioenfonds per deelnemer € 19 lager dan de peergroep (€ 370 versus € 389). Vorig jaar was het verschil € 68. In de uitvoeringskosten waren in 2023 de renteopbrengsten van de bankrekening nog als bate opgenomen. Na correctie van deze bate in de uitvoeringskosten waren de kosten per deelnemer € 413. Dit is € 24 meer dan de peergroep. De peergroep bestond uit 61 pensioenfondsen met een omvang tussen 2.000 en 8.000 deelnemers/pensioengerechtigden. De totale pensioenbeheerkosten van alle pensioenfondsen zijn in 2023 gestegen met 13,2% ten opzichte van het jaar daarvoor. De pensioenbeheerkosten van het Pensioenfonds zijn over 2023 slechts met 1,2% gestegen ten opzichte van 2022. Over de periode 2021-2023 waren de pensioenbeheerkosten van het Pensioenfonds € 46 hoger (periode 2020-2022: € 89) dan de peergroep (€ 398 versus € 352). De pensioenbeheerkosten in 2023 van de peergroep liepen uiteen van € 153 tot € 1.589 per deelnemer. 50% van de peer groep rapporteerde in 2023 gemiddelde kosten tussen € 293 en € 501 per deelnemer.

Een deel van het verschil met de peergroep is te verklaren door hoe de kosten zijn toegewezen. In de peergroep hebben 26 van de 60 pensioenfondsen een deel van de pensioenbeheerkosten gealloceerd aan vermogensbeheerkosten (naar schatting gemiddeld € 50 tot € 60 per deelnemer in 2023 voor de gehele peergroep). Het Pensioenfonds alloceert geen pensioenbeheerkosten aan de vermogensbeheerkosten. Het bestuur heeft dat destijds besloten omdat deze verdeling arbitrair kan zijn. Doordat een aantal pensioenfondsen een deel van de pensioenbeheerkosten heeft gealloceerd aan de vermogensbeheerkosten, geeft het berekend gemiddelde van de pensioenbeheerkosten van de peergroep een vertekend beeld. Als deze kosten niet in aanmerking zouden worden genomen als pensioenbeheerkosten, zouden de gemiddelde pensioenbeheerkosten in 2023 van de peergroep ongeveer gelijk of iets hoger zijn dan de gemiddelde kosten van het Pensioenfonds.

Het bestuur heeft de kosten van het Pensioenfonds in relatie tot de bedrijfsactiviteiten en de benchmark beoordeeld en geconcludeerd dat de kosten in lijn liggen met de bedrijfsactiviteiten, complexiteit van de regeling en vergelijkbare pensioenfondsen. Het Pensioenfonds kent vier pensioenleeftijden, namelijk 61, 62, 65 en 67 jaar. Per deelnemer kunnen meerdere pensioenleeftijden van toepassing zijn. Dit geeft meer complexiteit en dus extra uitvoeringskosten. Ook onze communicatiestrategie is daarop geënt. Het bestuursbureau is klein en het bestuur is met vijf bestuurders niet te groot. De kosten van het Pensioenfonds zitten ongeveer op het gemiddelde van de benchmark en het bestuur is daar tevreden over. De vrees dat de kosten per deelnemer fors zouden stijgen vanwege de krimp van het Pensioenfonds lijkt vooralsnog mee te vallen. De kosten worden enerzijds gefinancierd uit de vrijval van de kostenvoorziening die in het verleden onderdeel was van de premie en anders wordt het restant van de kosten (boven 2% vrijval van de voorziening) vergoed door de werkgever. De uitvoeringskosten komen derhalve niet voor rekening van de deelnemer.

Kosten vermogensbeheer

De kosten voor vermogensbeheer zijn uitgesplitst in beheervergoeding voor de vermogensbeheerder, transactiekosten en kosten voor het bewaren van de beleggingen.

Bedragen x € 1.000

Beheervergoeding

- aandelen
- vastrentend
- vastgoed
- derivaten (overlay)
- fiduciair beheer

2024**2023**

719

4.335

984

303

1.210

636

4.302

931

303

1.210

7.551**7.382**

Bewaarloon

Overige vermogensbeheerkosten

17

360

9

346

Totale vermogensbeheerkosten**7.928****7.737**

Transactiekosten

- aandelen
- vastrentend
- vastgoed
- derivaten

185

1.111

15

0

152

785

515

0

1.311**1.452****Totale kosten vermogensbeheer en transacties****9.239****9.189**

Gemiddeld belegd vermogen

3.084.252

2.889.447

Kosten vermogensbeheer als % gemiddeld belegd vermogen

0,26%

0,27%

Transactiekosten als % gemiddeld belegd vermogen

0,05%

0,05%

**Totale kosten vermogensbeheer en transacties als %
gemiddeld belegd vermogen****0,31%****0,32%**

De aansluiting met de jaarrekening is als volgt:

Bedragen x € 1.000

Beleggingskosten (incl. transactiekosten) afzonderlijk verantwoord in de jaarrekening

Beleggingskosten die zijn verantwoord als onderdeel van de beleggingsopbrengsten

Totale beleggingskosten (incl. transactiekosten)

	2024	2023
Beleggingskosten (incl. transactiekosten) afzonderlijk verantwoord in de jaarrekening	551	562
Beleggingskosten die zijn verantwoord als onderdeel van de beleggingsopbrengsten	8.688	8.627
Totale beleggingskosten (incl. transactiekosten)	9.239	9.189

De vergoedingen die zijn betaald aan de vermogensbeheerders zijn niet gerelateerd aan de prestaties van de vermogensbeheerders.

De transactiekosten bij aandelen, vastrentend en vastgoed zijn exact berekend op basis van vaste op- en afslagen die van toepassing zijn voor de verschillende beleggingsfondsen.

Benchmark

Het Pensioenfonds heeft ook de vermogensbeheerkosten vergeleken met een benchmark van Bell.

Het benchmarkonderzoek laat zien dat de vermogensbeheerkosten (incl. transactiekosten) van het Pensioenfonds op basis van het gemiddeld belegd vermogen in 2023 0,32% bedroegen, terwijl de peergroep uitkwam op 0,47%. In de periode 2021 tot en met 2023 bedroegen deze 0,23% en die van de peergroep 0,36%.

In de periode 2019-2023 was het gemiddelde beleggingsrendement ongunstiger dan het gemiddelde van alle pensioenfondsen in die periode. Dit komt doordat het Pensioenfonds een behoudend beleggingsbeleid kent en relatief veel renterisico heeft afgedekt ten opzichte van andere pensioenfondsen en de rente ging stijgen. We vinden het afdekken van het renterisico belangrijk en dat heeft het fonds ook geholpen in de lange periode dat de rente juist (fors) daalde. Het gemiddelde kostenniveau in deze periode was wel een stuk lager dan het gemiddelde van de peergroep.

Het (gewogen) gemiddelde rendement in deze periode van alle pensioenfondsen was 3,8% (vorig jaar 1,2%), waarbij de (gewogen) gemiddelde kosten 0,59% (vorig jaar 0,61%) bedroegen. Het Pensioenfonds had in die periode een gemiddeld rendement van 1,0% (vorig jaar -0,6%), bij een gemiddeld kostenniveau van 0,28% (vorig jaar 0,27%).

Uit de benchmark blijkt dat in 2023 de vermogensbeheerkosten van het Pensioenfonds lager zijn dan van de peers, net als voorgaande jaren. Het bestuur is daarom tevreden met het huidige kostenniveau, maar blijft alert op mogelijkheden voor meer kostenefficiëntie. De lage vermogenskosten hebben te maken met het feit dat het Pensioenfonds vooral belegt in beleggingsfondsen, waarbij in het geval van efficiënte markten bij voorkeur passief wordt belegd en een buy and hold-principe wordt toegepast.

Bij iedere transactie wordt vooraf een afweging gemaakt tussen baten en lasten van de transactie.

Totale kosten

Op aanbeveling van de Pensioenfederatie neemt het Pensioenfonds ook een totale kostenratio op in het jaarverslag van alle pensioenbeheerkosten en vermogensbeheerkosten samen, exclusief transactiekosten. Dit geeft totaalinzicht in alle kosten van het beheer van het Pensioenfonds als percentage van het belegd vermogen.

Bedragen x € 1.000

	2024	2023
	€	€
Uitvoeringskosten pensioenbeheer	2.947	2.422
Uitvoeringskosten vermogensbeheer, exclusief transactiekosten	7.928	7.737
Totale uitvoeringskosten	10.874	10.159
Totale kostenratio vermogensbeheer (exclusief transactiekosten) en pensioenbeheerkosten als % gemiddeld belegd vermogen	0,35%	0,35%

4.3 Actuariële analyses

Actuariële analyse van het resultaat

De samenstelling van het resultaat is als volgt:

Bedragen x € 1.000

	2024	2023
	€	€
Resultaat op intrest/beleggingen	146.495	79.747
Resultaat op kosten	881	842
Resultaat op waardeoverdrachten	679	-403
Resultaat op sterfte	1.627	4.396
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	143	0
Resultaat op wijzigingen actuariële grondslagen	4.125	0
Resultaat op toeslagen	-50.940	50
Resultaat op overige mutaties	312	-1.563
Resultaat	103.322	83.069

Resultaat op intrest/beleggingen

De uitsplitsing van het resultaat op intrest/beleggingen is als volgt:

Bedragen x € 1.000	2024	2023
	€	€
Directe beleggingsopbrengsten	14.412	29.051
Gerealiseerde koersresultaten	14.386	-90.649
Ongerealiseerde koersresultaten	234.223	299.005
Totaal beschikbaar	263.021	237.407
Beleggingskosten	551	510
Benodigde intrest toevoeging	79.947	73.852
Wijziging rentetermijnstructuur	36.027	83.252
Totaal benodigd	116.525	157.614
Resultaat	146.496	79.793

Resultaten op kosten

De kosten voor de uitvoering van de pensioenregeling worden deels gedekt door de bijdrage uit de kostenvoorziening. Jaarlijks valt hieruit 3% van de uitgekeerde pensioenbedragen vrij. De kosten die niet gedekt worden uit de vrijval van de kostenvoorziening worden vergoed door de werkgever. Met de werkgever is afgesproken dat bij de kostenvergoeding rekening wordt gehouden met een vrijval van de kostenvoorziening van 2% aangezien de werkgever in het verleden ook een bijdrage van 2% aan kosten in de premie heeft betaald. Daardoor ontstaat een positief resultaat (876) op kosten.

Resultaat op waardeoverdrachten

Het resultaat op waardeoverdracht ontstaat door het verschil in het wettelijk tarief op basis waarvan aanspraken worden overgedragen en de reserveringsgrondslagen van het Pensioenfonds. Het resultaat op uitgaande overdrachten was per saldo positief (679).

Resultaat op sterfte

Resultaat op sterfte ontstaat doordat de werkelijke sterfte van deelnemers en hun nabestaanden afwijkt van de verwachte sterfte. Het resultaat op sterfte bestaat uit resultaat op lang leven en resultaat op kort leven.

Bij resultaat op lang leven gaat het met name om de lopende en toekomstig verwachte uitkeringen. Als deelnemers langer leven dan verwacht moet het Pensioenfonds meer uitkeren en moet de voorziening worden verhoogd. Als deelnemers minder lang leven dan verwacht hoeft het Pensioenfonds minder uit te keren en valt er meer voorziening vrij, dan verwacht.

Bij resultaat op kort leven gaat het met name om de uitkeringen aan nabestaanden als gevolg van het overlijden van de deelnemer in het jaar zelf. Indien er meer mensen overlijden dan verwacht moet er meer nabestaandenvoorziening worden getroffen en is de ontvangen risicopremie te laag. Overlijden er minder mensen dan verwacht, dan hoeven er minder uitkeringen te worden gedaan aan nabestaanden en is er een overschot aan risicopremie.

De uitsplitsing van het resultaat op sterfte is als volgt:

Bedragen x € 1.000

	2024	2023
	€	€
Resultaat op kort leven	-282	1.293
Resultaat op lang leven	1.909	3.103
Resultaat	1.627	4.396

Resultaat op arbeidsongeschiktheid

Het resultaat op arbeidsongeschiktheid wordt veroorzaakt door wijzigingen in de mate van arbeidsongeschiktheid en op basis daarvan toegekende premievrije voortzetting van pensioenopbouw voor arbeidsongeschikte deelnemers. Over 2024 is hier een positief resultaat op gerealiseerd als gevolg van verlagingen of beëindigingen van de premievrije voortzetting van pensioenopbouw.

Resultaat op wijzigingen actuariële grondslagen

Het resultaat op wijzigingen actuariële grondslagen in 2024 was ontstaan doordat het Actuarieel Genootschap een nieuwe prognosetafel had gepubliceerd. De voorziening pensioenverplichtingen is hierdoor met 4.127 gedaald.

In 2023 zijn de actuariële grondslagen niet gewijzigd.

Resultaat op toeslagen

In 2024 is een toeslag verleend van 2,15%. Het toeslagpercentage was in 2023 nihil omdat de inflatie over de periode waarover de toeslag wordt berekend negatief was. De toeslagen worden volledig uit het vermogen gefinancierd. De toeslagverlening per categorie is als volgt verdeeld:

Bedragen x € 1.000

	2024	2023
	€	€
Toeslagverlening deelnemers	-7.200	-58
Toeslagverlening gewezen deelnemers	-17.875	-79
Toeslagverlening pensioengerechtigden	-25.865	187
Resultaat	-50.940	50

Resultaat op overige mutaties

Het betreft hier resultaat op uitkeringen (170) als gevolg van het verschil tussen betaalde uitkeringen/afkopen en vrijvallen uit voorzieningen en resultaat op mutaties (484) als gevolg van uitruil, uitstel of vervroeging.

Vereist eigen vermogen (VEV)

Het VEV is de omvang van het vermogen waarover een pensioenfonds ten minste moet beschikken en is afhankelijk het strategische beleggingsbeleid die volgt uit het risicoprofiel van het Pensioenfonds. Als een pensioenfonds niet over dit vermogen beschikt, is er sprake van een tekort en moet het fonds een herstelplan indienen bij DNB. De hoogte van het VEV is gericht op de wettelijke zekerheidsmaatstaf van 97,5%. Dit wil zeggen dat in de evenwichtssituatie de kans dat een pensioenfonds binnen een periode van één jaar over minder waarden beschikt dan de technische voorzieningen, kleiner is dan 2,5%.

Voor de bepaling van het VEV maakt het Pensioenfonds gebruik van het standaardmodel van DNB. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van het Pensioenfonds. Het VEV is per 31 december 2024 berekend op € 306,2 miljoen (31 december 2023: € 294,1 miljoen), zijnde 12,5% (31 december 2023: 12,4%).

De VEV is als volgt samengesteld:

Bedragen x € 1.000	2024		2023	
	€	%	€	%
S1 Renterisico	10.345	0,2%	17.095	0,3%
S2 Risico zakelijke waarden	187.336	6,3%	176.106	6,2%
S3 Valutarisico	122.927	2,0%	113.614	1,8%
S4 Grondstoffenrisico	–	–	–	–
S5 Kredietrisico	121.265	3,5%	118.074	3,6%
S6 Verzekeringstechnisch risico	59.094	0,5%	59.508	0,5%
S7 Liquiditeitsrisico	–	–	–	–
S8 Concentratierisico	–	–	–	–
S9 Operationeel risico	–	–	–	–
S10 Actief beheersrisico	–	–	1.517	0,0
Diversificatie effect	-194.730		-191.779	
Totaal	306.237	12,5%	294.135	12,4%
Aanwezig vermogen	755.521		652.199	
Surplus	449.284		358.064	

De risicofactoren zijn in de jaarrekening toegelicht.

Minimaal vereist eigen vermogen (MVEV)

Het MVEV is de ondergrens van het VEV. Als de beleidsdekkingsgraad van een pensioenfonds gedurende vijf jaar lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad, moet dat pensioenfonds binnen zes maanden maatregelen nemen waardoor het in één keer aan het MVEV voldoet.

Het MVEV is per 31 december 2024 berekend op € 98,1 miljoen, zijnde 4,0% (31 december 2023 € 95,5 miljoen, zijnde 4,0%).

Aanwezig eigen vermogen

Het eigen vermogen bedraagt per 31 december 2024 € 755,5 miljoen (per 31 december 2023: € 652,2 miljoen). Hiermee voldoet het Pensioenfonds ruim aan de hoogte van het vereist eigen vermogen.

Het verloop van het eigen vermogen specificeren we als volgt:

Bedragen x € 1.000	2024	2023
Stand per 31 december voorgaand jaar	652.199	569.130
Totaal saldo van baten en lasten	103.322	83.069
Stand per 31 december	755.521	652.199

4.4 (Aanvangs)haalbaarheidstoets/risicohouding

De korte- en lange termijn-risicohouding van het Pensioenfonds toetsen we jaarlijks door een haalbaarheidstoets uit te voeren.

De korte termijn-risicohouding komt tot uitdrukking in de bandbreedte van het VEV die het Pensioenfonds nastreeft. De bandbreedte waarbinnen deze VEV mag bewegen is vastgesteld op 9% – 17%.

Het VEV bedraagt eind 2024 12,5% en ligt daarmee tussen de afgesproken grenzen van de risicohouding.

De (aanvangs)haalbaarheidstoets wordt uitgevoerd op basis van een methodiek en parameters die DNB heeft voorgeschreven en wordt bepaald over een periode van 60 jaar.

De uitkomsten van de (aanvangs)haalbaarheidstoets (mei 2022, mei 2023 en mei 2024) waren als volgt:

	Grenzen risicohouding	Uitkomsten haalbaarheids- toets (Q1 2022)	Uitkomsten haalbaarheids- toets (Q1 2023)	Uitkomsten haalbaarheids- toets (Q1 2024)
Het verwachte pensioenresultaat vanuit de feitelijke dekkingsgraad	minimaal 92%	103,1%	106,0%	100,6%
De spreiding tussen het verwachte pensioenresultaat en het pensioenresultaat in een slecht-weerscenario vanuit de feitelijke dekkingsgraad	maximaal 15%	2,7%	12,3%	34,8%

De uitkomsten van de (aanvangs)haalbaarheidstoets laten zien dat het gemiddelde verwachte pensioenresultaat zich ruim boven de afgesproken ondergrens beweegt, maar dat de bovengrens voor de spreiding tussen het verwachte pensioenresultaat en het pensioenresultaat in een slechtweerscenario vanuit de feitelijke dekkingsgraad ruim wordt overschreden. Naast de lagere startdekkingsgraad wordt dit laatste vooral veroorzaakt door de gewijzigde DNB-scenariaset, die gebaseerd is op de aangepaste parameters die per 1 juli 2023 golden. In de nieuwe scenariaset zijn de hoogste inflatiecijfers fors hoger dan in de set van vorig jaar en zijn ook de slechtste aandelenrendementen fors lager dan vorig jaar. Dit geeft een forse verlaging van het pensioenresultaat in een slechtweerscenario, waarbij de spreiding voor jongeren fors hoger ligt dan bij ouderen.

De daling van het verwachte pensioenresultaat vanuit de feitelijke dekkingsgraad is met name veroorzaakt doordat de ambitie van de toeslag van het Pensioenfonds over 2023 lager lag dan het inflatiecijfer dat over 2023 moest worden toegepast in de haalbaarheidstoets. Daarnaast zorgde ook de gewijzigde DNB-scenarioset voor een daling van het verwachte pensioenresultaat.

Omdat niet voldaan wordt aan de bovengrens voor de spreiding, is conform artikel 22 lid 6 van het besluit FTK en artikel 102a lid 1 van de Pensioenwet het Pensioenfonds in overleg getreden met het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht om te bekijken of er maatregelen getroffen moeten worden. Het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht treden in dit kader op in plaats van de sociale partners omdat het Pensioenfonds een gesloten fonds is. Naar aanleiding van dit overleg is besloten om de overschrijding te accepteren omdat naar aanleiding van de uitkomsten van de ALM-studie in 2023 is geconcludeerd dat het beleggingsbeleid robuust is en geen aanpassingen in het beleggingsbeleid nodig zijn. De grote spreiding wordt veroorzaakt door de nieuwe parameters van de commissie parameters, waardoor de volatiliteit in de DNB-scenarioset enorm is toegenomen. Wel is met het verantwoordingsorgaan afgesproken dat, als het Pensioenfonds in het FTK blijft, de ondergrens in 2025 opnieuw wordt beoordeeld en gevalideerd.

Het pensioenresultaat is de som van alle verwachte uitkeringen inclusief de verwachte toeslagen in de toekomst, afgezet tegen alle volledig met prijsinflatie gestegen uitkeringen. Als het pensioenresultaat 100% bedraagt, worden dus naar verwachting alle uitkeringen volledig met prijsinflatie geïndexeerd.

5. Beleggingsbeleid

5.1 Het beleggingsbeleid en beleggingsplan

Het beleggingsbeleid van het Pensioenfonds is erop gericht om de toevertrouwde middelen zo goed mogelijk te beleggen, de financiële risico's te beheersen en extra rendement te creëren voor het behoud van koopkracht van de opgebouwde en ingegane pensioenen. Dat doen we door een langetermijnvisie te ontwikkelen. In deze visie spelen de doelstelling van het Pensioenfonds, risicohouding, de risico's, deskundigheid, diversificatie en maatschappelijk verantwoord beleggen een belangrijke rol.

Het Pensioenfonds hanteert een prudent beleggingsbeleid om zijn doelstellingen te realiseren, binnen de financieringsmogelijkheden. Hierbij leggen we nadruk op het beheersen van financiële risico's, met name het renterisico. Basis van het beleggingsbeleid zijn de beleggingsovertuigingen en de risicohouding. Het beleid voldoet aan de prudent person-regel.

Het beleggingsbeleid is gesplitst in het strategisch beleggingsbeleid en het jaarlijkse beleggingsplan. Het strategische beleid geldt voor een langere periode (in principe drie jaar) en sluit aan op de doelstellingen en beleidsuitgangspunten van het Pensioenfonds. Het beleggingsplan geldt voor één jaar, en zet uiteen hoe het strategische beleggingsbeleid het komende jaar wordt uitgevoerd.

Voor de uitvoering van het beleggingsbeleid is de beleggingsportefeuille gesplitst in een matching- en een rendementsportefeuille. De matchingportefeuille heeft als doel het renterisico te beperken. Door de verplichtingen te matchen met de matchingportefeuille, die ongeveer dezelfde duration heeft als de verplichtingen, is het renterisico van de verplichtingen grotendeels afgedekt. Hierbij wordt een afdekkingspercentage van 90% als norm gehanteerd.

Tot een dekkingsgraad van 130% moet de matchingportefeuille binnen een bandbreedte van 85-95% van de marktrentevoorziening pensioenverplichtingen (MVPV) blijven, waarbij de rendementsportefeuille een minimale omvang van 20% van het belegd vermogen moet hebben. Bij dekkingsgraden boven 130% wordt risico verder afgebouwd en wordt meer vermogen aan de matchingportefeuille gealloceerd. Dit beoordelen we ieder kwartaal.

De afdekking van de verplichtingen is gebaseerd op de swaprentecurve en niet op de rentetermijnstructuur van DNB die rekening houdt met de UFR. Voor het afdekken van het renterisico maken we gebruik van interest rate swaps en obligaties. De UFR-rentecurve en de swaprentecurve zijn op dit moment nagenoeg gelijk aan elkaar als gevolg van de gewijzigde UFR-methode die in 2023 is doorgevoerd,

De matchingportefeuille is gesplitst in een Liability-driven investment (LDI)-portefeuille (40%) en een spreadportefeuille (60%). Beide portefeuilles zijn onderdeel van de renteafdekking. De LDI-portefeuille dient primair om de renteafdekking te sturen richting het beoogde afdekkingspercentage van 90% en kent geen doelstelling voor overrendement. De spreadportefeuille heeft wel een doelstelling voor overrendement.

De rendementsportefeuille is verdeeld in aandelen ontwikkelde markten, aandelen opkomende markten, emerging markets debt (EMD) en niet-beursgenoteerd vastgoed. De rendementsportefeuille van het Pensioenfonds is bedoeld om extra rendement te creëren om het behoud van koopkracht in de toekomst te kunnen realiseren.

Het Pensioenfonds belegt met name in participaties in beleggingsinstellingen (beleggingsfondsen). Voor de LDI-portefeuille wordt een discretionair mandaat gehanteerd.

Het beleggingsbeleid en beleggingsplan worden uitgevoerd door een fiduciair vermogensbeheerder, op basis van een beleggingsmandaat en beleggingsrichtlijnen. De beleggingsadviescommissie bewaakt de uitvoering van dit mandaat.

In 2024 zijn er geen belangrijke wijzigingen in het beleggingsbeleid uitgevoerd. Wel is het concentratierisico aangescherpt in het beleid. Op basis van de SAA-studie uit 2023 is besloten om de verdeling van aandelen over ontwikkelde en opkomende markten met ingang van 1 januari 2024 te baseren op een marktgewogen kapitalisatie. Daarnaast is, als gevolg van deze wijziging, besloten de bandbreedtes voor aandelen te wijzigen. Met ingang van 1 januari 2024 is voor aandelen de volgende weging van toepassing:

Belegging

	Min	Neutraal	Max
– Aandelen	58,2%	66,7%	75,2%
• Wereldwijde aandelen	53,4%	59,4%	65,4%
• Opkomende markten	4,8%	7,3%	9,8%

De SAA-studie eind 2024 heeft niet geleid tot aanpassing van het beleggingsbeleid voor 2025.

5.2 Het beleggingsmandaat

Matchingportefeuille

Per 31 december 2024 waren de beleggingsrichtlijnen van de matchingportefeuille als volgt:

Beleggingscategorie	Strategische allocatie	Allocatie	Bandbreedte	Benchmarks
Matchingportefeuille	Tot MDG 130% 90% van de MVV, Boven MDG 130% volgens schema strategisch beleid	Allocatie binnen de matching-portefeuille	85-95% MVV. Boven MDG 130% volgens schema strategisch beleid	
LDI-portefeuille		40%	35% - 45%	
10+ Euro staatsobligaties		¹⁾	4% - 21%	Bloomberg Barclays EUR Aggregate: treasury (meer dan 10 jaar)
Staatsgerelateerd		8%	6% - 10%	Bloomberg Barclays EUR Aggregate : government-related
Liquiditeiten + netto cash + rentederivaten		¹⁾	9% - 27%	€ STR
Spreadportefeuille		60%	55% - 65%	
Nederlandse hypotheke		15%	11% - 19%	Bloomberg Barclays Global Treasury Netherlands Index
Bedrijfsobligaties		45%	41% - 49%	Bloom Barclay-Aggregate Corporates Bond Index
– Euro bedrijfsobligaties		33%	29% - 37%	Bloom Barclays Euro -Aggregate Corporates Bond Index
– Corporate Green Bonds		12%	8% - 16%	Bloom Barclays Euro -Aggregate Corporates Bond Index
Liquiditeiten		0%	0% - 1%	€ STR

1) Het aandeel Duitse en Nederlandse staatsobligaties en daarmee de normweging 10+ Euro staatsobligaties en Liquiditeiten + netto cash + rentederivaten is afhankelijk van de Duitse swappspread met een looptijd van 20 jaar

Bij een markttrentedekkingsgraad boven 130% bedraagt de inhoud van de matchingportefeuille een percentage van de totale portefeuille, volgens de verdeling in onderstaande tabel. Hierbij is de dekkingsgraad ultimo van het voorgaande kwartaal bepalend.

Dekkingsgraad	Normweging matching	Minimale allocatie	Maximale allocatie
130%	70%	65%	75%
135%	72%	67%	77%
140%	74%	69%	79%
145%	76%	71%	81%
150%	78%	73%	83%
155%	80%	75%	85%
160%	82%	77%	87%
165%	84%	79%	89%
170%	86%	81%	91%
175%	88%	83%	93%
180%	90%	85%	95%
185%	92%	87%	97%
190%	94%	89%	99%

Per 31 december 2024 bedroeg de normweging van de matchingportefeuille volgens het strategisch beleggingsbeleid 70% van het vermogen (met een bandbreedte 65%-75%). Deze verdeling is ook van toepassing in het eerste kwartaal van 2025.

De portefeuille is conform de beleggingsrichtlijnen ingericht.

De instrumentkeuzes voor de matchingportefeuille zijn:

- alleen euro investment grade obligaties, leningen, cash, Duitse futures en swaps;
- de LDI-portefeuille bevat cash, swap's, Duitse futures en nominale staatsgerelateerde obligaties met minimaal een AA- -rating;
- de exposure naar obligaties met een A+-rating of lager mag maximaal 10% bedragen, gemeten als percentage van de totale exposure naar obligaties binnen de LDI-portefeuille.
- De spreadportefeuille bevat de overige instrumenten die voldoen aan de uitgangspunten van de matchingportefeuille.

De afdekking wordt ingevuld door langlopende obligaties, derivaten, Duitse futures en fixed income beleggingsfondsen.

Het afdekken van het curverisico wordt als volgt vormgegeven:

- Het Pensioenfonds hanteert de volgende buckets: 2 jaar, 5 jaar, 10 jaar, 20 jaar, 30 jaar, 40 jaar en 50 jaar.
- De bandbreedte per bucket is gelijk aan 5% van de totale rentegevoeligheid tot het 30-jaarspunt en gelijk aan 15% van de totale rentegevoeligheid voor het 30-jaarspunt en verder.

Rendementsportefeuille

Per 31 december 2024 waren de beleggingsrichtlijnen van de rendementsportefeuille als volgt:

Beleggingscategorie	Strategische allocatie	Allocatie	Bandbreedte	Benchmarks
Rendementsportefeuille	Restant van het vermogen ¹⁾	Allocatie binnen de rendementsportefeuille		
Aandelen	66,7%		58,2% - 75,2%	
– Wereldwijde aandelen		59,4%	53,4% - 65,4%	MSCI World net total return
– Opkomende landen aandelen		7,3%	4,8% - 9,8%	MSCI Emerging markets net total return
Staatsleningen opkomende landen	16,7%		11,7% - 21,7%	
– EMD HC		8,35%	5,85% - 10,85%	JP Morgan EMBI Global Diversified
– EMD LC		8,35%	5,85% - 10,85%	JP Morgan GBI-EM Global Diversified
Vastgoed niet-beursgenoteerd	16,6%		11,6% - 21,6%	
– Nederlandse woningen		8,3%	5,8% - 10,8%	INREV Dutch Residential Fund Index
– Europees multisector		8,3%	5,8% - 10,8%	INREV Europe ODCE Index
Liquiditeiten		0%	0% - 1%	€ STR

5.3 Maatschappelijk verantwoord beleggen

Visie

Maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB) is een belangrijk onderdeel van de beleggingsovertuigingen van het Pensioenfonds. Het fonds heeft een intrinsieke motivatie en de overtuiging dat het past bij zijn maatschappelijke rol om waar mogelijk invulling te geven aan maatschappelijk verantwoord beleggen. Het Pensioenfonds beschouwt de verantwoordelijkheid voor het realiseren van een goed pensioen voor zijn deelnemers breder dan alleen in financiële termen. Daarmee sluiten wij aan bij maatschappelijke ontwikkelingen. Het MVB-beleid kan leiden tot maatschappelijk rendement, zonder daarbij de doelstelling van het financiële rendement uit het oog te verliezen. We nemen de wettelijke eisen als startpunt voor het beleid, maar zetten daarbovenop extra stappen, op basis van eigen overtuigingen, ambities en doelstellingen.

Overtuigingen

Het Pensioenfonds heeft onderstaande overtuigingen ten aanzien van het MVB-beleid en past deze zoveel mogelijk toe bij de vormgeving en implementatie van het beleid:

- Het Pensioenfonds heeft de overtuiging dat binnen traditionele beleggingscategorieën financieel en maatschappelijk rendement kan worden gecombineerd;
- ESG-integratie beïnvloedt op lange termijn zowel het rendements- als risicoprofiel van de beleggingscategorieën, bijvoorbeeld door te kiezen voor een ESG-georiënteerde benchmark. Het selecteren van een ESG-benchmark vereist een keuze, maar dit betekent niet per definitie dat de strategie actief moet zijn. Een ESG-benchmark kan ook passief gevolgd worden;
- Bij het voeren van het MVB-beleid speelt de maatschappelijke verantwoordelijkheid een belangrijke rol en wenst het Pensioenfonds niet in ondernemingen te beleggen die betrokken zijn bij activiteiten die strijdig zijn met het vastgestelde uitsluitingsbeleid. Het Pensioenfonds maakt deze keuzes weloverwogen, accepteert de eventuele beleggingsconsequenties en is hierover transparant in communicatie met de deelnemers;

¹⁾ Tot een dekkingsgraad van 130% bedraagt het minimale aandeel 20% van het te beleggen vermogen. Boven een dekkingsgraad van 130% geldt dit minimum niet.

- Het Pensioenfonds heeft de overtuiging dat het voeren van het betrokkenheidsbeleid maximaal effectief zal zijn wanneer collectiviteit en schaal worden opgezocht. Daarom streeft het ernaar om hier via samenwerking met andere marktpartijen, waaronder de fiduciair adviseur en vermogensbeheerders, invulling te geven en erover te rapporteren.

MVB-ambitie

De ontwikkelingen op het vlak van MVB gaan snel. Dit wordt enerzijds gedreven door wettelijke en maatschappelijke ontwikkelingen, anderzijds door innovatie in de markt voor beleggingsoplossingen. Het Pensioenfonds wil nadrukkelijk stappen zetten om de duurzaamheidskenmerken van de beleggingsportefeuille te verbeteren, zonder dat we de ambitie hebben hierbij voorop te lopen. Bij de selectie van beleggingsoplossingen hanteren we duidelijke MVB-criteria, naast andere relevante aspecten, waaronder kosten en rendementsverwachtingen.

Het Pensioenfonds streeft naar een beleggingsportefeuille die betere duurzaamheidskenmerken heeft dan de brede marktindex, binnen onze financiële doelstellingen. Waar mogelijk zullen we daarom duurzaamheidsdoelstellingen meegeven aan de aangestelde vermogensbeheerders. Omdat het fonds slechts in beperkte mate zelf direct belegt en dit bij voorkeur via beleggingsfondsen doet, zijn deze doelstellingen onderdeel van het selectie- en evaluatieproces van deze beleggingsfondsen.

Daarnaast wil het Pensioenfonds de invloed die het als belegger heeft, positief aanwenden. Dit doen we zoveel mogelijk in samenwerking met andere marktpartijen, zoals de fiduciair adviseur en de aangestelde vermogensbeheerders. Bij het selecteren van beleggingen zetten we de volgende MVB-instrumenten in:

1. **Uitsluitingsbeleid.** Het Pensioenfonds hanteert een uitsluitingenbeleid om maatschappelijk onwenselijk gedrag en onwenselijke producten uit te sluiten.
2. **Betrokkenheidsbeleid.** Het fonds wenst zich, voor zover mogelijk, op te stellen als een betrokken aandeelhouder.
3. **ESG-integratie.** Het Pensioenfonds zet ESG-integratie in om beleggingsrisico's te beheersen en kansen te benutten. Het Pensioenfonds kiest bij voorkeur beleggingsoplossingen waarbij duurzaamheidsaspecten zijn geïntegreerd in de beleggingsbeslissing. Daarbij wordt dit per beleggingscategorie gewogen met andere relevante aspecten, waaronder kosten, rendement en risico.
4. **Impactbeleggen.** Het fonds kan binnen traditionele beleggingscategorieën beleggingsoplossingen selecteren die naast een financieel rendement ook positief bijdragen aan de door het Pensioenfonds gekozen thema's. Door middel van green bonds kan het fonds bijdragen aan het financieren van milieuvriendelijke projecten.

De fiduciair vermogensbeheerder van het Pensioenfonds heeft de United Nations Principles for Responsible Investment (UNPRI) ondertekend.

ESG-thema's

Het aantal thema's waarop het MVB-beleid van toepassing kan zijn is groot. Daarom kiest het Pensioenfonds ervoor binnen het beleid extra nadruk te leggen op een aantal maatschappelijke (ESG-) thema's. Deze thema's zijn voor het Pensioenfonds relevanter dan andere ESG-thema's omdat zij aansluiten bij de aandachtsgebieden van: de voormalige sponsor(s) en werkgever(s) van de (gewezen) deelnemers en gepensioneerden, internationale normenkaders zoals het VN Global Compact, hoog-risicosectoren volgend uit ESG-materialiteitsanalyses, de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) van de VN en de speerpunten van de toezichthouder.

Aan de hand van bovenstaande invalshoeken heeft het Pensioenfonds bepaald dat het onderstaande thema's centraal stelt in de uitvoering van het beleid:

- Klimaatverandering: ondernemingen en landen die oplossingen bieden of risico's lopen in relatie tot klimaatverandering of kansen benutten als gevolg van klimaatverandering;
- Goede gezondheid en welzijn: ondernemingen die oplossingen bieden of risico lopen in relatie tot gezondheid en welzijn;

Daarnaast geven we in het beleid aandacht aan de volgende thema's, die voortvloeien uit de internationale normenkaders:

- Mensenrechten: ondernemingen die mensenrechtenprincipes van Global Compact- & OESO-richtlijnen schenden;
- Arbeidsnormen: ondernemingen die arbeidsnormenprincipes van Global Compact- & OESO-richtlijnen schenden;
- Milieu: ondernemingen die milieunormen van Global Compact- & OESO-richtlijnen schenden;
- Anti-corruptie: ondernemingen die anti-corruptienormen van Global Compact- & OESO-richtlijnen schenden.

Door extra nadruk te leggen op deze thema's sluit het beleid aan bij de wensen van de deelnemers en de eisen die voortvloeien uit de wettelijke kaders. In eerdere deelnemersenquête's is uitvraag gedaan over de wensen van deelnemers. In 2025 is de planning om dat weer uit te vragen.

Voor de hierboven genoemde thema's hebben we in totaal veertien indicatoren vastgesteld voor de beoordeling van de ESG-risico's, die op kwartaal- of jaarbasis gemeten worden.

ESG-integratie

Het Pensioenfonds benadert maatschappelijk verantwoord beleggen als een integraal onderdeel van het beleggingsproces. Dit betekent dat we verantwoord beleggen meewegen in elke investeringsbeslissing, in samenhang met (verwacht) rendement, risico en kosten. Het fonds heeft de overtuiging dat ESG-integratie een vorm van actief beheer is die op de lange termijn invloed kan hebben op het rendements- en risicoprofiel van de verschillende beleggingscategorieën door bijvoorbeeld de keuze voor een ESG-georiënteerde benchmark. Het selecteren van een ESG-benchmark vereist een actieve keuze, maar dit betekent niet per definitie dat de strategie ook actief moet zijn. Een ESG-benchmark kan ook passief gevolgd worden. Het Pensioenfonds bedoelt met actieve keuze dat duurzaamheidskenmerken van een onderneming mogelijk een goede voorspeller zijn voor de toekomstbestendigheid van het bedrijfsmodel, de winstgevendheid en de wijze waarop de onderneming in staat is om goed personeel aan te trekken en goede relaties met stakeholders te onderhouden. Daarmee kunnen ze relevant zijn om in de beleggingsprocessen te betrekken.

Regelgeving Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR)

In 2018 heeft de Europese Commissie het EU Actieplan voor duurzame financiering gepubliceerd. Hiermee wil de Europese Commissie de 'vergroening' van de economie stimuleren, onder andere door nieuwe wet- en regelgeving. Eén van de deelplannen gaat over Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR). Deze regels gelden voor financiële instellingen. Dat zijn vermogensbeheerders en verzekeringsmaatschappijen, maar ook pensioenfondsen worden gezien als aanbieders van een financieel product.

Op grond van artikel 4 van de SFDR moeten financiële instellingen rapporteren over hoe ze omgaan met de belangrijkste ongunstige effecten van de beleggingsbeslissingen op mens, milieu en samenleving. Dit doet het Pensioenfonds via een 'verklaring ongunstige effecten' op de website en een jaarlijks overzicht van deze effecten (voor het eerst in de loop van 2023 over het kalenderjaar 2022). Het Pensioenfonds heeft de pensioenregeling onder SFDR geclassificeerd als een artikel 8-product, waarmee wordt aangegeven dat het Pensioenfonds duurzame kenmerken promoot. Het Pensioenfonds voldoet aan de wettelijke transparantie-eisen door het publiceren van duurzaamheidsinformatie en precontractuele documenten op de website en de periodieke rapportage.

5.4 Terugblik economie en financiële markten in 2024 en vooruitzichten 2025

Terugblik 2024

Het jaar 2024 was in meerdere opzichten een goed jaar voor financiële markten. De rente op staatsobligaties daalde per saldo, en met alleen een paar korte tussentijdse correcties stegen aandelenkoersen vrijwel het hele jaar door. Markten werden geholpen door per saldo redelijke groeicijfers en een dalende inflatie, terwijl langverwachte renteverlagingen uiteindelijk ook door centrale banken werden doorgevoerd.

Macro-economische ontwikkelingen

In de eerste maanden van het jaar bleek al snel dat de Amerikaanse economie sterk genoeg was en dat een recessie kon worden vermeden. De hoop op snelle preventieve renteverlagingen verdween doordat robuuste arbeidsmarktcijfers en een toenemend vertrouwen onder ondernemers en consumenten wezen op een aanhoudende veerkracht van de economie, terwijl inflatiecijfers in de eerste maanden juist hoger bleken dan verwacht. Vanaf het tweede kwartaal werd een zachte landing van de Amerikaanse economie steeds waarschijnlijker. De arbeidsmarkt werd minder krap en de inflatie zette eindelijk een daling in. Politieke ontwikkelingen maakten de vooruitzichten nog wat onzeker. In juli stapte president Biden uit de race voor de presidentsverkiezingen en werd Kamala Harris de keuze voor de Democraten. Zwakker dan verwachte Amerikaanse arbeidsmarktcijfers en vertrouwensindices in augustus en september in combinatie met meevallende inflatiecijfers brachten ook de Amerikaanse centrale bank in beweging. De Federal Reserve (Fed), de centrale bank van de VS, verlaagde de beleidsrentes in september met 50 basispunten, de eerste verlaging sinds maart 2020. Ondanks de groei-afzwakking bleef de economische activiteit in de VS daarna relatief sterk.

De economie in het Eurogebied vertoonde in de eerste maanden van 2024 tekenen van herstel. Het vertrouwen van ondernemers verbeterde – weliswaar vanaf een laag niveau – en de inflatie liet al in de eerste maanden van het jaar een duidelijke daling zien. Het herstel zette in het tweede kwartaal echter niet door. Aan het politieke front ontstond daarnaast onrust, onder meer door de aankondiging van verkiezingen in Frankrijk. De duidelijke daling van de inflatie in combinatie met de onzekere economische vooruitzichten resulteerde in de eerste renteverlaging door de ECB met 25 basispunten in juni. In september volgde de tweede renteverlaging. De activiteit in de Eurozone in de tweede helft van het jaar werd grotendeels gekenmerkt door zwakte van de Duitse economie.

Ook elders in de wereld werden rentetarieven verlaagd. Eind september bijvoorbeeld kondigde de centrale bank van China (de PBoC) een aantal beleidsmaatregelen aan om de activiteiten in het algemeen en de vastgoedmarkt in het bijzonder te stimuleren. Een aantal rentes werden verlaagd en ter ondersteuning van de vastgoedmarkt werden de kredietvoorwaarden van huizenbezitters en huizenkopers versoepeld.

Financiële markten

De renteontwikkeling in 2024 valt in twee periodes uiteen. Kapitaalmarktrentes stegen in de eerste helft nadat preventieve renteverlagingen door de Fed niet opportuun bleken en de inflatie hardnekkig hoog bleef. Ondanks de matig presterende eigen economie en een dalende inflatietrend trok dit ook Europese rentes omhoog. Bezorgdheid over de uitkomst van de Franse verkiezingen zorgden voor een relatief sterke stijging van Franse rentes. In de tweede helft van het jaar kwam de focus duidelijk op een wereldwijde groei-afzwakking te liggen, waardoor kapitaalmarktrentes daalden en uiteindelijk lager kwamen te liggen dan aan het begin van het jaar. Per saldo daalden rentes aan het korte eind van de rentecurve relatief sterk, waardoor de rentecurve langzaam minder invers werd. Vooral swaprentes daalden, en daardoor swapspreads, waardoor staatsobligaties minder rendeerden dan swaps.

Aandelenkoersen vonden daarentegen gedurende heel 2024 de weg omhoog. Eerst werden winstcijfers en het sentiment positief beïnvloed door de veerkracht van de Amerikaanse economie en het herstel van de Europese economie. In het tweede helft werden koersen vooral geholpen door (het vooruitzicht op) renteverlagingen. De verkiezingsuitslag in de VS zorgde in november voor een verdere impuls voor aandelenkoersen nadat bleek dat Donald Trump niet alleen de verkiezingen had gewonnen, maar ook een meerderheid had verworven in zowel de Senaat als het Huis van Afgevaardigden. De positieve trend werd slechts enkele keren tijdelijk onderbroken door plotseling tegenvallende inflatie- en arbeidsmarktcijfers in de VS en, meer lokaal, bezorgdheid over het resultaat van de Franse verkiezingen.

In de eerste helft van het jaar werd de koersstijging vooral gedragen door mega-techaandelen, in de VS bekend als de Magnificent Seven. In de tweede helft werd de koersstijging breder gedragen. Aandelenkoersen in ontwikkelende landen stegen in de eerste helft sterker dan in opkomende markten. Mede geholpen door de Chinese stimuleringsmaatregelen was dat in de tweede helft van het jaar andersom. Het positieve sentiment op de aandelenbeurzen werd weerspiegeld op de creditmarkten. Zowel de spreads op investment grade credits als op high yield obligaties daalden. Aan het eind van het jaar zorgde dit voor historisch lage niveaus van credit spreads.

Vooruitzichten 2025

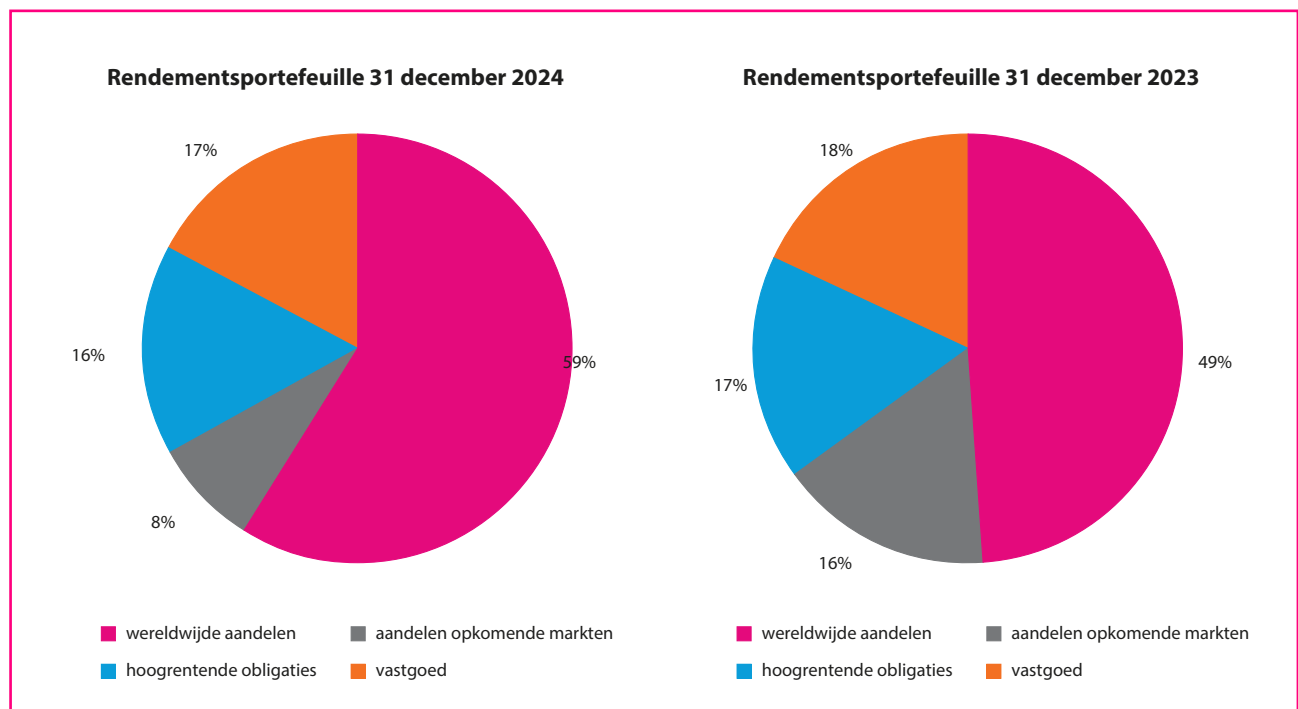
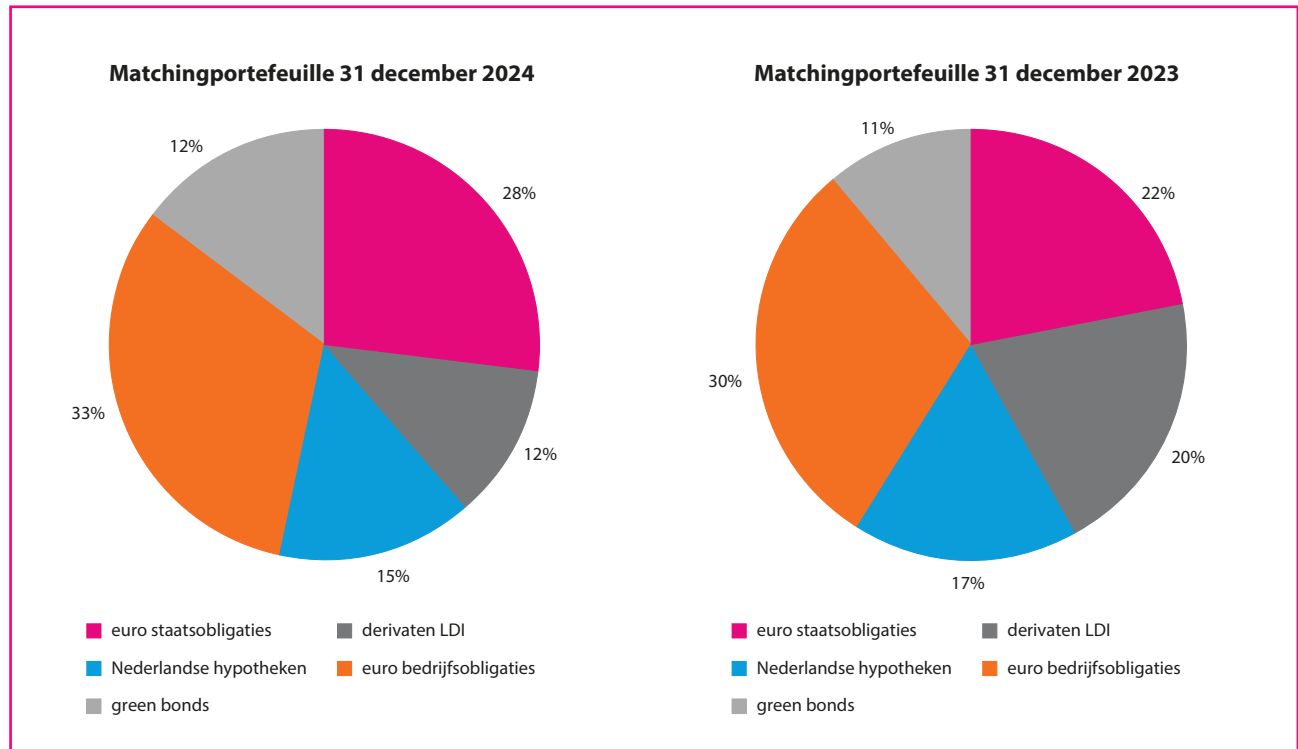
De economische groei in de belangrijkste delen van de wereldeconomie zwakt naar verwachting in 2025 verder af, waarbij de kans op een recessie nog altijd hoger is dan gemiddeld. In deze omgeving is een verdere daling van de inflatie richting de doelstellingen van centrale banken waarschijnlijk en dit verschaft de ECB en de Fed de ruimte om rentes verder te verlagen. Een groot deel van de renteverlagingen is echter al ingeprijsd, waardoor het dalingspotentieel van de kapitaalmarktrente beperkt is. In een omgeving met dalende inflatie, lagere beleidsrentes en het uitblijven van een recessie worden aandelenkoersen ondersteund met een gematigde winstgroei en naast de IT-bedrijven dragen steeds meer sectoren hier aan bij. Ook op kredietmarkten zijn in deze omgeving per saldo licht positieve rendementen mogelijk. Vooral bij deze beleggingen zijn waarderingen een aandachtspunt gezien de historisch lage niveaus van credit spreads.

5.5 Ontwikkelingen in de beleggingsportefeuille

De beleggingen zijn als volgt verdeeld (in procenten):

Ultimo	Feitelijke allocatie 2024		Feitelijke allocatie 2023	
	%	%	%	%
Matchingportefeuille		69		71
LDI		28		29
– Euro staatsobligaties	20		16	
– Liquiditeiten en derivaten	8		13	
Spread		41		42
– Nederlandse hypotheek	10		12	
– Euro bedrijfsobligaties	23		22	
– Green bonds	8		8	
Rendementsportefeuille		31		29
Aandelenfondsen		21		19
– ontwikkelde markten (wereld)	18		14	
– opkomende markten	3		5	
Hoogrentende obligaties		5		5
Vastgoed		5		5

De matchingportefeuille en de rendementsportefeuille zijn op 31 december 2023 en 31 december 2024 als volgt verdeeld:

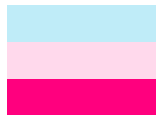

5.6 Stress-scenario's

Onderstaande tabel geeft inzicht in de verandering van de actuele dekkingsgraad op basis van de swapcurve als een renteschok en/of aandelenschok plaatsvindt per 31 december 2024.

	Rendement zakelijke waarden					
		-25%	-12,5%	0,0%	+12,5%	+25%
Parallele verschuiving Swap-curve	-1,00%	118,2%	121,8%	125,4%	129,1%	132,7%
	-0,75%	119,1%	122,9%	126,7%	130,4%	134,2%
	-0,50%	120,2%	124,1%	128,0%	131,9%	135,8%
	-0,25%	121,3%	125,3%	129,4%	133,4%	137,5%
	0,00%	122,5%	126,7%	130,9%	135,1%	139,3%
	+0,25%	123,8%	128,2%	132,6%	136,9%	141,3%
	+0,50%	125,3%	129,8%	134,4%	138,9%	143,5%
	+0,75%	126,8%	131,6%	136,3%	141,0%	145,8%
	+1,00%	128,5%	133,5%	138,4%	143,4%	148,4%

Dekkingsgraad > VEV
Dekkingsgraad < VEV
Dekkingsgraad < MVEV

In paragraaf 7.2 gaan we dieper in op deze stress-scenario's.

5.7 Performance van de beleggingsportefeuille

Het totale rendement van de beleggingsportefeuille was in 2024 8,8% (2023: 8,4%). Met name de aandelen hebben het erg goed gedaan. Daarnaast is de rente gedaald waardoor de waarde van de vastrentende waarden verder is gestegen. Daar staat tegenover dat door die rentedaling ook de pensioenverplichtingen zijn toegenomen. Per saldo is de dekkingsgraad toegenomen. De resultaten van de beleggingsportefeuille lieten in 2024 een kleine underperformance zien van 0,4% ten opzichte van de gecombineerde benchmark (9,2%). In 2023 was er nog een outperformance van 0,6%.

Matchingportefeuille

Het rendement op de matchingportefeuille, inclusief swaps, bedroeg in 2024 4,7% (2023: 8,1%). De gecombineerde benchmark van de matchingportefeuille behaalde over heel 2024 een rendement van 4,8% als gevolg van de wederom gedaalde rente. Het rendement op de verplichtingen bedroeg in 2024 5,0%. In 2023 was het rendement op de verplichtingen 6,8%.

De LDI-portefeuille heeft het minder goed gedaan dan de benchmark. Daarentegen heeft de spreadportefeuille het beter gedaan dan de benchmark. De belangrijkste reden is dat de Nederlandse hypotheeklen het dit jaar beter hebben gedaan dan de benchmark. In 2023 deden de hypotheekfondsen het minder goed dan de benchmark. De reden hiervoor was dat hypotheekrendementen trager reageren op rentewijzigingen. Dat effect zien we nu terug in de hypotheekrendementen over 2024.

De portefeuille met de beleggingsrendementen kunnen we zo specificeren:

Categorie	31 december 2024	2024	
	waarde (x € 1.000)	performance	benchmark
LDI-portefeuille	883.310	3,4%	4,4%
Euro staatsobligaties	624.010	-1,1%	-1,1%
Liquiditeit en derivaten	259.300	0,0%	0,0%
Spreadportefeuille	1.324.460	5,5%	3,8%
Nederlandse hypotheek	328.390	6,5%	0,9%
Bedrijfsobligaties	995.080	5,1%	4,7%
Liquiditeiten	990	0,0%	3,7%
Matchingportefeuille inclusief swaps	2.207.770	4,7%	4,8% ¹⁾
Categorie	31 december 2023	2023	
	waarde (x € 1.000)	performance	benchmark
LDI-portefeuille	866.540	8,8%	9,3%
Euro staatsobligaties	479.400	8,4%	8,4%
Liquiditeit en derivaten	387.140	n.b.	n.b.
Spreadportefeuille	1.289.300	7,1%	7,7%
Nederlandse hypotheek	376.200	3,2%	6,1%
Bedrijfsobligaties	912.050	8,6%	8,2%
Liquiditeiten	1.050	0,0%	3,2%
Matchingportefeuille inclusief swaps	2.155.840	8,1%	6,8% ¹⁾

Rendementsportefeuille

Op de rendementsportefeuille werd in 2024 een rendement gerealiseerd van 18,9% (2023: 9,1%). De benchmark kwam uit op een rendement van 19,6% (2023: 10,2%). De MSCI World Index is in 2024 wederom flink gestegen. Aandelen ontwikkelde landen deden het in 2024 beter dan aandelen opkomende markten. Het Pensioenfonds heeft begin 2024 de verhouding aandelen ontwikkelde markten en opkomende markten gewijzigd, waarbij er meer in ontwikkelde markten is belegd. Dit heeft goed uitgedrukt voor het Pensioenfonds. Aandelen en hoogrentende obligaties lieten een kleine underperformance zien. De vastgoedportefeuille liet een kleine outperformance zien.

1) De categorieën LDI en spread verklaren niet het gezamenlijke benchmarkrendement van de matchingportefeuille totaal. Dit komt omdat de matchingportefeuille totaal een eigen benchmark heeft. De benchmark voor de matchingportefeuille op totaal niveau is de verplichtingenbenchmark, 90% gehedged, verdisconteerd tegen de swapcurve

Dit rendement kunnen we als volgt specificeren:

	31 december 2024	2024	
Categorie	waarde (x € 1.000)	performance	benchmark
Aandelen	658.220	24,6%	25,3%
Vastgoed	167.280	8,4%	7,9%
Hoogrentende obligaties	159.250	8,5%	8,8%
Liquiditeiten	180	0,0%	0,0%
Rendementsportefeuille	984.930	18,9%	19,6%

	31 december 2023	2023	
Categorie	waarde (x € 1.000)	performance	benchmark
Aandelen	562.860	15,1%	16,3%
Vastgoed	160.450	-7,0%	-10,1%
Hoogrentende obligaties	145.850	7,8%	8,2%
Liquiditeiten	40	23,6%	0,0%
Rendementsportefeuille	869.200	9,1%	10,2%

6. Beleid voor communicatie en keuzebegeleiding 2024

Het Pensioenfonds wil de (gewezen) deelnemers inzicht geven in hun opgebouwde pensioen en hen in staat stellen weloverwogen keuzes te maken voor hun pensioen. Daarnaast wil het fonds pensioengerechtigden inzicht geven in hun ingegane pensioen. Om de communicatie te optimaliseren stellen we elk jaar een communicatieplan op. Het plan voor 2024 bevatte onder meer de visie op communicatie, een omschrijving van de doelgroepen, de geplande communicatie-uitingen en communicatieactiviteiten.

Het belangrijkste onderwerp in 2024 was de communicatie omtrent besluitvorming over de Wet toekomst pensioenen (Wtp), toekomst van het Pensioenfonds en de acties die daaruit volgen. Daarnaast is veel aandacht besteed aan keuzebegeleiding.

6.1 Communicatievisie

Het Pensioenfonds vindt het belangrijk betrouwbaar en transparant te zijn en duidelijk te communiceren over de pensioenen. Dit zijn zowel pensioenen die zijn opgebouwd bij Delta Lloyd Pensioenfonds door oud-medewerkers van Delta Lloyd Services BV (of één van haar rechtsvoorgangers) en pensioenen die worden uitgekeerd aan de pensioengerechtigden van Delta Lloyd Pensioenfonds.

- Het Pensioenfonds heeft in het kader van de keuzebegeleiding de volgende zorgambitie opgesteld: Het Pensioenfonds heeft de communicatie zo ingericht, dat (gewezen) deelnemers, gepensioneerden en hun partners goed geïnformeerd worden en afgewogen keuzes kunnen maken. Dit gebeurt door het geven van overzicht en inzicht in de gevolgen van het (niet) maken van keuzes ten aanzien van het pensioen. Daarbij wordt gebruikgemaakt van online middelen (zoals de website, het deelnemersportaal, de pensioenplanner en webinars) en persoonlijk contact, zodat de (gewezen) deelnemer, gepensioneerde en partner op de door hem/haar gewenste manier wordt begeleid in de keuzes die hij/zij heeft. Dus digitaal waar het kan, en via persoonlijk contact waar dat nodig is. Het Pensioenfonds is gemakkelijk benaderbaar en toegankelijk. Het Pensioenfonds voldoet minimaal aan de norm voor de keuzebegeleiding zoals die in de wet is opgenomen, maar het Pensioenfonds ambieert meer te doen en is voortdurend op zoek naar extra mogelijkheden om de deelnemer nog beter te begeleiden in de keuzes die voorliggen.
- Het Pensioenfonds vindt het belangrijk om toegankelijk te zijn voor de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden en vindt het belangrijk dat de deelnemer inzicht heeft in zijn persoonlijke pensioensituatie. Dit wordt op de volgende manieren bewerkstelligd:
  - Algemene informatie is altijd bereikbaar via de website van het Pensioenfonds.
  - Informatie wordt passend aangeboden (voorkeur digitaal, maar per post blijft mogelijk, via e-mail, website, portaal, mondeling en per doelgroep).
  - Vragen stellen kan via de helpdesk van het Pensioenfonds (per post, e-mail, website en mondeling (zowel telefonisch als face-to-face (online))).
  - Specifieke doelgroepen worden benaderd om na te denken over hun pensioen en de acties die zij zelf kunnen ondernemen.
  - Het Pensioenfonds verstuurt alerts en doet interventies bij bijzondere evenementen.
  - Het Pensioenfonds heeft een portaal waar de (gewezen) deelnemers informatie en belangrijke documenten van hun pensioen (regeling) kunnen terugvinden.
  - De planner, die in het portaal te vinden is, biedt deelnemers begeleiding in de keuzes die zij kunnen maken. Ze kunnen berekeningen maken van de flexibele mogelijkheden van de pensioenregeling en krijgen inzicht in welk handelingsperspectief er is om tot een adequaat pensioen te komen.
  - Animaties helpen onderwerpen te verduidelijken.
- Het Pensioenfonds wil betrouwbaar en realistisch zijn en wil signaleren en activeren. Dat gebeurt op de volgende manieren:
  - Het Pensioenfonds communiceert open, duidelijk en helder.
  - Het Pensioenfonds wijst (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden op de risico's van hun pensioenregeling.
  - Het Pensioenfonds stimuleert deelnemers om na te denken over de hoogte van hun pensioen en om op tijd gerichte actie te ondernemen mocht het verwachte pensioen onvoldoende blijken te zijn.

- Het Pensioenfonds wil op een efficiënte wijze en zoveel mogelijk duurzaam communiceren. Het wil dat doen door de communicatie zoveel mogelijk digitaal te laten plaatsvinden. Op deze manier wordt veel minder papier gebruikt en hoeft de informatie niet meer vervoerd te worden om deze uiteindelijk fysiek te bezorgen. Dit scheelt ook in de kosten en capaciteit.

6.2 Communicatiedoelstellingen

In het communicatieplan 2024 heeft het Pensioenfonds de volgende kwalitatieve doelstellingen geformuleerd:

1. De medewerkers die in 2024 vervroegd met pensioen gaan, weten dat ze vanaf 1 januari 2020 bij NN CDC Pensioenfonds en vanaf 1 oktober 2022 bij BeFrank pensioen opbouwen. Zij weten ook dat zij een verzoek tot vervroeging van hun pensioen bij de drie pensioenuitvoerders apart moeten indienen. Hier besteden we bij (vragen over) de ingang van hun pensioen expliciet aandacht aan.

Realisatie:

Het Pensioenfonds heeft informatiebijeenkomsten georganiseerd voor mensen van wie het pensioen bijna ingaat. Daarbij is dit nadrukkelijk behandeld. Ook heeft het Pensioenfonds dit aangegeven en besproken in contacten met deelnemers die vragen stelden over pensioeningang en berekeningen. Daarnaast is informatie hierover gepubliceerd op het intranet van de werkgever.

2. Digitaal tenzij... Dit betekent dat in principe alle communicatie digitaal gaat, tenzij de deelnemer heeft aangegeven alles per post te willen ontvangen. Het Pensioenfonds streeft er dan ook naar om zoveel mogelijk e-mailadressen te krijgen.

Realisatie:

Het Pensioenfonds heeft in 2024 ervoor gekozen om geen specifieke acties te ondernemen om het digitale bereik te vergroten omdat bij eerdere acties gebleken is dat de opbrengst niet opweegt tegen de kosten die hiervoor gemaakt moeten worden. Bij de communicatie over de toekomst van het Pensioenfonds heeft het fonds de deelnemers wel opgeroepen om hun e-mailadres achter te laten, zodat ze een alert zouden ontvangen als er nieuws te melden was. Indien de deelnemer dat niet zou doen, zou deze deelnemer niet actief op de hoogte gebracht worden van de voortgang totdat een besluit was genomen over de toekomst van het Pensioenfonds. Dit heeft er voor gezorgd dat een aantal deelnemers alsnog hun e-mailadres hebben doorgegeven.

3. (Gewezen) deelnemers weten hoeveel pensioen ze bij Delta Lloyd Pensioenfonds hebben. Ze weten ook wat de gevolgen van de verschillende flexibele mogelijkheden van de pensioenregeling zijn voor hun pensioen en kunnen hier zelf berekeningen voor maken.

Realisatie:

- (Gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden hebben in 2024 een UPO ontvangen.
- In 2024 heeft het Pensioenfonds een online bijeenkomst georganiseerd voor zowel actieve als gewezen deelnemers die in de tweede helft van 2025 met pensioen kunnen gaan. Tijdens deze bijeenkomst zijn de diverse keuzemogelijkheden van de pensioenregeling behandeld en is er gewezen op de planner waarmee mensen ook zelf kunnen berekenen wat de gevolgen zijn van de verschillende keuzemogelijkheden.
- Deelnemers en gewezen deelnemers ontvangen ruim voor de ingang van hun pensioen een brief met uitleg over de verschillende keuzemogelijkheden. Hierin staat ook dat ze met de planner zelf berekeningen kunnen maken en dat ze altijd contact kunnen opnemen met het Pensioenfonds als ze er vragen over hebben. Deze brief wordt door de uitvoeringsorganisatie AZL verzonden. Daarnaast heeft het Pensioenfonds dit in het laatste kwartaal van 2024 aangevuld door deelnemers die digitaal te bereiken waren een e-mail te sturen waarin ze nogmaals werden gewezen op hun keuzemogelijkheden. Ook heeft het Pensioenfonds aan deelnemers en gewezen deelnemers een persoonlijk pensioengesprek aangeboden en hun de mogelijkheid geboden om berekeningen op te vragen.

- Deelnemers weten dat er een portaal met planner is, waar ze dit portaal kunnen vinden en hoe ze de planner kunnen gebruiken. Het portaal met planner is verder onder de aandacht gebracht in de schriftelijke en e-mailcontacten die het pensioenbureau en de uitvoeringsorganisatie AZL hadden met deelnemers. Ook in de (online) bijeenkomsten en gesprekken en op de website besteedde het Pensioenfonds hier aandacht aan.
- Op de website wordt uitleg gegeven over de flexibele mogelijkheden. Hier staan ook rekenvoorbeelden bij.
- Op de website staat een animatie waarin wordt uitgelegd hoe het inloggen in het portaal werkt.
- In de planner staat een keuzebegeleider waarin alle keuzes één voor één worden uitgelegd. (Gewezen) deelnemers worden hiermee begeleid bij het maken van hun keuzes.
- Tijdens de Pensioen3daagse in november 2024 is een nieuwsbericht geplaatst op de website waarin gewezen werd op de mogelijkheid om eerder of later met pensioen te gaan en waarin wordt aangegeven dat deelnemers met behulp van de pensioenplanner zelf berekeningen kunnen maken. Daarnaast is een alert verstuurd waarin deelnemers aangespoord werden om hun pensioen te checken.

4. Pensioengerechtigden en (gewezen) deelnemers weten hoe het Pensioenfonds ervoor staat en welke risico's er aan hun pensioenregeling zitten.

Realisatie:

- De (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden zijn door berichten op de website en nieuwsalerts geïnformeerd over het Pensioenfonds en actuele ontwikkelingen die van invloed zijn op hun pensioen. Elk maand wordt de nieuwe dekkingsgraad gepubliceerd op de website en ieder kwartaal wordt hierover een alert gestuurd naar degenen van wie een e-mailadres bekend is;
- Pensioengerechtigden en (gewezen) deelnemers zijn in december 2024 door middel van een bericht op de website en een e-mailalert geïnformeerd over het feit dat er een gedeeltelijke toeslagverlening plaats gaat vinden per 1 januari 2025;
- In de UPO's en andere correspondentie waarin een opgave van het pensioen wordt verstrekt, is informatie opgenomen over de toeslagverlening en de voorwaardelijkheid daarvan. Ook wordt in de UPO's voor de (gewezen) deelnemers informatie verstrekt over wat er gebeurt met de hoogte van het pensioen als het mee- of tegenzit (URM-bedragen).

5. De pensioencommunicatie van het Pensioenfonds voldoet aan de wettelijke eisen.

Realisatie:

- Het Pensioenfonds heeft in 2024 opnieuw getoetst of de uitvoeringsorganisatie AZL de wettelijke communicatie heeft ingericht conform de normen in de Wet pensioencommunicatie: correct, duidelijk en evenwichtig. Waar nodig is aangegeven op welke punten dit in verbeterd kon of moest worden.
- Het Pensioenfonds heeft beoordeeld of de communicatie van de uitvoeringsorganisatie AZL voldeed aan de wettelijke eisen en de bijbehorende termijnen. Er is geconcludeerd dat hieraan is voldaan.
- In 2024 heeft AZL alle UPO-modellen aan de wettelijke standaard aangepast. Het Pensioenfonds heeft dit gecontroleerd en waar nodig aanpassingen laten doorvoeren.
- In 2024 heeft het Pensioenfonds nog een aantal extra stappen gezet in het kader van de keuzebegeleiding en heeft dit met AZL nader afgestemd.
- Het Pensioenfonds heeft in 2024 getoetst of de ESG-risico's en SFDR-verplichtingen met betrekking tot de communicatie zijn opgevolgd en waar nodig deze communicatie aangevuld, aangepast en verbeterd.

6. Pensioengerechtigden en (gewezen) deelnemers weten of het Pensioenfonds wel of niet overgaat naar de nieuwe regels en welke voor- en nadelen dit met zich meebrengt.

Realisatie:

Het Pensioenfonds heeft pensioengerechtigden en (gewezen) deelnemers via nieuwsberichten meegenomen in de processen en besluitvorming over het nieuwe pensioenstelsel. Over het besluit van de sociale partners om de pensioenen en pensioenrechten van het Pensioenfonds niet in te varen in het nieuwe pensioenstelsel heeft het Pensioenfonds een webinar georganiseerd waarvoor circa 800 (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden zich hebben aangemeld. Deelnemers die live keken, konden meteen vragen stellen. De reacties van de aanwezigen waren positief. Ook konden alle deelnemers van het fonds het webinar achteraf terugkijken.

7. Pensioengerechtigden en (gewezen) deelnemers weten hoe de toekomst van Delta Lloyd Pensioenfonds eruit gaat zien en welke gevolgen dat heeft.

Realisatie:

Het Pensioenfonds heeft een strategisch communicatieplan opgesteld en dit is ook uitgevoerd. In dit plan stond de lijn van de communicatie, welke (extra) doelgroepen er werden onderscheiden en welke middelen gebruikt werden voor de communicatie (nieuwsberichten op de website, nieuwsalerts, brieven, webinar). Er was een speciale pagina op de website van het Pensioenfonds gepubliceerd, waarin de ontwikkelingen zijn opgenomen. Deelnemers zijn geïnformeerd en meegenomen bij het besluit rondom wel of niet invaren in de Wtp. Het Pensioenfonds is in 2025 nog bezig met het onderzoek naar de toekomstige wijze waarop de pensioenverplichtingen zullen worden uitgevoerd. Dit is ook gecommuniceerd met de deelnemers via het webinar, op de website en via e-mailalerts.

8. In 2023 is onderzocht welke gerichte digitale acties we nog meer kunnen inzetten om (gewezen) deelnemers nog beter te kunnen informeren over hun pensioen. In 2024 bekijken we welke acties we met de beschikbare capaciteit kunnen uitvoeren.

Realisatie:

(Gewezen) deelnemers van wie het pensioen in zicht kwam, zijn door het Pensioenfonds via een e-mail gewezen op de keuzemogelijkheden die ze hebben met betrekking tot de ingang van hun pensioen. Daarnaast heeft het fonds deze groep deelnemers aangeboden om berekeningen voor hun pensioen te maken en/of een persoonlijk gesprek te voeren over hun pensioen (telefonisch of via beeldbellen). Meerdere deelnemers hebben hiervan gebruikgemaakt. Ook zijn (gewezen) deelnemers die korter dan twee jaar gescheiden zijn en voor wie nog geen verevening geadministreerd was, gewezen op de termijn van twee jaar om dit door te geven aan de pensioenuitvoerder en de gevolgen als ze dat niet doen.

Daarnaast heeft het Pensioenfonds een aantal kwantitatieve doelstellingen voor 2024 geformuleerd:

1. Voor 2024 wil het Pensioenfonds het percentage deelnemers met een bij het fonds bekend e-mailadres (het digitaal bereik) in ieder geval gelijk houden aan 2023.

Realisatie:

Eind 2024 was het digitaal bereik van onze deelnemers als volgt:

	Totaal	%
Voorkeur digitaal, e-mailadres bekend	7.960	66
Voorkeur digitaal, e-mailadres onbekend	3.021	25
Voorkeur post	1.027	9
Geen voorkeur aangegeven	31	0
Totaal	12.039	

Het aantal deelnemers met wie het Pensioenfonds digitaal kan communiceren is licht gestegen. Dit komt doordat deelnemers gehoor hebben gegeven aan de oproep van het Pensioenfonds om hun e-mailadres achter te laten, zodat ze een alert zouden ontvangen als er nieuws was over de toekomst van hun pensioen bij het Pensioenfonds. Omdat AZL op een andere manier is gaan rapporteren, is niet goed te achterhalen hoe groot die toename was.

2. Het Pensioenfonds is toegankelijk en bereikbaar. Algemene of individuele vragen over het pensioen beantwoorden we telefonisch, via e-mail of tijdens persoonlijk gesprekken. Telefoontjes beantwoorden we direct. Mailtjes beantwoorden we binnen vijf werkdagen, lukt dit niet dan informeren we de (gewezen) deelnemer hier tijdig over. Als een (gewezen) deelnemer dit wenst, plannen we een persoonlijk gesprek in. Het doel is dat 80% van de mailtjes binnen vijf werkdagen wordt beantwoord. De overige 20% bevestigen we in ieder geval binnen vijf werkdagen. Deze doelstelling kan eventueel nog worden bijgesteld als we (een deel van) de helpdesk door AZL laten uitvoeren.

Realisatie:

Over de periode tot juni 2024 (voor uitbesteding van de helpdesk) is de doelstelling behaald: 99% van de mails werd binnen vijf werkdagen beantwoord. Ook na juni 2024 is deze doelstelling behaald. In het derde kwartaal van 2024 is bijna 88% van de mails binnen tien werkdagen in behandeling genomen. De gemiddelde duur was zeven werkdagen. In het vierde kwartaal van 2024 is dat percentage toegenomen naar ruim 94%. De gemiddelde duur voor het beantwoorden van mails en of poststukken was slechts vier werkdagen.

3. In 2023 waren er per kwartaal ongeveer 5.000 unieke gebruikers van de website (40%) en was te zien dat het aantal bezoekers per kwartaal afnam. Het doel voor 2024 is om ervoor te zorgen dat dit percentage niet verder daalt. We streven er daarom naar om het percentage (40%) unieke bezoekers voor 2024 gelijk te houden.

Realisatie:

Deze doelstelling is ruimschoots gehaald. In 2024 waren er per kwartaal rond de 6.000 unieke gebruikers van de website, hetgeen overeen komt met circa 50%. Dit aantal was gedurende het hele jaar vrij constant. Dit hangt grotendeels samen met de communicatie over de toekomst van het Pensioenfonds gedurende het jaar.

4. In 2023 hebben we in totaal zeven alerts verstuurd. In 2024 willen we dit aantal verhogen naar minimaal twee alerts per kwartaal (acht op jaarbasis) omdat we verwachten dat we in 2024 meer gaan communiceren als gevolg van de Wtp en toekomst van het Pensioenfonds.

Realisatie:

In 2024 heeft het Pensioenfonds 15 alerts verzonden. Hiermee is de doelstelling ruimschoots gerealiseerd.

6.3 Doelgroepen en communicatiemiddelen

Het Pensioenfonds kent vijf doelgroepen: deelnemers, gewezen deelnemers, arbeidsongeschikte deelnemers, pensioengerechtigden en ex-partners. Deze doelgroepen worden afzonderlijk benaderd. Het fonds heeft per doelgroep gebeurtenissen gedefinieerd op basis waarvan de communicatie wordt opgesteld. Elke doelgroep krijgt dus informatie op maat.

Onderstaand overzicht toont de verschillende communicatiemiddelen die in 2024 zijn ingezet. Met deze communicatiemiddelen wil het Pensioenfonds 'overzicht' en 'inzicht' geven en 'aanzetten tot actie'.

Overzicht	Inzicht	Actie	Keuzebegeleiding
Website	UPO	Pensioeninformatiebrief	Planner
Nieuwsalerts	Portaal	Voorlichtingsbijeenkomst voor bijna pensioengerechtigden	Voorlichtingsbijeenkomst voor bijna pensioengerechtigden
	Eventbrieven	Eventbrieven	Eventbrieven
	Pensioenregister		Pensioengesprek
	Animaties		Serviceberekeningen
	Pensioenspecificatie		

In het kader van het communicatieplan heeft het Pensioenfonds in 2024 onder meer de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Het communicatieplan 2024 is opgesteld en het bestuur heeft dit plan goedgekeurd. Het verantwoordingsorgaan heeft hierover positief geadviseerd.
- De pensioengerechtigden zijn geïnformeerd over de uitkeringen in 2024 en welke aanpassingen zijn doorgevoerd in de bruto-nettoberekeningen.
- Om deelnemers te informeren over de ontwikkelingen en besluitvorming rondom het nieuwe pensioenstelsel en de toekomst van het Pensioenfonds is er een speciale pagina op de website geplaatst. Hierop kunnen deelnemers de ontwikkelingen met betrekking tot de Wtp en toekomst van het Pensioenfonds volgen. Naast de berichten die hierover zijn gedeeld met de deelnemers, heeft het Pensioenfonds ook een webinar georganiseerd, waarin het voorkeursscenario van het bestuur en het voorgenomen besluit van de sociale partners is toegelicht.
- Het Pensioenfonds heeft verschillende berichten geplaatst op de website, waaronder berichten over het nieuwe pensioenstelsel, toekomst van het Pensioenfonds, de toeslagverlening en andere ontwikkelingen.
- De deelnemers zijn geïnformeerd dat de helpdesk en de klachtenafhandeling is uitbesteed aan AZL.
- Het Uniforme Pensioenoverzicht (UPO) voor de deelnemers, arbeidsongeschikten en pensioengerechtigden is tijdig, conform afspraak en ruim binnen de wettelijke termijnen verstrekt.
- Er zijn een aantal communicatiecampagnes en berichten gepubliceerd om bepaalde onderwerpen bij (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden onder de aandacht te brengen.
- Het Pensioenfonds heeft verschillende online bijeenkomsten georganiseerd voor deelnemers die bijna met pensioen gaan, zodat ze zich daarop kunnen voorbereiden. Deze bijeenkomsten zijn goed bezocht en de feedback van de deelnemers was positief.

- Er is veel aandacht besteed aan keuzebegeleiding. Het Pensioenfonds heeft wederom een evaluatie over de keuzebegeleiding uitgevoerd. Hierbij is geconstateerd dat het Pensioenfonds minimaal voldoet aan de open norm, en zijn daarbij een aantal verbeterpunten geformuleerd en gerealiseerd.

De AFM heeft een leidraad voor keuzebegeleiding uitgebracht. Een belangrijk onderdeel van deze leidraad is de vastlegging en onderbouwing hoe het Pensioenfonds de keuzebegeleiding heeft ingericht. Hiervoor heeft het Pensioenfonds een document opgesteld waarin alle keuzemogelijkheden, de begeleiding en processen nog een keer systematisch zijn vastgelegd.

- De planner en de website zijn aangepast aan de nieuwe flexibiliseringsfactoren die per 1 januari 2025 gaan gelden.
- AZL heeft de privacyverklaring aangepast. Dit is een erg juridisch document en is daarom herschreven in begrijpelijker taal.

Alle geplande activiteiten uit het communicatieplan 2024 zijn gerealiseerd.

6.4 Vooruitblik

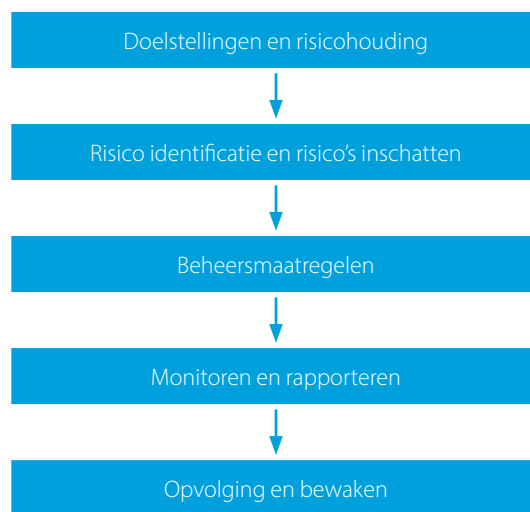
Nu besloten is dat het Pensioenfonds in het FTK blijft, zal het Pensioenfonds zich in 2025 met name richten op de communicatie over activiteiten en besluitvorming over de verdere toekomst van het Pensioenfonds. Daarnaast zal het Pensioenfonds in de communicatie aandacht geven aan keuzebegeleiding en de interactie met deelnemers over hun voorkeuren ten behoeve van beleid en strategie. Het bedrag ineens is weer uitgesteld en zal niet eerder ingaan dan 1 juli 2026.

7. Risicobeheersing

7.1 Risicobeleid

De inrichting van het risicomanagement is beschreven in het risicomanagementhandboek van het Pensioenfonds.

Het Pensioenfonds kent een aantal fases in het risicoraamwerk:

Het risicomanagement van het Pensioenfonds richt zich met name op het risico dat de doelstellingen en ambities van het fonds niet worden gehaald (strategisch risico). Daarnaast beoordelen we ook de operationele, integriteits- en reputatierisico's.

Binnen de financieringsmogelijkheden streeft het Pensioenfonds ernaar om het pensioen goed te verzorgen. Dit doen we door de koopkracht van de rechten van de (gewezen) deelnemers en de pensioenen van de pensioengerechtigden zo goed mogelijk in stand te houden, zowel nu als in de toekomst. En door de kans op korten van aanspraken zo klein mogelijk te houden.

De mate waarin het Pensioenfonds risico's neemt is vastgelegd in de 'policy beliefs' (kwalitatieve risicohouding) en de kwantitatieve risicohouding. We beoordelen de risico's van het Pensioenfonds jaarlijks opnieuw, leggen deze vast in een risicomanagementraamwerk en bespreken dit binnen het bestuur. Op basis hiervan wordt jaarlijks een top vijf risico's door het bestuur benoemd, die gedurende het jaar extra worden gemonitord.

Met het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht is afgesproken welke risico's het Pensioenfonds mag nemen. Dit geven we weer in de risicohouding van het fonds. De mate van de risico's die een pensioenfonds neemt, wordt vertaald in het Vereist Eigen Vermogen (VEV). Hoe meer risico een pensioenfonds neemt, hoe hoger het VEV is. Er is afgesproken dat het VEV van het Pensioenfonds tussen 9% en 17% moet liggen. Het VEV bedraagt eind 2024 12,5% en bevindt zich dus binnen de afgesproken bandbreedte. Verder is afgesproken dat op basis van berekeningen via de haalbaarheidstoets, het pensioenresultaat moet voldoen aan een minimale ondergrens. Het pensioenresultaat is een maatstaf om te beoordelen in welke mate de pensioenen over de hele looptijd van het Pensioenfonds meegroeien met de inflatie. Als het pensioenresultaat 100% bedraagt, is de totale som van verwachte uitkeringen gelijk aan een volledig met inflatie geïndexeerd pensioen. Er zijn drie criteria afgesproken:

1. de financiële positie waarbij exact voldaan wordt aan het VEV;
2. de feitelijke financiële positie, en;
3. de maximale acceptabele afwijking van een slechtweerscenario (scenario's in het 5%-percentiel), waarbij de maximale afwijking ten opzichte het pensioenresultaat (mediaan) vanuit de feitelijke financiële positie is vastgesteld.

We hebben de ondergrenzen als volgt vastgesteld:

1. Als het Pensioenfonds over een vermogen beschikt dat gelijk is aan het vermogen dat nodig is om te voldoen aan het VEV moet het pensioenresultaat groter dan of gelijk zijn aan 86%.
2. Het Pensioenfonds heeft meer vermogen dan nodig is om te voldoen aan het VEV. Op basis van ons vermogen is afgesproken dat het pensioenresultaat groter of gelijk moet zijn aan 92%.
3. Als het economisch slecht gaat, vallen de beleggingsresultaten tegen en kan er minder worden geïndexeerd. Daarom rekenen we ook een zogenaamd slechtweerscenario door. Er is afgesproken dat op basis van ons werkelijke vermogen het pensioenresultaat niet meer dan 15% lager mag zijn dan het verwachte pensioenresultaat.

De uitkomsten van de haalbaarheidstoets uit 2024 laten zien dat het gemiddelde verwachte pensioenresultaat zich ruim boven de afgesproken ondergrens beweegt, maar dat de bovengrens voor de spreiding tussen het verwachte pensioenresultaat en het pensioenresultaat in een slechtweerscenario vanuit de feitelijke dekkingsgraad ruim wordt overschreden. Dit is met het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht besproken en de conclusie was om de overschrijding te accepteren omdat naar aanleiding van de uitkomsten van de ALM-studie is geconcludeerd dat het beleggingsbeleid robuust is en geen aanpassingen in dit beleid nodig zijn. De grote spreiding wordt vooral veroorzaakt door de nieuwe parameters van de Commissie Parameters, waardoor de volatiliteit in de DNB-scenarioset enorm is toegenomen.

De risico's van het Pensioenfonds categoriseren we op basis van de risicocategorieën van de DNB. De methodiek is in de handreiking 'integraal risicomanagement voor pensioenfondsen' van de Pensioenfederatie opgenomen. De risicocategorieën zijn:

Financiële risico's	Niet-financiële en actuariële risico's
Matching- en renterisico's (hieronder vallen ook het valutarisico, inflatierisico en het liquiditeitsrisico)	Verzekeringstechnisch risico
Marktrisico (waaronder het concentratierisico)	Omgevingsrisico
Kredietrisico	Operationele risico's
ESG-risico	Uitbestedingsrisico
	IT-risico
	Integriteits- en juridische risico (waaronder het verslagleggingsrisico)

De pensioenadministratie en wettelijke communicatie zijn uitbesteed aan AZL en het vermogensbeheer aan Goldman Sachs Asset Management (GSAM). De afspraken over de uitbesteding zijn gedaan in overeenstemming met het uitbestedingsbeleid. Ook de communicatie naar (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden is grotendeels uitbesteed. In 2024 heeft het Pensioenfonds de helpdeskfunctie, waaronder de eerstelijnsafhandeling van klachten, uitbesteed.

Het Pensioenfonds blijft verantwoordelijk voor de processen die het Pensioenfonds heeft uitbesteed en bewaakt daarom deze processen. Monitoring hiervan vindt plaats via (SLA-)rapportages, niet-financiële risico (NFR)-rapportages, ISAE-verklaringen en interne controles door het bestuursbureau.

In de volgende paragraaf lichten we de verschillende risicocategorieën toe.

7.2 Risico's

In deze paragraaf benoemen we de risico's waaraan het Pensioenfonds is blootgesteld. Jaarlijks stelt het bestuur de belangrijkste risico's voor het Pensioenfonds vast via een top 5. In 2024 waren de top 5 risico's voor het Pensioenfonds:

- kwetsbaarheid en toekomst van het Pensioenfonds;
- nieuw pensioenstelsel en de gevolgen voor het Pensioenfonds;
- samenloop nieuw pensioenstelsel en implementatie nieuwe pensioenadministratie AZL;
- integratie NNIP binnen GSAM;
- implementatie DORA.

De kwetsbaarheid en toekomst van het Pensioenfonds zijn uitgebreid binnen het bestuur besproken. Hetzelfde geldt voor het nieuwe pensioenstelsel waarover de sociale partners een besluit hebben genomen. De samenhang tussen nieuwe pensioenstelsel en de implementatie van de nieuwe pensioenadministratie bij AZL wordt strak gemonitord. De integratie van NNIP binnen GSAM en de implementatie van DORA zijn afgerond.

7.2.1 Financiële risico's

Matching- en renterisico's

Het matching- en renterisico is het gevolg van bezittingen en verplichtingen die niet goed op elkaar afgestemd zijn door wijziging van de rente, ongelijke looptijden, valtabewegingen, liquiditeit en inflatie. Dit risico is beperkt doordat het Pensioenfonds de rentegevoeligheid heeft afgedekt met beleggingen in vastrentende waarden en swaps waarvan de duratie ongeveer gelijk is aan de duratie van de verplichtingen. Renteontwikkelingen kunnen een grote invloed hebben op de dekkingsgraad. Door deze afdekking is de invloed bij het Pensioenfonds beperkt.

De belangrijkste beheersmaatregelen voor de beperking van het matching- en renterisico zijn:

- De rentegevoeligheid van 87,5% tot 92,5% van de verplichtingen is afgedekt door langlopende obligaties en swaps waarvan de duratie ongeveer gelijk is aan de duratie van de verplichtingen. Om de duratie van obligaties en van de verplichtingen gelijk aan elkaar te krijgen, worden langlopende staat(gerelateerde) obligaties en swaps aangekocht. De duratie wordt door de vermogensbeheerder gemonitord.
- Om het curverisico te beheersen beperken we daarnaast de bandbreedtes tot van -5% tot 5% per liquide renteschokpunt met duur 2, 5, 10 en 20 jaar en van -15% tot 15% voor de renteschokpunten boven 30 jaar.
- De fiduciair vermogensbeheerder voert het collateral management dagelijks uit. Hij doet dat op basis van hun tegenpartijbeleid dat het Pensioenfonds heeft beoordeeld.
- Er is voldoende expertise in het bestuur. We hebben een externe beleggingsadviseur toegevoegd aan de beleggingsadviescommissie en de financieel risicomanager zit als toehoorder bij de vergaderingen van de beleggingsadviescommissie.
- De beleggingsadviescommissie volgt de ontwikkeling van de dekkingsgraad, beleggingsperformance, duratie en matchingspercentage door middel van beleggingsrapportages die door de beleggingsadviescommissie elk kwartaal worden besproken.
- Op kwartaalbasis voeren we stresstests uit op onder meer de renteontwikkelingen (in de riskmonitor).
- Minimaal eens in de drie jaar laten we een ALM-studie uitvoeren waarin onder meer het beleggingsbeleid en de afdekking van het renterisico worden getoetst. De laatste ALM-studie is eind 2022 uitgevoerd.
- De beleggingsadviescommissie monitort de beheersmaatregelen en de effectiviteit daarvan.
- De beleggingsadviescommissie monitort het actief beheer.
- Jaarlijkse evalueren we de beleggingscategorieën en beleggingsfondsen via het financieel raamwerk en one-pagers.

Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de dalende of stijgende valuta in de portefeuille de beleggingsopbrengsten negatief beïnvloeden. In de matchingportefeuille bestaat nagenoeg geen valutarisico, omdat binnen dit deel van de portefeuille alleen in euro gedenomineerde beleggingen mag worden belegd. Bij beleggingsfondsen in de spreadportefeuille dekt het beleggingsfonds de valutarisico's zelf af, als er sprake is van vreemde valuta. De valutarisico's in de rendementsportefeuille worden niet afgedekt. De rendementsportefeuille is bedoeld voor het genereren van extra rendement. De rendementsportefeuille is gediversifieerd (ook in de valuta-exposure) waardoor de valutaverliezen en winsten in het verleden beperkt zijn gebleven. De exposure naar de US-dollar in de rendementsportefeuille heeft in het verleden bewezen in stress-situaties het risico te mitigeren. Het Pensioenfonds monitort en evalueert het valutarisicobeleid op periodieke basis. Doordat de verplichtingen bijna volledig zijn afgedekt (rente en geen valutarisico in de matchingsportefeuille) kunnen we in de rendementsportefeuille meer risico nemen.

De belangrijkste beheersmaatregelen voor de beperking van het valutarisico zijn:

- Binnen de matchingportefeuille beleggen we alleen in euro gedenomineerde beleggingen. Bij beleggingsfondsen binnen de matchingportefeuille wordt het eventuele valutarisico afgedekt.
- Het valutarisico wordt gemonitord door de combinatie van de eigen kwartaalrapportage en de Risk Monitor die CACEIS opstelt.
- In de ALM-studie en op ad hoc-basis, wanneer daar aanleiding toe is, bestuderen we het afdekken van het valutarisico.

De ALM-studie uit 2022 heeft de keuze om het valutarisico in de returnportefeuille op dit moment niet af te dekken herbevestigd, mede vanwege de hoge kosten die dat op dit moment met zich meebrengt. Daarnaast is het valutarisico op portefeuilleniveau relatief beperkt, omdat het grootste deel van de portefeuille zich binnen de matchingportefeuille bevindt. Uit historische stress-scenario's blijkt verder dat beleggingen in dollars hebben geleid tot beperking van verliezen in deze scenario's en dus diversifiërend kunnen werken. Een verklaring hiervoor kan zijn dat de dollar in wereldwijde stress-situaties als safe haven wordt gezien. In 2022 heeft zich dit ook bewezen: toen stond tegenover een grote daling van de waarde van aandelen een flinke stijging van de dollarkoers, wat het verlies op wereldwijde aandelen heeft beperkt. In 2024 heeft het Pensioenfonds opnieuw beoordeeld of valuta-afdekking zinvol en nodig was, omdat de kosten hiervoor ten opzichte van 2022 zijn gedaald. Dit heeft niet geleid tot een aanpassing in het beleid, omdat de diversifiërende werking en 'safe haven' argumenten nog steeds valide zijn.

Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat het Pensioenfonds de beleggingen niet tijdig en/of tegen een aanvaardbare prijs kan omzetten in liquide middelen en daardoor op korte termijn niet aan zijn verplichtingen kan voldoen. De beleggingsportefeuille van het Pensioenfonds is erg liquide omdat we met name beleggen in beleggingsfondsen waarvan de onderliggende stukken op de markt worden verhandeld. Daardoor kan er dagelijks in de beleggingsfondsen worden gehandeld. Het Pensioenfonds heeft ook illiquide beleggingen, namelijk vastgoed en hypotheek. Het Pensioenfonds heeft als grens voor illiquide beleggingen gesteld dat deze onder 25% van de belegde middelen moeten blijven. Hiervan wordt in principe 20% gebruikt in de matchingportefeuille en 5% in de rendementsportefeuille. Door waardeontwikkelingen kan verschuiving plaatsvinden tussen de matching- en rendementsportefeuille. De maximale exposure mag niet worden overschreden.

Doordat het Pensioenfonds veel liquide beleggingen heeft is er nagenoeg geen liquiditeitsrisico voor het voldoen van de uitkeringen. Wel zou een liquiditeitsrisico kunnen ontstaan door een sterke stijging van de rente, waarbij het fonds collateral (ingeval van swaptransacties) moet storten aan de tegenpartij. In de LDI-portefeuille houden we daarom cash aan die de onderpandverplichting van een rentestijging met minimaal 80 basispunten (normweging 110) kan opvangen. Jaarlijks wordt hiervoor een stresstest uitgevoerd.

De belangrijkste beheersmaatregelen voor de beperking van het liquiditeitsrisico zijn:

- Het Pensioenfonds beschikt over een liquiditeitsbeleid.
- De beleggingsadviescommissie monitort dit periodiek.
- Collateral management maakt onderdeel uit van de uitbestedingsovereenkomst en de fiduciair vermogensbeheerder voert dit dagelijks uit (op basis van het tegenpartijbeleid dat de vermogensbeheerder heeft vastgesteld en het Pensioenfonds heeft beoordeeld).
- Het Pensioenfonds belegt voor maximaal 15% van het belegd vermogen in hypotheekfondsen.
- We investeren in grotendeels liquide beleggingen. Op basis van een studie heeft het Pensioenfonds een maximale positie op illiquide beleggingen vastgesteld van 25% van de beleggingsportefeuille. Hiervan is in principe 20% bestemd voor de matchingportefeuille en 5% voor de rendementsportefeuille. Omdat het Pensioenfonds een gesloten status heeft, kijken we bij de maximale positie van illiquide beleggingen ook naar de situatie op een tijdshorizon van 15 jaar. De maximale belegging in illiquide beleggingen mag naar verwachting ook over 15 jaar de 25% van het totale vermogen niet overschrijden. Periodiek beoordelen we de maximale grens voor illiquide beleggingen.
- Jaarlijks wordt een stresstest uitgevoerd om te beoordelen of het Pensioenfonds over voldoende cash beschikt om te voldoen aan onderpandverplichtingen in extreme marktomstandigheden.
- Bij illiquide beleggingen zoeken we waar mogelijk naar spreiding van de beleggingen over meerdere managers, om beter te kunnen profiteren van de liquiditeitsmogelijkheden binnen de fondsen.

Het aandeel illiquide beleggingen bedraagt circa 15,5% van het vermogen is daarmee beperkt. Uit de stress-scenario's die per kwartaal op de liquiditeit worden uitgevoerd ten behoeve van de kwartaalrapportage aan DNB blijkt dat we in alle scenario's over voldoende liquide middelen beschikken.

Inflatierisico

Inflatierisico is het risico dat bezittingen minder waard worden als gevolg van prijsstijgingen en de kosten voor de indexatieambitie toenemen. De (gewezen) deelnemers en gepensioneerden lopen met name het risico dat de toeslagen de inflatie niet bijhouden. Het Pensioenfonds probeert de indexatieambitie te realiseren door meer rendement te halen dan de 'risicovrije rente' die is besloten in de rentetermijnstructuur van DNB. De voornaamste bron hiervan is de rendementsportefeuille. Hiervan verwachten we dat het rendement op lange termijn de inflatie 'verslaat'. Stijgende inflatie gaat in de regel gepaard met een stijgende rente. Het renterisico is echter grotendeels afgedekt. Van een stijgende rente profiteert het Pensioenfonds slechts gedeeltelijk. Het Pensioenfonds hecht aan bescherming van de nominale rechten. De beleggingsadviescommissie monitort de renteontwikkeling. Bij een stijgende rente en inflatie kunnen we besluiten om de renteafdekking (tijdelijk) te verminderen (tot minimaal 87,5%). In het pensioenreglement is geen onvoorwaardelijke indexatietoezegging opgenomen.

Er worden op dit moment geen inflation-linked bonds aangekocht omdat het effect beperkt is en dit binnen de huidige FTK-wetgeving juist eerder tot kortingen zou kunnen leiden. Daarbij zijn er geen instrumenten op de markt met Nederlandse inflatie. De LDI-portefeuille is ingericht op het afdekken van het nominale renterisico. De beleggingsadviescommissie monitort inflatieontwikkelingen voor het geval inflatieafdekking op een later moment wel opportuun wordt. Zodra het Pensioenfonds via een buy-out de koopkracht kan zekerstellen, zullen we dit overwegen.

De belangrijkste beheersmaatregelen voor de beperking van het inflatierisico zijn:

- De indexatieambitie laten we toetsen door middel van een periodieke ALM-studie en een jaarlijkse haalbaarheidstoets waarin het pensioenresultaat wordt getoetst.
- We bewaken het beleggingsrendement op basis van maandrapportages.
- Via een periodieke SAA-studie toetsen we op verwacht en benodigd rendement voor toeslagverlening.
- We volgen de buy-out markt, we bepalen jaarlijks de reële dekkingsgraad en beoordelen of een buy-out mogelijk is.
- In het pensioenreglement is geen onvoorwaardelijke indexatietoezegging opgenomen.

De haalbaarheidstoets laat zien dat het pensioenresultaat meer dan 100% is, waardoor de koopkracht van de deelnemers op termijn wordt behouden (de haalbaarheidstoets hanteert andere parameters dan ons eigen beleid). Uit de ALM-studie uit 2022 blijkt dat de kans op toeslagverlening en kans op verder koopkrachtbehoud nog steeds groot blijft. In extreme stress-scenario's wordt de kans op toeslagverlening wel kleiner. Ook de vergelijkende berekeningen in het kader van de Wet toekomst pensioenen laten een grote kans op koopkrachtbehoud zien. De laatste jaren is de inflatie in Nederland hoger dan normaal, daarbij zijn de eisen om volledig te mogen indexeren verzaamd als gevolg van aangepaste parameters. Hierdoor heeft het Pensioenfonds per 1 januari 2023 en 1 januari 2025 geen volledige toeslag kunnen geven. De ALM-studie uit 2019 liet verder al zien dat inflatieafdekking binnen het huidige nominale FTK in de meeste scenario's juist tot slechtere resultaten leidt. Dit is in de ALM-studie van 2022 bevestigd. Om dat te voorkomen zou de dekkinggraad hoger moeten liggen. Op dit moment is dit instrument dan ook nog niet geschikt als beschermingsconstructie.

De achterstand die per 1 januari 2023 is ontstaan, lopen we voorlopig niet volledig in. Het bestuur heeft besloten om die eenmalige achterstand niet mee te wegen bij beleidsvorming. Dit komt omdat de inflatie in 2022 extreem hoog was, deze mede door de hogere energieprijzen werd gedreven en het CBS heeft aangegeven dat het model dat ze gebruiken mogelijk moet worden aangepast. Uit de ALM-studie blijkt dat deze achterstand moeilijk in te halen is, tenzij we veel meer risico nemen.

Marktrisico

Het marktrisico is het risico van veranderingen in de waarde van de zakelijke waarden als gevolg van wijzigingen in de marktprijzen. De omvang van dit risico neemt toe naarmate de beweeglijkheid van de koersen groter is en het aandeel in zakelijke waarden door de dynamische beleggingsmix toeneemt. Het Pensioenfonds belegt met name in beleggingsfondsen waarvan de onderliggende stukken beursgenoteerd zijn. Door middel van een zorgvuldige selectie en spreiding van de beleggingen in de beleggingsfondsen over verschillende regio's en economische sectoren proberen we het marktrisico te beperken. Verder verminderen we het aandeel zakelijke waarden bij hogere dekkinggraden vanaf een marktkrentedekkinggraad van 130% en hoger.

In de vastrentende waarden kan er sprake zijn van een volatiele creditspread die het Pensioenfonds bewaakt. Binnen de LDI-portefeuille geldt voor staats- en staatsgerelateerde obligaties de restrictie dat de minimale rating bij aankoop AA- bedraagt en dat het aandeel van staatsobligaties en staatsgerelateerde obligaties met een rating lager dan AA- niet meer dan 2,4% van de matchingportefeuille mag bedragen. In de portefeuille zitten geen risicovolle beleggingsproducten of producten die het Pensioenfonds niet kent of waarvan het Pensioenfonds geen expertise heeft. Verder beleggen we alleen actief (in tegenstelling tot index-tracking) als het Pensioenfonds overtuigd is van de potentiële meerwaarde ten opzichte van de kosten. Ingeval van actief beleggen beoordelen we de tracking error en geldt een maximale tracking error.

De stresstests die het Pensioenfonds ieder kwartaal uitvoert, laten per Q4 2024 zien dat een daling van de zakelijke waarden met 25% de dekkinggraad met 8,4% verlaagt. Daarmee blijft de dekkinggraad boven het VEV van 112,5% (op basis van ons huidige beleggingsbeleid). Ook een combinatie van 1,0% rentedaling en 25% daling van de zakelijke waarden leidt nog niet tot een reservetekort. Wel zullen deze omstandigheden leiden tot een verlaagde toeslagmogelijkheid. Ten opzichte van vorig jaar is de situatie wat verbeterd. Dit komt doordat de dekkinggraad is toegenomen. De TBI is ten opzichte van vorig jaar iets gedaald doordat met name de inflatie is afgenomen ten opzichte van het jaar daarvoor. Per 31 december 2024 was die 135,6% (31 december 2023: 137,5%). Op basis van deze TBI is de kans op volledige toeslagverlening iets groter geworden.

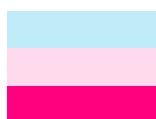

			Rendement zakelijke waarden				
		TBI	-25%	-12,5%	0,0%	+12,5%	+25%
Parallele verschuiving Swapcurve	-1,00%	131,7%	118,2%	121,8%	125,4%	129,1%	132,7%
	-0,75%	132,6%	119,1%	122,9%	126,7%	130,4%	134,2%
	-0,50%	133,6%	120,2%	124,1%	128,0%	131,9%	135,8%
	-0,25%	134,6%	121,3%	125,3%	129,4%	133,4%	137,5%
	0,00%	135,6%	122,5%	126,7%	130,9%	135,1%	139,3%
	+0,25%	136,7%	123,8%	128,2%	132,6%	136,9%	141,3%
	+0,50%	137,7%	125,3%	129,8%	134,4%	138,9%	143,5%
	+0,75%	138,8%	126,8%	131,6%	136,3%	141,0%	145,8%
	+1,00%	139,9%	128,5%	133,5%	138,4%	143,4%	148,4%

Volledige toeslag

Gedeeltelijke toeslag

Geen toeslag mogelijk korting

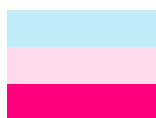
Daarnaast voert het Pensioenfonds ieder kwartaal een aantal historische economische stresstests uit om het effect van die gebeurtenissen op de dekkingsgraad te zien. Per Q4 2024 leveren deze gebeurtenissen de volgende verandering van de dekkingsgraad op:

Stresstest	Dekkingsgraad vóór schok	Dekkingsgraad na schok
Financiële crisis 2008	130,9%	113,3%
Tech bubble 2001	130,9%	122,8%
Uitlopen spreads in 2011	130,9%	118,6%
Opkoopprogramma ECB 2019	130,9%	132,0%

Geen reservetekort

Reservetekort

Dekkingstekort

Deze scenario's leiden niet tot een dekkingstekort (dekkingsgraad < mVEV) of reservetekort (dekkingsgraad < VEV).

De belangrijkste beheersmaatregelen die horen bij het marktrisico zijn:

- Het Pensioenfonds heeft potentiële beleggingscategorieën gedefinieerd en investment cases opgesteld, waarbij we hebben vastgesteld of de investmentclass kan worden aangemerkt als een belegbare categorie. In de investmentcases zijn ook de benchmark en de restricties opgenomen.
- We laten minimaal eens in de drie jaar een ALM-studie uitvoeren om de inrichting naar matching- en rendementsportefeuille en de afdekking van rente- en valutarisico vast te stellen en/of te herijken.
- We monitoren de beleggingsperformance en het mandaat door middel van de performance rapportages en de beleggingsadviescommissie bespreekt die in haar bijeenkomsten.
- De beleggingsadviescommissie monitort actief beheer.
- Jaarlijkse evalueren we de beleggingscategorieën en beleggingsfondsen via het financieel raamwerk en de onepagers.
- Op kwartaalbasis voeren we stresstests uit.
- Ieder jaar voeren we een langetermijnanalyse en SAA-studie uit op basis waarvan we de matching en rendementsportefeuille kunnen aanpassen.
- Het Pensioenfonds heeft een beleggingsadviseur aangesteld die ons helpt bij het beoordelen van de portefeuille.

- Het fonds belegt niet in instrumenten die het niet kent.
- We beleggen passief, en als we actief beleggen beoordelen we de tracking error.
- We bouwen de rendementsportefeuille af bij dekkingsgraden boven 130%.
- We hanteren beleggingsrichtlijnen met bandbreedtes voor de vermogensbeheerder die CACEIS dagelijks monitort om te controleren of de beleggingen binnen de afgesproken bandbreedtes blijven.

Kredietrisico's/faillissementsrisico

Het kredietrisico houdt in dat een tegenpartij de contractuele of andere verplichtingen niet nakomt (tegenpartijrisico). Het Pensioenfonds loopt krediet- en faillissementsrisico in de beleggingsportefeuille. Dit risico is met name aan de orde bij posities in derivaten. Het afdekken van de rente door middel van swaps voert de fiduciair vermogensbeheerder (GSAM) uit. Bij een vordering op de tegenpartij vraagt GSAM onderpand (collateral) zodat de vordering is gedekt. Het onderpand wordt geleverd in kredietwaardige obligaties of cash. GSAM voert het collateral management op dagbasis uit.

Op de obligaties in de matchingportefeuille lopen we ook kredietrisico. Naast het risico op faillissement is er een risico door de gevoeligheid van de waardering van deze instrumenten voor volatiliteit in de credit spreads in de markt. Om deze risico's te beperken stellen we eisen aan de minimale rating van beleggingen.

De belangrijkste beheersmaatregelen die behoren bij het kredietrisico/faillissementsrisico zijn:

- Voor het kredietrisico binnen de spreadportefeuille geldt een limiet. Bij opname van een belegging in de spreadportefeuille geldt een minimale rating van BBB. De maximale allocatie naar non-investmentgrade beleggingen bedraagt 10%.
- Voor staatsobligaties en staatsgerelateerde obligaties geldt de restrictie dat de minimale rating bij aankoop AA- bedraagt en dat het aandeel van staatsobligaties en staatsgerelateerde obligaties met een rating lager dan AA- niet meer dan 2,4% van de matchingportefeuille mag bedragen.
- De beleggingsadviescommissie monitort de credit exposure via de risk monitor.
- De credit spread nemen we mee in de stresstests die onderdeel zijn van de risk monitor.
- Collateral management maakt onderdeel uit van de overeenkomst met de vermogensbeheerder en de vermogensbeheerder voert dit dagelijks uit.
- Het ontvangen collateral beleggen we in geldmarktfondsen waarbij de middelen dagelijks opvraagbaar zijn en opvraagbaar binnen twee dagen. Hierbij geldt een rating van AA+ (S&P), AA+ (Moody's) of vergelijkbaar bij de dagelijks opvraagbare geldmarktfondsen en een rating van A (S&P en Moody's) of vergelijkbaar bij geldmarktfondsen die binnen twee dagen opvraagbaar zijn.
- Voor renteafdekking gebruiken we naast OTC-contracten ook Central Clearing. De huidige OTC-contracten worden zoveel mogelijk afgebouwd. Eind 2024 resteert er nog één contract. Nieuwe rentederivaten worden via Central Clearing ondergebracht. Via Central Clearing verlagen we het tegenpartijrisico.

Het Pensioenfonds voert ieder kwartaal een stresstest uit op de gevolgen van het in/uitlopen van creditspreads op de beleggingsportefeuille. Per Q4 2024 geeft dat het volgende beeld.

		Impact per rating klasse				
Parallele verschuiving spreadcurve		AAA	AA	A	BBB	Totaal
	+2,00%	125,6%	126,7%	129,4%	128,6%	117,2%
	+1,00%	128,2%	128,8%	130,2%	129,8%	124,1%
	0,00%	130,9%	130,9%	130,9%	130,9%	130,9%
	-1,00%	133,6%	133,0%	131,7%	132,1%	137,8%
	-2,00%	136,3%	135,1%	132,4%	133,2%	144,6%

Geen reservetkort

Reservetkort

Dekkingstekort

Concentratie- en correlatierisico

Onderdeel van het marktrisico en kredietrisico is het concentratie- en correlatierisico. Dit is het risico dat als gevolg van een ontoereikende diversificatie binnen de portefeuille een bepaalde ontwikkeling of gebeurtenis een bovengemiddeld effect heeft op de waarde van de portefeuille. Dit risico beperken we door een zorgvuldige selectie en spreiding van de beleggingen. Het Pensioenfonds belegt grotendeels in beleggingsfondsen met spreiding over verschillende wereldwijde beleggingen. Het voordeel van beleggen in beleggingsfondsen is dat het eenvoudiger is om voldoende spreiding over regio's en sectoren te bewerkstelligen.

De belangrijkste beheersmaatregelen behorend bij het concentratie- en correlatierisico zijn:

- We selecteren en spreiden de beleggingen zorgvuldig.
- We laten ALM- en SAA-studies uitvoeren om het beleggingsmandaat vast te stellen en/of te herijken. ALM-studie om de drie jaar en de SAA-studie één keer per jaar.
- We monitoren de beleggingsperformance en het beleggingsmandaat door middel van maandrapportages, de risk monitor en bijeenkomsten van de beleggingsadviescommissie.
- In de beleggingsrichtlijnen hebben we voor staatsobligaties en staatsgerelateerde obligaties per land bandbreedtes vastgelegd.

ESG-risico

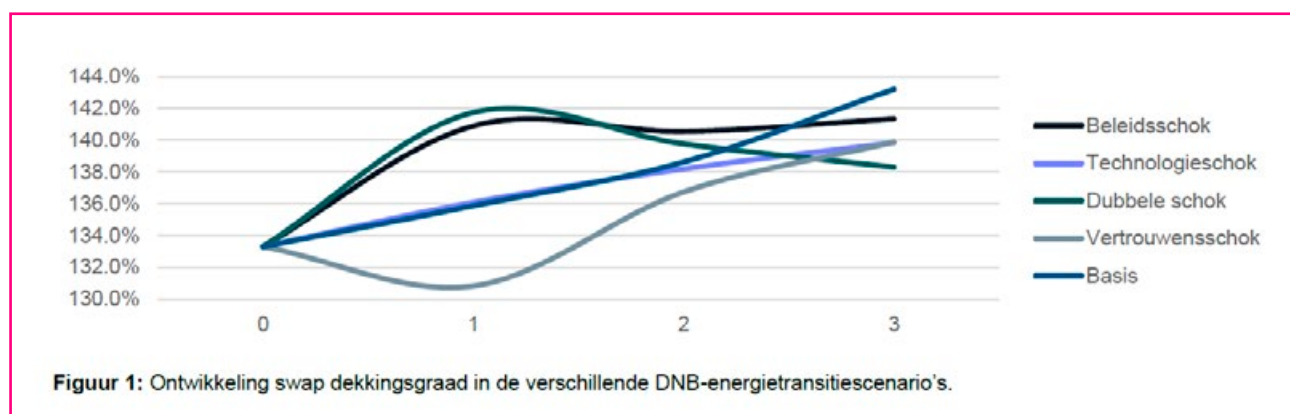
ESG-risico's zijn risico's op het gebied van klimaatverandering, het gebruik van hulpbronnen, maatschappelijke risico's en de risico's als gevolg van gewijzigde regelgeving. Pensioenfondsen moeten bij de investeringsbeslissingen nadrukkelijk rekening houden met de ESG-factoren en deze moeten integraal deel uit maken van het risicobeheersysteem.

Het Pensioenfonds heeft als belangrijkste ESG-thema's klimaatverandering en goede gezondheid en welzijn centraal gesteld voor de uitvoering van het beleid. Daarnaast wordt in het beleid aandacht besteed aan de thema's mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie. Het Pensioenfonds heeft het IMVB convenant (OESO-richtlijnen met betrekking tot internationaal verantwoord beleggen) niet ondertekend, maar handelt wel zoveel mogelijk in het kader van dat convenant. In het kader van SFDR-wetgeving heeft het Pensioenfonds gekozen om de pensioenregeling te kwalificeren als artikel 8-product en hierover ook te rapporteren. Hiermee wordt extra geborgd dat ESG in beleggingsbeslissingen wordt meegenomen. De belangrijkste risico's voor het Pensioenfonds op het gebied van ESG zijn de financiële, reputatie- en compliancierisico's. Om deze risico's te beheersen heeft het Pensioenfonds een shortlist ESG-risico-indicatoren vastgesteld, in lijn met de thema's uit het MVB-beleid. Onze beleggingen worden op basis van deze indicatoren gemonitord. Omdat de data nog erg volatiel en in ontwikkeling is, heeft het Pensioenfonds besloten om deze indicatoren eerst een aantal kwartalen te monitoren, voordat er concrete doelstellingen zullen worden bepaald. Het Pensioenfonds heeft hiervoor de eerste stappen gezet en zal dat in 2025 verder uitwerken.

De belangrijkste beheersmaatregelen die behoren bij het ESG-risico zijn:

- Het Pensioenfonds heeft een MVB-beleid vastgesteld.
- Het Pensioenfonds heeft de pensioenregeling gekwalificeerd als een artikel 8-product in het licht van SFDR-wetgeving en zal hierover ook rapporteren.
- De geselecteerde vermogensbeheerder heeft de UN PRI ondertekend.
- De geselecteerde vermogensbeheerder rapporteert over ESG-beleid.
- De geselecteerde vermogensbeheerder mag niet beleggen in controversiële wapens.
- Er mag geen allocatie plaatsvinden naar ondernemingen die de UN Global Compact hebben geschonden.
- De geselecteerde vermogensbeheerder mag niet beleggen in bedrijven die betrokken zijn bij de productie van tabak of die meer dan 30% van de omzet halen uit de delving van thermische kolen.
- Bij het selecteren van vermogensbeheerders toetst het Pensioenfonds op deze eisen via de onepagers.
- Jaarlijks voeren we due diligence uit op de beleggingsportefeuille met betrekking tot ESG-risico's.
- Doorrekenen van de DNB-klimaatscenario's en beoordeling hiervan bij iedere ALM- en SAA-studie.
- Het Pensioenfonds heeft een short list ESG-risico-indicatoren vastgesteld die ieder kwartaal wordt gemonitord.

Uit de doorrekening van de DNB-klimaatscenario's bij de jaarlijkse SAA-studie bleek dat de gevolgen hiervan voor onze portefeuille beperkt zijn.

7.2.2 Actuariële risico's

Verzekeringstechnische risico's

De belangrijkste verzekeringstechnische risico's zijn het lang- en kortlevenrisico en het arbeidsongeschiktheidsrisico. Daarnaast hebben deelnemers individuele keuzes als ze met pensioen gaan (flexibilisering). De risico's zijn:

- Sterfte: het risico dat verliezen optreden als gevolg van verschillen tussen de werkelijke en veronderstelde sterfte en ontwikkelingen in de sterfteverwachting.
- Arbeidsongeschiktheid: het risico dat verliezen optreden als gevolg van verschillen tussen de werkelijke en veronderstelde arbeidsongeschiktheid en ontwikkelingen in de verwachting inzake arbeidsongeschiktheid.
- Flexibilisering: het risico dat verliezen optreden als gevolg van selectieve keuzes door de deelnemers.

Afwijkingen in de werkelijke sterfte en arbeidsongeschiktheid ten opzichte van de veronderstelde sterfte en arbeidsongeschiktheid komen tot uitdrukking via het technische resultaat.

Het langlevensrisico is het belangrijkste risico. Het langlevensrisico wordt tot uitdrukking gebracht in de overlevingstafels van het Actuarieel Genootschap (AG) en de wijzigingen daarin. Het Pensioenfonds hanteert, na het besluit van het bestuur, de meest recente tafel zodat die altijd in de financiële positie van het fonds tot uitdrukking komt. Bij beleidsbeslissingen nemen we de ontwikkelingen in de levensverwachting mee. Periodiek beoordelen we de ervaringssterfte van het Pensioenfonds. Het Pensioenfonds herverzekert het langlevensrisico niet. De kosten hiervoor zijn hoog en er zijn geen effectieve producten in de markt om dit risico volledig te mitigeren. Het langlevensrisico monitoren we op basis van de tweejaarlijkse update van de AG-prognosetafels.

Het Pensioenfonds is gesloten en kent geen arbeidsongeschiktheidsrisico meer. Het overlijdensrisico beperkt zich tot de premievrij opgebouwde rechten op partner- en wezenpensioen. Het Pensioenfonds herverzekert deze risico's dan ook niet.

Voor de gevolgen van mogelijke selectie bij de individuele keuzes rondom pensioneren passen we bij de onderlinge uitruil van partner- en ouderdomspensioen een antiselectieafslag toe. Daarnaast passen we de flexibiliseringsfactoren jaarlijks aan. Doordat het hier gaat om individuele keuzes op de pensioendatum en er jaarlijks wordt bijgestuurd, is het risico op totaal niveau beperkt.

De belangrijkste beheersmaatregelen die behoren bij de verzekeringstechnische risico's zijn:

- We analyseren het technisch resultaat (op jaarbasis).
- We implementeren de nieuwe AG-prognosetafels en controleren de toepassing hiervan in de voorzieningen.
- We beoordelen periodiek de ervaringssterfte en overige actuariële uitgangspunten (leeftijdsverschil, partnerfrequenties en kostenvoorziening).
- We passen jaarlijks de flexibiliseringsfactoren aan op basis van de meest recente inzichten.
- We beoordelen periodiek de kostenreserve.

Per 31 december 2024 is het Pensioenfonds overgegaan op de AG 2024-prognosetafel.

7.2.3 Niet-financiële risico's

Omgevingsrisico's

Het omgevingsrisico is het risico van veranderingen buiten het Pensioenfonds die van invloed (kunnen) zijn op het fonds. De belangrijkste omgevingsrisico's voor het Pensioenfonds zijn de reputatie, politiek risico en de afhankelijkheden van de sponsor, pensioenadministrateur en vermogensbeheerder. Eén van de belangrijkste omgevingsrisico's is dat de afstand tot de werkgever groter wordt, omdat de pensioenbouw vanaf 1 januari 2020 niet via het Pensioenfonds plaatsvindt. Het Pensioenfonds is vanaf 1 januari 2020 een gesloten fonds wat invloed kan hebben op de financiering en invulling van de diverse fondsgremia.

Het Pensioenfonds heeft per 1 januari 2021 een nieuw contract gesloten met AZL voor uitvoering van de pensioenadministratie via het administratiesysteem Compas. We hebben maatregelen genomen om de continuïteit van het Pensioenfonds te waarborgen.

Ook hebben we diverse toekomstscenario's beoordeeld als gevolg van het stoppen van de pensioenopbouw bij het Pensioenfonds vanaf 1 januari 2020 en hebben we dat in 2023 herhaald. De kwetsbaarheid en toekomst van het Pensioenfonds ziet het bestuur ook in 2025 als een top vijf-risico, mede in het licht van de kleine bezetting en het aankomend vertrek van de manager.

Het Pensioenfonds volgt in de tussentijd wel de buy-out markt, om eventueel via een buy-out een koopkrachtbestendig pensioen zeker te kunnen stellen. Verder zal het Pensioenfonds zich oriënteren op de APF-markt om te beoordelen of een overgang naar een APF een toekomstbestendige oplossing voor het fonds kan zijn.

In 2024 hebben de sociale partners bepaald dat de pensioenregeling van het Pensioenfonds niet ingevaren wordt in de Wtp. Doordat veel pensioenregelingen overgaan naar de Wtp is één van de risico's die het Pensioenfonds ziet de toekomstbestendigheid van de uitvoering van een FTK-regeling door pensioenuitvoeringsorganisaties. Het Pensioenfonds monitort ontwikkelingen op dit gebied nauwgezet.

De administratievoorziening zorgt er onder meer voor dat het Pensioenfonds de uitvoering van de pensioenrechten kan blijven bekostigen, als de sponsor de pensioenuitvoeringskosten niet meer vergoedt. We beoordelen de hoogte van deze voorziening eens in de drie jaar. In 2023 hebben we voor het laatst een toets uitgevoerd op de hoogte van de kostenvoorziening. Uit deze toets bleek dat de bestaande voorziening adequaat is. Op dit moment is het risico dat de werkgever de pensioenuitvoeringskosten niet kan vergoeden zeer klein. Het Pensioenfonds heeft daarnaast overeenkomsten met de vermogensbeheerder, custodian en pensioenuitvoerder gesloten.

Daarnaast is in de statuten geregeld dat bestuursleden na uitdiensttreding bij de werkgever kunnen aanblijven als bestuurslid als dit noodzakelijk is om de continuïteit te waarborgen. Ook kunnen onafhankelijke bestuursleden worden benoemd.

De belangrijkste beheersmaatregelen die behoren bij de omgevingsrisico's zijn:

- De pensioen- en communicatiecommissie en het management team monitoren wetgeving en de compliance officer bewaakt dit.
- We hebben een crisisplan en een noodplan opgesteld (reputatie en afhankelijkheid).
- Er is een incidentenregeling operationeel.
- We hebben een klachten- en geschillenprocedure en controlemaatregelen op de uitvoering (zie ook operationele risico's).
- We voeren het geschiktheidsplan uit en monitoren dit.
- Er is een klokkenluidersregeling.
- Er is een procedure voor belangenverstrengeling.
- De compliance officer beoordeelt of het beleid adequaat wordt uitgevoerd.
- Een adequate governance is ingericht.
- We voeren periodiek overleg met de werkgever.
- We voeren periodiek overleg met de pensioenuitvoerder.
- We monitoren de buy-out markt met ondersteuning van een externe adviseur.
- We beoordelen periodiek de toekomstscenario's voor mogelijkheden van het Pensioenfonds met de ondersteuning van een externe adviseur.

Operationele risico's

Het operationele risico is het risico dat samenhangt met ondoelmatige of onvoldoende doeltreffende procesinrichting of procesuitvoering. De operationele processen heeft het Pensioenfonds grotendeels uitbesteed aan de pensioenuitvoerder, fiduciair vermogensbeheerder en custodian. De risico's die met de operationele processen samenhangen zijn daarom beschreven onder het uitbestedingsrisico. In 2024 is ook de helpdesk en eerstelijnsklachtenafhandeling uitbesteed aan de pensioenuitvoerder. Tevens levert de pensioenuitvoerder een communicatiedeskundige, die ook aanwezig is bij de bijeenkomsten van de pensioen- en communicatiecommissie.

Een van de belangrijkste operationele risico's is de informatieverstrekking en de tijdige verstrekking van de wettelijke rapportages. We houden hiervoor een jaarkalender bij die het bestuursbureau bewaakt.

De kwetsbaarheid en toekomst van het Pensioenfonds ziet het bestuur mede in het licht van de kleine bezetting van het bestuursbureau en de aankomende pensionering van de manager van het Pensioenfonds, ook in 2025 als een top vijf-risico. Aan dit risico zal via het risicodashboard extra aandacht blijven worden geschonken.

AZL gaat over naar een nieuw modern administratieplatform. Gelijktijdig vindt de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel plaats, waarbij veel van de pensioenfondsen bij AZL moeten migreren naar de nieuwe pensioenregeling. Deze samenloop van de Wpt en de implementatie van het nieuwe systeem ziet het bestuur als een risico. Dit kan ook gevolgen hebben voor de dagelijkse gang van zaken. Doordat het eerste pensioenfonds niet op 1 januari, maar 1 juli 2025 invaart bij AZL, hebben ze wel iets meer lucht gekregen.

De belangrijkste beheersmaatregelen behorend bij de operationele risico's zijn:

- We hebben een uitbestedingsbeleid en uitbestedingsovereenkomsten met SLA-afspraken en hierover wordt periodiek gerapporteerd.
- We hebben een voortzettingsovereenkomst met de werkgever en een pensioenreglement.
- We beoordelen de SLA-rapportages en niet-financiële risicorapportages.
- We beoordelen de ISAE 3402, type 2-rapportages.
- In de jaarkalender zijn alle activiteiten die het Pensioenfonds uitvoert opgenomen.
- De beleggingsadviescommissie heeft een roadmap en beleggingsplan.
- GSAM hanteert beleggingsrichtlijnen en CACEIS heeft een controleplan.
- Taken, procedures en controles binnen de administratie zijn vastgelegd.
- Het Pensioenfonds beschikt over een IT-beleid, datakwaliteitsbeleid en herzieningsbeleid.
- Jaarlijks vragen we het 'in control statement werkgever' op in verband met de kantoorautomatisering.
- Het bestuursbureau bewaakt de informatieverstrekking en communicatie.
- We checken periodiek of het Pensioenfonds aan de wettelijke informatievoorziening voldoet.
- Op kwartaalbasis wordt aan het bestuur gerapporteerd over de kritische performance indicatoren (KPI's).
- De opmerkingen van de raad van toezicht, controlerend accountant en certificerend actuaris borgen we door de follow-up hiervan te agenderen in de bestuursvergaderingen.
- Het bestuursbureau voert streekproeven uit op de mutaties.
- We hebben afspraken met leveranciers voor opvang bij uitval van de manager, administrateur en risicomanager bij calamiteiten.
- Periodiek (streven is om de drie jaar) houden we een deelnemersenquête.

Uitbestedingsrisico's

Het uitbestedingsrisico is het risico dat de continuïteit van de bedrijfsvoering, de integriteit en kwaliteit van de dienstverlening van het Pensioenfonds wordt geschaad, door uitbesteding aan een derde. Onze pensioenuitvoeringsorganisatie AZL maakt onderdeel uit van de organisatie van de werkgever/sponsor.

Verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de partijen die betrokken zijn bij de (pensioen)administratie en het beleggingsproces zijn helder gescheiden en vastgelegd in afzonderlijke overeenkomsten, SLA's en (beleggings)mandaten. Het Pensioenfonds verlangt van deze uitbestedingspartijen en eventuele andere derden waaraan het activiteiten uitbesteedt een ISAE 3402 type 2-rapportage met een oordeel van een accountant. GSAM, CACEIS en AZL rapporteren daarbij tussentijds per kwartaal via de niet-financiële risico-rapportages. Bij de controle op de uitvoering door de uitvoerder vertrouwt het Pensioenfonds op het beheersingssysteem van de uitbestedingspartij. Wel nemen we zelf controlemaatregelen voor beoordeling en controle van de uitvoering door de uitbestedingspartijen. De risicocommissie voert ad hoc overleg met de tweede lijn van de belangrijkste uitbestedingspartners.

De belangrijkste beheersmaatregelen die behoren bij de uitbestedingsrisico's zijn:

- We hebben een uitbestedingsbeleid en uitbestedingsovereenkomsten met SLA-afspraken en hierover wordt periodiek gerapporteerd.
- We voeren periodiek overleg met de belangrijkste uitbestedingspartners.
- We beoordelen de SLA-rapportages en niet-financiële risico-rapportages.
- We beoordelen de ISAE 3402, type 2-rapportages en ISAE 3000, type 2-rapportages van AZL.
- AZL heeft een jaarkalender waarin de werkzaamheden van de pensioenuitvoerder zijn opgenomen.

- Het bestuursbureau bewaakt de informatieverstrekking en communicatie.
- Het bestuursbureau voert steekproeven uit.
- We hebben een overzicht/dashboard dat de uitbestedingsrelaties en wijze van monitoring weergeeft.
- We hanteren richtlijnen IT-beleid bij uitbesteding.
- We voeren site visits uit en voeren tweedelinsoverleg met uitbestedingspartners.

AZL is bezig met het vervangen van het IT-landschap, waaronder het pensioenadministratieplatform. In dit nieuwe platform zullen de nieuwe regelingen uit de Wtp (solidaire premiereregeling en flexibele premiereregeling) worden ondersteund. AZL heeft gegarandeerd dat het FTK-regelingen in ieder geval tot 1 januari 2028 zal blijven ondersteunen binnen Compas. In 2025 beraadt AZL zich op de ondersteuning na 1 januari 2028 en dus of AZL het FTK ook in het nieuwe IT-landschap zal bouwen. Dit kan op de langere termijn een risico vormen voor de continuïteit van de uitvoering van de FTK-regeling door het Pensioenfonds. Het Pensioenfonds heeft nog wel genoeg tijd om een eventuele nieuwe PUO te zoeken, mocht dat nodig zijn.

Bij GSAM is de integratie van de oude NN IP-systemen naar de GSAM-systemen in 2024 zonder problemen verlopen. Voor 2025 is het belangrijkste aandachtspunt bij GSAM de keuzes die GSAM maakt ten aanzien van de dienstverlening aan het Pensioenfonds. Bij CACEIS spelen er geen bijzondere risico's op dit moment.

IT-risico's

Het IT-risico is onder meer het risico dat het IT-beleid, de beveiliging, beheersbaarheid van de bedrijfsprocessen en informatievoorziening onvoldoende integer, niet continu, of onvoldoende beveiligd zijn. Ook de flexibiliteit en wendbaarheid van de systemen vormen een risico. Het Pensioenfonds heeft geen eigen IT-systemen, maar maakt gebruik van de kantoorautomatisering van de sponsor en de IT-systemen van de pensioenuitvoerder en vermogensbeheerder. Het Pensioenfonds heeft een eigen IT-beleid vastgesteld, waarin richtlijnen zijn opgenomen waaraan de uitbestedingspartijen moeten voldoen. Deze richtlijnen zijn getoetst bij de uitbestedingspartijen die primaire processen voor het fonds uitvoeren (AZL, GSAM en CACEIS). De pensioenuitvoerder, vermogensbeheerder en custodian hebben een eigen informatiebeleid waarvan de beheersmaatregelen zijn beschreven in de ISAE 3402-rapport (type 2). Bij deze beheersmaatregelen gaan zij in op change management, service level management, security management, continuity management en operations. Een onafhankelijke externe accountant audit deze maatregelen. We vragen jaarlijks bij de werkgever een in control statement op met betrekking tot de kantoorautomatisering.

Het Pensioenfonds voldoet per 17 januari 2025 aan DORA-wetgeving. DORA beoogt een eenduidig en uniform wettelijk kader voor alle EU-landen, dat financiële instellingen verplicht om zich te beschermen tegen cyberaanvallen en andere ICT-risico's. Hoewel het fonds zelf geen IT-systemen heeft, is het wel verantwoordelijk voor het voldoen aan deze wetgeving. Onze uitbestedingspartners hebben bevestigd dat zij op die datum voldoen aan DORA. Het IT-beleid is aangepast op de DORA-wet- en regelgeving. Met AZL zijn extra contractuele voorwaarden overeen gekomen, die voldoen aan DORA-wetgeving.

AZL, GSAM en CACEIS rapporteren over het IT-risico in de niet-financiële risico-kwartaalrapportages.

De belangrijkste beheersmaatregelen die behoren bij de IT-risico's zijn:

- Het Pensioenfonds heeft een IT-beleid vastgesteld met IT-richtlijnen waaraan uitbestedingspartijen moeten voldoen.
- Het Pensioenfonds kiest voor professionele partijen die onder toezicht staan en een eigen goed risicomanagementproces hebben.
- Het Pensioenfonds heeft een partij gekozen met een administratiesysteem dat voldoet aan alle moderne richtlijnen.
- In de beheerovereenkomst hebben we afspraken over IT-systemen gemaakt (beveiliging, business continuity en back-up).
- We hebben verwerkersovereenkomsten gesloten met verwerkers waarin we eisen stellen aan IT-beveiliging.
- We ontvangen ISAE 3402 type 2-verklaringen van AZL, GSAM en CACEIS, en een in control statement van de werkgever.
- We ontvangen niet-financiële risico rapportages van AZL, GSAM en CACEIS.
- We toetsen periodiek op de naleving van het IT-beleid van het Pensioenfonds.

Integriteitsrisico's

Het integriteitsrisico is het risico dat de integriteit van het Pensioenfonds wordt beïnvloed door niet-integere en onethische gedragingen bij de toepassing van wet- en regelgeving en maatschappelijke normen. Dit kunnen gedragingen zijn van de organisatie, de medewerkers, het bestuur en medewerkers van leveranciers die werkzaamheden verrichten voor het Pensioenfonds. Het Pensioenfonds heeft maatregelen getroffen om eventuele schijn van belangenverstrengeling te voorkomen. Betrokkenen bij de pensioenadministrateur en de vermogensbeheerder kunnen geen lid zijn van het bestuur.

Het Pensioenfonds kent een integriteitsbeleid. Doelstelling van het integriteitsbeleid is stimuleren dat aan het Pensioenfonds 'verbonden personen' op alle niveaus handelen in overeenstemming met maatschappelijk geaccepteerde waarden en normen in het algemeen en de specifieke waarden en normen die gelden voor het Pensioenfonds in het bijzonder. En dat zij handelen in overeenstemming met de toepasselijke interne regelingen en codes en de wet- en regelgeving. Tevens is het doel van dit integriteitsbeleid om zowel interne als externe partijen inzicht te geven in de integriteitsrisico's die we onderkennen en de beheersmaatregelen die we nemen.

Het beleid van het Pensioenfonds is erop gericht om integriteitsrisico's zoveel mogelijk te beperken en zo snel mogelijk adequate maatregelen te nemen als een integriteitsrisico zich voordoet, of er kans is op het ontstaan daarvan. Dit geldt zowel voor de eigen organisatie als voor uitbestedingsrelaties en andere tegenpartijen. Integriteitsbeleid is daarmee de pijler onder een van de doelstellingen van het Pensioenfonds: een integere bedrijfsvoering hebben. Het integriteitsbeleid is vertaald in de gedragscode die verbonden personen jaarlijks onderschreven.

Het integriteitsbeleid is een beheersmaatregel die gedefinieerd staat in de SIRA.

De belangrijkste beheersmaatregelen die behoren bij de integriteitsrisico's zijn:

- We hebben een integriteitsbeleid dat we periodiek beoordelen.
- We hebben een gedragscode voor het Pensioenfonds. De compliance officer beoordeelt de naleving daarvan. Verbonden personen moeten jaarlijks verklaren dat ze de code naleven.
- In het besturingsreglement is een procedure voor belangenverstrengeling opgenomen.
- Het Pensioenfonds heeft een procedure voor privacy en hoe het omgaat met vertrouwelijke gegevens. Met de verwerkers hebben we verwerkersovereenkomsten gesloten.
- Het Pensioenfonds volgt de gedragslijn AVG van de Pensioenfederatie en laat dat jaarlijks toetsen door de privacy officer.
- Het Pensioenfonds heeft een incidentenregeling.
- In het uitbestedingsbeleid is ook het integriteitsrisico bij uitbesteding opgenomen. We vragen jaarlijks een compliance statement op bij de belangrijkste uitbestedingspartners.
- Verantwoord beleggen is ingebed in het beleggingsbeleid van het Pensioenfonds. De vermogensbeheerder heeft de UNPRI ondertekend en heeft geen bedrijven in de beleggingsportefeuille waar controversiële wapens worden geproduceerd en verhandeld.
- We voeren jaarlijks een systematische integriteitsrisicoanalyse (SIRA) uit.
- Het Pensioenfonds heeft een klokkenluidersregeling.
- Het Pensioenfonds heeft een compliance officer en privacy officer aangesteld.
- We toetsen periodiek de verbonden personen en leveranciers in het kader van de sanctiewet. De uitvoeringsorganisatie toetst geautomatiseerd de deelnemers.
- Het Pensioenfonds heeft jaarlijks een awareness-sessie met de compliance officer over wisselende integriteitsonderwerpen.
- De verbonden personen van het Pensioenfonds ontvangen vier maal per jaar een nieuwsbrief van de compliance officer over wisselende actuele integriteitsonderwerpen.

Juridische risico's

Het juridisch risico is het risico dat wet- en regelgeving niet of onvoldoende worden nageleefd, aansprakelijkheid en bedreiging van de rechtspositie van het fonds, waaronder de mogelijkheid dat contractuele bepalingen niet afdwingbaar of niet correct gedocumenteerd zijn. Daarnaast moet het Pensioenfonds voldoen aan regelgeving en aanwijzingen van DNB met betrekking tot het financiële verslag.

De pensioen- en communicatiecommissie monitort aanstaande wetgeving.

De compliance officer is verantwoordelijk voor toezicht op de naleving van de wetgeving waar het Pensioenfonds mee te maken heeft. Dit is vastgelegd in het Compliance Charter.

De belangrijkste beheersmaatregelen die behoren bij de juridische risico's (inclusief financiële verslaglegging) zijn:

- Het bestuur bespreekt de juridische documenten en keurt ze goed.
- Het Pensioenfonds is lid van de Pensioenfederatie. Deze bedrijfstakkoepel houdt de relevante juridische ontwikkelingen in de gaten, reageert daarop en geeft die actief door aan de leden. Het bestuursbureau bewaakt dat deze zaken ook geagendeerd worden.
- Er is een bezwaar- en klachtenprocedure opgesteld. Hiermee voorkomt het Pensioenfonds dat klachten en bezwaren snel een juridisch risico vormen.
- Voor complexe zaken en gevoelige trajecten winnen we advies in bij gespecialiseerde externe juristen.
- Voor de beleidsbepalers van het Pensioenfonds hebben we een aansprakelijkheidsverzekering afgesloten.
- De compliance officer monitort of het fonds compliant is en ziet erop toe dat het bestuur eventuele vastgestelde compliance issues opvolgt.

De belangrijkste maatregelen met betrekking tot de financiële verslaglegging zijn:

- Het Pensioenfonds volgt de wet- en regelgeving met betrekking tot de verslaglegging.
- De commissie audit en verslaglegging beoordeelt het jaarverslag en de controlerend accountant en certificerend actuaire controleren dit.
- Het Pensioenfonds laat ieder jaar een 'checklist jaarrekening pensioenfonds' invullen door AZL om te beoordelen of alle punten in de wet- en regelgeving zijn verwerkt.
- De uitvoering van de rapportages is geregeld in de SLA-overeenkomst.

8. Verwachtingen voor 2025

In 2024 heeft het bestuur de toekomst van het Pensioenfonds verder verkend en hebben de sociale partners besloten dat het Pensioenfonds de pensioenen en pensioenaanspraken niet gaat omzetten naar de nieuwe pensioenregels (invaren). Dat betekent dat de oude regels (het nFTK) van toepassing blijven. De beoordeling van de mogelijke scenario's in het kader van de toekomstbestendigheid van het Pensioenfonds is nog niet afgerond en zal ook in 2025 veel aandacht van het bestuur vergen. Voor de toekomst resteren drie opties: overgaan naar een APF, de pensioenverplichtingen overdragen naar een verzekeraar (buy-out) of voorlopig doorgaan als gesloten pensioenfonds. Daarbij speelt de vraag hoe lang het verantwoord is dat het Pensioenfonds zelfstandig doorgaat.

Daarnaast moet het Pensioenfonds in 2025 de overeenkomst met de pensioenuitvoerder (AZL) verlengen. Met name de kosten zullen onderdeel van gesprek zijn met AZL. Daarbij blijft het Pensioenfonds de dienstverlening van de uitbestedingspartijen nauwlettend monitoren. Ook de uitvoering van de DORA-verplichtingen bij de uitbestedingspartijen zal het Pensioenfonds bewaken.

Het 'bedrag ineens' is wederom uitgesteld. Naar verwachting zal de wetgeving met betrekking tot het 'bedrag ineens' per 1 juli 2026 ingaan. De pensioenuitvoerder zegt hiervoor klaar te zijn. Het Pensioenfonds zal moeten zorgen voor goede communicatie hierover. Ook optimaliseren van de keuzebegeleiding zal in 2025 hoog op de agenda blijven staan.

De capaciteit van het bestuursbureau blijft een belangrijk aandachtspunt voor het bestuur. Afhankelijk van de uitkomsten van de toekomstverkenning zullen maatregelen worden genomen om de capaciteit van het bestuursbureau op peil te houden.

Amsterdam, 28 mei 2025

w.g. H.H. Raué
voorzitter

w.g. F.A.J. Tuitert
plaatsvervangend voorzitter

Verslag Raad van Toezicht

Inleiding

De samenvattende conclusie van de Raad van Toezicht (hierna de Raad) is dat het Bestuur op een voldoende wijze de taken en verantwoordelijkheden heeft vervuld waarbij de belangen van de verschillende belanghebbenden in ogenschouw zijn genomen. De Raad is van mening dat het fonds goed wordt bestuurd en dat het Bestuur in control is.

Samenstelling van de Raad

Gedurende 2024 bestond de Raad uit mevrouw G.P. (Gwen) van Tongeren en de heren A.W. (Ansfried) Snijders en P. (Peter) de Groot.

Taak en werkwijze

De Raad houdt (onafhankelijk) toezicht op het beleid van het Bestuur en op de algemene gang van zaken bij het fonds. Om dat laatste te doen verricht de Raad ook toezichtwerk in 2025 maar door de bril van het verslagjaar 2024.

Hoofdonderwerpen van het toezicht zijn de beheerste en integere bedrijfsvoering, adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het Bestuur. Daarnaast zijn de profielen inzake (her)benoemingen in het Bestuur en het Verantwoordingsorgaan (hierna VO) goedgekeurd en zijn deze (her)benoemingen goedgekeurd.

De Raad betreft de normen uit de Code Pensioenfondsen bij zijn werkzaamheden. De reikwijdte van het toezicht door de Raad is niet beperkt en de Raad heeft toegang tot alle documenten, vergaderingen, vergaderdossiers en notulen.

Naast de diverse vergaderingen in eigen kring, met (een delegatie van) het Bestuur en het VO en diverse bilaterale contacten, zijn ook schriftelijk, telefonisch en via e-mail, informatie en bevindingen onderling binnen de Raad, met bestuursleden, sleutelfunctiehouders, commissies en leden van het bestuursbureau uitgewisseld. De Raad heeft kennisgenomen van de werkzaamheden van het Bestuur via onder andere notulen, vergaderdossiers en kwartaalrapportages.

Beloning van de leden van de Raad

De leden van de Raad ontvangen voor hun werkzaamheden een vaste vergoeding. Deze was voor 2024 - op jaarbasis - € 17.244 voor een lid en € 25.866 voor de voorzitter.

Opvolging aanbevelingen van de Raad

De Raad heeft vastgesteld dat er voldoende opvolging is gegeven aan de aanbevelingen zoals deze in 2024 over 2023 door de Raad zijn gedaan of dat deze voldoende zijn betrokken in de beraadslagingen van het Bestuur.

2. Uitvoering van de regeling

2.1 Vermogensbeheer

Uitbesteding

Het fiduciair vermogensbeheer is uitbesteed aan Goldman Sachs Asset Management (GSAM), de beleggingsadministratie en de beleggingsrapportages zijn uitbesteed aan de custodian CACEIS. Het Bestuur heeft de integratie van NN Investment Partners (NNIP) in GSAM in 2024 als 'top 5' risico benoemd. De overgang naar de systemen van GSAM is in juni 2024 zonder noemenswaardige problemen verlopen.

Het fonds evalueert jaarlijks de dienstverlening door GSAM en CACEIS. Beide evaluaties waren positief. De Raad ziet dat het fonds de dienstverlening van GSAM en CACEIS goed monitort. De Raad heeft dan ook geen aanbevelingen.

Beleggingsbeleid

Een pensioenfonds dient een beleggingsbeleid te hebben dat in overeenstemming is met de verplichtingen van het fonds en de vastgestelde risicohouding. In dit beleid dient aandacht te zijn voor maatschappelijk verantwoord beleggen. De opdracht aan de vermogensbeheerder dient in overeenstemming te zijn met dit beleid en er dienen effectieve begrenzings opgenomen te zijn in deze opdracht.

Het Bestuur heeft een beleggingsadviescommissie (BAC) ingesteld. De opdracht aan de fiduciair beheerder is vastgelegd in een mandaat. Het jaar 2024 heeft qua beleggingen in het teken gestaan van reguliere activiteiten. Op basis van de SAA-studie in 2024 is besloten de verdeling over de matching- en returnportefeuille niet te wijzigen. De Raad heeft daarnaast kennisgenomen van beperkte aanpassingen in het beleggingsbeleid en de opinies van de externe risicomanager. Een van de leden van de Raad heeft een BAC-vergadering als toehoorder bijgewoond. De Raad constateert dat de processen zorgvuldig zijn voorbereid door de BAC en door het Bestuur volgordekelijk zijn behandeld. De Raad heeft hierover geen opmerkingen.

Maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB)

Het pensioenfonds vindt maatschappelijk verantwoord beleggen belangrijk. Zo hebben de BAC en het Bestuur in 2024 op verschillende momenten gesproken over het MVB-beleid en de beheersing van ESG-risico's. In 2024 is een evaluatie van het MVB-beleid uitgevoerd. Het aangepaste MVB-beleid is eind januari 2025 op de website gepubliceerd. De BAC heeft ook een voorstel gedaan voor doelstellingen op ESG risico-indicatoren. Omdat de rapportage nog in ontwikkeling is, heeft het Bestuur besloten dit vooralsnog eerst intern te monitoren. De Raad onderschrijft de uitdagingen met betrekking tot ESG-data. Met de benoeming van ESG-risicobeheer als een van de top-5 risico's voor 2025 zal het Bestuur hier extra aandacht aan blijven besteden. De Raad zal het onderwerp kritisch blijven volgen.

2.2 Pensioenbeheer

De pensioenadministratie is uitbesteed aan AZL (onderdeel van de NN Group). Omdat de capaciteit van het bestuursbureau verder is afgenomen, heeft het Bestuur in 2024 besloten ook de helpdesk en de klachtenbehandeling uit te besteden aan AZL. De overdracht is goed verlopen. De overeenkomst met AZL loopt per 1 januari 2026 af, met een opzegtermijn van één jaar. Het standpunt van het pensioenfonds is de overeenkomst in principe te verlengen, maar wel in gesprek te gaan met AZL over de kosten. Uit een, op verzoek van het Bestuur, uitgevoerde quick-scan naar de marktconformiteit, blijkt dat de kosten die AZL aan het pensioenfonds in rekening brengt aan de hoge kant zijn. Het pensioenfonds heeft in december 2024 aan de directie van AZL een brief gestuurd waarin een gesprek over de kosten wordt aangekondigd.

De dagelijkse uitvoering door AZL verloopt goed. Het Bestuur wordt hierover geïnformeerd middels driemaandelijke rapportages over de niet-financiële risico's (NFR) en de servicelevel agreement (SLA). Naar aanleiding van de klachtenrapportage, die onderdeel is van de

SLA-rapportage, heeft AZL in 2024 een aantal verbeterpunten doorgevoerd. Uit de NFR-rapportage en uit diverse audit-rapportages blijkt dat het operationele- en IT-risico zijn toegenomen als gevolg van de druk op de organisatie vanwege de invoering van de Wtp. Het fonds wordt nog niet direct en nog slechts beperkt door dit risico geraakt. De aanbevelingen uit de in 2023 uitgevoerde interne audits op de uitbesteding van het pensioenbeheer zijn opgevolgd.

Per 1 februari 2024 is de heer Van den Dries benoemd tot CEO van AZL. In het kennismakingsgesprek dat het Bestuur met hem voerde, is gesproken over de vraag hoelang AZL het FTK zal blijven ondersteunen. Hierop kwam geen eenduidig antwoord; AZL moet dit nog besluiten.

De pensioen- en communicatiecommissie heeft met AZL gesproken over het teruglopend aantal klantfondsen, met als risico een smaller wordende klantenbasis waardoor de bestaande klanten meer moeten gaan betalen.

Aanbevelingen:

De Raad ziet dat het Bestuur de uitvoeringsorganisatie doorlopend monitort middels de verschillende rapportages en in gesprek is en blijft over de kwaliteit en ook de kosten van de dienstverlening. De Raad doet de aanbeveling het gesprek met AZL over het kostenniveau en de continuïteit van de FTK-dienstverlening voort te zetten en hierover ruim voor ingang van een nieuwe contractstermijn tot overeenstemming te komen.

2.3 DORA

Het Bestuur heeft een visie op de uitvoering van de activiteiten van het pensioenfonds. Dit is vastgelegd in het uitbestedingsbeleid. Het Bestuur heeft de pensioenadministratie en het vermogensbeheer uitbesteed aan professionele uitvoerders. Daarnaast wordt het Bestuur ondersteund door een eigen bestuursbureau.

Het Bestuur en de belangrijke uitbestedingspartners van het fonds hebben projecten opgezet om per 17 januari 2025 te voldoen aan de DORA wetgeving. Zowel AZL, GSAM als CACEIS geven aan dat zij per die datum voldoen. Het pensioenfonds heeft een externe adviseur ingeschakeld die het fonds ondersteunt heeft bij het implementeren van de wetgeving en het monitoren van de implementatie bij uitbestedingspartners. Het Bestuur heeft diverse documenten gebruikt om het IT-beleid en de incidentenregeling DORA-proof te maken. De externe adviseur heeft daarbij geholpen. Verder heeft het pensioenfonds, in afstemming met AZL, een informatieregister opgesteld en naar DNB gestuurd. Inmiddels is duidelijk dat GSAM en CACEIS niet in het informatieregister van het fonds hoeven te worden opgenomen.

3. Toekomst van het fonds

Gedurende het verslagjaar zijn twee strategische trajecten behandeld die met elkaar samenhangen. Dit betreft de vraag of het fonds wel of niet invaart in het nieuwe pensioenstelsel. De ander betreft de vraag of de huidige wijze van uitvoering van de regeling in een zelfstandig pensioenfonds, naar de toekomst toe de beste manier is voor de deelnemers of dat de uitvoering in een andere vorm zou moeten plaatsvinden. Beide trajecten hebben veel invloed op elkaar en de besluitvorming vraagt draagvlak bij alle stakeholders van het fonds. Toch ligt de uiteindelijke verantwoordelijkheid voor de beslissing over invaren bij de sociale partners en voor de beslissing van de voortzetting van de uitvoering bij het Bestuur van het fonds.

Het Bestuur heeft een verantwoordingsdocument opgesteld met betrekking tot het proces, voorkeursrichting Bestuur en besluitvorming door de sociale partners ten aanzien van het al of niet invaren in het nieuwe pensioenstelsel. De Raad is van mening dat het Bestuur het gevolgde proces adequaat heeft beschreven in het jaarverslag. Ook is voldoende verantwoording afgelegd in het jaarverslag over de gemaakte keuze en welke keuzes daarbij zijn afgefallen.

Het is de verantwoordelijkheid van de Raad om erop toe te zijn dat de governance is geborgd in dergelijke complexe strategische trajecten en dat de werkgever niet op de stoel gaat zitten van het Bestuur en het Bestuur niet op de stoel van de werkgever. En dat de overlap tussen beide strategische trajecten zorgvuldig wordt beoordeeld. De Raad dient erop toe te zien dat alle argumenten en stukken op tafel komen voor de verschillende scenario's en zo veel als mogelijk worden geobjectiveerd om weg te blijven van persoonlijke opvattingen en doelredeneringen. Daarnaast dient de Raad erop toe te zien dat de 'checks and balances' hebben gefunctioneerd. Daarbij kijkt de Raad naar de dynamiek binnen het Bestuur, de verhouding tussen commissies en het Bestuur als collectief, de rol van het bestuursbureau en andere adviseurs, de sleutelfuncties en het VO. De Raad heeft hier ook zelf een belangrijke rol. Tot slot ziet de Raad toe op toereikende communicatie aan de deelnemers.

Op grond van onze verrichte werkzaamheden concludeert de Raad dat het Bestuur een beheerst en integer proces heeft doorlopen. Dat geldt zowel voor de inbreng richting werkgever in de afwegingen over invaren als voor het eigen proces ten aanzien van de uitvoering van de regeling. De Raad heeft vertrouwen in een zorgvuldige afronding van het laatste traject in het komende verslagjaar.

4. Ten slotte

Code Pensioenfondsen

Het Bestuur heeft een interne evaluatie gemaakt van de mate waarin het fonds de Code Pensioenfondsen naleeft. Deze evaluatie is besproken tussen het Bestuur en de Raad. De Raad deelt de mening van het Bestuur dat alleen norm 35 (diversiteit in de organen Bestuur en VO) niet wordt nageleefd. De Raad is van mening dat dit punt adequaat is toegelicht in het jaarverslag.

Vooruitblik 2025

De Raad is voornemens in 2025, naast de wettelijke en statutaire toezichttaak, aan de volgende thema's in het bijzonder aandacht te geven:

- ESG-risicobeheer
- Toekomst van het fonds
- Deelnemer communicatie
- Kwaliteit van de uitvoering (AZL en GSAM).

De Raad ziet het als zijn taak om bij te dragen aan de kwaliteit en effectiviteit van de governance en de besturing van het pensioenfonds. De Raad wil dan ook te allen tijde graag als gesprekspartner van het Bestuur functioneren en hoopt dat het Bestuur dat ook zo ervaart.

Amsterdam, 28 mei 2025

Peter de Groot (voorzitter Raad van Toezicht)

Gwen van Tongeren

Ansfried Snijders

Reactie bestuur

Het bestuur bedankt de Raad van Toezicht voor de constructieve samenwerking en het verslag van de Raad van Toezicht. Het bestuur is verheugd met de positieve conclusie van de raad van toezicht.

Het bestuur heeft regelmatig gesproken met de raad van toezicht tijdens gezamenlijke vergaderingen en informele overleggen waarin veel onderwerpen aan de orde zijn geweest. De raad van toezicht heeft een proactieve rol gespeeld bij een aantal besluiten van het bestuur en heeft een positieve rol gespeeld bij oordeelsvorming ten aanzien van met name de toekomst van het pensioenfonds en de Wet toekomst pensioenen.

Het bestuur is van mening dat de Raad van Toezicht op een goede wijze invulling heeft gegeven aan het intern toezicht bij het Pensioenfonds en is content met de wijze waarop de raad van toezicht heeft geacteerd als gesprekspartner van het bestuur.

De Raad van Toezicht heeft een rapport van bevindingen opgesteld, welke is opgenomen in dit jaarverslag en waarin een aanbeveling is opgenomen die door het bestuur met de raad van toezicht is besproken. Het bestuur vindt dat dit rapport evenwichtig is opgesteld en de aanbeveling zal door het bestuur worden opgevolgd.

In 2025 zal met name de besluitvorming over de toekomst van het Pensioenfonds onderwerp van gesprek zijn.

Verslag van het Verantwoordingsorgaan

Algemeen

Het verantwoordingsorgaan maakt middels dit verslag gebruik van haar bevoegdheid een oordeel uit te spreken over het gevoerde beleid van het bestuur. De volgende onderwerpen komen hierbij aan de orde:

- Verantwoordelijkheid verantwoordingsorgaan,
- Samenstelling verantwoordingsorgaan,
- Intern toezicht,
- Werkwijze en uitgebrachte adviezen,
- Beleggingsbeleid,
- Financiële en actuariële zaken,
- Communicatie,
- Invaarbesluit,
- Risicobeheersing en compliance,
- Algemeen oordeel.

De rol van het verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan geeft jaarlijks een oordeel over:

- het handelen van het bestuur zoals verantwoord in de kwartaalrapportages en het jaarverslag,
- het door het bestuur in de praktijk gevoerde beleid,
- de beleidskeuzes die met betrekking tot de toekomst van de pensioenregeling worden gemaakt.

Het verantwoordingsorgaan beoordeelt of het bestuur in zijn taakstelling rekening houdt met het eerder vastgestelde beleid van het fonds, met de principes van goed pensioenfondsbestuur (de Code Pensioenfondsen) en of het bestuur de Pensioenwet volledig naleeft. Onderdeel daarvan is de beoordeling of het bestuur op een evenwichtige wijze met de verschillende belangen van (gewezen) deelnemers, pensioengerechtigden en de werkgever rekening houdt.

Daarnaast heeft het verantwoordingsorgaan een aantal adviestaken, onder andere daar waar het gaat om gehele of gedeeltelijke overdracht van verplichtingen van het fonds, het aangaan en het wijzigen of beëindigen van uitvoeringsovereenkomsten.

Samenstelling verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan heeft twee werknemersleden, twee gewezen deelnemersleden, twee pensioengerechtigde leden en één werkgeverslid. De leden worden benoemd door het bestuur nadat een voorgenomen benoeming is goedgekeurd door de raad van toezicht.

In het verantwoordingsorgaan is in 2024 één nieuw lid benoemd. Per 1 januari 2025 zal nog een nieuw lid worden benoemd waarna het verantwoordingsorgaan zal bestaan uit twee vrouwen en vijf mannen, die allemaal ouder zijn dan 40 jaar. Voor het verantwoordingsorgaan geldt dat het aantal deelnemers onder 40 jaar als gevolg van het sluiten van het Pensioenfonds fors is gedaald. Doordat er geen nieuwe leden meer instromen, wordt het steeds moeilijker te voldoen aan het gewenste leeftijdscriterium.

Intern Toezicht

Het interne toezicht wordt uitgevoerd door de raad van toezicht. De leden van de raad van toezicht worden benoemd door het bestuur op bindende voordracht van het verantwoordingsorgaan. Met de raad van toezicht heeft het verantwoordingsorgaan minimaal tweemaal per jaar, formeel of informeel, overleg over de lopende zaken. Ook wordt met hen in het kader van de jaarverslaglegging het rapport inzake het interne toezicht besproken.

Werkwijze en uitgebrachte adviezen

In het verslagjaar zijn het pensioenfondsbestuur en het verantwoordingsorgaan vijf keer in vergadering bijeengekomen. In mei 2024 heeft het verantwoordingsorgaan met het bestuur gesproken over het jaarverslag 2023, het oordeel van het verantwoordingsorgaan en het verslag van de raad van toezicht. Ook heeft het verantwoordingsorgaan in het kader van de jaarrekening 2023 gesproken met de controlerend accountant, certificerend actuaire en de raad van toezicht. Verder zijn in het verslagjaar onder meer de volgende onderwerpen besproken:

- de algemene gang van zaken en ontwikkelingen bij het Pensioenfonds,
- de toekomst van het Pensioenfonds,
- het nieuwe pensioenstelsel en het invaarbesluit,
- keuzebegeleiding en de voorbereiding op de beoogde eenmalige uitkering,
- de benoemingen van leden van het verantwoordingsorgaan,
- de toelichting op de gedane toeslagverlening
- de risicohouding en uitkomsten haalbaarheidstoets,
- inflatie en impact op de beleggingsportefeuille en toeslagverlening,
- maatschappelijk verantwoord beleggen en ESG-risico's,
- de kwaliteit van de uitvoering.

Het verantwoordingsorgaan heeft geadviseerd over:

- het communicatieplan,
- aanpassing van de klachten- en geschillenprocedure.

Het verantwoordingsorgaan heeft, met suggesties, positief geadviseerd over deze onderwerpen. Daarnaast heeft het verantwoordingsorgaan suggesties gegeven over teksten in een aantal fondsdocumenten en het bestuursverslag.

Het verantwoordingsorgaan heeft afgelopen jaar het functioneren van het orgaan als geheel en van de contributie van individuele leden intern geëvalueerd. Hierbij is aandacht geweest voor de aanwezige kennis, geschiktheid, continuïteit, integriteit, diversiteit, de wijze van opereren, de samenwerking met bestuur en raad van toezicht, en de mate waarin de individuele leden zich voldoende onafhankelijk en kritisch hebben kunnen opstellen. Het verantwoordingsorgaan is van mening dat zij haar taak op een goede wijze heeft vervuld.

Beleggingsbeleid

Rendement en dekkingsgraad

Het totale rendement van de beleggingsportefeuille was in 2024 8,8% (2023: 8,4%). Deze toename is veroorzaakt door de ontwikkelingen op de financiële markten waarbij vooral de aandelen goede resultaten behaalden. Daarnaast daalde de rente waardoor de vastrentende portefeuille in waarde steeg. De rentedaling had ook tot gevolg dat de waarde van de verplichtingen zijn gestegen, maar minder dan de stijging van de waarde van de beleggingen. Hierdoor is de dekkingsgraad toegenomen. De actuele DNB-dekkingsgraad steeg in 2024 van 127,4% naar 130,9%.

De resultaten van de beleggingsportefeuille lieten in 2024 een underperformance zien van 0,4%. In 2023 was er nog een outperformance van 0,6%. Zowel bij de matchingportefeuille als de rendementsportefeuille was er sprake van een (kleine)

underperformance. Binnen de matchingportefeuille heeft vooral de LDI-portefeuille het minder goed gedaan dan de benchmark. De spreadportefeuille heeft het beter gedaan dan de benchmark (met name door de Nederlandse Hypotheken). Binnen de rendementsportefeuille lieten aandelen en hoogrentende obligaties een underperformance zien, bij de vastgoedportefeuille was er sprake van een outperformance.

In 2024 zijn er geen belangrijke wijzigingen in het beleggingsbeleid uitgevoerd. Wel is met ingang van 1 januari 2024 de verhouding aandelen ontwikkelde markten en opkomende markten gewijzigd, waarbij er meer in ontwikkelde markten is belegd. Dit heeft goed uitgepakt. Het absoluut rendement op aandelen ontwikkelde markten was in 2024 hoger dan het absoluut rendement op aandelen opkomende markten. De SAA-studie eind 2024 heeft niet geleid tot aanpassing van het beleggingsbeleid voor 2025. Per kwartaal heeft het verantwoordingsorgaan een uitgebreide toelichting ontvangen van het bestuur en was er de mogelijkheid tot het stellen van vragen.

Maatschappelijk Verantwoord Beleggen

Het Pensioenfonds streeft naar een beleggingsportefeuille die betere duurzaamheidskenmerken heeft dan de brede markt-index. Het Pensioenfonds monitort (en publiceert) daarvoor onder andere de CO₂-emissie, afvalproductie en waterverbruik. De beleggingen in 2024 laten een wisselend beeld zien. De CO₂-emissies waren in 2024 lager dan de benchmark. De afvalproductie lag iets boven de benchmark en ook het waterverbruik lag boven de benchmark.

Daarnaast laat het Pensioenfonds zien hoe de ESG-risico's worden beheerst. Het Pensioenfonds beheerst de ESG-risico's op basis van de gekozen thema's via een aantal ESG-indicatoren. De beleggingen in 2024 laten zien dat de ESG-risico's van de beleggingen over het algemeen lager zijn dan de benchmark (deze rapportage is nog wel in ontwikkeling).

Het Pensioenfonds heeft de pensioenregeling onder SFDR geclassificeerd als een artikel 8 product, waarmee wordt aangegeven dat het fonds duurzame kenmerken promoot. Op grond van de SFDR zijn in 2024 de wettelijke verplichte rapportage opgesteld en op de website gepubliceerd.

Conclusie

Het verantwoordingsorgaan is van mening dat het bestuur op prudente wijze is omgegaan met het beleggingsbeleid. De stijging van de waarde van de beleggingen was hoger dan de stijging van de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad is gestegen. De dekkingsgraad was voldoende om een toeslag te verlenen van 2,15% (83% van de ambitie).

In 2024 zijn er geen belangrijke wijzigingen in het beleggingsbeleid uitgevoerd. Alleen de verhouding aandelen ontwikkelde markten en opkomende markten is gewijzigd. Dit heeft goed uitgepakt.

Het verantwoordingsorgaan kan zich vinden in de keuze van het bestuur om geen belangrijke wijzigingen door te voeren. Het bestaande strategisch beleggingsbeleid is robuust gebleken.

Het verantwoordingsorgaan ondersteunt het bestuur in haar streven naar maatschappelijk verantwoord beleggen. Het bestuur heeft in 2024 opnieuw ESG-risico's gemonitord maar is nog niet overgegaan tot het definiëren en vaststellen van doelstellingen met betrekking tot de ESG-risico's. Het probleem waar het bestuur tegenaan loopt is dat het lastig is om de juiste gegevens te krijgen om de doelstellingen te kunnen monitoren. Daarbij zijn de gegevens van externe partijen niet altijd betrouwbaar en zeer volatiel. Het bestuur geeft aan dat dit een marktbreed probleem is. Het verantwoordingsorgaan is benieuwd of er in 2025 wel voldoende handvatten zullen zijn om doelstellingen voor deze indicatoren vast te stellen en gaat graag hierover met het bestuur in gesprek. Als laatste heeft het Pensioenfonds ook in 2024 voldaan aan alle verplichtingen die voortkomen uit de SFDR-regelgeving.

Het verantwoordingsorgaan dankt het bestuur voor de wijze waarop het verantwoordingsorgaan op continue basis is geïnformeerd en meegenomen in overwegingen, denkwijzen en uitvoering van het beleggingsbeleid.

Financiële en actuariële zaken

Algemeen

Sinds 1 januari 2020 is het Pensioenfonds een 'gesloten en premievrij' pensioenfonds.

Hierdoor was het noodzakelijk om een voortzettingsovereenkomst met de werkgever overeen te komen waarin o.a. de toekomstige (kosten)verplichtingen van de werkgever geregeld worden.

Deze overeenkomst is in 2019 met de werkgever afgesloten en heeft een looptijd voor onbepaalde tijd. Het verantwoordingsorgaan stelt vast dat in 2024 deze overeenkomst ongewijzigd is voortgezet en toegepast. De actuele en beleidsdekkingsgraad van het Pensioenfonds zijn al jaren stabiel rond de 130%, hetgeen een direct gevolg is van het gevoerde beleid.

Toeslagverlening

Er wordt per 1 januari 2025 een toeslag toegekend van 2,15%. De afgeleide consumentenprijsindex bedroeg in de periode oktober 2023-oktober 2024 2,58%. De dekkingsgraad voor TBI (toekomstbestendig indexeren) was op 31 oktober 2024 bepaald op 135,4 %, terwijl de beleidsdekkingsgraad op die datum 131% was. De volledige toeslag kon daarmee niet worden verleend, in overeenstemming met wet- en regelgeving alsmede basisuitgangspunten van het toeslagbeleid. Later is geconstateerd dat de TBI niet volledig juist was vastgesteld, maar dat geen aanpassing noodzakelijk was. De achterstand in toeslagen was 6,98% in 2023 en stijgt nu met 0,43% naar 7,41%.

Over 2024 was het resultaat op toeslagen ruim 51 miljoen euro negatief vanwege de genoemde toeslagverlening van 2,15%. Het verantwoordingsorgaan stelt vast dat de toeslagverlening in voldoende mate voldoet aan het bestaande toeslagbeleid.

Actuariële zaken

In september 2024 heeft het Koninklijk Actuarieel Genootschap de nieuwe prognosetafels gepubliceerd. De vorige prognosetafel was in 2022 gepubliceerd. Het beleid van het bestuur is om de prognosetafels van het Koninklijk Actuarieel Genootschap met ingang van 31 december van het jaar waarin de tafel wordt gepubliceerd te volgen, waaraan is voldaan. In overeenstemming met de verwachting was de impact relatief klein. In 2022 zijn de ervaringsfactoren en vaste leeftijdsverschillen aangepast. Deze grondslagen worden periodiek, eens in de drie jaar, opnieuw beoordeeld. De ervaringssterfte zal in 2025 opnieuw worden beoordeeld.

Uitvoeringskosten

De uitvoeringskosten worden volledig betaald door de werkgever, onder aftrek van vrijval van de administratievoorziening met een maximum van 2%. De uitvoeringskosten zijn in 2024 behoorlijk gestegen ten opzichte van 2023 (+22%). Deze stijging is voornamelijk veroorzaakt door advieskosten inzake onderzoek naar de Wet Toekomst Pensioenen en advies inzake de toekomst van het Pensioenfonds. In 2023 lag de hoogte van de kosten op het gemiddelde van de benchmark en was passend bij de complexiteit van de bedrijfsactiviteiten. Het Pensioenfonds heeft onder andere te maken met de uitvoering van 4 verschillende pensioenleeftijden: 61-62-65 en 67 jaar.

Er is geen aanleiding te veronderstellen dat het Pensioenfonds bovenmatige kosten heeft, al blijft kostenefficiëntie een belangrijk aandachtspunt voor het fonds gezien de gestegen kosten in 2024. Het verantwoordingsorgaan vindt dat de kostenontwikkeling goed gemonitord moet worden. De kosten voor vermogensbeheer zijn nog steeds voldoende laag in vergelijking met andere pensioenfonds.

Haalbaarheidstoets

De korte- en lange termijn-risicohouding van het Pensioenfonds wordt jaarlijks getoetst door een haalbaarheidstoets uit te voeren. De methodiek en parameters zijn hiervoor door DNB voorgeschreven. De uitkomsten van de (aanvangs-)haalbaarheidstoets laten zien dat het gemiddelde verwachte pensioenresultaat zich ruim boven de afgesproken ondergrens beweegt, maar dat de bovengrens voor de spreiding tussen het verwachte pensioenresultaat en het pensioenresultaat in een slechtweersscenario vanuit de feitelijke dekkingsgraad ruim wordt overschreden als gevolg van de te hanteren input parameters. Het bestuur is in overleg getreden met het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht om vast te stellen of maatregelen noodzakelijk waren. Na dit overleg is besloten

om de overschrijding te accepteren, omdat de conclusie uit de laatste ALM-studie was dat het beleggingsbeleid robuust is en geen aanpassingen in het beleggingsbeleid nodig zijn. Dit wordt onderschreven door het verantwoordingsorgaan.

Conclusie

Het verantwoordingsorgaan is van mening dat het bestuur op prudente en correcte wijze is omgegaan met het financiële beleid van het Pensioenfonds en de uitvoering ervan.

Communicatie

Algemeen

Het verantwoordingsorgaan constateert dat het communicatieplan zorgvuldig is opgesteld en dat het Pensioenfonds over 2024 aan haar wettelijke communicatieverplichtingen heeft voldaan, zoals dat goed is gecommuniceerd over onder andere de dekkingsgraad, het Uniform Pensioenoverzicht (UPO) en de toeslagverlening. Ook heeft het Pensioenfonds in verschillende stappen gecommuniceerd dat er is besloten om de bestaande pensioenregeling te behouden en niet over te stappen naar de nieuwe pensioenregels. Dit besluit werd onderbouwd met argumenten zoals het zo goed mogelijk aansluiten op de doelstellingen van het Pensioenfonds, rekening houden met de wensen van deelnemers, het streven naar behoud van koopkracht en een lage kans op kortingen. Het verantwoordingsorgaan is hierover positief gestemd. Het verantwoordingsorgaan waardeert dat de communicatie wordt toegespitst op de informatiebehoefte van de verschillende doelgroepen en waar het kan aangesloten wordt bij de overkoepelende communicatiedoelstellingen van het fonds. Voorts zijn de kwantitatieve en kwalitatieve doelstellingen over 2024 behaald.

Activiteiten en speerpunten

In 2024 heeft het Pensioenfonds zich gericht op betrouwbare, transparante en duidelijke communicatie over pensioenen voor verschillende doelgroepen, waaronder deelnemers, gewezen deelnemers, arbeidsongeschikte deelnemers, pensioengerechtigden en ex-partners. De communicatieactiviteiten omvatten het verstrekken van informatie via de website, nieuwsalerts, UPO's, en persoonlijke gesprekken, evenals het organiseren van online bijeenkomsten en webinars.

Er werd veel aandacht besteed aan keuzebegeleiding, waarbij deelnemers werden ondersteund bij het maken van pensioenkeuzes met behulp van de planner en andere middelen.

Het Pensioenfonds heeft ook voldaan aan wettelijke eisen en ESG-risico's en SFDR-verplichtingen opgevolgd. Daarnaast zijn deelnemers geïnformeerd over de status en risico's van hun pensioenregeling, de nieuwe pensioenregels, en de toekomst van het Pensioenfonds.

Conclusie

Het verantwoordingsorgaan concludeert dat het Pensioenfonds in 2024 goed heeft gecommuniceerd. Het fonds heeft de verschillende doelgroepen effectief benaderd met op maat gemaakte informatie.

Alle geplande activiteiten uit het communicatieplan 2024 zijn gerealiseerd, en de feedback van deelnemers op de georganiseerde bijeenkomsten was positief. Dit alles wijst erop dat het Pensioenfonds in 2024 effectief en adequaat heeft gecommuniceerd.

Het verantwoordingsorgaan is positief over de uitvoering van het communicatiebeleid en spreekt voor 2025 de hoop uit dat dit wordt voortgezet, zodat alle doelgroepen zich actief bewust blijven van hun pensioen bij het Delta Lloyd Pensioenfonds.

Invaarbesluit

De sociale partners hebben besloten geen invaarverzoek te doen. Het pensioenfondsbestuur heeft sociale partners geholpen bij de besluitvorming door keuzes uit te werken in de context van een gesloten pensioenfonds, rekening houdend met de samenstelling van ons fonds maar ook het beheren van het pensioenfonds in de toekomst. In een vroeg stadium heeft het pensioenfondsbestuur actief

het verantwoordingsorgaan meegenomen in kennissessies, zodat het verantwoordingsorgaan voldoende kennis had over de Wtp en de alternatieven.

Het verantwoordingsorgaan kan zich vinden in de gekozen richting. Het verantwoordingsorgaan is formeel geen partij in dit te nemen besluit, maar desondanks heeft het verantwoordingsorgaan op verzoek van het pensioenfondsbestuur haar mening gegeven over het proces en de inhoud. De focus lag hierbij op de genoemde argumenten en of deze argumenten steekhoudend waren. Op basis daarvan is het verantwoordingsorgaan van mening dat er sprake is van een weloverwogen besluit is en dat het voldoende mogelijkheden openhoudt naar de toekomst. Het bestuur heeft een document opgesteld waarin zij de toekomstverkenning met hun voorkeur hebben onderbouwd. Hierin zijn voor een aantal toekomstmodellen de voor en tegen argumenten benoemd. Het blijven in het FTK was een van de benoemde mogelijkheden. De doelstelling van koopkrachtbehoud met kleine kans op korten kan gerealiseerd worden binnen het FTK. In het verleden heeft het fonds ook een behoudend beleid gevoerd met betrekking tot de dekkinggraad. Bij een keuze voor een solidaire premieregeling (SPR) zouden waarschijnlijk de uitgangspunten zo gekozen zijn dat men toch weer uit zou komen dichtbij het FTK. Daarnaast blijft hiermee een buy-out in de toekomst nog steeds een mogelijkheid.

Risicobeheersing en compliance

Het risicomanagement van het Pensioenfonds richt zich met name op het risico dat de doelstellingen en ambities van het Pensioenfonds niet worden gehaald (strategisch risico). Daarnaast worden ook de operationele, integriteits- en reputatierisico's beoordeeld. Met het verantwoordingsorgaan (en de raad van toezicht) is afgesproken welke risico's het Pensioenfonds mag nemen. Jaarlijks wordt dit, alsmede de ontwikkelingen, uitgebreid besproken. Dit geldt eveneens voor de uitgevoerde haalbaarheidstoets.

De pensioenadministratie en wettelijke communicatie is door het Pensioenfonds uitbesteed aan AZL en het vermogensbeheer aan Goldman Sachs Asset Management (GSAM). De niet-wettelijke communicatie naar (gewezen) en pensioengerechtigden wordt grotendeels door het Pensioenfonds zelf uitgevoerd. Het verantwoordingsorgaan beoordeelt deze werkwijze als positief.

De helpdeskfunctie is per 1 juni uitbesteed aan AZL vanwege afgenomen capaciteit binnen het bestuursbureau. Het verantwoordingsorgaan is geïnformeerd dat de overdracht voorspoedig is verlopen. De klachten- en geschillenregeling is naar aanleiding hiervan in lijn gebracht met de werkwijze van AZL. AZL definieert een klacht breder dan bij het Pensioenfonds werd gehanteerd. Sommige 'negatieve' opmerkingen van deelnemers werden door het Pensioenfonds als signaal geadministreerd, omdat die strikt genomen niet onder de klachtdefinitie vielen. De klachten- en geschillenregeling is hiermee meer in lijn gebracht met de visie van de AFM.

Het Pensioenfonds beschikt over een gedragscode. Het doel van de gedragscode is het waarborgen en handhaven van het vertrouwen van belanghebbenden in het Pensioenfonds door gewenst gedrag te stimuleren en ongewenst gedrag te voorkomen. Alle verbonden personen die betrokken zijn bij het Pensioenfonds, waaronder het verantwoordingsorgaan, hebben verklaard dat zij de gedragscode in 2024 hebben nageleefd.

Algemeen oordeel

Het verantwoordingsorgaan is, het bovenstaande afwegende, van mening dat het bestuur in 2024 als goed bestuur heeft gehandeld. Het bestuur heeft daarbij op evenwichtige wijze de belangen van alle deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en de werkgever gediend.

Reactie bestuur

Met genoegen neemt het bestuur kennis van het positieve oordeel van het verantwoordingsorgaan over het gevoerde beleid en de weerslag daarvan in de jaarrekening 2024.

Het bestuur is content met de adviezen van het verantwoordingsorgaan en de constructieve wijze waarop onderwerpen zijn besproken.

Het bestuur dankt het verantwoordingsorgaan voor de wijze waarop het tot een oordeel komt, de adviserende rol invult en de tijd die daaraan wordt besteed.

Personalia

Bestuur

Ellen Kraft is per 30 januari 2024 benoemd als lid van het bestuur. Ellen was sinds september 2023 aspirant-bestuurslid. Daarnaast is Henk Raué, voorzitter, per 1 januari 2025 aftredend en per die datum herbenoemd voor een periode van vier jaar.

Bestuursleden in 2024 voorgedragen namens de deelnemers:

Naam	Functie in bestuur	Bestuurs- lid vanaf	(Her)be- noemd tot	Leeftijd op 31 dec. 2024	M/V	Relevante nevenfuncties
Sebastiaan van der Laan	Lid	20-2-2018	1-1-2026	48 jaar	man	Manager Investments Team DC bij NN Life & Pensions
Ellen Kraft	Lid	30-1-2024 (daarvoor aspirant)	30-1-2028	43 jaar	vrouw	Sr. communicatie- specialist pensioenen bij NN Pensioen

Bestuurslid in 2024 voorgedragen namens de pensioengerechtigden:

Naam	Functie in bestuur	Bestuurs- lid vanaf	(Her)be- noemd tot	Leeftijd op 31 dec. 2024	M/V	Relevante nevenfuncties
Henk Raué	Voorzitter	1-1-2021	1-1-2029	73 jaar	Man	Vz RvC bij de Goudse verzekeringen

Bestuurslid in 2024 voorgedragen namens de gewezen deelnemers:

Naam	Functie in bestuur	Bestuurs- lid vanaf	(Her)be- noemd tot	Leeftijd op 31 dec. 2024	M/V	Relevante nevenfuncties
René Tuitert	Lid	1-7-2021	1-7-2025	58 jaar	man	CFRO Scildon (tot september 2024)

Bestuurslid in 2024 voorgedragen door de werkgever:

Naam	Functie in bestuur	Bestuurs- lid vanaf	(Her)be- noemd tot	Leeftijd op 31 dec. 2024	M/V	Relevante nevenfuncties naast lid Pensioenfonds
Norbert Hilhorst	Lid	18-11-2021	18-11-2025	60 jaar	man	CRO/Risk models & analytics bij NN (tot oktober 2024)

Per 31 december 2024 is de samenstelling van de bestuurscommissies als volgt:

De beleggingsadviescommissie

Naam	Functie
Sebastiaan van der Laan	Voorzitter
Henk Raué	lid

Verder zijn bij vergaderingen aanwezig: Martijn Euverman (S&V, beleggingsadviseur), Jeroen Veenstra (GSAM, fiduciair vermogensbeheerder), Tamis Stuker (GSAM), Dirk Buijs (Probability, externe risicomanager), Wim Overboom en Theo Krekel (MT).

De pensioen- en communicatiecommissie

Naam	Functie
Ellen Kraft	Voorzitter

Verder zijn bij vergaderingen aanwezig: Christel Cortooms, Elise van der Waarden, Wanda Vrijland (AZL, communicatieadviseur), Wim Overboom en Theo Krekel.

De risico-commissie

Naam	Functie
Norbert Hilhorst	Voorzitter

Verder zijn bij vergadering aanwezig: Dirk Buijs, Wim Overboom, Theo Krekel en Christel Cortooms.

De commissie audit en verslaglegging

Naam	Functie
Rene Tuitert	Voorzitter

Verder zijn bij vergadering aanwezig: Christel Cortooms, Wim Overboom, Theo Krekel en Jan Driessen en/of Mike Uljee (PwC).

De klachtencommissie

Naam	Functie
Danny Smit (partner in Compliance)	Voorzitter

De klachtencommissie wordt aangevuld met twee bestuursleden. Christel Cortooms is secretaris van de commissie.

Managementteam

Het managementteam was in 2024 als volgt samengesteld:

Naam	Functie
Theo Krekel	Voorzitter MT en manager van het Pensioenfonds
Christel Cortooms	Administrateur
Wim Overboom	Interne risicomanager en vervuller actuariële functie

Verantwoordingsorgaan

Per 31 december 2024 is Dave Bril afgetreden als lid van het verantwoordingsorgaan. Zijn opvolger is Muriel Palm die per 1 januari 2025 is benoemd. Ronald Kamps, voorzitter van het verantwoordingsorgaan, is per 1 oktober 2024 herbenoemd als lid van het verantwoordingsorgaan.

Het verantwoordingsorgaan was per 31 december 2024 als volgt samengesteld:

Naam	Functie	Aftredend	leeftijd op 31 dec. 2024	M/V
Ronald Kamps	Voorzitter, werkgeverslid	1-10-2028	54 jaar	man
Eric Nijssen	Pensioengerechtigd lid	1-1-2027	65 jaar	man
Pierre Hangx	Pensioengerechtigd lid	1-7-2026	65 jaar	man
Marcel Meulman	Deelnemerslid	1-10-2026	59 jaar	man
Jeroen Walter	Deelnemerslid	1-4-2026	49 jaar	man
Renate Bredenoort	Gewezen deelnemerslid	30-12-2027	45 jaar	vrouw
Dave Bril	Gewezen deelnemerslid	1-1-2026	58 jaar	man

Raad van Toezicht

Per 1 maart 2024 is Ansfried Sijnders benoemd als lid van de raad van toezicht, ter invulling van de vacature die in 2023 is ontstaan.

Per 31 december 2024 was de raad van toezicht als volgt samengesteld:

Naam	Functie	Aftredend	M/V	leeftijd op 31 dec. 2024	Relevante nevenfuncties per 31 december 2024
Peter de Groot	Voorzitter	1-10-2026	Man	66 jaar	– Bestuurslid pf. DNB – Bestuurslid pf. Architecten Bureau's – Voorzitter audit committee PNO Medio – Stichting Platform C - Lid RvT – Voorzitter VITP
Gwen van Tongeren	Lid	1-10-2025	Vrouw	48 jaar	– NUB pf KPN – Beleggingsadv. pf. Avery Dennison – Lid bac pf. IBM NL
Ansfried Sijnders	Lid	1-3-2028	Man	59 jaar	– Voorzitter pf Recreatie – Docent SPO

Administratie Pensioenfonds

Medewerkers van de administratie van het Pensioenfonds zijn:

Christel Cortooms	Administrateur
Elise van der Waarden	Administratief medewerker

Certificerend Actuaris

Triple A Risk Finance Certification B.V.

Accountant

EY Accountants B.V.

Compliance officer

Danny Smit (Partner in Compliance)

Privacy Officer

Joop Jansen (Partner in Compliance)

Jaarrekening

Balans per 31 december

(na bestemming saldo; in duizenden euro)

Activa	2024	2023
Beleggingen voor risico pensioenfonds [1]		
Vastgoed	167.085	160.227
Aandelen	656.829	560.201
Vastrentende waarden	2.346.034	2.319.824
Derivaten	125.255	98.824
	3.295.203	3.139.076
Vorderingen en overlopende activa [2]	12.426	9.243
Liquide middelen [3]	20.177	12.133
Totaal activa	3.327.806	3.160.452

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Passiva	2024	2023
Stichtingskapitaal en reserves		
Overige Reserves [4]	755.521	652.199
	755.521	652.199
Technische voorzieningen		
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds [5]	2.447.964	2.381.096
	2.447.964	2.381.096
Beleggingen voor risico pensioenfonds [1]		
Derivaten	45.953	53.479
Kortlopende schulden en overlopende passiva [6]	78.368	73.678
Totaal passiva	3.327.806	3.160.452

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

	2024	2023
Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfondsen [7]		
Directe beleggingsopbrengsten	14.411	29.306
Indirecte beleggingsopbrengsten	248.609	208.356
Directe kosten van vermogensbeheer	-551	-562
	262.469	237.100
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers [8]	1.231	451
Saldo van overdrachten van rechten [9]	-2.470	-2.169
Pensioenuitkeringen [10]	-88.094	-86.077
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfondsen [11]		
Toeslagverlening	-50.940	50
Rentetoevoeging	-79.947	-73.852
Onttrekkingen pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten	90.718	88.001
Wijziging marktrente	-36.027	-83.252
Resultaat op kanssystemen	2.098	3.475
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	3.149	1.766
Wijzigingen actuariële grondslagen	4.125	0
Overige wijzigingen	-44	0
	-66.868	-63.812
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten [12]	-2.946	-2.421
Overige baten en lasten [13]	0	-3
Saldo van baten en lasten	103.322	83.069

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Bestemming van het saldo

Overige reserves

2024	2023
103.322	83.069
103.322	83.069

Kasstroomoverzicht

(in duizenden euro)

	2024	2023
Pensioenactiviteiten		
Ontvangsten		
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers	1.231	451
Overige	0	218
	1.231	669
Uitgaven		
Uitgekeerde pensioenen	-88.075	-85.839
Overgedragen pensioenverplichtingen	-2.520	-2.117
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	-3.904	-1.767
	-94.499	-89.723
Beleggingsactiviteiten		
Ontvangsten		
Directe beleggingsopbrengsten	11.590	33.924
Verkopen en aflossingen beleggingen	960.060	50.494
Saldo overige kasstromen uit hoofde van beleggingsactiviteiten	529	742
	972.179	85.160
Uitgaven		
Aankopen beleggingen	-870.316	7.201
Directe kosten van vermogensbeheer	-551	-563
	-870.867	6.638
Mutatie liquide middelen	8.044	2.744
Saldo liquide middelen 1 januari	12.133	9.389
Saldo liquide middelen 31 december	20.177	12.133

Waarderingsgrondslagen

1. Algemene toelichting

1.1 Activiteiten

Het doel van het Pensioenfonds is het verlenen van pensioenaanspraken, alsmede het uitkeren of doen uitkeren van pensioen aan deelnemers, gewezen deelnemers en hun bij overlijden na te laten betrekkingen, een en ander volgens de regels, zoals nader in het pensioenreglement omschreven.

De stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41198865.

2. Grondslagen voor waardering van activa en passiva

2.1 Algemeen

De jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling en in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ610), uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

De jaarrekening is opgesteld in euro's, wat tevens de functionele valuta is. De presentatie van alle bedragen vindt plaats in duizenden euro's.

Het bestuur heeft bij het opmaken van de jaarrekening de continuïteit van het Pensioenfonds voor de komende twaalf maanden onderzocht en heeft op basis daarvan besloten tot het toepassen van de continuïteitsveronderstelling.

Beleggingen en pensioenverplichtingen worden gewaardeerd op de actuele waarde, zijnde de marktwaarde. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. De overige activa en passiva worden gewaardeerd op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans en de staat van baten en lasten zijn referenties opgenomen, waarmee wordt verwezen naar de toelichting.

Vorderingen en overlopende activa worden bij de eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na de eerste verwerking worden vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

2.2 Vergelijking met voorgaand jaar

Voor een beter inzicht is voor vergelijkingsdoeleinden de presentatie van de vergelijkende cijfers met betrekking tot collateral op enkele plaatsen aangepast. Deze zijn aan de passiva zijde gepresenteerd onder de Kortlopende schulden en overlopende passiva. Dit heeft geen effect gehad op de waarde van het vermogen of op het resultaat van voorgaand boekjaar. Ook is de presentatie met betrekking tot de rubricering van de bankkosten/ontvangsten aangepast. Dit blijkt uit de toelichting op de staat van baten en lasten, waar deze nu worden gepresenteerd onder de directe beleggingsopbrengsten.

2.3 Schattingen en veronderstellingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt het bestuur van het Pensioenfonds een oordeel en maakt schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

2.4 Schattingswijzigingen

In 2024 heeft het Actuariel Genootschap (AG) een nieuwe prognosetafel (AG 2024) uitgebracht. Op basis van deze tafel wordt een beperkte daling van de levensverwachting voorzien ten opzichte van de AG2022 tafel. In Prognosetafel AG2024 is de oversterfte als gevolg van de covidpandemie apart geprognostiseerd voor mannen en vrouwen vanaf leeftijd 55 jaar, net als in Prognosetafel AG2022. In Prognosetafel AG2022 werd verwacht dat de oversterfte in deze leeftijdsgroep ieder jaar met 50% afneemt, voor het eerst in 2022. In Prognosetafel AG2024 is verondersteld dat deze oversterfte jaarlijks met 25% afneemt, gemeten vanaf 2024. Het basismodel waarop de oversterfte is gemodelleerd, is niet gewijzigd. Dit model gaat uit van sterfdata tot en met 2019 in de geselecteerde Europese landen. Aangezien zowel in Prognosetafel AG2022 als in Prognosetafel AG2024 de oversterfte jaarlijks afneemt, zijn de sterftékansen op langere termijn (vanaf circa 2035) in beide tafels min of meer gelijk.

Met ingang van 31 december 2024 hanteert het Pensioenfonds deze nieuwe tafel. Dit resulteerde in een daling van de voorziening van 4.125 (0,2%). Het positieve effect op de dekkinggraad bedroeg circa 0,3%.

2.5 Opname van actief, verplichting, bate of last

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het Pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

2.6 Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta's worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum. Alle valutakoersverschillen worden verantwoord in de staat van baten en lasten opgenomen onder indirecte beleggingsopbrengsten.

2.7 Saldering en veronderstellingen

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

2.8 Beleggingen voor risico pensioenfonds

Algemeen

De beleggingen voor risico pensioenfonds bestaan uit de financiële instrumenten van het Pensioenfonds.

Een financieel instrument wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het Pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer

wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post 'nog af te wikkelen transacties'. Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden verantwoord in de staat van baten en lasten, onder indirecte beleggingsopbrengsten. In de toelichting op de staat van baten en lasten is wel een splitsing gemaakt.

Waardering bij eerste opname

Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde plus eventuele direct toerekenbare transactiekosten. De reële waarde is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een verplichting kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen die tot een transactie bereid en die onafhankelijk van elkaar zijn. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat de transacties niet in het kader van executie of liquidatie worden uitgevoerd.

Na eerste opname worden vastgoedbeleggingen, aandelen, vastrentende waarden en derivaten als volgt gewaardeerd:

Vastgoedbeleggingen

Beursgenoteerde (indirecte) vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers. Niet-beursgenoteerde (indirecte) vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd op de ultimo verslagperiode berekende intrinsieke waarde. De intrinsieke waarde wordt ontleend aan de op lokale grondslagen gebaseerde meest recente opgaven van de desbetreffende fondsmanagers welke uitgaan van waardering op de actuele waarde, zijnde de marktwaarde.

Aandelen

Beursgenoteerde aandelen en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers. Participaties in beleggingsfondsen in aandelen met een beursnotering worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende koers.

Dividenden worden in de staat van baten en lasten verantwoord onder directe beleggingsopbrengsten op het moment dat het recht van de entiteit wordt gevestigd. In het geval van beursgenoteerde effecten is dit de datum waarop het aandeel ex-dividend gaat. Alle gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen worden verantwoord in de staat van baten en lasten onder indirecte beleggingsopbrengsten.

Vastrentende waarden

Beursgenoteerde vastrentende waarden en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers. Participaties in beleggingsfondsen in vastrentende waarden met een beursnotering worden gewaardeerd tegen de ultimo verslagperiode laatst bekende koers. Participaties in beleggingsfondsen in vastrentende waarden die geen beursnotering kennen worden gewaardeerd op de per ultimo verslagperiode berekende intrinsieke waarde. De intrinsieke waarde wordt ontleend aan de op lokale grondslagen gebaseerde meest recente opgaven van de desbetreffende fondsmanagers welke uitgaan van waardering op marktwaarde.

Couponrente wordt in de staat van baten en lasten verantwoord onder directe beleggingsopbrengsten. Alle gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen worden verantwoord in de staat van baten en lasten onder indirecte beleggingsopbrengsten.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd op reële waarde, te weten de relevante marktnoteringen of, als die niet beschikbaar zijn, de waarde die wordt bepaald met behulp van waarderingsmodellen.

Alle gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen worden verantwoord in de staat van baten en lasten onder indirecte beleggingsopbrengsten.

Securities lending

Binnen de beleggingsfondsen kan er sprake zijn van securities-lending. Beleggingen die in het kader van een securities-lendingcontract worden uitgeleend, blijven deel uitmaken van de balans en worden gewaardeerd conform de grondslag voor waardering en resultaatbepaling zoals die geldt voor deze beleggingen. Indien uit hoofde van een securities-lendingprogramma als zekerheid beleggingen zijn ontvangen worden deze beleggingen en de daarmee samenhangende verplichtingen niet in de balans opgenomen. Alle uit het securities-lendingprogramma voortvloeiende baten en lasten worden volgens het toerekenbeginsel over de looptijd van de betreffende transacties verantwoord onder de (in)directe beleggingsopbrengsten.

2.9 Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden bij eerste opname gewaardeerd op reële waarde. Na eerste opname worden vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

2.10 Liquide middelen

Liquide middelen worden tegen nominale waarde gewaardeerd. Onder de liquide middelen zijn opgenomen die kas- en banktegoeden die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel een looptijd korter dan twaalf maanden hebben. Zij worden onderscheiden van tegoeden in verband met beleggingstransacties. Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties worden gepresenteerd onder de beleggingen. Liquide middelen die gestort of ontvangen zijn uit hoofde van de Credit Support Annex (CSA) overeenkomsten ter dekking van de exposure op tegenpartijen vanuit ongerealiseerde resultaten uit derivatentransacties, worden verantwoord als collateral onder de beleggingen voor risico pensioenfondsen. Collateral wordt gewaardeerd op basis van de marktwaarde ultimo boekjaar volgens dezelfde waarderingsgrondslagen als welke gelden voor de overige liquide middelen.

2.11 Stichtingskapitaal en reserves

Overige reserves

De overige reserves worden bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, inclusief de voorziening pensioenverplichtingen, volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen in de balans zijn opgenomen.

2.12 Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen

De voorziening pensioenverplichtingen (VPV) wordt gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde). De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum gefinancierde pensioenverplichtingen. Gefinancierde pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de marktrente, waarvoor de actuele rentetermijnstructuur zoals gepubliceerd door DNB wordt gebruikt. De gemiddeld gewogen rente ultimo 2024 is 2,19% (2023: 2,36%).

Bij de berekening van de VPV is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Alle per balansdatum bestaande toeslagbesluiten (ook voor toeslagbesluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex ante-condities) zijn in de berekening begrepen.

De VPV is gebaseerd op de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen:

Rekenrente

De verdiscontering van de uitkeringenstroom vindt plaats op basis van de 'swap'-rentecurve van De Nederlandsche Bank N.V. ('Rente Termijn Structuur Financieel Toetsingskader'), die per balansdatum wordt gehanteerd.

Sterfte

Voor het ouderdoms- en nabestaanden pensioen ultimo 2024: prognosetafel AG2024 startjaar 2025 (ultimo 2023: AG2022 startjaar 2024), rekening houdend met eigen ervaringssterfte. De ervaringssterfte is onderzocht in 2022.

Wezenpensioen

Het wezenpensioen wordt afgeleid van het bereikbare partnerpensioen op basis van dienstjaren vanaf 1 januari 2017 of de latere datum van aanvang deelnemerschap. Een ingegaan wezenpensioen wordt gereserveerd op het leven van de wees, waarbij bij een leeftijd tot 18 jaar de resterende duur tot 18 jaar in aanmerking wordt genomen en bij een leeftijd boven 18 jaar de resterende duur tot 27.

De voorziening voor de tot op 1 januari 2017 opgebouwde aanspraken op wezenpensioen wordt vanaf ultimo 2024 vastgesteld als 1,5% (2023: 1,5%) van de voorziening van de aanspraken op partnerpensioen van deelnemers en gewezen deelnemers.

Partnerpensioen

De aanspraken op partnerpensioen worden afgeleid van het bereikbare ouderdomspensioen op basis van dienstjaren vanaf 1 januari 2017 of de latere datum van aanvang deelnemerschap en zijn gebaseerd op het onbepaalde partner systeem, waarbij wordt verondersteld dat bij mannelijke deelnemers de vrouw 2 jaar en 6 maanden jonger is dan man. Bij vrouwelijke deelnemers wordt verondersteld dat de vrouw 1 jaar en 6 maanden jonger is dan de mannelijke partner.

De tot 1 januari 2017 opgebouwde aanspraken op partnerpensioen zijn gebaseerd op het onbepaalde partner systeem, waarbij voor mannelijke deelnemers wordt verondersteld dat de man 2 jaar en zes maanden ouder is dan de vrouwelijke partner. Voor vrouwelijke deelnemers wordt verondersteld dat de vrouw 1 jaar en 6 maanden jonger is dan de mannelijke partner.

Na pensioeningang wordt uitgegaan van het bepaald partner systeem, waarbij hetzelfde leeftijdsverschil als voor pensioeningang wordt toegepast.

Een ingegaan (bijzonder) partnerpensioen wordt gereserveerd op het leven van de (ex-)partner.

ANW-hiaatpensioen

Voor het ANW-hiaatpensioen dat voor 1 januari 2014 is ingegaan wordt gereserveerd tot de datum waarop de partner van de deelnemer 65 wordt.

Voor een ANW-hiaatpensioen dat op of na 1 januari 2014 is ingegaan, wordt gereserveerd tot de datum waarop de partner de AOW-gerechtigde leeftijd bereikt, doch uiterlijk de datum waarop de partner 67 jaar wordt.

Arbeidsongeschiktheidspensioen

Een ingegaan arbeidsongeschiktheidspensioen wordt gereserveerd tot de pensioendatum van de arbeidsongeschikte zonder rekening te houden met een eventuele revalidatie.

Vrijstelling van premiebetaling

Bij de berekening van de VPV voor de overige pensioenaanspraken wordt er rekening mee gehouden dat geen bijdragen meer ontvangen worden.

Administratievoorziening

Voor toekomstige uitvoeringskosten, waaronder de uitbetaling van pensioenen, is een administratievoorziening begrepen in de VPV. De administratievoorziening is ultimo 2024 vastgesteld op 3% van de VPV (ultimo 2023: 3% van de VPV). Periodiek wordt beoordeeld of deze voorziening toereikend is.

Deze voorziening wordt getoetst op basis van het kostenniveau en verwachte inflatie ten tijde van de toetsing.

De hoogte van de benodigde administratievoorziening wordt bepaald op basis van de kasstroom van de geschatte jaarlijkse kosten, contant gemaakt met de rentetermijnstructuur en rekening houdend met het geschatte verloop van het deelnemersbestand. Hierbij wordt er vanuit gegaan dat het Pensioenfonds na verloop van tijd gaat liquideren of fuseren, uiteraard rekening houdend met een evenwichtige belangenbehartiging.

2.13 Kortlopende schulden en overlopende passiva

Kortlopende schulden en overlopende passiva worden bij eerste opname gewaardeerd op reële waarde. Na eerste opname worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

3. Grondslagen voor bepaling van het resultaat

3.1 Algemeen

De resultaten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen van waardering van activa en passiva. Lasten en baten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. Transacties in vreemde valuta worden omgerekend tegen de valutakoers van die dag. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten worden rechtstreeks verwerkt in het resultaat.

3.2 Premiebijdragen (van werkgever en werknemers)

Onder premiebijdragen van werkgever en werknemers wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van kortingen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

3.3 Beleggingsresultaten risico pensioenfonds

De beleggingsopbrengsten bestaan uit de directe beleggingsopbrengsten (dividend en intrest) en de indirecte beleggingsopbrengsten (waardestijgingen en waardedalingen van de beleggingen) onder aftrek van de kosten vermogensbeheer.

3.4 Saldo van overdrachten van rechten

De post saldo overdrachten van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

3.5 Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

3.6 Pensioenuitvoerings- en administratiekosten

De pensioenuitvoerings- en administratiekosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

3.7 Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

Deze mutatie wordt gebaseerd op de grondslagen zoals genoemd bij de waardering van activa en passiva.

3.8 Overige baten en lasten

Overige baten en lasten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

4. Grondslagen kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is conform de directe methode opgesteld. Dit houdt in dat alle ontvangsten en uitgaven ook als zodanig worden gepresenteerd.

Toelichting op de balans per 31 december

(in duizenden euro)

Activa

[1] Beleggingen voor risico pensioenfond

Categorie	Stand ultimo 2023	Aankopen/ Verstrek- kingen	Verkopen/ aflossingen	Gerealiseerde waarde- veranderingen	Niet- Gerealiseerde waarde- veranderingen	Stand ultimo 2024
Vastgoed						
Vastgoedbeleggingsfondsen	160.227	0	-3.367	229	9.996	167.085
Aandelen						
Aandelenbeleggingsfondsen	560.201	1.500	-40.515	14.801	120.842	656.829
Vastrentende waarden						
Obligaties	473.296	883.393	-726.885	-4.558	-11.150	614.096
Obligatiebeleggingsfondsen	1.434.105	0	-24.408	-9.400	82.418	1.482.715
Money Market Fund	402.633	0	-164.663	13.092	-1.839	249.223
Reclassificatie Money Market Fund (collateral)	-60.523	-14.578	0			-75.101
Derivaten						
Interest Rate Swaps ¹⁾	45.345	0	-222	222	33.957	79.302
Totaal beleggingen voor risico pensioenfond	3.015.284	870.315	-960.060	14.386	234.224	3.174.149
Derivaten met een negatieve waarde (passiva zijde)	53.479					45.953
Collateral (passiva zijde) ²⁾	70.313					75.101
Totaal beleggingen voor risico pensioenfond (activa zijde)	3.139.076					3.295.203

1) Totaal derivaten activa zijde = 79.302 + 45.953 = 125.255

2) Deze worden in de balans gepresenteerd onder de Kortlopende Schulden en overlopende passiva

Categorie	Stand ultimo 2022	Aankopen/ Verstrek- kingen	Verkopen/ aflossingen	Gerealiseerde waarde- veranderingen	Niet- Gerealiseerde waarde- veranderingen	Stand ultimo 2023
Vastgoed						
Vastgoedbeleggingsfondsen	172.144	15.000	-11.294	-1.169	-14.454	160.227
Aandelen						
Aandelenbeleggingsfondsen	488.603	39.900	-39.200	11.755	59.143	560.201
Vastrentende waarden						
Obligaties	366.511	92.436	-15.936	-8.908	39.193	473.296
Obligatiebeleggingsfondsen	1.445.496	1.035.139	-1.135.956	-9.949	99.375	1.434.105
Money Market Fund	415.071	-24.644	0	5.231	6.975	402.633
Reclassificatie Money Market Fund (collateral)	40.226	-100.749	0			-60.523
Derivaten						
Interest Rate Swaps	-63.429	0	87.609	-87.609	108.774	45.345
Totaal beleggingen voor risico pensioenfonds	2.864.622	1.057.082	-1.114.777	-90.649	299.006	3.015.284
Derivaten met een negatieve waarde (passiva zijde)	155.225					53.479
Collateral (passiva zijde)	13.670					70.313
Totaal beleggingen voor risico pensioenfonds (activa zijde)	3.033.517					3.139.076

Het pensioenfonds heeft eind 2024 € 75,1 miljoen aan onderpand ontvangen (2023: € 70,3 miljoen) in de vorm van liquiditeiten als gevolg van positieve waardeontwikkeling van de derivaten. Het ontvangen onderpand staat niet ter vrije beschikking.

Het pensioenfonds heeft eind 2024 € 89,7 miljoen aan onderpand verstrekt in de vorm van (staats)obligaties waarvan € 84,3 initial margin en € 0,0 miljoen aan onderpand verstrekt (2023: € 9,8 miljoen) in de vorm van liquiditeiten als gevolg van negatieve waardeontwikkeling van derivaten.

Marktwaaarde

Niveau 1 De waarde van de belegging is gebaseerd op direct waarneembare marktnoteringen in een actieve markt.

Niveau 2: Actuele waarde wordt vastgesteld aan de hand van onafhankelijke taxaties.

Niveau 3: De waarde wordt direct of indirect vastgesteld aan de hand van de netto contante waarde berekening. Daarnaast vallen derivaten die volgens een waarderingsmethode worden vastgesteld, waarbij gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata, onder deze categorie.

Niveau 4: Andere geschikte methoden.

Categorie	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4	Stand ultimo 2024
Vastgoed	0	0	0	167.085	167.085
Aandelen	656.829	0	0	0	656.829
Vastrentende waarden (incl. liquide middelen)	2.017.648	0	0	328.386	2.346.034
Derivaten	0	0	79.302	0	79.302
Totaal belegd vermogen	2.674.477	0	79.302	495.471	3.249.250

Categorie	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4	Stand ultimo 2023
Vastgoed	0	0	0	160.227	160.227
Aandelen	560.201	0	0	0	560.201
Vastrentende waarden (incl. liquide middelen)	2.086.727	0	0	223.307	2.310.034
Derivaten	0	0	45.345	0	45.345
Totaal belegd vermogen	2.646.928	0	45.345	383.534	3.075.807

[2] Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen uit hoofde van kosten vermogensbeheer (kickbackfee)	244	111
Lopende intrest vastrentende waarden	9.953	6.138
Lopende intrest liquide middelen	51	113
Dividendbelasting	1.587	2.881
Vordering werkgever	591	0

2024**2023****12.426****9.243**

Alle vorderingen (m.u.v. de dividendbelasting) hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

[3] Liquide middelen

ING Bank N.V.	12.230	10.792
Liquide middelen beschikbaar voor beleggingen	7.947	1.341

20.177**12.133**

Het pensioenfonds heeft eind 2024 € 75,1 miljoen aan onderpand ontvangen (2023: € 70,3 miljoen) in de vorm van liquiditeiten als gevolg van positieve waardeontwikkeling van de derivaten. Het ontvangen onderpand staat niet ter vrije beschikking.

Het pensioenfonds heeft eind 2024 € 89,7 miljoen aan onderpand verstrekt in de vorm van (staats)obligaties waarvan € 84,3 initial margin en € 0,0 miljoen aan onderpand verstrekt (2023: € 9,8 miljoen) in de vorm van liquiditeiten als gevolg van negatieve waardeontwikkeling van derivaten.

Passiva	2024		2023	
[4] Overige reserves				
Stand per 1 januari	652.199		569.130	
Resultaatbestemming	103.322		83.069	
Stand per 31 december	755.521		652.199	
Totaal eigen vermogen	755.521		652.199	
Het minimaal vereist eigen vermogen bedraagt	98.068	104,0%	95.471	104,0%
Het vereist eigen vermogen bedraagt	306.237	112,5%	294.135	112,4%
De beleidsdekkingsgraad is		131,5%		127,8%
De aanwezige dekkingsgraad is		130,9%		127,4%
De aanwezige dekkingsgraad wordt berekend door het pensioenvermogen te delen door de pensioenverplichtingen.				
De berekening is als volgt: $(755.521 + 2.447.964) / 2.447.964 \times 100\% = 130,9\%$.				
De beleidsdekkingsgraad van het Pensioenfonds is per 31 december 2024 tenminste gelijk aan de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling volgens het standaardmodel, waardoor het Pensioenfonds niet in een reservetekort verkeert.				
Technische voorzieningen				
[5] Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds				
Stand per 1 januari	2.381.096		2.317.284	
Mutatie boekjaar volgens Staat van baten en lasten	66.868		63.812	
Stand per 31 december	2.447.964		2.381.096	
Totaal technische voorzieningen	2.447.964		2.381.096	
De technische voorzieningen zijn als volgt opgebouwd				
Actieve deelnemers ¹⁾	350.089		370.703	
Gewezen deelnemers	867.931		858.298	
Pensioengerechtigden	1.229.944		1.152.095	
	2.447.964		2.381.096	

1) Inclusief arbeidsongeschikte deelnemers.

	2024	2023
[6] Kortlopende schulden en overlopende passiva		
Verplichting uit hoofde van ontvangen collateral	75.101	70.313
Lopende interest derivaten	912	613
Schulden aan werkgever	0	244
Schulden aan deelnemers	18	16
Belastingen en sociale premies	2.047	2.028
Schulden uit hoofde van pensioenuitvoerings- en administratiekosten	290	413
Schulden uit hoofde van waarde-overdrachten	0	51
	78.368	73.678
De kortlopende schulden en overlopende passiva hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.		

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Er zijn geen meerjarige, niet in de balans opgenomen verplichtingen.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan.

Toelichting op de staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

Bezoldiging bestuursleden, Raad van Toezicht en verantwoordingsorgaan
Gedurende het boekjaar 2024 zijn de volgende vergoedingen betaald.

Betaalde vergoedingen bestuur, RvT en VO	2024	2023
Bestuursvergoedingen	76	65
Vergoedingen Raad van Toezicht	59	59
Vergoedingen Verantwoordingsorgaan	6	5
Totaal	141	129

De stichting heeft geen leningen verstrekt aan de (voormalige) bestuurders. Ook heeft de stichting geen vorderingen op de (voormalige) bestuurders.

Overige transacties

Er zijn geen transacties met verbonden partijen geweest gedurende het verslagjaar.

Personeel

Het Pensioenfonds heeft geen personeel in dienst. De werkzaamheden worden verricht door werknemers die in dienst zijn van de werkgever. De hieraan verbonden kosten bedragen circa 622 (2023: 681) en zijn voor rekening van het Pensioenfonds.

	2024	2023
[7] Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds		
Directe beleggingsopbrengsten		
Vastgoedbeleggingen	2.636	3.148
Aandelen	1.747	3.412
Vastrentende waarden	20.076	14.816
Derivaten	-11.888	3.574
Overige beleggingen	2.099	2.118
Liquide middelen ¹⁾	-920	1.742
Subtotaal	13.750	28.810
Beleggingsbaten eigen rekening (kick back fee)	661	496
Totaal directe beleggingsopbrengsten	14.411	29.306

¹⁾ De bankkosten/ontvangsten worden in het boekjaar gerubriceerd onder de Directe beleggingsopbrengsten. Hierdoor zijn de vergelijkende cijfers aangepast.

	2024	2023
Indirecte beleggingsopbrengsten		
<i>Gerealiseerde resultaten</i>		
– Vastgoedbeleggingen	229	-1.169
– Aandelen	14.801	11.755
– Vastrentende waarden	-866	-13.626
– Derivaten	222	-87.609
	14.386	-90.649
<i>Ongerealiseerde resultaten</i>		
– Vastgoedbeleggingen	9.996	-14.454
– Aandelen	120.842	59.143
– Vastrentende waarden	69.429	145.543
– Derivaten	33.957	108.774
– Valutaverschillen	-1	-1
	234.223	299.005
Totaal indirecte beleggingsopbrengsten	248.609	208.356
In de indirecte beleggingsopbrengsten zijn de indirecte kosten opgenomen die via de beleggingsfondsen rechtstreeks ten laste van het beleggingsrendement zijn gebracht. Deze kosten zijn verdisconteerd in de koersen van de betreffende beleggingsfondsen. De indirecte beleggingskosten bedroegen in totaal 8.688 (2023: 8.627).		
Directe kosten van vermogensbeheer		
<i>Beheerkosten:</i>		
Bewaarloon	-17	-9
Overige kosten	-534	-553
Totaal directe kosten vermogensbeheer	-551	-562
De directe kosten vermogensbeheer omvatten de zichtbare ('directe') kosten die het fonds op factuurbasis betaalt. De transactiekosten zijn deels gesaldeerd met de beleggingsopbrengsten. De transactiekosten kunnen niet betrouwbaar worden vastgesteld, omdat deze verrekend zijn in de aan- en verkoopprijzen. De totale beleggingskosten (indirecte beleggingskosten + directe kosten vermogensbeheer) bedragen 9.239 (2023: 9.189).		
Totaal beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfondsen	262.469	237.100

	2024	2023
[8] Premiebijdragen van werkgevers en werknemers		
Vergoeding pensioenuitvoeringskosten werkgever	1.185	451
Inkoopsom gestort door werkgever	46	0
	1.231	451
[9] Saldo van overdrachten van rechten		
Overgedragen pensioenverplichtingen	-2.470	-2.169
	-2.470	-2.169
[10] Pensioenuitkeringen		
Pensioenen		
Ouderdomspensioen	-73.935	-71.400
Partnerpensioen	-13.013	-13.414
Wezenpensioen	-219	-258
Arbeidsongeschiktheidspensioen	-403	-478
ANW-hiaat pensioen	-463	-468
Subtotaal	-88.033	-86.018
Andere uitkeringen		
Afkoopsommen	-61	-59
Totaal pensioenuitkeringen	-88.094	-86.077
[11] Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds		
Pensioenopbouw	0	0
Toeslagverlening	-50.940	50
Rentetoevoeging	-79.947	-73.852
Onttrekkingen pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten	90.718	88.001
Wijziging marktrente	-36.027	-83.252
Resultaat op kanssystemen	2.098	3.475
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	3.149	1.766
Wijzigingen actuariële grondslagen	4.125	0
Overige wijzigingen	-44	0
	-66.868	-63.812

	2024	2023
[12] Pensioenuitvoerings- en administratiekosten		
Administratie		
– Regulier	-1.366	-1.001
Totaal administratie	-1.366	-1.001
Onafhankelijke accountant		
– Controle van de jaarrekening	-69	-72
Totaal onafhankelijke accountant	-69	-72
Actuaris	-23	-19
Bankkosten ¹⁾	0	0
Bestuurskosten (vergoedingen)	-82	-70
Personeelskosten	-622	-681
Contributies en bijdragen	-238	-242
Overige kosten	-546	-336
Totaal pensioenuitvoerings- en administratiekosten ¹⁾	-2.946	-2.421
[13] Overige baten en lasten	0	-3
Saldo van baten en lasten	103.322	83.069

	2024	2023
Actuariële analyse van het saldo		
Beleggingsresultaat (inclusief wijziging RTS)	146.495	79.747
Toeslagverlening	-50.940	50
Uitkeringen	-18	-639
Waardeoverdrachten	679	-403
Sterfte	1.627	4.396
Arbeidsongeschiktheid	143	0
Kosten	881	842
Mutaties / diversen	330	-924
Aanpassing actuariële grondslagen	4.125	0
Totaal saldo van baten en lasten	103.322	83.069

1) Deze worden nu gerubriceerd onder de Directe beleggingsopbrengsten. Hierdoor zijn de vergelijkende cijfers aangepast.

Risicoparagraaf

(bedragen in duizenden euro)

Beleggingen o.b.v. lookthrough / Aansluiting met risicoparagraaf

Categorie	Stand ultimo 2024	Kortlopende vorderingen/ schulden	Liquide middelen	Verschuiving lookthrough	Stand risico- paragraaf 2024	Stand risico- paragraaf 2023
Vastgoedbeleggingen	167.085	0	0	16.124	183.209	172.612
Aandelen	656.829	0	0	-19.614	637.215	545.353
Vastrentende waarden (incl. collateral)	2.346.034	9.953	0	-18.708	2.337.279	2.304.191
Overige	0	0	7.947	21.952	29.899	16.557
Totaal exclusief derivaten	3.169.948	9.953	7.947	-246	3.187.602	3.038.713
Derivaten	79.302	-912	0	246	78.636	43.960
Totaal inclusief derivaten	3.249.250	9.041	7.947	0	3.266.238	3.082.673

Solvabiliteitsrisico

In de risicoparagraaf binnen het bestuursverslag is het beleid rond risicobeheersing uiteengezet. Hierna worden een aantal specifieke risico's toegelicht en gekwantificeerd.

Het belangrijkste risico dat het fonds loopt is het risico dat het niet over genoeg solvabiliteit beschikt. Indien het fonds niet solvabel is bestaat het risico dat het fonds de premie moet verhogen of dat een beperkte of geen toeslagverlening kan plaatsvinden voor (delen van) het deelnemersbestand. In het uiterste geval dient het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten te verminderen. Hoe solvabel het Pensioenfonds is wordt getoetst aan de hand van de beleidsdekkingsgraad.

De beleidsdekkingsgraad wordt berekend als de 12-maands voortschrijdend gemiddelde dekkingsgraad. Hoeveel eigen vermogen het fonds aan dient te houden gegeven de financiële risico's die het loopt (na afdekking) op de balans komt tot uitdrukking in de door DNB voorgeschreven solvabiliteitstoets. Onder het huidige FTK geldt hierbij dat de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling afgezet wordt tegen de beleidsdekkingsgraad om te bepalen of het Pensioenfonds in een tekort situatie verkeert.

De verschillende standaard risicofactoren hierin worden benoemd onder de noemer S1 tot en met S6 en de S10. Hierna zijn de uitkomsten weergegeven voor de verschillende risicocategorieën op basis van de strategische beleggingsmix ultimo 2024 van 112,5% en 2023 van 112,4%.

Hierbij dient opgemerkt te worden dat bij de procentuele buffers rekening gehouden wordt met de veronderstelde positieve samenhang (correlatie) tussen renterisico, aandelen- en vastgoedrisico en kredietrisico. Daarnaast wordt rekening gehouden met het gegeven dat niet alle risico's zich tegelijk zullen manifesteren (diversificatie).

	2024		2023	
	€	%	€	%
Renterisico (S1)	10.345	0,2	17.095	0,3
Aandelen- en vastgoedrisico (S2)	187.336	6,3	176.106	6,2
Valutarisico (S3)	122.927	2,0	113.614	1,8
Kredietrisico (S5)	121.265	3,5	118.074	3,6
Verzekeringstechnisch risico (S6)	59.094	0,5	59.508	0,5
Actief beheer risico (S10)	0	0,0	1.517	0,0
Diversificatie/correlatie	-194.730		-191.779	
Totaal Vereist Eigen Vermogen	306.237	12,5	294.135	12,4
Aanwezige dekkingsgraad		130,9		127,4
Beleidsdekkingsgraad		131,5		127,8
Minimaal vereiste dekkingsgraad		104,0		104,0
Vereiste dekkingsgraad		112,5		112,4

De beleidsdekkingsgraad van het Pensioenfonds is per 31 december 2024 hoger dan de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling volgens het standaardmodel, waardoor het Pensioenfonds over voldoende middelen beschikt.

In boekjaar 2024 bedraagt de beleidsdekkingsgraad 131,5%. Afgezet tegen de beleidsdekkingsgraad van 2023 van 127,8%, is de beleidsdekkingsgraad toegenomen met 3,7%-punt.

Renterisico

Het renterisico wordt veroorzaakt, doordat de rentegevoeligheid van de verplichtingen afwijkt van de rentegevoeligheid van de beleggingen. Het Pensioenfonds kent een langere looptijd voor pensioenverplichtingen dan voor de beleggingen. Door gebruik te maken van rentederivaten wordt de looptijd van de beleggingen verlengd.

Onderstaande duratie cijfers geven meer inzicht.

Duratie van de vastrentende waarden (inclusief rentederivaten) 15,1 jaar (2023: 15,0 jaar).

Duratie van de pensioenverplichtingen 15,5 jaar (2023: 15,6 jaar).

Het Pensioenfonds dekt strategisch 90,0% van het renterisico af op basis van de swapcurve. Onder het Financieel Toetsingskader dient te worden uitgegaan van de DNB-methodiek voor de berekening van het renterisico. Het renterisico wordt daarbij vastgesteld door middel van looptijdafhankelijke renteschokken die worden toegepast op de DNB-rentetermijnstructuur (inclusief UFR). Dit wijkt aldus af van hoe het Pensioenfonds de (strategische) afdekking in de praktijk vormgeeft.

De strategische renteafdekking van 90,0% op basis van de swapcurve is eind 2024 equivalent met een renteafdekking van 95,7% op basis van de DNB-methodiek. De feitelijke renteafdekking op basis van de DNB-methodiek bedraagt 95,8% eind 2024.

Hoogte buffer

De buffer voor het feitelijk renterisico bedraagt 9.881 (0,2%) en voor het strategisch renterisico 10.345 (0,2%).

Aandelen- en vastgoed risico

Het Pensioenfonds loopt het risico dat haar beleggingen in aandelen en vastgoed in waarde dalen. In het beleggingsbeleid wordt met dergelijke risico's rekening gehouden door ondermeer een toepassing van voldoende spreiding in de beleggingsportefeuille naar categorieën, markten en dergelijke. De volatiliteit van de marktwaarden (prijsrisico's) van beleggingen wordt periodiek geëvalueerd en kan leiden tot bijstellingen in het vermogensbeheer. In onderstaande tabel wordt de verdeling naar de verschillende zakelijke waarden categorieën getoond.

	2024		2023	
	€	%	€	%
<i>Verdeling Aandelen en Vastgoed naar markt:</i>				
Emerging markets	75.753	9,2	118.551	16,5
Mature markets	744.671	90,8	599.414	83,5
	820.424	100,0	717.965	100,0

Hoogte buffer

Bij de berekening van het Vereist Eigen Vermogen wordt voor zowel het feitelijk als het strategisch aandelen- en vastgoedrisico rekening gehouden met de door DNB voorgeschreven schokken die variëren overeenkomstig de risicograad van het type belegging. De buffer voor het feitelijk aandelen- en vastgoedrisico bedraagt 192.128 (6,5%) en voor het strategisch aandelen- en vastgoed risico 187.336 (6,3%).

Valutarisico

Het valutarisico wordt veroorzaakt, doordat de verplichtingen van het Pensioenfonds in euro's luiden terwijl een gedeelte van de beleggingen van het Pensioenfonds in andere valuta luiden. Het Pensioenfonds loopt het risico dat haar buitenlandse beleggingen dalen in waarde als gevolg van valutakoersontwikkelingen. Het Pensioenfonds kiest er daarom voor om (een gedeelte) van haar buitenlandse valuta's af te dekken. Zonder afdekking van het valutarisico loopt het Pensioenfonds risico bij een daling van vreemde valuta ten opzichte van de euro. Door meer dan 100% van het risico af te dekken loopt het fonds risico bij een stijging van vreemde valuta ten opzichte van de euro.

Het fonds dekt geen valutarisico's af. Wel zijn er bepaalde vermogensbeheerders die binnen de fondsen bepaalde valuta's afdekken.

	2024		2023	
	€	%	€	%
<i>Totaal beleggingen ¹⁾ naar valuta vóór afdekking met derivaten</i>				
Amerikaanse dollar	522.859	16,0	385.453	12,5
Australische dollar	9.732	0,3	8.486	0,3
Canadese dollar	27.724	0,8	18.991	0,6
Britse pound sterling	27.160	0,8	27.083	0,9
Hongkongse dollar	19.852	0,6	28.836	0,9
Israelische shekel	950	0,0	704	0,0
Japanse yen	32.658	1,0	27.733	0,9
Zwitserse frank	11.198	0,3	10.752	0,3
Deense kroon	6.141	0,2	5.852	0,2
Noorse kroon	5.222	0,2	3.408	0,1
Zweedse kroon	3.705	0,1	3.606	0,1
Singaporese Dollar	1.679	0,1	2.448	0,1
Nieuw Zeelandse Dollar	156	0,0	24	0,0
Overige	131.073	4,0	174.144	5,6
Niet Euro	800.109	24,4	697.520	22,5
Euro	2.466.325	75,6	2.385.134	77,5
Totaal beleggingen exclusief derivaten	3.266.434	100,0	3.082.654	100,0
Waarde derivaten	-196		19	
Totaal beleggingen inclusief derivaten	3.266.238		3.082.673	

1) Inclusief liquide middelen beschikbaar voor beleggingen en (beleggings)schulden aan kredietinstellingen.

	2024		2023	
	€	%	€	%
<i>Totaal beleggingen ¹⁾ naar valuta ná afdekking met derivaten</i>				
Amerikaanse dollar	515.989	15,8	373.695	12,1
Australische dollar	9.732	0,3	8.486	0,3
Canadese dollar	27.724	0,8	18.991	0,6
Britse pound sterling	20.390	0,6	21.015	0,7
Hongkongse dollar	19.852	0,6	28.836	0,9
Israelische shekel	950	0,0	704	0,0
Japanse yen	32.658	1,0	27.733	0,9
Zwitserse frank	11.170	0,3	10.752	0,3
Deense kroon	6.141	0,2	5.852	0,2
Noorse kroon	5.222	0,2	3.408	0,1
Zweedse kroon	3.705	0,1	3.606	0,1
Singaporese Dollar	1.679	0,1	2.448	0,1
Nieuw Zeelandse Dollar	156	0,0	24	0,0
Overige	130.201	4,0	174.188	5,7
Niet Euro	785.569	24,0	679.738	22,0
Euro	2.480.669	76,0	2.402.935	78,0
Totaal beleggingen inclusief derivaten	3.266.238	100,0	3.082.673	100,0

Derivaten

Het fonds kiest er voor discretionair geen valutarisico's af te dekken. Wel zijn er bepaalde vermogensbeheerders die binnen de fondsen bepaalde valuta's afdekken. Ter afdekking van de valutarisico's op de effectenportefeuille zijn er door de vermogensbeheerders valutatermijntransacties afgesloten.

Valutaderivaten per 31 december

Type contract	Onderliggende contract-omvang	Actuele waarde activa	Actuele waarde passiva	Netto positie (waarde)
Valutaderivaten per 31 december 2024	21.497	46	-242	-196
Valutaderivaten per 31 december 2023	21.676	96	-78	18

Ten aanzien van het strategisch valutabeleid geldt dat het Pensioenfonds geen vreemde valuta afdekt.

Het totaalbedrag dat buiten de euro wordt belegd bedraagt ultimo jaar 24,0% (2023: 22,0%) van de beleggingsportefeuille.

¹⁾ Inclusief liquide middelen beschikbaar voor beleggingen en (beleggings)schulden aan kredietinstellingen.

Hoogte buffer

Bij de berekening van het Vereist Eigen Vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch valutarisico rekening gehouden met een door DNB voorgeschreven schok van 20% voor valuta in ontwikkelde landen en van 35% voor valuta in opkomende markten die berekend wordt op de niet-euro beleggingen na afdekking. De buffer voor het feitelijk valutarisico bedraagt 115.017(1,8%) en voor het strategisch valutarisico 122.927 (2,0%).

Grondstoffenrisico

Bij de berekening van het Vereist Eigen Vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch grondstoffenrisico rekening gehouden met een door DNB voorgeschreven schok van 35%. Het Pensioenfonds belegt niet in grondstoffen en hoeft daarom geen buffers hiervoor aan te houden.

Kredietrisico

Het Pensioenfonds loopt het risico dat één of meerdere van haar tegenpartijen niet aan de vooraf afgesproken betalingen kan voldoen. Bij de berekening van het kredietrisico dient het effect van de kredietwaardigheid van de partijen, waarin belegd wordt, tot uitdrukking te komen. Het kredietrisico komt tot uitdrukking in de zogenaamde creditspread. Deze creditspread is het verschil tussen de uitkering die afhangt van de kredietwaardigheid van de tegenpartij en een uitkering die met volledige zekerheid (risicovrij) tot uitkering zal komen. Het kredietrisico verbonden aan derivatentransacties wordt beheerst door het afsluiten van standaardovereenkomsten met tegenpartijen, het beoordelen van de kredietwaardigheid van tegenpartijen, het spreiden van het transactievolume over verschillende tegenpartijen, het eisen van voldoende onderpand en een adequate monitoring met betrekking tot de gestelde eisen inzake het onderpand.

Het kredietrisico binnen de vastrentende waarden portefeuille kan naast de creditspread eveneens gemeten worden aan de hand van de ratingverdeling van de rentegevoelige beleggingsportefeuille. Deze ratingverdeling wordt afgegeven door een kredietbeoordelaar. Een Europese AAA rating impliceert dat de vastrentende waarden belegging geen kredietrisico loopt. Daarentegen worden beleggingen die geclassificeerd staan onder 'lager dan BBB' en 'geen rating' als zeer risicovol beschouwd. Cash wordt als kredietrisicovrij beschouwd.

Rating vastrentende waarden:

	2024		2023	
	€	%	€	%
AAA	513.720	22,0	392.613	17,0
AA	492.411	21,1	560.875	24,3
A	454.793	19,5	500.556	21,7
BBB	582.168	24,8	569.359	24,8
Lager dan BBB	95.888	4,1	75.814	3,3
Geen rating	193.276	8,3	196.778	8,5
Niet gespecificeerd	5.023	0,2	8.196	0,4
	2.337.279	100,0	2.304.191	100,0

Verdeling vastrentende waarden naar looptijd:

	2024		2023	
	€	%	€	%
Resterende looptijd korter dan 1 jaar	309.906	13,3	433.405	18,8
Resterende looptijd tussen 1 en 5 jaar	634.443	27,1	674.405	29,2
Resterende looptijd tussen 5 en 10 jaar	675.894	28,9	538.189	23,4
Resterende looptijd tussen 10 en 20 jaar	479.752	20,5	407.901	17,7
Resterende looptijd langer dan 20 jaar	237.284	10,2	250.291	10,9
	2.337.279	100,0	2.304.191	100,0

Hoogte buffer

Binnen de berekening van het standaardmodel wordt een kredietrisico becijferd conform de ratingverdeling van de vastrentendewaardenportefeuille. Naar mate de rating slechter wordt, neemt de te hanteren buffer toe. Afgaande op de hierboven genoemde ratingverdeling resulteert dit in een buffer voor het feitelijk kredietrisico van 114.772 (3,3%) en voor het strategisch kredietrisico van 121.265 (3,5%).

Verzekeringstechnisch risico

Binnen het verzekeringstechnisch risico worden in principe alleen risico's meegenomen die verband houden met sterfte. Het omvat de risico's als gevolg van afwijkingen ten opzichte van de verwachte sterfte en afwijkingen van de verwachte sterftetrend (langlevensrisico). Tot het verzekeringstechnisch risico worden gerekend: procesrisico, risico-opslag voor afwijkingen ten opzichte van de sterftetrend en negatieve stochastische afwijkingen van de verwachtingswaarde. Deze drie risico's bedragen een percentage van de op actuele waarde berekende technische voorziening. Het procesrisico neemt af naarmate het deelnemersbestand toeneemt, omdat het sterfteproces dan beter kan worden geschat. De beide andere risicofactoren houden respectievelijk rekening met de onzekerheid in de sterftetrend en met de negatieve stochastische afwijkingen.

Het Pensioenfonds hanteert bij de vaststelling van de voorziening pensioenverplichtingen de meest recente overlevingstafels (prognosetafel AG 2024), met fondsspecifieke ervaringssterfte. Dit neemt niet weg dat toekomstige ontwikkelingen kunnen leiden tot nog verdere verbetering of tot verslechtering van de levensduur en dat diensgevolge in de toekomst verdere verhoging of verlaging van de voorziening pensioenverplichtingen aan de orde kan komen.

Hoogte buffer

Dit vertaalt zich in een buffer voor het feitelijk verzekeringstechnisch risico van 59.094 (0,5%) en het strategisch verzekeringstechnisch risico van 59.094 (0,5%).

Liquiditeitsrisico

Pensioenfondsen lopen het risico dat zij in tijden van stress niet over voldoende liquide financiële middelen beschikken om te voldoen aan de betalingsverplichtingen. Hierbij kan gedacht worden aan de pensioenuitkeringsverplichtingen op het beoogde moment of onderpandverplichtingen bij derivatenposities. In het standaardmodel voor de bepaling van het vereist eigen vermogen is de gevoeligheid van het eigen vermogen voor liquiditeitsrisico (S7) gelijkgesteld aan 0%. Dit is gebaseerd op de veronderstelling dat een pensioenfonds het risicobeheer van het liquiditeitsrisico, ook met oog op het prudent person beginsel en een beheerste bedrijfsvoering, dusdanig op orde heeft dat het liquiditeitsrisico niet materieel is voor de vaststelling van het vereist eigen vermogen.

Concentratierisico

Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen.

De spreiding van de portefeuille is in de toelichting op de balans nader toegelicht. Ook "grote posten" zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd.

	2024		2023	
	€	%	€	%
Vastgoedbeleggingen				
<i>Verdeling Vastgoedbeleggingen per sector:</i>				
Participaties in vastgoedmaatschappijen	16.124	8,8	12.386	7,2
Kantoren	15.113	8,2	16.884	9,8
Winkels	14.374	7,8	18.779	10,9
Woningen	107.764	58,9	94.607	54,7
Overige	29.834	16,3	29.956	17,4
	183.209	100,0	172.612	100,0
<i>Verdeling Vastgoedbeleggingen per regio:</i>				
Europa EU	143.487	78,3	136.524	79,1
Europa niet-EU	17.989	9,8	20.356	11,8
Noord-Amerika	9.852	5,4	8.071	4,7
Midden- en Zuid-Amerika	596	0,3	236	0,1
Azië ex Japan	697	0,4	1.217	0,7
Pacific	4.324	2,4	1.753	1,0
Overig	6.264	3,4	4.455	2,6
	183.209	100,0	172.612	100,0
Aandelen				
<i>Verdeling Aandelen per regio:</i>				
Europa EU	51.368	8,1	46.324	8,5
Europa niet-EU	36.270	5,7	34.179	6,3
Noord-Amerika	431.290	67,7	299.732	54,9
Midden- en Zuid-Amerika	6.596	1,0	10.981	2,0
Azië ex Japan	57.919	9,1	100.619	18,5
Pacific	42.958	6,7	39.313	7,2
Overig	10.814	1,7	14.205	2,6
	637.215	100,0	545.353	100,0

	2024		2023	
	€	%	€	%
<i>Verdeling Aandelen per sector:</i>				
Basismaterialen	26.404	4,1	26.558	4,9
Communicatiediensten	50.119	7,9	42.346	7,8
Cyclische consumptiegoederen	73.627	11,6	64.711	11,9
Defensieve consumptiegoederen	39.353	6,2	39.733	7,3
Energie	2.896	0,5	18.672	3,4
Financiële dienstverlening	121.464	19,1	99.876	18,3
Gezondheidszorg	65.609	10,3	57.884	10,6
Industrie	66.775	10,5	48.697	8,9
Nutsbedrijven	10.216	1,6	10.887	2,0
Technologie	180.600	28,2	134.229	24,6
Overig	152	0,0	1.760	0,3
	637.215	100,0	545.353	100,0
<i>Grote posten: Aandelen beleggingsfondsen groter dan 2% van het balanstotaal:</i>				
Goldman Sachs Enhanced Index Sustainable	582.763	17,5	426.985	13,5
Northern Trust - Emerging Markets Custom ESG Equity	74.066	2,2	133.217	4,2
Vastrentende waarden				
<i>Verdeling vastrentende waarden per regio:</i>				
Europa EU	1.859.279	79,5	1.755.066	76,3
Europa niet-EU	182.006	7,8	213.908	9,3
Noord-Amerika	115.860	5,0	145.928	6,3
Midden- en Zuid-Amerika	40.145	1,7	39.490	1,7
Azië ex Japan	52.352	2,2	44.444	1,9
Pacific	55.160	2,4	72.869	3,1
Overige	32.477	1,4	32.486	1,4
	2.337.279	100,0	2.304.191	100,0
<i>Verdeling vastrentende waarden per soort:</i>				
Staatsobligaties	778.086	33,3	617.032	26,8
Bedrijfsobligaties (Credit funds)	1.215.425	52,0	1.290.239	56,0
Hypothecken	343.768	14,7	396.920	17,2
	2.337.279	100,0	2.304.191	100,0

	2024		2023	
	€	%	€	%
<i>Grote posten: Obligatiedebiteuren groter dan 2% van het balanstotaal:</i>				
Staatsobligaties Duitsland	144.319	4,3	73.873	2,3
Staatsobligaties Frankrijk	70.644	2,1	77.380	2,4
Staatsobligaties Nederland	149.942	4,5	70.761	2,2

Bovengenoemde staatsobligaties betreffen alleen de directe beleggingen in staatsobligaties.

	2024		2023	
	€	%	€	%
Derivaten				
<i>Verdeling derivaten per soort:</i>				
Aandelenderivaten	0	0,0	1	0,0
Rentederivaten	78.242	99,5	43.691	99,4
Valutaderivaten	-196	-0,2	18	0,0
Kredietderivaten	590	0,7	250	0,6
	78.636	100,0	43.960	100,0

Er zijn geen beleggingen uitgeleend en er zijn geen beleggingen in premiebijdragende ondernemingen.

Hoogte buffer

In het standaardmodel is geen rekening gehouden met een buffer voor concentratierisico. Het risico dient sec kwalitatief toegelicht te worden.

Operationeel risico

Operationeel risico betreft het risico dat ontstaat als gevolg van het falen of tekortschieten van interne processen, menselijke en technische tekortkomingen, en onverwachte externe gebeurtenissen. In het standaardmodel voor de bepaling van het vereist eigen vermogen is de gevoeligheid van het eigen vermogen voor operationeel risico (S9) gelijkgesteld aan 0%. Dit is gebaseerd op de veronderstelling dat een pensioenfonds het operationeel risico dusdanig beheerst dat het operationeel risico niet materieel is voor de vaststelling van het vereist eigen vermogen.

Pensioenfondsen lopen bij de uitvoering van hun activiteiten operationeel risico. Operationeel risico kan ontstaan als gevolg van interne gebeurtenissen (zoals het uitvallen van een IT systeem) of als gevolg van externe gebeurtenissen (zoals een natuurramp). Operationeel risico kan zich onder andere uiten in de vorm van fraude, het inadequaat bepalen en doorberekenen van premies en een inadequate uitvoering van het betalingsproces.

Actief beheer risico

Actief beheer risico ontstaat doordat vermogensbeheerders actief beheer voeren op (delen van) de beleggingsportefeuille. Onder actief beheer worden afwijkende posities in portefeuilles verstaan die worden ingenomen ten opzichte van strategische benchmarks. De mate van actief beheer wordt bepaald aan de hand van de tracking error. Een lage tracking error impliceert dat het feitelijke rendement dicht bij de gekozen benchmark ligt, terwijl een hoge tracking error aangeeft dat het rendement duidelijk van de benchmark afwijkt. Een hogere tracking error impliceert een hoger actief beheer risico.

Hoogte buffer

Bij de berekening van het Vereist Eigen Vermogen wordt alleen een actief beheer risico becijferd voor de aandelenportefeuille indien de tracking error groter is dan 1%. Er wordt geen buffer aangehouden.

Overige gegevens

Statutaire bepalingen omtrent de resultaatbestemming

In de statuten is geen bepaling opgenomen over de resultaatbestemming. Het saldo van baten en lasten wordt gemuteerd in de overige reserves.

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Pensioenfonds Delta Lloyd te Amsterdam is aan Triple A – Risk Finance Certification B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2024.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds Delta Lloyd, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 32.000.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 1.600.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. Op grond van overgangsrecht gelden genoemde artikelen, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden. De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn toereikende technische voorzieningen vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen. Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. Hierbij merk ik op dat op grond van overgangsrecht de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet gelden, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds Delta Lloyd is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening voldoende. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen beperkt zijn.

Amsterdam,

drs. Pieter Heesterbeek AAG
verbonden aan Triple A – Risk Finance Certification B.V

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur en de raad van toezicht van Stichting Pensioenfonds Delta Lloyd

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarekenig 2024

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening voor het boekjaar geëindigd op 31 december 2024 van Stichting Pensioenfonds Delta Lloyd te Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Pensioenfonds Delta Lloyd per 31 december 2024 en van het resultaat over 2024 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2024;
- de staat van baten en lasten over 2024;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds Delta Lloyd (hierna: het pensioenfonds) zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Ons inzicht in het pensioenfonds

Stichting Pensioenfonds Delta Lloyd voert als ondernemingspensioenfonds de pensioenregeling uit voor de voormalig werknemers van Delta Lloyd Services B.V. Daarnaast voert het pensioenfonds de pensioenovereenkomst uit van de voormalig werknemers van Delta Lloyd Services B.V. die per 1 oktober 2019 in dienst zijn getreden bij NN Personeel B.V. (werkgever) en die gold tot 1 januari 2020. Vermogensbeheer en pensioenbeheer zijn uitbesteed aan gespecialiseerde dienstverleners. Wij hebben bijzondere aandacht in onze controle besteed aan deze onderwerpen op basis van de activiteiten van het pensioenfonds en onze risicoanalyse.

Wij hebben de materialiteit bepaald en de risico's geïdentificeerd en ingeschat dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten, om in reactie op deze risico's de controlewerkzaamheden te bepalen ter verkrijging van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Materialiteit	€ 32,0 miljoen (2023: € 30,3 miljoen)
Toegepaste benchmark	1,0% van het pensioenvermogen per 31 december 2024, zijnde het totaal van de voorziening voor pensioenverplichtingen en de vrije reserves.
Nadere toelichting	Wij hebben voor deze grondslag gekozen omdat dit het vermogen betreft dat de basis vormt voor de berekening van de (beleids)dekkingsgraad. Voor het bepalen van het percentage hebben wij gelet op de financiële positie van het pensioenfonds en de mate waarin de beleidsdekkingsgraad zich rondom een kritieke grens bevindt. Gelet op het reserveoverschot hebben wij de materialiteit gesteld op 1,0% van het pensioenvermogen. De wijze waarop wij de materialiteit hebben bepaald, is niet gewijzigd ten opzichte van voorgaand boekjaar.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met de raad van toezicht en het bestuur overeengekomen dat wij aan de raad van toezicht en het bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven €1,6 miljoen rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Opdrachtteam en gebruikmaken van het werk van specialisten

Wij hebben zorggedragen dat het opdrachtteam over de juiste kennis en vaardigheden beschikt die nodig zijn voor de controle van een ondernemingspensioenfonds. Wij hebben eigen deskundigen ingeschakeld voor de controle van de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen.

Onze focus op fraude en het niet-naleven van wet- en regelgeving

Onze verantwoordelijkheid

Hoewel wij niet verantwoordelijk zijn voor het voorkomen van fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving en van ons niet verwacht kan worden dat wij het niet-naleven van alle wet- en regelgeving ontdekken, is het onze verantwoordelijkheid om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.

Onze controleaanpak met betrekking tot frauderisico's

Wij hebben de risico's geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in het pensioenfonds en diens omgeving, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het bestuur inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort en de wijze waarop de raad van toezicht het toezicht uitoefent, alsmede de uitkomsten daarvan.

Wij verwijzen naar hoofdstuk 'Governance' van het jaarverslag, waarin het bestuur zijn (fraude)risicoanalyse heeft opgenomen en het hoofdstuk 'Verslag Raad van Toezicht' van het jaarverslag waar de raad van toezicht op deze (fraude)risicoanalyse reflecteert.

Wij hebben de opzet en de relevante aspecten van het interne beheersingssysteem en in het bijzonder de frauderisicoanalyse geëvalueerd alsook bijvoorbeeld de gedragscode, klokkenluidersregeling en de incidentenregistratie. Wij hebben de opzet en het

bestaan geëvalueerd, en voor zover wij noodzakelijk achten, de werking getoetst van interne beheersmaatregelen gericht op het mitigeren van frauderisico's.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van frauderisico's, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

In onze controle bouwen wij een element in van onvoorspelbaarheid. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Wij houden rekening met het risico dat het bestuur interne beheersmaatregelen kan doorbreken, aangezien dit risico in alle organisaties aanwezig is. Vanwege dit risico hebben wij onder meer schattingen beoordeeld op tendenties die mogelijk een risico vormen op een afwijking van materieel belang, met name gericht op belangrijke gebieden die oordeelsvorming vereisen en significante schattingsposten, zoals toegelicht in 'Grondslagen voor waardering van activa en passiva' onder de 'Waarderingsgrondslagen' in de jaarrekening, waaronder de subjectieve elementen in de waardering van de technische voorzieningen. Wij verwijzen in dit kader verder naar het kernpunt 'Waardering van en toelichting ten aanzien van de technische voorzieningen'.

Ook hebben wij gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd om journaalposten met een verhoogd risico te signaleren en te toetsen en de zakelijke beweegredenen (of het ontbreken daarvan) beoordeeld van bijzondere transacties, waaronder die met verbonden partijen.

Wij zijn uitgegaan van de veronderstelling dat er bij de opbrengstenverantwoording frauderisico's bestaan met name bij de indirecte beleggingsopbrengsten uit de indirecte beleggingen in vastgoed en hypotheek. Wij beschrijven in de controleaanpak van het kernpunt Waardering en toelichting van beleggingen zonder genoteerde marktprijzen onze controlewerkzaamheden om in te spelen op de veronderstelde frauderisico's bij de opbrengstenverantwoording.

Wij hebben kennisgenomen van de beschikbare informatie en om inlichtingen gevraagd bij leden van het bestuur, sleutelfunctionarissen (waaronder sleutelfunctiehouders, de compliance officer, medewerkers van het bestuursbureau en de uitvoeringsorganisaties) en de raad van toezicht.

Uit de door ons geïdentificeerde frauderisico's, ontvangen inlichtingen en andere beschikbare informatie volgen geen specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude met een mogelijk materieel belang voor het beeld van de jaarrekening.

Onze controleaanpak met betrekking tot het risico van niet voldoen aan wet- en regelgeving

Wij hebben passende controlewerkzaamheden verricht inzake de naleving van de bepalingen van de relevante wet- en regelgeving die van directe invloed zijn op de verantwoorde bedragen en toelichtingen in de jaarrekening. Daarnaast hebben wij de omstandigheden ingeschat met betrekking tot het risico van niet-naleven van wet- en regelgeving waarvan redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze van materiële invloed kunnen zijn op de jaarrekening. In lijn met NBA-handreiking 1144 Specifieke verplichtingen vanuit de toezichtwet- en regelgeving voor de interne auditor en de externe accountant bij pensioenfondsen, is onze inschatting gebaseerd op onze ervaring in de sector, afstemming met het bestuur, het kennisnemen van de systematische integriteitsrisicoanalyse (SIRA), het lezen van notulen, het kennisnemen van rapporten van de interne accountant en compliance afdeling en het uitvoeren van gegevensgerichte werkzaamheden gericht op transactiestromen, jaarrekeningposten en toelichtingen.

We hebben verder kennisgenomen van correspondentie met toezichthouders en zijn alert gebleven op indicaties voor een (mogelijke) niet-naleving gedurende de controle. Ten slotte hebben we schriftelijk de bevestiging ontvangen dat alle bekende gebeurtenissen van niet-naleving van wet- en regelgeving met ons zijn gedeeld.

Onze controleaanpak met betrekking tot de continuïteitsveronderstelling

Zoals toegelicht in het onderdeel 'Grondslagen voor waardering van activa en passiva' van de jaarrekening, is de jaarrekening opgemaakt op basis van de continuïteitsveronderstelling. Bij het opmaken van de jaarrekening heeft het bestuur een specifieke beoordeling gemaakt van de mogelijkheid van het pensioenfonds om zijn continuïteit te handhaven en de activiteiten voort te zetten voor tenminste de komende twaalf maanden.

Wij hebben de specifieke beoordeling met het bestuur besproken en professioneel-kritisch geëvalueerd. Wij hebben overwogen of de specifieke beoordeling van het bestuur op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, alle relevante gebeurtenissen en omstandigheden bevat waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds zijn activiteiten in continuïteit kan voortzetten en in hoeverre het pensioenfonds voldoet aan de vereisten rondom solvabiliteit en liquiditeit. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen.

Op basis van onze werkzaamheden hebben wij geen materiële onzekerheden ten aanzien van de continuïteit geïdentificeerd. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een pensioenfonds zijn continuïteit niet langer kan handhaven.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met de raad van toezicht en het bestuur gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

In vergelijking met voorgaand jaar, hebben wij geen relevante wijzigingen aangebracht in de kernpunten van onze controle.

Ontwikkeling en toelichting van de (beleids)dekkingsgraad	
Risico	De solvabiliteit van een pensioenfonds wordt gemeten aan de hand van de dekkingsgraad. De dekkingsgraad brengt de verhouding tussen de (netto) activa en pensioenverplichtingen tot uitdrukking en is daarmee een graadmeter voor de financiële positie van een pensioenfonds. De beleidsdekkingsgraad is de gemiddelde dekkingsgraad van de twaalf maanden voorafgaand aan het moment van vaststelling. Het pensioenfonds is wettelijk verplicht om de beleidsdekkingsgraad te hanteren als basis voor bepaalde beleidsbeslissingen, bijvoorbeeld inzake indexatie en kortingen. Daarnaast is de beleidsdekkingsgraad onder meer van belang om te bepalen of het pensioenfonds voldoende buffers heeft. De dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad zijn toegelicht in toelichting op de balans per 31 december 2024 onder [4] Stichtingskapitaal en reserves. Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole in aanmerking genomen risico is dat de (beleids) dekkingsgraad niet juist wordt vastgesteld.

Ontwikkeling en toelichting van de (beleids)dekkingsgraad	
Onze controleaanpak	Door controle van de balans onderzoeken wij de samenstellende delen van de dekkingsgraad. De balans en daarmee de dekkingsgraad per 31 december 2024 hebben wij mede met gebruikmaking van de werkzaamheden van de certifierend actuaris gecontroleerd. Wij hebben de ontwikkelingen in de financiële positie van het pensioenfonds beoordeeld op basis van het actuarieel rapport van de certifierend actuaris en onze controle van de jaarcijfers. Vanwege de gevoeligheid van schattingselementen hebben wij specifiek aandacht besteed aan de waardering van de (illiquide) beleggingen en de waardering van de technische voorzieningen. De werkzaamheden die wij in dit kader hebben uitgevoerd zijn in de kernpunten hierna beschreven. Wij controleren geen andere maandelijkse dekkingsgraden dan de dekkingsgraad ultimo boekjaar. Ten aanzien van andere maandelijkse dekkingsgraden hebben wij de navolgende toetsingswerkzaamheden verricht, die minder zekerheid geven dan een controle van twaalf maands-dekkingsgraden: – Wij hebben de opzet van het totstandkomingsproces van de berekening van de maandelijkse dekkingsgraad onderzocht alsmede de juiste maandtoerekening van zogenaamde key items vastgesteld. Dit jaar betroffen key items: de indexatie per 1 januari 2025 evenals de toepassing van de Prognosetafel AG2024. – Daarnaast heeft de certifierend actuaris een plausibiliteitstoets uitgevoerd op de ontwikkeling van de voorziening pensioenverplichtingen zoals gehanteerd in de bepaling van de dekkingsgraad gedurende het jaar in relatie tot de ontwikkelingen in de belangrijkste factoren, zoals de rentecurve. Wij hebben kennisgenomen van de uitkomst van deze werkzaamheden van de certifierend actuaris. Tevens hebben wij de toelichtingen met betrekking tot de (beleids)dekkingsgraad geëvalueerd.
Belangrijke observaties	Wij hebben geen materiële afwijkingen geconstateerd in de vaststelling van de dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad per 31 december 2024 en de gerelateerde toelichting in de jaarrekening.

Waardering en toelichting van beleggingen zonder genoteerde marktprijzen	
Risico	De beleggingen zijn een significante post op de balans van het pensioenfonds. Alle beleggingen dienen krachtens de Pensioenwet te worden gewaardeerd op marktwaarde. De gerealiseerde en ongerealiseerde waardeontwikkeling van beleggingen dienen in de staat van baten en lasten te worden verwerkt als indirecte beleggingsopbrengsten. Voor een groot deel van de beleggingen is deze marktwaarde te verifiëren aan transacties die tot stand zijn gekomen op de financiële markten (marktprijzen). Er zijn ook beleggingen die worden gewaardeerd op basis van netto contante waardeberekeningen of een andere geschikte methode, waaronder de intrinsieke waarde per participatie voor posities in niet (beurs)genoteerde fondsen. De waarderingsonzekerheid neemt inherent toe bij netto contante waardeberekeningen en hangt samen met de beschikbaarheid en toepasbaarheid van marktgegevens. Bij het pensioenfonds betreffen dit de posities in derivaten. De posities in niet-(beurs)genoteerde fondsen, met name hypotheekfondsen en indirect vastgoed kennen eveneens inherent relatief veel waarderingsonzekerheid doordat de waarde wordt ontleend aan de meest recente rapportages van de fondsmanagers. Het pensioenfonds heeft de waarderingsgrondslagen voor de beleggingen beschreven in paragraaf 'Grondslagen voor waardering van activa en passiva' onder 2.8 Beleggingen voor risico pensioenfonds en een nadere toelichting opgenomen in toelichting op de balans per 31 december 2024 onder [1] Beleggingen voor risico pensioenfonds. Uit deze toelichting blijkt dat per 31 december 2024 per saldo € 79,3 miljoen is belegd in derivaten, € 167,1 miljoen in niet-(beurs)genoteerde vastgoedbeleggingsfondsen en € 328,4 miljoen in niet-(beurs)genoteerde hypotheekfondsen. Dit betreft 17,7% van de totale beleggingen. Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole in aanmerking genomen risico is dat de beleggingen zonder genoteerde marktprijzen niet juist gewaardeerd zijn en dat de toelichting niet voldoet aan relevante verslaggevingsvereisten. Zoals beschreven in 'Onze controle-aanpak met betrekking tot frauderisico's', hebben wij het veronderstelde frauderisico inzake de opbrengstenverantwoording gekoppeld aan de indirecte beleggingsopbrengsten uit beleggingen in niet-(beurs)genoteerde vastgoedbeleggingsfondsen en hypotheekfondsen.

Waardering en toelichting van beleggingen zonder genoteerde marktprijzen	
Onze controleaanpak	Bij de controle van de beleggingen hebben wij gebruikgemaakt van de werkzaamheden van een andere accountant. Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel, hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de beleggingen, rekening houdend met omvang en risicoprofiel van de beleggingen, en deze vastgelegd in instructies. Daarnaast hebben wij een kwaliteitsreview uitgevoerd met betrekking tot de uitgevoerde werkzaamheden en de uitkomsten daarvan. Door deze werkzaamheden hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de beleggingen verkregen om een oordeel te geven over de jaarrekening. Wij hebben de gehanteerde waarderingsgrondslagen geëvalueerd en controlewerkzaamheden, waaronder het evalueren van de juiste werking van de interne beheersmaatregelen, uitgevoerd op de waardering van de beleggingen per 31 december 2024: – Voor de waardering van de derivaten hebben wij een controle uitgevoerd op het gehanteerde waarderingsmodel en op de gehanteerde input waaronder de uit de markt afgeleide gegevens zoals de rentecurves. Bij de uitvoering van deze werkzaamheden hebben wij eigen waarderingspecialisten betrokken. – De waardering van belangen in open-end beleggingsfondsen hebben wij zelfstandig afgestemd met de prijsbron. Wij hebben vastgesteld voor deze beleggingen dat er sprake is van een actieve markt. Voor open-end beleggingsfondsen is er sprake van een actieve markt als de intrinsieke waarde dagelijks wordt gepubliceerd en deze intrinsieke waarde de basis is voor dagelijkse toe- en uittreding tot het fonds door beleggers. – Voor de posities in niet-(beurs)genoteerde fondsen en voor open-end beleggingsfondsen waarvoor wij niet zelfstandig kunnen vaststellen dat er sprake is van een actieve markt, hebben wij de waardering gecontroleerd op basis van de gecontroleerde jaarrekeningen van de betreffende fondsen met daarin opgenomen de gecontroleerde waarde per aandeel of participatie per 31 december 2024. Verder hebben wij vastgesteld of de gekozen waarderingsgrondslagen en de belangrijkste uitgangspunten daarbij aansluiten op de grondslagen van het pensioenfonds. Voor zover wij geen zekerheid kunnen verkrijgen uit een jaarrekening per 31 december 2024, omdat deze niet tijdig beschikbaar is, hebben wij aanvullende werkzaamheden uitgevoerd. Deze werkzaamheden bestonden uit het onderzoeken van eerdere jaarrekeningen (back-testing) en het vaststellen van de aansluiting met de meeste recente (niet gecontroleerde) rapportages van de fondsmanagers, waar van toepassing gecorrigeerd voor kasstromen en marktontwikkelingen tot aan balansdatum. Als onderdeel van de genoemde werkzaamheden hebben wij de impact van nieuwe informatie tot de datum van onze controleverklaring gemonitord en vastgesteld dat significante ontwikkelingen op adequate wijze zijn verwerkt. Tevens hebben wij de toelichtingen met betrekking tot de beleggingen geëvalueerd.
Belangrijke observaties	Wij hebben geen materiële afwijkingen geconstateerd ten aanzien van de waardering van de beleggingen zonder genoteerde marktprijzen per 31 december 2024, de indirecte beleggingsopbrengsten en de gerelateerde toelichting in de jaarrekening.

Waardering van en toelichting ten aanzien van de technische voorzieningen	
Risico	De technische voorzieningen waaronder de voorziening pensioenverplichtingen betreffen een significante post in de balans van het pensioenfonds. De technische voorzieningen dienen krachtens de Pensioenwet te worden gewaardeerd op marktwaarde. De waardering is gevoelig voor de gehanteerde (actuariële) veronderstellingen en schattingselementen. Hier ligt een aantal belangrijke conventies aan ten grondslag namelijk dat voor de waardering uitgegaan wordt van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur alsmede de meest recente informatie (tafels) omtrent de levensverwachting, zoals gepubliceerd door het Koninklijk Actuarieel Genootschap (AG). In aanvulling op de tafels wordt gecorrigeerd voor de ingeschatte ervaringssterfte bij het pensioenfonds, zijnde de fondsspecifieke ervaringssterfte. Deze veronderstellingen hebben tezamen met de hoogte van de kostenopslag, waaraan eveneens schattingen ten grondslag liggen, bijzondere aandacht gehad in onze controle. Wij hebben aan het subjectieve element ervaringssterfte van de bepaling van de technische voorziening een frauderisico gekoppeld en de waardering en de toelichting daarop als kernpunt van onze controle aangemerkt. Het pensioenfonds heeft de waarderingsgrondslagen voor de voorziening pensioenverplichtingen beschreven in paragraaf 'Grondslagen voor waardering van activa en passiva' onder 2.3 Schattingen en veronderstellingen, 2.4 Schattingswijzigingen en 2.12 Technische Voorzieningen en een nadere toelichting opgenomen in toelichting op de balans per 31 december 2024 onder [5] Technische voorzieningen. Uit deze toelichting blijkt dat een (schattings)wijziging heeft plaatsgevonden door toepassing van de Prognosetafel AG 2024. Volgens deze toelichting is de voorziening pensioenverplichtingen hierdoor €4,1 miljoen lager uitgekomen. Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole in aanmerking genomen risico is dat de technische voorzieningen niet toereikend gewaardeerd en toegelicht zijn.

Waardering van en toelichting ten aanzien van de technische voorzieningen	
Onze controleaanpak	Bij de controle van de technische voorzieningen hebben wij gebruikgemaakt van de werkzaamheden van de certificerend actuaris van het pensioenfonds. De certificerend actuaris onderzoekt onder meer de toereikendheid van de technische voorzieningen en de naleving van een aantal specifieke wettelijke bepalingen. De certificerend actuaris heeft daarbij gebruikgemaakt van de door ons in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens, waaronder de pensioenaanspraken van deelnemers. Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel over de jaarrekening als geheel hebben wij met de certificerend actuaris onze planning, werkzaamheden, verwachtingen en uitkomsten afgestemd voor de controle van boekjaar 2024. Hierbij hebben wij specifiek aandacht gevraagd voor de toets van de ervaringssterfte op basis van de toegepaste prognosetafels, de toereikendheid van de kostenopslag alsmede de toepassing van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. Wij hebben de gehanteerde waarderingsgrondslagen geëvalueerd en controlewerkzaamheden uitgevoerd op de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen per 31 december 2024: – Daartoe hebben wij ons een beeld gevormd van de redelijkheid van de aannames en schattingen van het bestuur met betrekking tot de gekozen actuariële grondslagen, alsmede de uitkomsten van het actuariële grondslagenonderzoek en de gehanteerde waarderingsgrondslagen besproken met de certificerend actuaris. – Hierbij hebben wij met inachtneming van het oordeel van de certificerend actuaris en met gebruikmaking van onze eigen actuariële specialist gelet op de besluitvorming van het bestuur, de recentheid van beschikbaar grondslagenonderzoek, de toetsing op de onderbouwing van de daarin opgenomen veronderstellingen, de uitkomsten van beschikbare tussentijdse evaluaties, de uitkomsten van de actuariële analyse over meerdere jaren en de aanwezigheid van een consistente gedragslijn. – Daarnaast hebben wij controlewerkzaamheden uitgevoerd om de gehanteerde basisgegevens te toetsen, waaronder het evalueren van de juiste werking van de interne beheersmaatregelen bij de pensioenuitvoeringsorganisatie, het verrichten van aansluitwerkzaamheden met de pensioenadministratie voor wat betreft de aantallen en de aanspraken en het beoordelen van het verloop en de uitkomsten van de actuariële analyse. Tevens hebben wij de toelichtingen ten aanzien van de technische voorzieningen geëvalueerd.
Belangrijke observaties	Wij hebben geen materiële afwijkingen geconstateerd ten aanzien van de waardering per 31 december 2024 of de toelichting van de technische voorzieningen.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden voor de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of het pensioenfonds in staat is om zijn werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om het pensioenfonds te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds zijn activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Het besluit van het bestuur tot vaststelling van de jaarrekening is onderworpen aan de goedkeuring van de raad van toezicht.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude en fouten ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. De sectie 'Informatie ter ondersteuning van ons oordeel' hierboven, bevat een informatieve samenvatting van onze verantwoordelijkheden en de uitgevoerde werkzaamheden als basis voor ons oordeel.

Onze controle bestond verder onder andere uit:

- het in reactie op de ingeschatte risico's uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van het pensioenfonds;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Communicatie

Wij communiceren met de raad van toezicht en het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met de raad van toezicht en het bestuur hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Den Haag, 28 mei 2025

EY Accountants B.V.

w.g. E.J. Hogervorst MSc RA

Bijlagen

BIJLAGE IV

Template periodieke informatieverschaffing voor de financiële producten, bedoeld in artikel 8, leden 1, 2 en 2 bis, van Verordening (EU) 2019/2088 en artikel 6, lid 1, van Verordening (EU) 2020/852

Duurzame belegging:

een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een ecologische of een sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan ecologische of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd, praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De **EU-taxonomie** is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852. Het gaat om een lijst van **ecologisch duurzame economische activiteiten**. Die verordening bevat geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten. Duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling kunnen wel of niet op de taxonomie zijn afgestemd.

Productnaam: Pensioenregeling DeltaLloyd Pensioenfonds
Identificatiecode juridische entiteiten (LEI): 72450086Q8YLZRI3K519

Ecologische en/of sociale kenmerken (E/S-kenmerken)

Heeft dit financieel product een duurzame beleggingsdoelstelling?

☒ ☒ ☐ Ja

☐ Dit product heeft de volgende duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling gedaan: ____%

☐ in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden

☐ in economische activiteiten die volgens EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden

☐ Dit product heeft de volgende duurzame beleggingen met een sociale doelstelling gedaan: ____%

☒ ☐ ☒ Nee

☒ Dit product **promootte ecologische/sociale (E/S) kenmerken**.

Hoewel duurzaam beleggen niet het doel ervan was, had het een minimum van 5,00% duurzame beleggingen

☐ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden

☒ met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden

☐ met een sociale doelstelling

☐ Dit product promootte E/S-kenmerken, maar heeft niet duurzaam belegd.

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

Het pensioenfonds promoot ecologische en sociale kenmerken, zoals beschreven in Artikel 8 SFDR. Dit doen we via ons maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB)beleid. Binnen dit beleid stellen we de volgende thema's, dan wel duurzaamheidskenmerken, centraal:

Duurzaamheids-indicatoren meten hoe de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot, worden verwezenlijkt.

- Klimaatverandering: ondernemingen en landen die oplossingen bieden of risico's lopen in relatie tot klimaatverandering of kansen benutten als gevolg van klimaatverandering;
- Goede gezondheid en welzijn: ondernemingen die oplossingen bieden of risico lopen in relatie tot gezondheid en welzijn
- Mensenrechten: ondernemingen die mensenrechtenprincipes van Global Compact & OESO-richtlijnen schenden;
- Arbeidsnormen: ondernemingen die arbeidsnormenprincipes van Global Compact & OESO-richtlijnen schenden;
- Milieu: ondernemingen die milieunormen van Global Compact & OESO-richtlijnen schenden;
- Anti-corruptie: ondernemingen die anti-corruptienormen van Global Compact & OESO-richtlijnen schenden.

● **Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?**

We meten de verwezenlijking van deze duurzaamheidskenmerken op basis van volgende duurzaamheidsindicatoren te gebruiken.

Ten aanzien van de thema's mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anticorruptie screenen de portefeuille op het aantal bedrijven dat:

- 1) zich schuldig maakt aan schending van internationale normen waaronder het VN Global Compact, de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen en de Un Guiding Principles on Business & Human Rights (PAI 10)
- 2) betrokken is bij de productie van controversiele wapens (PAI 14).

Daarnaast meten en monitoren we ten aanzien van het thema klimaat:

- 3) de koolstofvoetafdruk van de beleggingen in ondernemingen (PAI 2); en
- 4) het percentage groene obligaties in onze portefeuille.

Indicator	Waarde 2024*	Meetgrootheid
PAI 2 - Koolstofvoetafdruk	128	Dit zijn de CO ₂ -emissies van de ondernemingen voor het deel waar het pensioenfonds in belegd is, in tonnen per 1 mln belegd vermogen.
PAI 10 -	0.0%	Aandeel beleggingen in ondernemingen die betrokken zijn geweest bij schendingen van de

schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en ontwikkeling (OESO)		beginselen van het VN Global Compact of van de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen.
PAI 14 - Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoonsmijnen, clustermunitie, chemische wapens en biologische wapens)	0.0%	Aandeel beleggingen in ondernemingen die zijn betrokken bij productie of verkoop van controversiële wapens.
Percentage groene obligaties	8,3%	Aandeel van de portefeuille in groene bedrijfsobligatie strategieën

*Getallen berekend per 31-12-2024

...en in vergelijking tot voorafgaande perioden?

Indicator	Waarde 2022	Waarde 2023	Waarde 2024	Meetgrootte
PAI 2 - Koolstofvoetafdruk	199	141	128	Dit zijn de CO ₂ -emissies van de ondernemingen voor het deel waar het pensioenfonds in belegd is, in tonnen per 1 mln belegd vermogen.
PAI 10 - schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en ontwikkeling (OESO)	0.4%	0.5%	0.0%	Aandeel beleggingen in ondernemingen die betrokken zijn geweest bij schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen.
PAI 14 - Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoonsmijnen, clustermunitie, chemische wapens en biologische wapens)	0.1%	0.1%	0.0%	Aandeel beleggingen in ondernemingen die zijn betrokken bij productie of verkoop van controversiële wapens.

Percentage groene obligaties	8,8%	8%	8,3%	Aandeel van de portefeuille in groene bedrijfsobligatie strategieën

- **Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?**

Het pensioenfonds heeft gedeeltelijk belegd in duurzame beleggingen zoals gedefinieerd in artikel 2(17) SFDR door onder andere te beleggen in groene obligaties van bedrijven en overheden waarmee economische activiteiten worden gefinancierd die bijdragen aan (één of meerdere van de zes) EU Taxonomy milieudoelstellingen (zoals CO2-reductieprojecten of hernieuwbare energie).

De belangrijkste ongunstige effecten zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping.

- **Hoe hebben de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan, geen ernstige afbreuk gedaan aan ecologische of sociale duurzame beleggingsdoelstellingen?**

Bij de beleggingen in groene obligaties hanteerde de aangestelde beheerder een strikt beoordelingsraamwerk voor ondernemingen die groene obligaties uitgeven. Hierbij heeft de manager een uitsluitingsbeleid toegepast om zo te waarborgen dat de beleggingen geen ernstige afbreuk aan ecologische of sociale beleggingsdoelstellingen doen.

- **Hoe is rekening gehouden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?**

Binnen de duurzame beleggingen stonden de navolgende ongunstige effecten centraal:

- (1) Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) (PAI 10) en
- (2) Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoneelsmijnen, clustermunitie, chemische wapens en biologische wapens) (PAI 14).

- **Waren de duurzame beleggingen afgestemd op de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten? Details:**

De door het pensioenfonds geselecteerde manager voor groene obligaties past een uitsluitingsbeleid toe, waardoor niet is belegd in bedrijven die zich schuldig maken aan ernstige schendingen van internationale normen (UN Global Compact en/of OESO-richtsnoer voor multinationale ondernemingen), tenzij er met deze ondernemingen hierover een dialoog gaande is.

In de EU-taxonomie is het beginsel “geen ernstige afbreuk doen” vastgelegd. Dit houdt in dat op de taxonomie afgestemde beleggingen geen ernstige afbreuk mogen doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie, en dat een en ander vergezeld gaat van specifieke Uniecriteria.

Het beginsel “geen ernstige afbreuk doen” is alleen van toepassing op de onderliggende beleggingen van het financiële product die rekening houden met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten. De onderliggende beleggingen van het resterende deel van dit financiële product houden geen rekening met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

Andere duurzame beleggingen mogen evenmin ernstige afbreuk doen aan ecologische of sociale doelstellingen.

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

We hebben bij de beleggingen rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren, door de portefeuille te screenen op het aantal bedrijven dat zich schuldig maakt aan schending van internationale normen (PAI 10) en het aantal bedrijven dat betrokken is bij de productie van controversiële wapens (PAI 14). Bij de selectie en monitoring van onze vermogensbeheerders en beleggingsfondsen wordt tevens beoordeeld in welke mate hier rekening mee wordt gehouden. Daarnaast meten we de koolstofvoetafdruk van de beleggingen in ondernemingen (PAI 2).

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

Grootste beleggingen	Sector	Activa	Land
The State Of The Netherlands	Public administration and defence; compulsory social security	4,71%	NL
Federal Republic Of Germany	Public administration and defence; compulsory social security	4,68%	DE
French Republic	Public administration and defence; compulsory social security	2,39%	FR
The European Union	Activities of extraterritorial organisations and bodies	2,22%	SU
Bnp Paribas	Financial and insurance activities	1,02%	FR
Apple Inc.	Manufacturing	1,00%	US
Kingdom Of Belgium	Public administration and defence; compulsory social security	0,90%	BE
Ing Groep N.V.	Financial and insurance activities	0,88%	NL
Nvidia Corporation	Manufacturing	0,87%	US
Dnb Bank Asa	Financial and insurance activities	0,86%	NO
Republic Of Austria	Public administration and defence; compulsory social security	0,83%	AT
Microsoft Corporation	Information and communication	0,80%	US
Land Nordrhein-Westfalen	Public administration and defence; compulsory social security	0,69%	DE
Caixabank, S.A.	Financial and insurance activities	0,63%	ES
Engie	Electricity, gas, steam and air conditioning supply	0,63%	FR

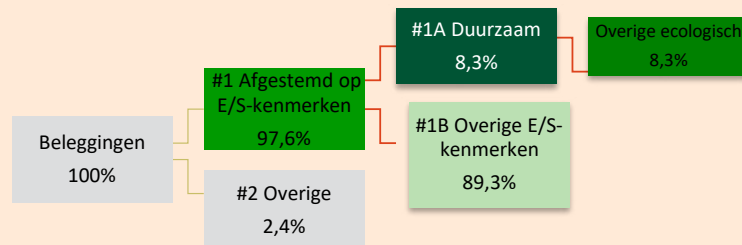
De lijst bevat de beleggingen die het **grootste aandeel** **beleggingen** van het financiële product vormen tijdens de referentieperiode, te weten: van 1 januari 2024 tot 31 december 2024

Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

Hoe zag de activa-allocatie eruit?

De activa allocatie per eind 2024, is onderstaand weergegeven.

#1 Afgestemd op E/S-kenmerken omvat de beleggingen van het financiële product die worden gebruikt om te voldoen aan de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot.

#2 Overige omvat de overige beleggingen van het financiële product die niet zijn afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken en evenmin als duurzame belegging gelden.

De categorie **#1 Afgestemd op E/S- kenmerken** omvat:

- De subcategorie **#1A Duurzaam** omvat duurzame beleggingen met ecologische of sociale doelstellingen.
- Subcategorie **#1B Overige E/S-kenmerken** omvat beleggingen die op de ecologische of sociale kenmerken zijn afgestemd, maar niet als duurzame belegging gelden.

De **activa-allocatie** beschrijft het aandeel beleggingen in specifieke activa.

Om te bepalen of aan de EU-taxonomie wordt voldaan, bevatten de criteria voor **fossiel gas** emissiegrenswaarden en de omschakeling naar hernieuwbare energie of koolstofarme brandstoffen tegen eind 2035. Voor **kernenergie** bevatten de criteria uitgebreide regels inzake veiligheid en afvalbeheer.

Faciliterende activiteiten maken het rechtstreeks mogelijk dat andere activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een ecologische doelstelling.

Transitieactiviteiten zijn activiteiten waarvoor nog geen koolstofarme alternatieven beschikbaar zijn en die onder meer broeikasgasemissies hebben die overeenkomen met de beste prestaties.

In welke economische sectoren werd belegd?

Sector	Activa
Financial and insurance activities	26,41%
Public administration and defence; compulsory social security	20,04%
Other	18,46%
Manufacturing	10,33%
Real estate activities	6,69%
Information and communication	5,31%

Electricity, gas, steam and air conditioning supply	3,39%
Activities of extraterritorial organisations and bodies	2,89%
Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles	1,95%
Transporting and storage	1,49%
Construction	0,76%
Administrative and support service activities	0,56%
Professional, scientific and technical activities	0,42%
Mining and quarrying	0,36%
Water supply; sewerage; waste management and remediation activities	0,33%
Accommodation and food service activities	0,29%
Human health and social work activities	0,26%
Other services activities	0,06%
Arts, entertainment and recreation	0,01%
Education	0,00%
Agriculture, forestry and fishing	0,00%
Activities of households as employers; undifferentiated goods - and services - producing activities of households for own use	0,00%

In hoeverre waren de duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

Het pensioenfonds heeft zich gedurende de referentieperiode niet gecommitteerd om te beleggen in duurzame beleggingen met op de EU Taxonomie afgestemde milieudoelstellingen, omdat voldoende betrouwbare gegevens hiervoor tijdens de rapportageperiode niet beschikbaar waren.

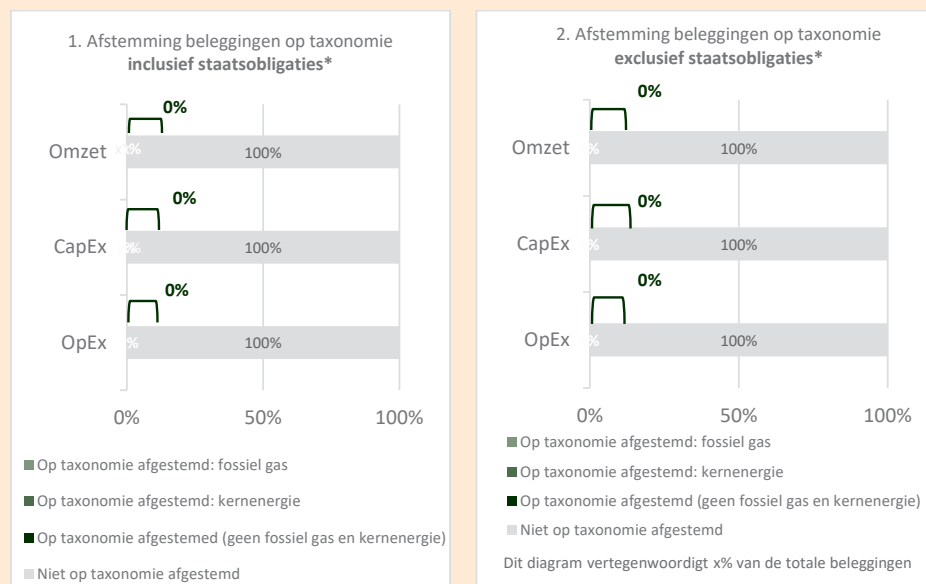
● Heeft het financiële product belegd in activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen¹?

- Ja:
- ☐ In fossiel gas ☐ In kernenergie
- ☒ Nee

Op de taxonomie afgestemde activiteiten worden uitgedrukt als aandeel van:

- de **omzet** die het aandeel van de opbrengsten uit groene activiteiten van ondernemingen waarin is belegd, weergeeft;
- de **kapitaaluitgaven** (CapEx) die laten zien welke groene beleggingen worden gedaan door de ondernemingen waarin is belegd, bv. voor een transitie naar een groene economie;
- de **operationele uitgaven** (OpEx) die groene operationele activiteiten van ondernemingen waarin is belegd, weergeven.

De onderstaande diagrammen geven in het groen het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen. Er is geen geschikte methode om te bepalen in hoeverre staatsobligaties* op de taxonomie zijn afgestemd. Daarom geeft het eerste diagram de mate van afstemming voor alle beleggingen van het financiële product inclusief staatsobligaties, terwijl het tweede diagram alleen voor de beleggingen van het financiële product in andere producten dan staatsobligaties aangeeft in hoeverre die op de taxonomie zijn afgestemd.

* In deze diagrammen omvat 'staatsobligaties' alle blootstellingen aan overheden.

● Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten

0%

¹ Activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie zullen alleen aan de EU-taxonomie voldoen indien zij bijdragen aan het beperken van de klimaatverandering ("klimaatmitigatie") en geen ernstige afbreuk doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie – zie de toelichting in de linkermarge. De uitgebreide criteria voor economische activiteiten in de sectoren fossiel gas en kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen, zijn vastgesteld in Gedelegeerde Verordening (EU) 2022/1214 van de Commissie.

- **Hoe verhiel het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen zich tot eerdere referentieperiodes?**

Er is niet gerapporteerd over eerdere referentieperiodes.

 zijn duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die **geen rekening houden met de criteria** voor ecologisch duurzame economische activiteiten in het kader van de Verordening (EU) 2020/852.

Wat was het aandeel duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet op de EU-taxonomie waren afgestemd?

Per einde 2024 is het aandeel duurzame beleggingen met een ecologisch doelstelling die niet op de EU-taxonomie waren afgestemd 8,3%. Dit betreft het aandeel van de portefeuille in groene bedrijfsobligatie strategieën met een SFDR artikel 9 classificatie. Door het ontbreken van (voldoende betrouwbare) data kan afstemming op de EU-taxonomie voor deze beleggingen niet vastgesteld worden.

Welke beleggingen zijn opgenomen in “overige”? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

De ‘overige’ beleggingen (#2) betreffen specifieke beleggingscategorieën, waaronder liquiditeiten en emerging markets debt, waarvoor mogelijk geen geschikte fondsoptlossingen beschikbaar zijn met beleid gericht op duurzaamheid. Deze beleggingscategorieën hebben een beperkt gewicht in de totale beleggingsportefeuille.

Welke maatregelen zijn er in de referentieperiode getroffen om aan de ecologische en/of sociale kenmerken te voldoen?

Om te kunnen voldoen aan de duurzaamheids kenmerken zijn gedurende de verslagperiode de volgende MVB beleidsinstrumenten ingezet:

1. **Uitsluitingsbeleid.** Hiermee zijn ondernemingen die betrokken zijn bij productie van controversiële wapens of op structurele en grove wijze de principes van het Global Compact de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen of de UNGPS schenden, uitgesloten van het beleggingsuniversum. Hetzelfde geldt voor landen waartegen een wapenembargo is uitgevaardigd. Hiermee heeft het pensioenfonds een normatieve ondergrens voor ESG-risico's geborgd.

Omdat het pensioenfonds uitsluitend via beleggingsfondsen belegt, heeft het geen discretie over de uitsluitingen. Het fonds heeft deze criteria toegepast bij de selectie en evaluatie van fondsbeleggingen. Hierbij is getoetst in welke mate

het door de beheerder gevoerde uitsluitingsbeleid overeenkomt met de criteria van het pensioenfonds.

2. **Betrokkenheidsbeleid.** Het pensioenfonds heeft uitsluitend beleggingsfondsen geselecteerd die aantoonbaar een engagement- en stembeleid voeren en hierover rapporteren.

3. **ESG-integratie.** Bij onze aandelen-, (bedrijfs)obligatie- en vastgoedbeleggingen hebben wij bij selectie en beoordeling van vermogensbeheerders ESG-integratie (het integreren van duurzaamheidsaspecten in de beleggingsbeslissing) ingezet als beoordelingscriterium. Hierbij geldt dat de door ons geselecteerde managers de UN-Principles for Responsible Investing (PRI) moeten hebben ondertekend. Met de ondertekening van deze zes principes erkent de beheerder dat hierdoor het belang van beleggers beter in lijn wordt gebracht met bredere doelstellingen in de maatschappij op het gebied van milieu, mens en governance.

4. **ESG-risico.** Wij hebben expliciet ESG-risico's meegenomen in het risicomanagement raamwerk. In de eigenrisicobeoordeling van het fonds is ook een beoordeling gemaakt van risico's die met klimaatverandering, het gebruik van hulpbronnen en het milieu verband houden, alsook sociale risico's en risico's in verband met de waardevermindering van activa als gevolg van veranderde regelgeving.

5. **Impactbeleggen.** Middels impactbeleggingen hebben wij naast een financieel rendement ook uiting gegeven aan de wens om maatschappelijk nuttige projecten te financieren. Een voorbeeld hiervan zijn onze investeringen in Groene bedrijfsobligaties, gericht op de financiering van de energietransitie.

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?

Het pensioenfonds heeft geen referentiebenchmark aangewezen – in de zin van de SFDR-wetgeving – om te bepalen of de pensioenregeling als geheel is afgestemd op de sociale en milieukenmerken die volgens het MVB-beleid worden nagestreefd

Referentie-benchmarks zijn indices waarmee wordt gemeten of het financiële product de ecologische of sociale kenmerken verwezenlijkt die dat product promoot.